

वसुशैलगगननयन २०७८ मितविक्रमवत्सरस्य गणितव्रतपर्वादिभिः समलङ्कृतं



# नेपालसंस्कृतविश्वविद्यालयपञ्चाङ्गम्

## वि.सं. २०७८



राजा - भौमः

कल्पादेर्गताब्दाः	१९७२५४९२२
सृष्ट्यादेर्गताब्दाः	१९५५८८५१२२
कलेर्गताब्दाः	५१२२
शकवत्सरः	१९४३-१९४४
ईसवीयवत्सरः	२०२१-२०२२
नेपालसंवत्	१९४१-१९४२
पञ्चाङ्गस्थापितवत्सरः	२०६३



संरक्षकः

प्रा.डा. यादवप्रकाश लामिछाने

उपकुलपतिः

ने.सं.वि.



मन्त्री - भौमः

वर्षारम्भकालस्य	
सौराहर्गणः	१८७०८५२.२२१
अयनांशाः	२४°१३०'१२४.९४"
परमक्रान्त्यंशाः	२३°१२६'१९९.४५"
प्रामाणिकदेशान्तरम्	८६°१९५'
अक्षांशाः	२७°१४२'
पलभा	६।९८
पञ्चाङ्गस्थापनागताब्दाः	१६

राक्षसनामसंवत्सरः

प्रकाशकः नेपालसंस्कृतविश्वविद्यालयः

**पञ्चाङ्गनिर्माणसमिति**

प्रा.डा. रामचन्द्र गौतम धर्मशास्त्राचार्य	-संयोजक
अध्यक्ष, नेपालपञ्चाङ्गनिर्णायकसमिति	
प्रा.शम्भुप्रसाद ढकाल	- सदस्य
सिद्धान्तज्योतिषाचार्य	
प्रा.दिनेशराज पन्त	- सदस्य
प्राज्ञ, नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठान	
प्रा.श्रीकृष्ण अधिकारी	- सदस्य
सिद्धान्तज्योतिषाचार्य	
प्रा.डा. देवमणि भट्टराई	- सदस्य
धर्मशास्त्राचार्य	
वाल्मीकि विद्यापीठ, ने.सं.वि.	
प्रा. खुमाकान्त रेग्मी	- सदस्य
सिद्धान्तज्योतिषाचार्य	
वाल्मीकि विद्यापीठ, ने.सं.वि.	
सहप्रा.डा. माधवप्रसाद पाण्डेय	- सदस्य
फलितज्योतिषाचार्य	
वाल्मीकि विद्यापीठ, ने.सं.वि.	
उपप्रा. स्थानेश्वर भट्टराई	-सदस्य-सचिव
सिद्धान्तज्योतिषाचार्य	
पञ्चाङ्गगणक	
ने.सं.वि.पञ्चाङ्गविभाग, वाल्मीकि विद्यापीठ, काठमाडौं	

**पञ्चाङ्ग वितरक**

- नेपालसंस्कृतविश्वविद्यालय  
केन्द्रीय कार्यालय दाङ्ग, फोन नं. ०८२-४००००३
- रत्न पुस्तक भण्डार  
माइतीघर, काठमाडौं, फोन नं. ०१-४२४०८५०
- कमलकौशल स्टोर्स, भूगोलपार्क, फोन नं. ०१-४२४६४९४
- साभा प्रकाशन, पुलचोक, फोन नं. ०१-५५२११९८
- वाल्मीकि विद्यापीठ, प्रदर्शनीमार्ग, फोन नं. ०१-४२२७१९३

**मूल्य रु. १५०/-**

पात्रोटाइप, सेटिङ्ग, आवरण डिजाइन तथा मुद्रकः

हाइडल प्रेस प्रा.लि.

बागबजार, काठमाडौं, फोन नं. ०१-४२५००८६, ४२५००८७

**विषयसूची**

विषय	पृष्ठ
शुभकामना, वक्तव्य	१-३
सरकारी बिदा	४
वर्षफल	५
अवकहडचक्र आदि	६
प्रथमलगनसारिणी	७
दशमलगनसारिणी	८
मित्रादि सर्वोपयोगी चक्र आदि	९
कन्या र वरको गुणयोगबोधकचक्र	१०-११
वार्षिक भविष्यफल र साढेसातीदशाविचार	१२
मासफल	१३
वार्षिक राशिफल	१४-१५
समयशुद्धि, व्रतबन्ध, विवाह, अन्नप्राशन मुहूर्त	१६
शिववास, अग्निवास, गृहप्रवेश साइत मुहूर्त आदि	१७
ग्रहण, सर्वकार्यसिद्ध आदि	१८
विंशोत्तरी, त्रिभागी दशाचक्र आदि	१९
वर्णगुण आदि विविध चक्रहरू	२०
षोडशोपचारसर्वदेवपूजनविधि आदि	२१
यात्रा साइत र जगललग्नचक्रादि	२२
पञ्चाङ्गको मूलभाग	२३-४७
संक्रान्तिफल	४८-५०
षड्वर्गसाधनकोष्ठक	५१-५२
सूर्यादि नवग्रहसम्बन्धी दान र मन्त्र	५३
कृण्डलीफलचक्र	५४
गोचरफल आदि	५५
शिववास, अग्निवासफलसारिणी आदि	५६
क्रान्ति र वेलान्तर	५७
विश्वका केही राष्ट्रहरूको अक्षांश देशान्तर आदि	५८
नेपालका जिल्लाहरूको अक्षांश, देशान्तर आदि	५९
नक्षत्रसंज्ञाबोधक कार्यतालिका आदि	६०
आशौच र वास्तुशास्त्र	६१-६२
व्रतपर्वका उपयोगी वचनहरू	६३-६८
विविध मुहूर्तहरू	६९
ने.सं. विश्वविद्यालयसम्बन्धी जानकारी	७०-७१
अन्तर्राष्ट्रियदिवस, थर, गोत्र र प्रवर	७२

**भगवान श्रीपशुपतिनाथको दर्शनार्थ पाल्नुहुने  
श्रद्धालु भक्तजन तथा तीर्थयात्रीहरूलाई अनुरोध**

- पशुपति क्षेत्रको वातावरण संरक्षण गर्न प्लास्टिकजन्य वस्तुको प्रयोग नगरौं ।
- पावन पशुपति क्षेत्रमा वातावरणीय स्वच्छता कायम राख्न जथाभावी थुक्ने, दिशा-पिसाब गर्ने र फोहोर फाल्ने कार्यलाई निरुत्साहित गरौं ।
- मन्दिर प्राङ्गण प्रवेश गर्दा छालाजन्य वस्तु, जुता-चप्पल निषेध गरिएको छ । तसर्थ कोषबाट निर्धारित स्थानमा राखी प्रवेश गरौं ।
- मन्दिर प्राङ्गणभित्र क्यामेरा, मोबाइल, टेप रिकर्डर, विद्युतीय उपकरणहरू प्रयोग गर्न पूर्णतः निषेध गरिएको छ ।
- मादकपदार्थ, चुरोट, पान तथा अन्य सुतीजन्य वस्तुहरूको प्रयोग नगरौं ।
- पशुपति मन्दिर तथा मन्दिर प्राङ्गणभित्र रहेका देवमन्दिरमा आफूले चढाउन चाहेको भैँटी दानपात्रमा मात्र खसालौं ।
- पशुपति क्षेत्रमा शान्त, धार्मिक एवं आध्यात्मिक वातावरण कायम गर्न सहयोग गरौं ।
- मन्दिर प्राङ्गणभित्र जथाभावी नरिबल फुटाउने, मूर्तिमा सिक्कालगायत कडा वस्तु फ्याँक्ने जस्ता कार्यले प्राचीन स्मारकहरूमा क्षति पुग्ने हुँदा यस्ता कार्य हुन नदिन सहयोग गरौं ।
- भगवानमा अर्पण गरिने सामग्री शुद्ध एवं गुणस्तरीय वस्तु मात्र प्रयोग गरौं ।
- अशक्त, अपाङ्ग तथा बृद्धवृद्धाका लागि अग्रिम दर्शनको सहूलियत प्रदान गरी सहयोग पुऱ्याओं ।
- विश्वका हिन्दूहरूका आराध्यदेव श्रीपशुपतिनाथ विराजित पावन पशुपति क्षेत्रको संरक्षण संवर्द्धन र विकासका लागि खुला हृदयले सहयोग गरौं ।



**पशुपति क्षेत्र विकास कोष**

देवउद्यान, गौशाला, काठमाडौं, नेपाल  
फोन नं. ४४७१८२८, ४४७०५७५  
फ्याक्स नं.: ४४७२९६२

**नागरिक पेन्सन योजना**

यस योजना अर्न्तगत आय आर्जन गर्ने, प्रचलित कानून बमोजिम स्थापना भएका सध, सस्था, एवं प्रतिष्ठानमा कार्यरत श्रमिक/कर्मचारी, स्वरोजगारमा रहेका सर्वसाधारण र गैर आवासिय तथा वैदेशिक रोजगारीमा रहेका नेपाली नागरिक सहभागी हुन सक्ने छन् ।

बचत गर्न सकिने सीमा :  
यसमा सहभागी हुने बचतकर्ताहरूले न्यूनतम मासिक रु. ५००।-देखि अधिकतम आम्दानीको क्षमता अनुसार १० ले भाग जाने संख्यामा जम्मा गर्न सक्ने छन् । बचतकर्ताको आम्दानीको आधारमा मासिक/त्रैमासिक/अर्धवार्षिक/वार्षिकरूपमा रकम जम्मा गर्न सकिने विशेषता समेत रहेको छ । यस्तो किस्ता बुझाउँदा मासिक रु.५००।- भन्दा कम नहुने गरी बुझाउनु पर्नेछ ।

पेन्सन पाउन योग्य हुने अवस्था :  
पेन्सन प्राप्त गर्न बचतकर्ताको उमेर साठी वर्ष पुरा भएको र कम्तीमा १५ वर्ष योगदान गरेको हुनुपर्नेछ ।  
बचतकर्ताले १५ वर्षको बचत नगर्दै त्यसको ब्याज र प्रतिफल समेत एकमुष्ट भुक्तानी लिन वा पेन्सनको रूपमा भुक्तानी लिन सक्नेछन् ।  
कोषको अन्य योजनामा जम्मा भएको वा सहभागीको पारिश्रमिक वा स्वरोजगारीबाट आर्जित रकम एकमुष्ट रूपमा तोकिएको न्यूनतम किस्ताले हुने जम्मा गर्ने सहभागीले समेत यस योजनामा सहभागी हुन सक्नेछन् ।

पेन्सन गणना विधि:  
सहभागीले गरेको बचत, त्यसको ब्याज र कोषको लगानीबाट प्राप्त प्रतिफल समेत जोडी हुन आउने कुल रकमलाई १७० ले भाग गर्दा हुन आउने रकम प्रत्येक महिना निजको जीवनकालभर पेन्सन पाउनेछन् ।

योजनामा रकम जम्मा गर्ने विधि :  
सहभागी बचतकर्ताले जम्मा गर्नु पर्ने रकम कोषले तोकिएको बैंक खातामा भौचर मार्फत वा विद्युतीय भुक्तानी मार्फत जम्मा गर्न सक्ने छन् । बचतकर्ताले बैंकमा रकम दाखिला गरे पछि सोको जानकारी कोषलाई दिनु पर्ने छ । कोषद्वारा तोकिएको खातामा रकम जम्मा नभएमा उक्त रकम प्रति कोषको कुनै दायित्व रहने छैन ।  
कोषमा रकम जम्मा गर्दा सम्बन्धित सहभागी बचतकर्ताको नाम र कोषले प्रदान गरेको परिचय नम्बर अनिवार्य रूपले उल्लेख गर्नु पर्ने छ ।  
रकम जम्मा गर्दा आफ्नो सही नाम र कोषले प्रदान गरेको परिचय नम्बर उल्लेख गर्नु पर्ने दायित्व सम्बन्धित बचतकर्ताको हुनेछ ।  
गलत नाम वा परिचय नम्बर उल्लेख भई रकम जम्मा भएमा त्यसको जिम्मेवारी कोषले लिने छैन ।



नागरिक लगानी कोष  
नयाँबानेश्वर, काठमाडौं ।  
फोन: ४७८१६७३, ४७८५३२०, ४७८५३२५, ४७८५३२१



Academic Excellence Through Quality Education  
**KMC EDUCATIONAL NETWORK**

**KATHMANDU MODEL SECONDARY SCHOOL**  
Bagbazar, Kathmandu  
Tel: 4242121, 4242015  
ktmmodecollege.edu.np

**+2** Science / Management / Law / Humanities

**KATHMANDU MODEL COLLEGE**  
(Affiliated to Tribhuvan University)  
Bagbazar, Kathmandu  
Tel: 4258983, 4258915  
ktmmodecollege.edu.np

**BBA / BBS / BSW / BA / BCA / BBM**  
MBS / MA (English)

**KMC School**  
Buddhanagar, Kathmandu  
Tel: 4787111, 4782016  
kmc.school.edu.np

**Play Group to Grade X**

**HIMALAYA COLLEGE OF ENGINEERING**  
(Affiliated to Tribhuvan University)  
Chyasal, Lalitpur  
Tel: 5540555, 5547266  
hcoe.edu.np

**BE / B. Architecture** / **BSc. CSIT / BCA**

**Apollo International College (AIC)**  
(Affiliated to Tribhuvan University)  
Lakhechaur Marg, New Baneshwor, Ktm.  
Tel: 4474845, 4474851  
appollointcollege.edu.np

**BBA / BBA-BI / BHM**

**NEWSUMMIT COLLEGE**  
(Affiliated to TU)  
Shantinagar, Baneshwor, Kathmandu  
Tel: 4620523, 4620524  
news Summit.edu.np

**BSc. CSIT / BBS / BCA / BBM**

**THE NEW SUMMIT SECONDARY SCHOOL**  
Maitidevi, Kathmandu  
Tel: 4428321, 4442775  
news Summit.edu.np

**+2** Play Group to Grade X / Science / Management / Humanities / Fine Art / Law

**BUTWAL MODEL COLLEGE**  
(Affiliated to Pokhara University)  
Padrsari, Rupandehi  
Tel: 071-429192, 429193  
butmc.edu.np

**BBA / BHM** / **MPGD**  
Masters in Population Gender and Development

**KATHMANDU MODEL SECONDARY SCHOOL**  
Balkumari, Lalitpur, Nepal  
Tel: 5201331, 5201334  
kmcen.edu.np

**+2** Science / Management / Law / Humanities

**UNIVERSAL College**  
(Affiliated to Tribhuvan University)  
Shantinagar, Baneshwor, Kathmandu  
Tel: 4620522, 4620523  
uc.edu.np

**BBA / BBS / BSW / BA / MA** (English)

**KATHMANDU MODEL RESEARCH FOUNDATION (KMRF)**  
Bagbazar, Kathmandu  
Tel: 4242865  
kmrf.org.np

**Research Works**

**Universal Engineering & Science College**  
(Affiliated to Pokhara University)  
Lalitpur-11, Chakrapati, Lalitpur, Nepal  
Phone: +977-11-5206819, 5206092  
E-mail: info@uesc.edu.np  
Web: www.uesc.edu.np

**BE Civil Engineering, BE Computer Engineering**

“अधि बढाऔं पौरखी हात  
रहन्छ तपाईंसँग हाम्रो साथ”



**आकर्षक\*  
ब्याजदर**

**विशेषताहरू:**

- रु. ५ करोड सम्मको कर्जा
- सहज मासिक किस्ताबन्दी वा ओभरड्राफ्ट कर्जा
- ७ कार्यदिन भित्र कर्जा स्वीकृत
- नि:शुल्क SMS Alert सुविधा\*
- नि:शुल्क E-Statement (ईमेल मार्फत) सुविधा

\*सर्वोत्तम बाजार दरको आधारमा

**EVEREST बैंक लिमिटेड**  
**EVEREST BANK LIMITED**  
(A joint-Venture with **punjab national bank**, India)

दिगो, इरिखो र विरवासिन्धो

www.everestbankltd.com | www.facebook.com/everestbankltd | www.instagram.com/everestbankltd | everestbankltd



**बचत  
नै हो धन**

**सुनौलो भविष्य, सजिलो जीवन**

हामी हर नेपालीको सुन्छौं ढुकढुकी, हामी चाहन्छौं समृद्धि र उन्नति। सुनौलो भविष्य सम्भव छ, जीवन सजिलो बन्छे। आजै बाट बचत गर्नुहोस्।



**बैंक अफ काठमाण्डू लुम्बिनी लि.**  
**BANK OF KATHMANDU LUMBINI LTD.**

— we make your life easier —



## OUR PRINCIPAL DIGITAL BANKING SERVICES

### Mobile Banking, Internet Banking and Connect IPS Service

- |  |   |
|--|---|
| 1. Balance Inquiry / Mini Statements   | 6. School, College Fee Payment  |
| 2. Funds Transfer within the Bank and Interbank                                  | 7. QR Payment   |
| 3. Mobile Topup and Recharge   | 8. Load Funds to e-wallet   |
| 4. Utility Bill Payments: Electricity, Water, Landline, Internet, Cable TV, etc. | 9. Merchant Payment: Insurance, EMI Payment, Broker and Capital, etc. |
| 5. Bus, Airplane, Movie Tickets, Payment   | 10. Government Payment  |

### Card and ATM Service

- |                                      |                           |
|--------------------------------------|---------------------------|
| 1. ATM Withdrawal                    | 3. Merchant POS Statement |
| 2. Balance inquiry / Mini Statements | 4. POS Acquiring Services |

राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लि. केन्द्रीय कार्यालय,  
सिंहदरबार प्लाजा, काठमाडौं  
फोन: ४२५-२५९५ | फ्याक्स: ४२५-२९३१  
इमेल: rbb.info@rbb.com.np



राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लि.  
RASTRITYA BANIJYA BANK LTD.

...तपाईंको आफ्नो बैंक

प्रतिलिपि अधिकारको पालना गरौं। कुनै पनि रचना, कलाकृति, गीत संगीत चलचित्र, कम्प्युटर सफ्टवेयर आदिमा धनीको (रचनाकार, सर्जक, निर्माता, उत्पादक) एकाधिकार रहन्छ। धनीको स्वीकृति बिना उत्पादन, पुनःउत्पादन, प्रकाशन प्रसारण विक्री वितरण, डाउनलोड आदि कार्य गरेमा कानून बमोजिम जरिवाना र कैद सजाय हुन्छ। कानून बमोजिम कसुरसँग सम्बन्धित माल जफत एवं क्षतिपूर्ति समेत तिर्नुपर्ने हुन्छ। तसर्थ त्यस्तो कार्यको थालनी धनीको स्वीकृति लिएर मात्र गरौं।



नेपाल सरकार

सञ्चार तथा प्रविधि मन्त्रालय  
सूचना तथा प्रसारण विभाग

NBL  
सुरक्षा  
बचत खाता

पहिलो पटक निःशुल्क जीवन बीमा तथा दुर्घटना मृत्यु बीमा सुविधाका साथ प्रस्तुत

निःशुल्क

रु. १ लाख को  
जीवन बीमा



निःशुल्क

रु. २ लाख को  
दुर्घटना  
मृत्यु बीमा

जीवनमा बचत गरौं.. जीवन नै बचत गरौं

www.nbl.com.np



नेपाल इन्भेस्टमेन्ट बैंक लि.  
NEPAL INVESTMENT BANK LTD.

Truly a Nepali Bank  
(नेपाल राष्ट्र बैंकबाट "क" वर्गको इजाजत प्राप्त संस्था)

Durbar Marg, P.O. Box: 3412, Kathmandu, Nepal  
Telephone: (977-1) 4242530  
Fax: (977-1) 4226349, 4226927  
E-mail: info@nbl.com.np

नेपालसंस्कृतविश्वविद्यालय :- (काठमाडौं कार्यालय वसन्तपुर वि.सं. २०७२ वैशाख १२ गतेको भूकम्पले क्षति भएकोले)

हाल- ने.सं.वि. पञ्चाङ्गविभाग, प्रदर्शनीमार्ग, (Exhibition Road, Kathmandu), काठमाडौं, फोन नं. ०१-४२२७१५३,

केन्द्रीयकार्यालय- बेलभुण्डी दाङ, फोन नं. ०८२-४००००३, ४००००४, ४०००३३, ४०००३४,

www.nsu.edu.np, Email: nsupanchangam2044@gmail.com / info@nsu.edu.np

सरकारी बिदा पनि समावेश गरिएको छ ।



प्रधानमन्त्री

## शुभकामना !

काठमाडौं, नेपाल

नेपाल संस्कृत विश्वविद्यालयले विगत वर्षहरूमा भैं यस वर्ष पनि शास्त्रीय मान्यतामा आधारित जनोपयोगी पञ्चाङ्ग (पात्रो) प्रकाशन गर्न लागेको खबरले मलाई खुशी लागेको छ । यस अवसरमा नेपाल संस्कृत विश्वविद्यालयलाई हार्दिक धन्यवाद दिँदै प्रकाशनको सफलताको कामना गर्दछु ।

तिथि, वार, नक्षत्र, योग र करणको समष्टिगत स्वरूप नै पञ्चाङ्ग हो । यस सम्बन्धी ज्ञान सनातन धर्मको मौलिकता र विशेषता पनि हो । यिनको समवेत जानकारी उपलब्ध गराउने पात्रो प्रकाशन गरी सर्वसाधारणमाभ ल्याउने प्रयास आफैमा सराहनीय कार्य हो । प्राचीन कालदेखि प्रचलित वैदिक संस्कार अनुकूलका सभ्यता, साहित्य, विज्ञान, आविष्कार कला, सङ्गीत लगायतका हाम्रो पहिचानसँग सम्बद्ध विधा/वाङ्मयको विकासमा संस्कृत शिक्षाको अमूल्य योगदान रहेको छ । संस्कृत वास्तवमा हाम्रो जीवनशैली र जीवनमूल्यको परिचायक पनि हो । संस्कृत वाङ्मय हिन्दू धर्मदर्शनसँग मात्र नभएर बौद्ध र जैन धर्मका प्रसिद्ध प्राचीनतम ग्रन्थसमेत संस्कृत भाषामै लेखिएका हुनाले अन्य धर्मदर्शनसँग पनि सम्बद्ध छ भन्ने कुरा स्पष्ट हुन्छ ।

संस्कृत साहित्य अत्यन्त प्राचीन, विशाल र विविधतापूर्ण छ र यसभित्र अध्यात्म, दर्शन ज्ञान-विज्ञान र साहित्यका अथाह खजाना भेटिन्छन् । यसका अतिरिक्त सुसाङ्ख्य (कम्प्युटर)का लागि पनि संस्कृत भाषा सबैभन्दा उपयुक्त रहेको कुरा प्रविधिविज्ञहरूले बताइरहेका छन् । संस्कृतलाई आधुनिक प्रविधिमैत्री बनाउँदै लैजानु आवश्यक छ र यस दिशामा विश्वविद्यालयका गतिविधि थप प्रभावकारी हुनुपर्छ । नेपाली जनताको धर्म र संस्कृतिसम्बन्धी जिज्ञासा समाधान गर्न प्रस्तुत पञ्चाङ्गबाट सहयोग पुग्ने मेरो विश्वास छ ।

आर्य सभ्यता र संस्कृतिको संरक्षणमा योगदान पुऱ्याउने उद्देश्यका साथ प्रकाशन हुन लागेको यस पञ्चाङ्गमा समेटिएका विषयवस्तुहरू सबैका लागि उपयोगी हुनेछन् र यसबाट आम जनता लाभान्वित हुनेछन् भन्ने विश्वासका साथ पञ्चाङ्ग प्रकाशनको सफलताको शुभकामना व्यक्त गर्दछु । अन्त्यमा वि.सं. २०७८ को नव वर्षारम्भको शुभोपलक्ष्यमा सम्पूर्ण नेपाली दाजुभाइ तथा दिदीबहिनीहरूमा हार्दिक मङ्गलमय शुभकामनासमेत व्यक्त गर्दछु ।

१ चैत्र २०७७

*(Signature)*

केपी शर्मा ओली

मा. कृष्ण गोपाल श्रेष्ठ

मन्त्री

शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय

सिंहदरवार, काठमाडौं, नेपाल

पत्र संख्या/Let. No.:

चलानी नं./Ref. No.:



Hon'ble Krishna Gopal Shrestha

Minister

Ministry of Education, Science and Technology

Singhadurbar, Kathmandu, Nepal

२०७७/११/२६

## शुभकामना !

ज्योतिषशास्त्र पौरत्य ज्ञान विज्ञानको आधार स्तम्भ हो । यसको कार्यक्षेत्र सामान्यतः ग्रह गणितमा आधारित भए पनि मूलरूपमा गणित र फलितशास्त्रका दुई हाँगामा पुष्पित एवम् फलित भएको विशाल ज्योतिषवृक्षबाट उत्पन्न भएका अमृतमय सुगन्धित फलपुष्पबाट संसारका समस्त मानवहरू अनादिकालदेखि आजसम्म प्रफुल्ल र सुसन्तुष्ट रहिआएका छन् । ज्योतिषशास्त्र पूर्वको विशेष ज्ञान हो र यसको सम्बन्ध खासगरी गणितसँग रहेको छ । ज्योतिषले आकाशीय पिण्डहरूको गति, स्थिति, उदय, अस्त, ग्रहण, परिमाण र यिनीहरूको अंशात्मक स्थितिको मात्र वर्णन गर्दैन, यसले खगोलीय स्थितिबाट सम्पूर्ण विश्व ब्रह्माण्डमा पर्ने सुखदुःखात्मक प्रभाव र प्राणी मात्रका सूक्ष्मातिसूक्ष्म अवस्थाको समेत जानकारी दिन्छ । विश्वका अन्य मुलुकका जनता गहिरो निद्रामा सुतिरहेका बेला हाम्रा पौरस्त्य मनीषीहरूले आकाशका ग्रहनक्षत्रको समेत गति, अवस्था र त्यसबाट मानव जीवनमा पर्ने प्रभावको गहिरो विश्लेषण गरेको कुरा सामान्य विषय होइन ।

ज्योतिषीय गणना पद्धतिबाट प्राप्त तिथि, वार, नक्षत्र, योग, करण, उदय, अस्त, ग्रहण र वक्रमार्ग आदिको तालिका नै पञ्चाङ्ग हो । पञ्चाङ्गमा निर्दिष्ट तिथि र नक्षत्रको घडीपलाका आधारमा नेपालमा प्रचलित स्वशास्त्रीय प्राचीन परम्परा र स्वसंस्कृतिको धरातलमा रही नेपाल राज्यभरि मनाइने चाडपर्व, यात्रा र महोत्सव आदिको निर्धारण गरिन्छ । पञ्चाङ्ग नेपाली संस्कृतिको पथप्रदर्शक दस्तावेज हो । यसले समस्त जातजातिको आआफ्नो परम्परालाई प्रतिनिधित्व गरेको छ र यसले समस्त धर्मावलम्बीहरूलाई आआफ्नो सांस्कृतिक मर्यादा अक्षुण्ण राख्न पनि निरन्तर सहयोग पुग्दै आएको छ । विगत केही वर्षदेखि नेपाल संस्कृत विश्वविद्यालयले प्रामाणिक र परिष्कृत पञ्चाङ्ग प्रकाशन गर्दै आएको छ ।

शास्त्रीयता, भाषिक शुद्धता र गणितको यथार्थ नै नेपाल संस्कृत विश्वविद्यालयबाट प्रकाशित हुने पञ्चाङ्गका विशेषता हुन् । समावेशिता र विभिन्न जातजातिका सांस्कृतिक मर्यादालाई निरन्तर रूपमा कायम गरी समग्र नेपालीको मन जित्नु पनि यो पञ्चाङ्गको अर्को वैशिष्ट्य हो । परिष्कृत पञ्चाङ्ग प्रकाशन गर्ने क्रममा वि.सं. २०७८ को पञ्चाङ्ग प्रकाशन गर्न लागेकोमा ने.सं.वि. पञ्चाङ्ग निर्माण समिति र पञ्चाङ्गको प्रचारप्रसार एवम् वितरण कार्यमा संलग्न सबै सहयोगी महानुभावहरूलाई साधुवाद प्रदान गर्दछु ।

अन्त्यमा वि.सं. २०७८ को नव वर्षारम्भको शुभोपलक्ष्यमा समस्त नेपाली दाजुभाइ दिदी बहिनीहरूमा समेत हार्दिक मङ्गलमय शुभकामना ज्ञापन गर्दछु ।

*(Signature)*  
मा. कृष्ण गोपाल श्रेष्ठ  
मन्त्री  
शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्री

फोन नं.: ९७७-०१-४२००३५३ | फ्याक्स नं.: ९७७-०१-४२००३७३ | वेबसाइट: www.moest.gov.np

Tel No.: 977-01-4200353 | Fax No.: 977-01-4200373 | Website: www.moest.gov.np

प्रा. भीम प्रसाद सुवेदी, पिष्टच.डी.  
अध्यक्ष  
Prof. Bhim Prasad Subedi, PhD.  
Chairman



विश्वविद्यालय अनुदान आयोग  
सानोठिमी, भक्तपुर, नेपाल  
University Grants Commission  
Sanothimi, Bhaktapur  
P.O. Box : 10796, Kathmandu, Nepal  
Website: www.ugcnepal.edu.np

मिति: २०७७/११/१३

शुभकामना !

नेपालमा संस्कृत विद्याको ज्ञान र प्रेरणा प्राप्त गर्ने केन्द्रको रूपमा विकास गर्ने उद्देश्यले वि.सं २०४३ सालमा नेपालको दोस्रो विश्वविद्यालयको रूपमा स्थापित यस नेपाल संस्कृत विश्वविद्यालयले संस्कृत वाङ्मयको संरक्षणमा विशेष भूमिका निर्वाह गरेको छ । यही क्रममा यस विश्वविद्यालयले विगतका वर्षहरूमा भै वि.सं २०७८ सालको तिथि, वार, नक्षत्र, योग र करणको समिष्ट रूप पञ्चाङ्ग प्रकाशन गर्न लागेको जानकारी पाँउदा खुसी लागेको छ ।

ज्ञान विज्ञानको हिसाबले संस्कृत शिक्षाको उच्च महत्त्व भए पनि कक्षागत हिसाबमा संस्कृत विद्या तर्फको भर्ना दर कम नै देखिन्छ । शैक्षिक वर्ष २०७५/७६ मा नेपालमा उच्च शिक्षा अध्ययनका लागि भर्ना भएका कुल विद्यार्थी संख्याको १ प्रतिशत भन्दा कम विद्यार्थी नेपाल संस्कृत विश्वविद्यालयमा भर्ना भएका छन् । विज्ञान तथा प्रविधिको यस वर्तमान युगमा पनि पौरस्त्य वाङ्मय अन्तर्गतका विभिन्न क्षेत्रहरू जस्तै आयुर्वेद चिकित्सा (प्राकृतिक चिकित्सा), योग, वास्तुशास्त्र आदि प्रति विश्व जनमानसको आकर्षण तथा चासोमा कुनै कमी आएको देखिदैन । अतः संस्कृत शिक्षालाई ज्ञानोपयोगीका साथै जीवनोपयोगी तथा रोजगारमुलक बनाई उच्च शिक्षा अध्ययन गर्ने विद्यार्थीको त्यस प्रति आकर्षण बढाउने तर्फ नेपाल संस्कृत विश्वविद्यालयको अभ् बढी ध्यान जानेछ भन्ने मेरो अपेक्षा रहेको छ ।

सनातन धर्म संस्कृतिमा विश्वास गरी सोही अनुसार धार्मिक तथा सामाजिक रीतिरिवाजहरू अनुसरण गर्ने आम जनसमुदायले जन्मदेखि मृत्युसम्मका हरेक संस्कार र संस्कृतिहरूमा संस्कृत भाषाको माध्यमबाट दैविक तथा पितृकार्यको परिपूर्ति हुने र यस कार्यलाई नेपाल संस्कृत विश्वविद्यालयबाट प्रकाशन हुने पञ्चाङ्गले महत्त्वपूर्ण मार्ग दर्शन गर्न सकेको छ भन्ने विश्वास लिएको छु । पौरस्त्य वाङ्मयको अध्ययन केन्द्रको रूपमा रहेको नेपाल संस्कृत विश्वविद्यालयबाट प्रकाशन हुने यस पञ्चाङ्गको प्रमाणिकता बजारमा उपलब्ध अन्य पात्रो भन्दा विशिष्ट र आधिकारिक रहेको पाईन्छ । पञ्चाङ्ग प्रकाशनको प्राज्ञिक कार्यमा संलग्न विश्वविद्यालयका सम्पूर्ण व्यक्तित्वहरूलाई विशेष धन्यवाद व्यक्त गर्दै पञ्चाङ्ग प्रकाशनको निरन्तरताको लागि कामना गर्दछु ।

अन्त्यमा, नव वर्ष २०७८ को अवसरमा सबै नेपालीको सुस्वास्थ्य र उत्तरोत्तर प्रगतिको हार्दिक शुभकामना समेत व्यक्त गर्दछु ।

  
प्रा.डा. भीमप्रसाद सुवेदी

अध्यक्ष

Tel: 6638434, 6638550 (Off.), Fax: 977-1-6638552, E-mail: profbp.subedi@ugcnepal.edu.np



नेपाल संस्कृत विश्वविद्यालय  
दाड, नेपाल

उपकुलपतिको कार्यालय

शुभकामना

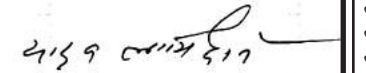
नेपाल संस्कृत विश्वविद्यालयले विगत वर्षहरूमा भै यस वर्ष पनि पञ्चाङ्ग प्रकाशन गरी एउटा महत्त्वपूर्ण र लोकप्रिय परम्परालाई निरन्तरता दिन लागेको छ । तिथि, वार, नक्षत्र, योग र करणको संयुक्त स्वरूपको पञ्चाङ्गको प्रकाशनले स्वाभाविक रूपमा विशिष्टता कायम गर्दछ ।

ज्योतिष शास्त्रको क्षेत्र विराट छ । यो विज्ञानसम्मत शास्त्र हो । यस शास्त्रको प्रवर्द्धन, विकास र अनुसन्धानमा प्राचीन परम्परादेखि अर्वाचीन समयबिन्दुसम्ममा हाम्रा महनीय पुर्खाहरूको अखण्ड बौद्धिक श्रमको लगानी भएको छ । पञ्चाङ्ग त्यहीँ परम्पराको विशिष्ट कडी हो । ज्योतिषशास्त्रीय सन्दर्भमा पञ्चाङ्गको अहम् महत्त्व रहने कुरा निर्विवाद छँदै छ । यसले देव तथा पितृकार्यलगायत विविध यज्ञादि कार्य सम्पादन गर्न लोकप्रचलित शास्त्रीय परम्परामा पनि ठुलो सहयोग गर्दछ ।

नेपाल संस्कृत विश्वविद्यालयको स्थापनाको मुख्य उद्देश्य पौरस्त्य वाङ्मयको अध्ययन, अनुसन्धान, संरक्षण एवम् संवर्द्धन गर्नुका साथै संस्कृत शिक्षालाई जनस्तरदेखि उच्चतम तहसम्म व्यवस्थित गर्दै लोकप्रिय बनाउनु रहेको छ । वर्तमान अवस्थामा विश्वकै ध्यान संस्कृत वाङ्मय, संस्कृति, पौरस्त्य सभ्यता र दर्शनतर्फ आकृष्ट भइरहेको छ । यस स्थितिमा नेपाल संस्कृत विश्वविद्यालयको थप जिम्मेवारी बढेको छ । आधिकारिक र प्रमाणिक पञ्चाङ्गका प्रकाशनलाई विश्वविद्यालयको सोही जिम्मेवारीबोधको अंशका रूपमा लिन सकिन्छ ।

अन्त्यमा नेपाल संस्कृत विश्वविद्यालयबाट प्रकाशित यो पञ्चाङ्ग छुट्टै विशिष्टता कायम गर्दै सबैका लागि उपयोगी सिद्ध हुनेछ भन्ने कुरामा हामीले पूर्ण विश्वास लिएका छौँ ।

नव वर्ष २०७८ को उमङ्गमय अवसरमा यहाँहरू सबैलाई उत्तरोत्तर प्रगतिको हार्दिक शुभकामना !



प्रा.डा.यादवप्रकाश लामिछाने  
उपकुलपति



# नेपाल संस्कृत विश्वविद्यालय Nepal Sanskrit University

बेलभञ्जी दाङ  
Beljhung Dang

कुलसचिवको कार्यालय

Reference No.

पत्रसङ्ख्या : (फा.न. )

चलानी नम्बर :



Office of the Registrar

मिति / Date : २०७९।१।२०।५

विषय (Subject) :-

शुभाशंसा

पञ्चाङ्ग भन्नाले तिथि, वार, नक्षत्र, योग र करणको समष्टि रूपलाई बुझिन्छ । यी पाँच अङ्गको सम्पूर्ण जानकारी पञ्चाङ्गमा दिइएको हुन्छ । पौरस्त्य वाङ्मयअन्तर्गतको एक विधा हो ज्योतिष शास्त्र । ज्योतिष शास्त्र सिद्धान्त र फलित गरी दुईप्रकारको रहेको छ । ज्योतिषां सूर्यादिग्रहाणां बोधकं शास्त्रम् यस व्युत्पत्तिअनुसार सूर्यादि ग्रहहरूको यथार्थ बोध गराउने शास्त्रलाई ज्योतिष शास्त्र भनिन्छ भन्ने कुरा स्पष्ट हुन्छ । अनुष्ठेय यज्ञादि कार्यमा उचित कालको निर्णय एवम् संशोधन गर्नु ज्योतिष शास्त्रको मुख्य प्रयोजन हो । प्रत्यक्ष ज्योतिष शास्त्रम् यस कथनअनुसार वेदका छ अङ्गहरूमध्ये ज्योतिष शास्त्रलाई चक्षुका रूपमा प्रतिपादन गरिएको छ । नेपालमा संस्कृत शिक्षालाई उच्चतम तहसम्म सुव्यवस्थित गर्नु, नेपालले संस्कृत जगतमा प्राप्त गरेका उपलब्धिहरूलाई समयानुसार संरक्षण एवं सम्बर्धन गर्नु, सदाचार र सच्चरित्रताको परिपालन गर्न प्रेरणा जगाउनु र समस्त पूर्वीय वाङ्मयको अध्ययन, अनुसन्धान, संरक्षण एवम् सम्बर्धन गर्नु नै नेपाल संस्कृत विश्वविद्यालयको मूल उद्देश्य रहेको र सोही उद्देश्यअनुरूप वर्तमानमा यस विश्वविद्यालयले कार्य गरिरहेको छ ।

संस्कृत वैदिक धर्म एवम् परम्पराको मूल स्रोत हो । वर्तमान अवस्थामा हाम्रा संस्कृति, सभ्यता र परम्पराको संरक्षण गर्ने हो भने सर्वप्रथम संस्कृतको संरक्षण गर्नु अनिवार्य छ । संस्कृत संस्कृतेर्मूलम् यस उक्तिको आशय पनि यही हो । नेपाल संस्कृत विश्वविद्यालयले ज्योतिष विषयको उच्चतम तहसम्म कक्षा सञ्चालन गर्नुका साथै नेपाल सरकार गृहमन्त्रालयको निर्णयअनुरूप सिद्धान्त ज्योतिषसम्बद्ध विषयवस्तु समेटी पञ्चाङ्ग प्रकाशन गर्दै आएको छ । वैदिक शास्त्रमा प्रतिपादन गरेअनुसार सम्पूर्ण देवकार्य, पितृकार्य लगायत अन्य शास्त्रीय कर्महरू पञ्चाङ्गका आधारमा नै गरिने हुँदा वजारमा पाइने पञ्चाङ्गभन्दा केही विशेष हुनुपर्छ भन्ने मान्यताका आधारमा र नेपाल सरकारको विशेष निर्देशनमा निरन्तर प्रकाशित हुँदै आएको यस पञ्चाङ्गले आम जनसमुदायमा सहयोग पुऱ्याउने विश्वास लिएको छ । यसका साथै अहिले वैश्विक महामारीको रूप लिएको कोरोनाभाइरस (covid-19) द्वारा पूरा मानव समुदाय आक्रान्त भइरहेको अवस्थामा यस महामारीको प्रकोपबाट छिट्टै नै मुक्ति मिल्न भन्ने आशा एवम् कामना गर्दै नव वर्ष २०७८ को पावनअवसरमा सबैको उत्तरोत्तर प्रगतिको शुभकामना व्यक्त गर्दछु ।

माधव अधिकारी  
कुलसचिव  
नेपाल संस्कृत विश्वविद्यालय  
कुलसचिव (रजिष्ट्रार)  
नेपालसंस्कृत विश्वविद्यालय

फोन: ०८२-४०००३३, ०८२-४०००३४, ०८२-४०००३५, फ्याक्स: ०८२-४००००४, पोस्ट बक्स नं.: ५००३  
Tel. No.: 082-400033, 082-400034, 400035, Fax 082-400004, P.O. Box.No.: 5003, Website: www.nsu.edu.np

## वक्तव्य

हाम्रो नाडीमा बाँधिएको नाडीघडीको समय काठमाडौँबाट ३ मिनेट ४४ सेकेण्ड पूर्वमा रहेको गौरीशङ्कर हिमालको याम्योत्तररेखाको हो । यो पञ्चाङ्ग गणना गर्दा गौरीशङ्कर हिमालको देशान्तरको आधारमा गरिएको छ । त्यसकारण यस पञ्चाङ्गका ग्रह, तिथि, नक्षत्र, योग र करणहरू गौरीशङ्करका हुन् । नाडी घडीको समयमा ३ मिनेट ४४ सेकेण्ड घटाउँदा काठमाडौँको समय आउँछ । देशान्तरका आधारमा पञ्चाङ्ग गणना गरिने भएकाले त्यसकिसिमका पञ्चाङ्गहरू सबै ठाउँका लागि त्यति उपयुक्त हुँदैनन् तापनि सबै ठाउँको भिन्नाभिन्ने पञ्चाङ्ग गणना गर्न सम्भव नहुने भएकाले कुनै पनि देशमा कुनै एउटा ठाउँको देशान्तरलाई आधार मानेर पञ्चाङ्ग गणना गर्ने गरिएको हुन्छ र त्यसैका आधारमा सम्पूर्ण देशभर सामाजिक र धार्मिक कृत्यहरू गरिँदै आएका हुन्छन् । हाम्रो देशमा पनि त्यही परम्परा चलिआएको छ । दुई सूर्योदयको बीचको समय ६० घडी नहुने भएकाले सूर्योदयकालको गणना गर्ने परम्परागत प्रचलनलाई छोडेर गतिमा स्पष्टता आओस् भनी वि.सं.२०६५ देखि हरेक दिन बिहान ६ बजेको स्पष्ट ग्रह पञ्चाङ्गमा राख्न लागिएको हो । सूर्योदयकाल र ६ बजेको बीचको समयलाई ६ बजेमा ऋण धन गरेर तिथि, नक्षत्र र योगहरू सूर्योदयकालका बनाइएका छन् । कुनै पनि ग्रहको दैनिक गति निकाल्दा लगातार दुई दिनको स्पष्ट ग्रहको अन्तर गर्नुपर्छ । यो पञ्चाङ्ग गणना गर्दा कलिंगतवर्षबाट आएको सूर्यसिद्धान्तीय अहर्गणमा देशान्तर, वेलांतर र किरणवक्राभवन आदि संस्कार गरेर आएको फललाई जस्ताको तस्तै राखिएको छ । यस पञ्चाङ्गमा राखिएको सूर्योदय गौरीशङ्करको प्रामाणिक (स्ट्याण्डर्ड) समयको हो । यसमा वेलांतर, किरणवक्राभवनादि सबै संस्कार गरिएकाले सूर्योदयमा प्रयोग गरेर इष्टकाल बनाउँदा केवल समयान्तर संस्कार गरे पुग्छ । यस पञ्चाङ्गमा राखिएको समयान्तरसारणी गौरीशंकर हिमालको याम्योत्तररेखालाई शून्य गरी नेपालका विभिन्न जिल्लाका सदरमुकामहरूको समयान्तर राखिएको छ । सो स्थानबाट पूर्वमा रहेको स्थानको समय ल्याउँदा नाडी घडीको समयमा समयान्तर जोड्दा र पश्चिमको स्थानका लागि घटाउँदा त्यस स्थानको स्थानीय समय आउँछ । यस पञ्चाङ्गमा तिथि नक्षत्रहरूको समय घडी पला र घण्टा मिनेट दुवैमा दिइएको छ भने घण्टा मिनेट जनाउने अङ्कलाई ( ) कोठाभित्र राखिएको छ । सूर्योदय र सूर्यास्तचाहिँ घण्टा मिनेटमा मात्र दिइएको छ । इष्टकालको ग्रहस्पष्ट गर्दा ६० घडीले त स्पष्टगति पाउँछ भने इष्टघट्यादिले कति पाउला भनी त्रैराशिक गर्दा प्राप्त भएको फललाई ६ बजेको ग्रहमा धन अथवा ऋण गर्नु, इष्टकालको स्पष्ट ग्रह आउँछ । इष्ट समयमा कुन लग्न होला भनी हेर्नका लागि प्रत्येक पक्षमा लग्नसमाप्तकालबोधकतालिका दिइएको छ । त्यस तालिकाअनुसार राशिलगतै आउने घण्टा मिनेट तलको अङ्कले त्यस लग्नको समाप्ति भएको समय जनाउँछ । हामीलाई यस कार्यमा संलग्न हुने मौका दिनुभएकोमा नेपाल संस्कृत विश्वविद्यालयका पदाधिकारीज्यूहरू र विश्वविद्यालयपरिवारप्रति हार्दिक कृतज्ञता ज्ञापन गर्दछौ । हामीले परिश्रमपूर्वक काम गर्दागर्दै पनि यसमा त्रुटि रहेका हुन सक्छन्, नीरक्षीरविवेकी विद्वान्हरूबाट ती त्रुटि आँ ल्याइदिनुहुनेछ र यसपछिका वर्षामा प्रकाशन हुने पञ्चाङ्गमा ती दोषलाई हटाउन हामी प्रयासरत हुनेछौं भन्ने निवेदन गर्दछौं । अस्तु

पञ्चाङ्ग-निर्देशक-समिति  
नेपालसंस्कृत विश्वविद्यालय

पञ्चाङ्ग-निर्माण-समिति  
नेपालसंस्कृत विश्वविद्यालय

## सरकारी बिदाको सूची

नेपाल सरकारले विक्रमसंवत् २०७८ वैशाख १ गतेदेखि २०७८ चैत्रमासान्तसम्म एक वर्षभरिमा सबै सरकारी कार्यालयहरूलाई देहायबमोजिमको सार्वजनिक पर्व एवं सट्टा बिदा र कार्यालय समय निर्धारण गर्ने निर्णय गरेको छ ।

### १. वर्षभरिका शनिवार बिदा ।

क. वैशाख : ४, ११, १८, २५	छ. कार्तिक : ६, १३, २०, २७
ख. ज्येष्ठ : १, ८, १५, २२, २९	ज. मार्गशीर्ष : ४, ११, १८, २५
ग. आषाढ : ५, १२, १९, २६	भ. पौष : ३, १०, १७, २४
घ. श्रावण : २, ९, १६, २३, ३०	ज. माघ : १, ८, १५, २२, २९
ड. भाद्र : ५, १२, १९, २६	ट. फाल्गुन : ७, १४, २१, २८
च. आश्विन : २, ९, १६, २३, ३०	ठ. चैत्र : ५, १२, १९, २६

### २. पर्व बिदाहरू :

#### २.१ मुलुकभरि सार्वजनिक बिदा हुने पर्वहरू :

- (क) नववर्ष - वैशाख १ गते बुधवार ।
- (ख) रक्षाबन्धन - भाद्र ६ गते आइतवार ।
- (ग) घटस्थापना - आश्विन २१ बिहीवार ।
- (घ) छठपर्व - कार्तिक २४ गते बुधवार ।
- (ङ) माघीपर्व/माघी संक्रान्ति - माघ १ गते शनिवार ।
- (च) महाशिवरात्रि - फाल्गुन १७ गते मंगलवार ।

(छ) फागुपूर्णिमा - हिमाली, पहाडी जिल्ला लगायतका ५६ जिल्लामा चैत्र ३ गते बिहीवार र देहायका जिल्लाहरूमा चैत्र ४ गते शुक्रवार । (भूपा, मोरङ, सुनसरी, सप्तरी, सिराहा, उदयपुर, धनुषा, महोत्तरी, सर्लाही, रौतहट, बारा, पर्सा, नवलपरासी (बर्दघाट सुस्तापूर्व), नवलपरासी (बर्दघाट सुस्तापश्चिम), रूपन्देही, कपिलवस्तु, दाङ, बाँके, बर्दिया, कैलाली, कञ्चनपुर) ।

#### २.२ सम्बद्ध धर्म, संस्कृति, भौगोलिक क्षेत्र र स्थान विशेषका लागि मात्र सार्वजनिक बिदा हुने पर्वहरू :

- (क) किराँत, राई, याक्खा, सुनुवार, लिम्बू, जातिको उभौलीपर्व-चण्डीपूर्णिमा, वैशाखपूर्णिमा - ज्येष्ठ १२ गते बुधवार ।
- (ख) गौरापर्व - भाद्र १४ गते सोमवार ।
- (ग) इस्लाम धर्मावलम्बीहरूको पर्व ईद (इदुल्ल फित्र) का दिन ।
- (घ) इस्लाम धर्मावलम्बीहरूको पर्व बकर ईद (इदुल जोहा) का दिन ।
- (ङ) किराँत जातिको उधौलीपर्व, योमरीपुन्हि, ज्यापूदिवस (धान्यपूर्णिमा) - पौष ४ गते आइतवार ।
- (च) इसाई धर्मावलम्बीहरूको पर्व क्रिसमस डे - (डिसेम्बर २५ तारिख) पौष १० गते शनिवार ।

(छ) तमू ल्होछार - पौष १५ गते बिहीवार ।

(ज) सोनम ल्होसार - माघ १५ गते बुधवार ।

(झ) हिमाली आदिवासी श्रेणीहरूले मनाउने ग्याल्पो लोसार - फाल्गुन १५ गते बिहीवार ।

(ञ) सिरुवापावनी पर्वका दिन सो पर्व मनाउने भूपा, मोरङ, सुनसरी, सिराहा र सप्तरी जिल्लामा ।

### ३. महिला कर्मचारीहरूका लागि मात्र :

(क) हरितालिका (तीज) - भाद्र २४ गते बिहीवार ।

(ख) जितियापर्व - आश्विन १३ गते बुधवार (जितियापर्व मनाउने महिला कर्मचारीहरूका लागि) ।

### ४. शिक्षण संस्थाहरूका लागि मात्र :

वसन्तपञ्चमी - माघ २३ गते आइतवार ।

### ५. जात्राबिदा (काठमाडौं उपत्यकालाई मात्र) :

(क) गाईजात्रा - भाद्र ७ गते सोमवार ।

(ख) इन्द्रजात्रा - आश्विन ३ गते आइतवार ।

(ग) मत्स्येन्द्रनाथको भोटो देखाउने जात्रा (सो जात्रा हुने दिन) ।

(घ) घोडेजात्रा - चैत्र १८ गते शुक्रवार ।

### ६. दर्शबिदा :

आश्विन २६ गते मंगलवारदेखि आश्विन ३० गते शनिवारसम्म (फूलपातीदेखि एकादशीसम्म) ।

### ७. तिहारबिदा : (कार्तिक १८ गते बिहीवारदेखि कार्तिक २१ गते आइतवारसम्म)

(क) लक्ष्मीपूजा - कार्तिक १८ गते बिहीवार ।

(ख) म्हुपूजा, नेपालसंवत् प्रारम्भ, गोवर्धनपूजा - कार्तिक १९ गते शुक्रवार ।

(ग) भाइटीका/किजापूजा - कार्तिक २० गते शनिवार ।

### ८. दिवसबिदा :

#### ८.१ मुलुकभरि सबैलाई हुने सार्वजनिक दिवस बिदाहरू :

(क) विश्व मजदूर दिवस (मे १) - वैशाख १८ गते शनिवार ।

(ख) गणतन्त्र दिवस - ज्येष्ठ १५ गते शनिवार ।

(ग) सविधान दिवस (राष्ट्रिय दिवस) - आश्विन ३ गते आइतवार ।

(घ) राष्ट्रिय प्रजातन्त्र दिवस - फाल्गुन ७ गते शनिवार ।

(ङ) अन्तर्राष्ट्रिय महिला दिवस (मार्च ८) - फाल्गुन २४ गते मंगलवार ।

#### ८.२ अपाङ्गता भएका कर्मचारीहरूका लागि मात्र :

अन्तर्राष्ट्रिय अपाङ्ग दिवस (डिसेम्बर ३) - मंसिर १७ गते शुक्रवार (नेपालभित्रका सम्पूर्ण अपाङ्गता भएका कर्मचारीहरूका लागि मात्र) ।

### ९. जन्मजयन्ती बिदा :

९.१ मुलुकभरि सबैलाई हुने सार्वजनिक जयन्ती बिदा :

बुद्धजयन्ती - ज्येष्ठ १२ गते बुधवार ।

९.२ सम्बद्ध धर्मावलम्बीहरूका लागि मात्र :

(क) फाल्गुनन्दजयन्ती - कार्तिक २५ गते बिहीवार (किराँतधर्मावलम्बी) ।

(ख) गुरुनानकजयन्ती - मङ्सिर ३ गते शुक्रवार (नेपाली सिख धर्मावलम्बी) ।

### १०. राष्ट्रिय रूपमा मनाइने तर कार्यालय खुल्ने प्रकृतिका दिवसहरू :

(क) जातीय भेदभाव तथा छुवाछुत उन्मूलन राष्ट्रिय दिवस - ज्येष्ठ २१ गते शुक्रवार ।

(ख) निजामती सेवा दिवस - भाद्र २२ गते मंगलवार ।

(ग) राष्ट्रिय एकता दिवस - पौष २७ गते मंगलवार ।

(घ) शहीद दिवस - माघ १६ गते आइतवार ।

११. विदेशस्थित नेपाली नियोगहरूले सम्बद्ध मुलुकका सार्वजनिक बिदाहरूलाई समेत दृष्टिगत गरी बढीमा १८ दिनसम्म सार्वजनिक बिदा आफैले व्यवस्थापन र समायोजन गर्न सक्ने ।

### १२. सट्टा बिदा :

अस्पताल, रोपवे, टेलिफोन, प्रहरी, अध्यागमन, थाना, चौकी, फायर ब्रिगेड, टक्सार, रेडियो नेपाल, नेपाल टेलिभिजन, मुद्रण विभाग, हुलाक आदि जस्ता रोजाना र आकस्मिक सेवा प्रदान गर्ने मन्त्रालय, विभाग तथा कार्यालयहरूले सार्वजनिक बिदाका दिनमा समेत कामकाज गर्नुपर्ने हुँदा त्यस्ता कार्यालयहरूमा दैनिक काम नरोकिने गरी सार्वजनिक बिदाका दिन काम गरेबापत प्रचलित कानूनको रीत पुऱ्याई सट्टा बिदा बस्न सक्ने ।

### १३. कार्यालय हाजिर हुने र छुट्ने समय :

(क) नेपाल राज्यभरका सबै सरकारी कार्यालयहरूमा वैशाख १ गतेदेखि कार्तिक १५ गतेसम्म तथा माघ १६ गतेदेखि चैत्र मासान्तसम्म कार्यालय समय बिहान १०:०० बजेदेखि अपराह्न ५:०० बजेसम्म हुने र कार्तिक १६ गतेदेखि माघ १५ गतेसम्म बिहान १०:०० बजेदेखि अपराह्न ४:०० बजेसम्म हुने ।

#### द्रष्टव्य :

(क) "आधा दिन" भन्नाले कार्तिक १६ गतेदेखि माघ १५ गतेसम्म तीन महिनाको लागि दिनको १:०० बजे र माघ १६ गतेदेखि कार्तिक १५ गतेसम्म दिनको १:३० बजेसम्म सम्भन्नुपर्छ ।

(ख) खाजा समय : कार्यालयको सेवा प्रवाहमा बाधा नपर्ने गरी आलोपालो मिलाई सम्बन्धित कार्यालयले आधा घण्टाको समय तोक्न सक्ने ।



## वर्षफलम्

स्वस्ति श्रीमन्मङ्गलमूर्तये नमः ।  
 अचिन्त्याव्यक्तरूपाय निर्गुणाय गुणात्मने ।  
 समस्तजगदाधारमूर्तये ब्रह्मणे नमः ॥  
 स जयति सिन्दूरवदनो देवो यत् पादपङ्कजस्मरणम् ।  
 वासरमणिरिव तमसां राशीन्नाशयति विघ्नानाम् ॥  
 प्राप्ते नूतनवत्सरे प्रतिगृहं कुर्याद् ध्वजारोपणम् ।  
 स्नानं मङ्गलमाचरेद् द्विजवरैः सार्द्धं सुपूजोत्सवम् ॥  
 देवानां गुरुर्योषिताञ्च विभवाङ्कारवस्त्रादिभिः ।  
 संपूज्यो गणकः फलञ्च शृणुयात् तस्माच्च लाभप्रदम् ॥  
 पारिभद्रस्य पत्राणि कोमलानि विशेषतः ।  
 सपुष्पाणि समानीय चूर्णं कृत्वा विधानतः ॥  
 मरीचं लवणं हिङ्गुं जीरकेण च संयुतम् ।  
 अजमोदयुतं कृत्वा भक्षयेद् रोगशान्तये ॥  
 राज्यं स्यादचलं नृपश्रवणतो  
 मन्त्रिश्रवात् कौशलम् ।  
 धान्येणात् कमला स्थिरा च  
 सुरसा वाणी भवेन्मेघपात् ॥  
 धर्मं बुद्धिरतिः स्थिरा रसपतेर्दीर्घायुराप्तिर्भवेत् ।  
 सस्येशाद्विषाणा यतः शुभकरी राजावली श्रूयताम् ॥  
 अत्र हि षष्ट्यब्दानां मध्ये बार्हस्पत्यमानेन परिधावीनामसंवत्सरो गतः  
 प्रमादिनामसंवत्सरः प्रविष्टः । अथ सौरमानेन प्रमादिनामसंवत्सरो  
 गतः आनन्दनामसंवत्सरस्य क्षयत्वाद् अपरराक्षसनामसंवत्सरः प्रविष्टस्तदा  
 मेषार्कात् प्राग्भुक्तमासादयः ०।१२।४२।० भोग्यमासादयः ११।१७।१८।०  
 अतः परं नलनामसंवत्सरो भविष्यति ॥  
**संवत्सरफलम्**  
 स्वस्वकार्ये रताः सर्वे मध्याः सस्यार्घवृष्टयः ।  
 राक्षसाब्देऽखिला लोका राक्षसा इव निष्क्रियाः ॥  
 नलाब्दे मध्यसस्यार्घवृष्टयः प्रवरा धरा ।  
 नृपसङ्क्षोभसञ्जाता भूरितस्करभीतयः ॥  
**गुरोरस्तोदयफलम्**  
 अब्दे भाद्रपदे वृष्टिः क्षेमरोग्यं क्वचित्क्वचित् ।  
 सर्वसस्यसमृद्धिः स्यान्नाशमेति परं फलम् ॥

## राजा भौमस्तस्य फलम्

भौमे नृपे वह्निभयं नराणां चौराकुलं पार्थिवविग्रहश्च ।  
 दुःखप्रजाव्याधिवियोगपीडा स्वल्पा पयो मुञ्चति वारिवाहः ॥

## मन्त्री भौमस्तस्य फलम्

अवनिजो ननु मन्त्रिपदं गतो भवति दस्युगदा द्विजवेदनाः ।  
 जनपदेषु जयं सुखसंचयं न बहुगोषु पयो द्विजकर्म च ॥

## धान्येशो गुरुस्तस्य फलम्

गोधूमाः शालिमुद्गाश्च कङ्मुखाषाश्च कोद्रवाः ।  
 सुभिक्षं जायते देवि गुरौ धान्याधिपे सति ॥

## मेघेशो भौमस्तस्य फलम्

भौमे जलदाधिपतौ वह्निभयं दस्युभीर्भुजङ्गभयम् ।  
 दुर्भिक्षमवृष्टिकृतैरुपद्रवैः पीड्यते च जगत् ॥

## रसेशो रविस्तस्य फलम्

रसपतौ तरणौ धरणी तदा विरसभोगरताल्पपयोधरा ।  
 वसनतैलघृतप्रियमानवाः सुखरसं च भुनक्ति महीपतिः ॥

## नीरसेशः शुक्रस्तस्य फलम्

कर्पूरारुगन्धानां हेममौक्तिकवाससाम् ।  
 अर्घवृद्धिः प्रजायेत नीरसेशो भृगुर्यदि ॥

## धनेशः शुक्रस्तस्य फलम्

द्रविणपे भृगुजे द्रविणैर्युताः समधनाः सकला भुवि मानवाः ।  
 समसुखाः क्रयविक्रयजीविनो नृपतयो जनपालनतत्पराः ॥

## दुर्गेशो भौमस्तस्य फलम्

अवनिजे गढनायकतां गते विविधदुःखवियोगसमन्विताः ।  
 जनपदेषु जनाः क्रयविक्रयोभयविशेषतया न फलं क्वचित् ॥

## फलेशश्चन्द्रस्तस्य फलम्

यदि विधुः फलपो द्वमराशयः फलयुता व्रतिभिः कुसुमैर्युता ।  
 द्विजसुखा वरभोगसमन्विता नृपतयो नयनाटनतत्पराः ॥

## सस्येशः शुक्रस्तस्य फलम्

शुक्रो यदा धान्यपतिर्धरायां मेघो जलं वर्षति शोभनं प्रियम् ।  
 गोधूमशालेक्षुधनप्रियंगुवृक्षेषु पुष्पाणि सुखप्रदानि ॥

## आर्द्राप्रवेशे तिथ्यादिफलम्

तिथिफलम्- तिथिषु त्रयोदश्यां जलप्रदः, इति तिथिफलम् । वारेषु -भौमे निधनमाप्नुयादिति वारफलम् ॥ नक्षत्रेषु- मैत्रे सर्वे महीपाला सन्तुष्टा सर्वजन्तवः, इति नक्षत्रफलम् ॥ योगेषु-सिद्धसाध्यौ सुभिक्षादः प्रोक्तमिति योगफलम् ॥ वेलाफलम् - मध्यन्दिने स्वल्पफला च पृथ्वी इति वेलाफलम् ॥ नवमेघेशः- आवर्तः- आवर्ते मन्दतोयं स्यादिति नवमेघेफलम् ॥ चतुर्मेघेशः-संवर्तः- संवर्ते जलपूरिता इति मेघचतुष्टयफलम् ॥ अष्टनागेशः- पद्मः । द्वादशनागेशः- सुबुद्धः-सुबुद्धो बुद्धिकर्ता च कष्टबुद्धिः शुभावहः- इति द्वादशनागेशफलम् ॥ सप्तवातेषु-उदवह इति । रोहिणीचक्रं तटे पतति- तटे वृष्टिश्च शोभना इति रोहिणीचक्रफलम् ॥

जलाढकसंख्याः ८०, समुद्रे ४०, पर्वते २४, भूमौ १६, वर्षादीनां विंशोपकाः- वर्षा १५, धान्यम् १३, तृणम् १३, शीतम् ७, तेजः १७, वायुः १३, वृद्धिः १५, क्षयः १५, विग्रहः ११, क्षुधा ७, तृषा ७, निद्रा ७, आलस्यम् १५, उद्यमम् १३, शान्तिः १५, क्रोधः १३, दम्भः ५, लोभः ३, मैथुनम् १५, रसनिष्पत्तिः ५, फलनिष्पत्तिः १३, उत्साहः ११, उग्रम् ३, पापम् ३, पुण्यम् ५, व्याधिः ५, तन्नाशः ७, आचारः ७, अनाचारः १३, मरणम् १७, जन्म ३, देशोपद्रवः ५, तन्नाशः १५, चौरभीः ५, तन्नाशः १५, अग्निभीः १३, तन्नाशः १७, उद्भिज्जाः १५, जरायुजाः ३, अण्डजाः ५, स्वेदजाः ७, शलभाः ७, मूषाकाः ७, शूकाः १५, हेमम् ५, ताम्रम् ७, स्वचक्रम् ५, परचक्रम् १५ । एवं सञ्चिन्त्य दैवज्ञः फलं सांवत्सरं वदेत् ॥ इतीदं वत्सरफलं वत्सरादौ शृणोति यः । स भवेत् पुत्रपौत्रादयो मोदते सुतरां भुवि । अतोऽग्रे श्रीसर्वेश्वरो वेतीति सक्षिप्तफलम् ॥ अस्तु ॥

## अष्टोत्तरी-विंशोत्तरी-मताभ्यामायव्ययचक्रम्

राशयः	मे.	वृ.	मि.	क.	सिं.	क.	तु.	वृ.	ध.	म.	कु.	मी.	
आयः	२	११	२	११	१४	२	११	२	१४	८	८	१४	विंशोत्तरी-
व्ययः	१४	५	५	१४	११	५	५	१४	२	५	५	२	मतेन
आयः	८	२	५	१४	२	५	२	८	११	१४	१४	११	अष्टोत्तरी-
व्ययः	१४	८	५	२	१४	५	८	१४	५	१४	१४	५	मतेन

आयव्ययावलीकनप्रकारः लाभालाभौ समौ कृत्वा एकहीनं तु कारयेत् । अष्टभिस्तु हरेद् भागं शेषाङ्के फलमादिशेत् । आय व्यय जोडी १ घटाएर ८ ले भाग लिनू, शेषबाट तल लेखिएबमोजिम फल जानू- १ लाभ, २ सौख्य, ३ क्लेश, ४ रोग, ५ लोकापवाद, ६ सम्मान, ७ विजय, ० हानि यस्तो फल जानू । विन्ध्याचलबाट उत्तरतिर विंशोत्तरीबाट र दक्षिणतिर अष्टोत्तरीबाट आय व्यय विचार गर्नु । नेपालमा विंशोत्तरीबाट विचार गर्नुपर्दछ ।

**अथावकहडचक्रसहितं वरवधुमेलापकचक्रम् (जुजेजोख-अभिजित्)**

नक्षत्रचरणाः	चू चे	ली लू	अ इ	ओ वा	वे वो	कु घ	के को	हु हे	डी डू	मा मी	मो टा	टे टो	पू ष	पे पो	रु रे	ती तू	ना नी	नो या	ये यो	भू धा	भे भो	खी खू	गा गी	गो सा	से सो	दू थ	दे दो
अक्षराणि	चो ला	ले लो	उ ए	वी वू	का की	ङ छ	हा ही	हो डा	डे डो	मू मे	टी टू	पा पी	ण ठ	रा री	रो ता	ते तो	नू ने	यी यू	भा भी	फा ढा	जा जी	खे खो	गू गे	सी सू	दा दी	भ ज	चा ची
न.रा.	अ.मे.	भ.मे.	कृ.१ मे. कृ.३वृ.	रो.वृ.	मृ.२वृ. मृ.२मि.	आ.मि.	पु.३मि. पु.१क.	ति.क.	अश्ले.क.	म.सिं.	पू. सिं.	उ.१सिं. उ.३कं.	ह.कं.	चि.२कं. चि.२तु.	स्वा.तु.	वि.३तु. वि.१वृ.	अनु.वृ.	ज्ये.वृ.	मू.ध.	पूषा.ध.	उ.१ध. उ.३ म.	श्र.म.	ध.२म. ध.२कु.	श.कुं.	पू.३ कुं. पू.१ मी.	उभा.मी.	रे.मी.
रा.स्वा.	भौमः	भौमः	भौमः १ शुक्रः ३	शुक्रः	शुक्रः २ बुधः २	बुधः	बुधः ३ चन्द्रः १	चन्द्रः	चन्द्रः	सूर्यः	सूर्यः	सूर्यः १ बुधः ३	बुधः	बुधः २ शुक्रः २	शुक्रः	शुक्रः ३ भौमः १	भौमः	भौमः	गुरुः	गुरुः	गुरुः १ शनिः ३	शनिः	शनिः	शनिः	शनिः ३ गुरुः १	गुरुः	गुरुः
वर्णः	क्षत्रि.	क्षत्रि.	क्षत्रि. १ वैश्यः ३	वैश्यः	वैश्यः २ शूद्रः २	शूद्रः	शूद्रः ३ विप्रः १	विप्रः	विप्रः	क्षत्रि.	क्षत्रि.	क्षत्रि. १ वैश्यः ३	वैश्यः	वैश्यः २ शूद्रः २	शूद्रः	शूद्रः ३ विप्रः १	विप्रः	विप्रः	क्षत्रि.	क्षत्रि.	क्षत्रि. १ वैश्यः ३	वैश्यः २ शूद्रः २	वैश्यः २ शूद्रः २	शूद्रः	गुरुः १ शूद्रः ३	विप्रः	विप्रः
वश्यः	चतुष्प.	चतुष्प.	चतुष्प.	चतुष्प.	चतुष्प. २ द्विपदः २	द्विपदः	द्विपदः ३ जल. १	जल.	जल.	चतुष्प.	चतुष्प.	चतु. १ द्विप. ३	द्विपदः	द्विपदः	द्विपदः	द्विपदः ३ कीटः १	कीटः	कीटः	मनुष्यः	मनुष्यः	मनुष्यः १ चतु. ३	चतुष्प.	चतुष्प. २ द्विपदः २	द्विपदः	द्विपदः ३ जलः १	जलः	जल.
योनिः	अश्वः	गजः	अजः	सर्पः	सर्पः	श्वानः	मार्जारः	अजः	मार्जारः	मूषकः	मूषकः	गौः	महिषः	व्याघ्रः	महिषः	व्याघ्रः	मृगः	मृगः	श्वानः	वानरः	नकुलः	वानरः	सिंहः	अश्वः	सिंहः	गौः	गजः
वैरयोनिः	महिषः	सिंहः	वानरः	नकुलः	नकुलः	मृगः	मूषकः	वानरः	मूषकः	मार्जारः	मार्जारः	व्याघ्रः	अश्वः	गौः	अश्वः	गौः	श्वानः	श्वानः	मृगः	अजः	सर्पः	अजः	गजः	महिषः	गजः	व्याघ्रः	सिंहः
गणः	देवः	नरः	राक्षसः	नरः	देवः	नरः	देवः	देवः	राक्षसः	राक्षसः	नरः	नरः	देवः	राक्षसः	देवः	राक्षसः	देवः	राक्षसः	राक्षसः	नरः	नरः	देवः	राक्षसः	राक्षसः	नरः	नरः	देवः
नाडी	आद्यः	मध्यः	अन्त्यः	अन्त्यः	मध्यः	आद्यः	आद्यः	मध्यः	अन्त्यः	अन्त्यः	मध्यः	आद्यः	आद्यः	मध्यः	अन्त्यः	अन्त्यः	मध्यः	आद्यः	आद्यः	मध्यः	अन्त्यः	अन्त्यः	मध्यः	आद्यः	आद्यः	मध्यः	अन्त्यः
आसनम्	अश्वः	प्रेतः	अग्निकु.	गौः	मृगः	भुजंगः	कमलः	कलशः	काकः	महिषः	शिला	शिला	गजः	मयूरः	दोलाः	अजः	हंसः	कच्छपः	मूलम्	शयनम्	शयनम्	नरः	आढकः	वृषः	भद्रपीठम्	भद्रपीठम्	चक्रम्

**गरुडादिवर्गाः**

नामाक्षराणि	अ इ उ ए	क ख ग घ ङ	च छ ज झ ञ	ट ठ ड ढ ण	त थ द ध न	प फ ब भ म	य र ल व	श ष स ह
वर्गाः	गरुडः	मार्जारः	सिंहः	श्वानः	सर्पः	मूषकः	मृगः	मेषः
शत्रुवर्गाः	सर्पः	मूषकः	मृगः	मेषः	गरुडः	मार्जारः	सिंहः	श्वानः

**दिनमानस्याष्टमांशेन वारवेलाफलम्**

वा.घ.	३४५	७३०	१११५	१५१०	१९०५	२२९०	२६१५	३०१०
रविः	उद्वेगः	चरः	लाभः	अमृतः	कालः	शुभः	रोगः	उद्वेगः
सोमः	अमृतः	कालः	शुभः	रोगः	उद्वेगः	चरः	लाभः	अमृतः
मङ्गलः	रोगः	उद्वेगः	चरः	लाभः	अमृतः	कालः	शुभः	रोगः
बुधः	लाभः	अमृतः	कालः	शुभः	रोगः	उद्वेगः	चरः	लाभः
बृहस्पतिः	शुभः	रोगः	उद्वेगः	चरः	लाभः	अमृतः	कालः	शुभः
शुक्रः	चरः	लाभः	अमृतः	कालः	शुभः	रोगः	उद्वेगः	चरः
शनिः	कालः	शुभः	रोगः	उद्वेगः	चरः	लाभः	अमृतः	कालः

**मूलाख्यपुरुषाङ्गविभागफलम्**

स्थानानि	घट्यः	फलानि	स्थानानि	घट्यः	फलानि
मूर्ध्नि	५	नृपो भवेत्	हृदि	३६	भूपमन्त्री
मुखे	१२	पित्रोर्मृतिः	नाभौ	३८	ब्रह्मविद्
स्कन्धे	१६	महाबलः	गुह्ये	४८	अतिकामी
हृवोः	२४	बली	जान्वोः	५४	महामतिः
पाण्योः	२७	हत्याकृत्	पादयोः	६०	मृत्युः

**मूलवृक्षफलम्**

स्थानानि	घ.	फलानि
मूलम्	७	मूलनाशः
स्तम्भः	१५	वंशनाशः
त्वक्	२५	मातृक्लेशः
शाखा	३६	मातुलक्लेशः
पत्रम्	४८	राज्यप्राप्तिः
पुष्पम्	५३	मन्त्रिपदम्
फलम्	५७	विपुललक्ष्मी
शिखा	६०	अल्पायुः

**अश्लेषावृक्षफलम्**

स्थानानि	घ.	फलानि
फलम्	१५	लक्ष्मीः
पत्रम्	२४	राजभयम्
शाखा	३१	हानिः
त्वक्	४४	मातृनाशः
लता	५६	पितृक्षयः
कन्दः	६०	आत्मनाशः

**रात्रिमानस्याष्टमांशेन वारवेलाफलम्**

वा.घ.	३४५	७३०	१११५	१५१०	१९०५	२२९०	२६१५	३०१०
रविः	उद्वेगः	शुभः	अमृतः	चरः	रोगः	कालः	लाभः	उद्वेगः
सोमः	अमृतः	चरः	रोगः	कालः	लाभः	उद्वेगः	शुभः	अमृतः
मङ्गलः	रोगः	कालः	लाभः	उद्वेगः	शुभः	अमृतः	चरः	रोगः
बुधः	लाभः	उद्वेगः	शुभः	अमृतः	चरः	रोगः	कालः	लाभः
बृहस्पतिः	शुभः	अमृतः	चरः	रोगः	कालः	लाभः	उद्वेगः	शुभः
शुक्रः	चरः	रोगः	कालः	लाभः	उद्वेगः	शुभः	अमृतः	चरः
शनिः	कालः	लाभः	उद्वेगः	शुभः	अमृतः	चरः	रोगः	कालः

पञ्चशलाकाचक्रम्

कृ. रो. मृ. आ. पु. ति. अं.	म.	पु.	उ.	ह.	वि.	स्वा.	वि.
म.	अ.	रे.	उ.	पु.	श.	ध.	
श्र. अं. उ. उ. प. मृ. ज्ये. अनु.							

वारनक्षत्रशूलसहितं योगिनीचक्रम्

उ ई ३०	उ फा. मं. २ उ. १०	उ. १५
ज्ये. सो. श. १ पु. ५	श्री.	६ प. १४ रो. आ. श. ४ नै. १२
३ आ. ११	ध. श. पू. उ. रे. पु. १३ वृ.	

योगिनीवासफलम्  
योगिनीसन्मुखे द्युते गमे युद्धे च मृत्युदा ।  
अशुभा वामभागस्था पृष्ठे दक्षे जयप्रदा ।।

सप्तशलाकाचक्रम्

कृ. रो. मृ. आ. पु. ति. ज्ये.	म.	पु. फा.	उ. फा.	हस्तः	चित्रा	स्वाती	विशाखा
म.	अ.	रे.	उ. भा.	पू. भा.	श.	ध.	
श्र. अं. उ. उ. प. मृ. ज्ये. अनु.							

२४° १३' १४.९४" अयनांश्या निरयणा प्रथमलग्नसारणी २०१८

काष्ठमण्डपनगर्याः । यत्राक्षांशाः २७ ४२, फलभा ६ १८, परमक्रान्तिः २३° १२' १९.४५" लग्नायनम् - सूर्यराश्यांशकोष्ठाङ्कं स्वष्टकालेन संयुतम् । यत्र तत्तियगृहवाङ्कं लग्नं राश्यादिकं मतम् ।।

अंशाः	०	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	अंशाः	
मेषः	२	२	३	३	३	३	३	३	३	३	४	४	४	४	४	४	४	५	५	५	५	५	५	५	६	६	६	६	६	६	६	(निरयणाराश्या- दयकालः) मेषः	
वृषः	५	५	६	६	६	६	६	६	६	६	७	७	७	७	७	७	७	८	८	८	८	८	८	८	९	९	९	९	९	९	९	वृषः	
मिथुनः	९	९	१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०	११	११	११	११	११	११	११	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१३	१३	१३	१३	१३	१३	१३	मिथुनः	
कर्कटः	१३	१३	१४	१४	१४	१४	१४	१४	१४	१४	१५	१५	१५	१५	१५	१५	१५	१६	१६	१६	१६	१६	१६	१६	१७	१७	१७	१७	१७	१७	१७	कर्कटः	
सिंहः	१७	१७	१८	१८	१८	१८	१८	१८	१८	१८	१९	१९	१९	१९	१९	१९	१९	२०	२०	२०	२०	२०	२०	२०	२१	२१	२१	२१	२१	२१	२१	सिंहः	
कन्या	२१	२१	२२	२२	२२	२२	२२	२२	२२	२२	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२४	२४	२४	२४	२४	२४	२४	२५	२५	२५	२५	२५	२५	२५	कन्या	
तुला	२५	२५	२६	२६	२६	२६	२६	२६	२६	२६	२७	२७	२७	२७	२७	२७	२७	२८	२८	२८	२८	२८	२८	२८	२९	२९	२९	२९	२९	२९	२९	तुला	
वृश्चिकः	२९	२९	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३१	३१	३१	३१	३१	३१	३१	३२	३२	३२	३२	३२	३२	३२	३३	३३	३३	३३	३३	३३	३३	वृश्चिकः	
धनुः	३३	३३	३४	३४	३४	३४	३४	३४	३४	३४	३५	३५	३५	३५	३५	३५	३५	३६	३६	३६	३६	३६	३६	३६	३७	३७	३७	३७	३७	३७	३७	धनुः	
मकरः	३७	३७	३८	३८	३८	३८	३८	३८	३८	३८	३९	३९	३९	३९	३९	३९	३९	४०	४०	४०	४०	४०	४०	४०	४१	४१	४१	४१	४१	४१	४१	४१	मकरः
कुम्भः	४१	४१	४२	४२	४२	४२	४२	४२	४२	४२	४३	४३	४३	४३	४३	४३	४३	४४	४४	४४	४४	४४	४४	४४	४५	४५	४५	४५	४५	४५	४५	४५	कुम्भः
मीनः	४५	४५	४६	४६	४६	४६	४६	४६	४६	४६	४७	४७	४७	४७	४७	४७	४७	४८	४८	४८	४८	४८	४८	४८	४९	४९	४९	४९	४९	४९	४९	४९	मीनः
अंशाः	०	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	अंशाः	

सर्वत्रिका दशमलग्नसारणी २०१८

Table with columns for months (अंशा, मेष, वृष, मिथुन, कर्कट, सिंह, कन्या, तुला, वृश्चिक, धनु, मकर, कुम्भ, मीन) and rows for years (0 to 22). Each cell contains two numbers representing the calendar data.

- 1) दिनाङ्कघटी + रात्रिषणघटी = पूर्वतघटी
2) दिनाङ्कघटी + रात्रिगतघटी = पश्चिमगतघटी
3) दिनाङ्कघटी - दिनगतघटी = पूर्वतघटी
4) दिनाङ्कघटी - दिनषणघटी = पश्चिमगतघटी
5) ३० घटी = पूर्वोललघटी

(क) पश्चिमगत भगु सूर्यराह्यदिवाट प्रथमलग्न ल्यागु ञसैतै दशम लग्न ल्याउने,
(ख) पूर्वगत भगु सूर्यमा ङ राशि ञेडेए पूर्वोललतबाट दशम लग्न ल्याउने।

उत्तरायणतिक्तात्रात् पीडान्तिनसंख्या दानञ्च

Table with columns for months (अं, भ. कू. रो. मू. आ. पु. ति. अश्ले. म. पु. मृत्यु. वि.) and rows for months (दिना, दानम्, नक्षत्राणि, दिना, दानम्). It provides details for the Aswini and Bhaishjina nakshatras.

ग्रहाणां मित्राद्विर्वोपयोगित्त्वम्

ग्रहाः	मित्राणि	शत्रवः	समाः	उच्चनीचे तदंशाः	स्व-गृहाणि	मूल-त्रिकोणम्	विप्रादि वर्णाः	श्वेत-पीतादिः	धातुः	प्रकृतिः	प्रश्नलग्नतः स्थानानि	दोषश्च	गन्तव्यराशेः प्राक्फलम्	दिग्-ज्ञानम्	ए.पा. दृष्टिः	द्वि.पा. दृष्टिः	त्रि.पा. दृष्टिः	पूर्ण-दृष्टिः
सूर्यः	च.मं.बृ.	शु.श.रा.	बु.	मे.तु. १०	सिंह	सिंहः	क्षत्रियः	ताम्रः	ताम्रः	पित्तः	११४१८१२	क्षेत्रपालस्य	५ दिनम्	पूर्वः	३१०	५१९	४१८	७
चन्द्रः	सू.बु.	रा.	म.बृ.शु.श.	वृ.वृश्चिक३	कर्कटः	वृषः	वैश्यः	श्वेतः	मणयः	वा.क.	११६१८१२	आकाशदेव्याः	३ घटी	वायव्यः	३१०	५१९	४१८	७
भौमः	सू.चं.बृ.	बु. रा.	शु.श.	म.क. २८	मे.वृ.	मेषः	क्षत्रियः	रक्तः	सुवर्णः	पित्तः	४१८१०१२	शाकिन्याः	८ दिनम्	दक्षिणः	३१०	५१९	०	४१७८
बुधः	सू.शु.रा.	चं.	म.बृ.श.	कं.मी. १५	मि.कं.	कन्या	शूद्रः	हरितः	पित्तलः	वा.पि.क.	११४१८	भूतस्य	७ दिनम्	उत्तरः	३१०	५१९	४१८	७
गुरुः	सू.चं.मं.	बु.शु.	श.रा.	क.म. ५	ध.मी.	धनुः	विप्रः	पीतः	सुवर्णः	कफः	४१६१८१२	पितृदेवस्य	२ मासः	ईशानः	३१०	०	४१८	५१७९
शुक्रः	बु.श.रा.	सू.चं.	मं.बृ.	मी.क. २७	वृ.तु.	तुला	विप्रः	चित्रः	रौप्यः	वा.क.	४१८१२	गोत्रदेव्याः	७ दिनम्	आग्नेयः	३१०	५१९	४१८	७
शनिः	बु.शु.	सू.चं.मं.	वृ.	तु.मे. २०	म.कुं.	कुम्भः	चाण्डालः	कृष्णः	लोहः	वायुः	११४१८१२	शाकिन्याः	६ मासः	नैऋत्यः	०	५१९	४१८	३१७१०
राहुः केतुः				मि.घ. १५							१२३१२ ४८१२०	वायोभूतस्य च	३३मासः	०	३६	४१०	०१०	१०

वर्षप्रवेशे योगिनीमुद्दादशाचक्रम्

योगिन्यः	मं.	०	०	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१
मासाः	दिनानि	०	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१

योगिनी मुद्दादशा ल्याउँदा-गतवर्षमा जन्मनक्षत्र संख्या जोडी ८ ले भाग लिएका शेषाकमा ३ जोडले मङ्गलादि योगिनी मुद्दादशा हुन्छ ।

द्वादशराशिपरत्वेन सर्वघातचक्रम्

वर्षप्रवेशसारणी

विराशिपतिचक्रम्

ज. रा.	मे.	वृ.	मि.	क.	सिं.	कं.	तु.	वृ.	ध.	म.	कुं.	मी.	गतवर्षाः	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	२०	३०	४०	५०	६०	७०	८०	९०	१००
च. घा.	१	५	९	२	६	१०	३	७	४	८	११	१२	वाराः	१	२	३	५	६	०	१	३	४	५	४	२	१	६	५	४	२	१	६
न. घा.	म.	ह.	स्वा.	अ.	मू.	श्र.	श.	रे.	म.	रो.	आ.	अ.	घटयः	१५	३१	४६	२	१७	३३	४८	४	१९	३५	१०	४५	२१	५६	३१	६	४२	१७	५२
वा. घा.	र.	श.	च.	बु.	श.	श.	वृ.	शु.	शु.	म.	वृ.	शु.	पलानि	३१	३	३४	६	३७	९	४०	१२	४३	१५	३०	४५	०	१५	३०	४५	०	१५	३०
ति. घा.	नं.	पू.	भ.	म.	ज.	पू.	रि.	नं.	ज.	रि.	ज.	पू.	मुन्था	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	८	६	४	२	०	१०	८	६	४

वर्षप्रवेशे विंशोत्तरीयमुन्थादशाचक्रम्	मुन्था ल्याउँदा
गतवर्षमा जन्मलग्न जोडी १२ ले भाग लिनु	
शेष मुन्था बसेको राशि हुन्छ ।	
विंशोत्तरीय मुद्दादशा ल्याउँदा-जन्मनक्षत्र संख्यामा गतवर्ष जोडी २ घटाई ९ ले भाग लिनु शेष रहेको आरम्भको मुद्दादशा हुन्छ ।	

राशयः	मे.	वृ.	मि.	क.	सिं.	कं.	तु.	वृ.	ध.	म.	कुं.	मी.
दिवा	सू.	शु.	श.	शु.	बृ.	चं.	बु.	मं.	श.	मं.	बु.	चं.
रात्रौ	वृ.	चं.	बु.	मं.	सू.	शु.	श.	शु.	श.	मं.	बु.	चं.

बाणपञ्चकचक्रम्

बाणः	संक्रान्तितो गतांशाः (भुक्तगतेः)	तत्परिहारः		
		कालर्क्षे	वारर्क्षे	कार्यभेदेन
रोगः	८१७१२६	रात्रौ	रवौ	व्रतबन्धे
अग्निशल्यः	२१११२०१२९	दिवा	भौमे	गृहच्छादने
नृपः	४१३१२२	दिवा	शनौ	राजसेवायां
चौरः	६१५१२४	रात्रौ	भौमे	यात्रायां
मृत्युः	११०१९१२८	सन्ध्ययोः	बुधे	विवाहे

ऊनमासिकनिर्णयः

द्विपुष्करे च नन्दासु ह्यमायां च भृगोदिने ।  
चतुर्दश्यां च नोनानि कृत्तिकासु त्रिपुष्करे ॥

ग्रहाः	सू.	चं.	मं.	रा.	वृ.	श.	बु.	के.	शु.
मासाः	०	१	०	१	१	१	१	०	२
दिनानि	१८	०	२१	२४	१८	२७	२१	२१	०











## ति.सं. २०७८ को वार्षिक राशिफल

### मेषराशि- चू. चे. चो. ला. लि. लु. लै. लो. अ.

तुलनात्मक रूपमा वर्ष सकारात्मक रहनेछ । आर्थिक परिचालन बढनेछ । अध्ययन अनुसन्धानले गति लिनेछ । निर्णयक्षमतामा प्रबलता देखिनेछ । कार्यक्षेत्र सफल रहनेछ । समाजले उपयुक्त मूल्याङ्कन र मानसम्मान दिनेछ । अरुको सहयोग र सहकार्यको आशा नगरी निजी आत्मबल तथा पौरखद्वारा सम्पन्न क्रियाशीलता नै सार्थक रहनेछ । सहकार्य सावधानयोग्य रहनेछ । परिश्रम वा क्रियाशीलतामा शिथिलता देखिनेछ । स्वास्थ्यका दृष्टिले चोटपटक आदि प्रतिकूलता देखिनसक्नेछ । परिवारमा पनि त्यसको प्रभाव रहने देखिन्छ ।

वैशाखमा निजी स्पष्टता हुँदाहुँदै पनि विश्वासका भरमा गरिने सहकार्य र आर्थिक तथा मौखिक पक्ष कमजोर रहने देखिन्छ भने ज्येष्ठमा कार्यक्रम समुचित रहनेछ, तर कसै प्रति गरिने विश्वास तथा सहयोग सावधानयोग्य देखिनेछ र आषाढ महिना तुलनात्मक रूपमा सहज रहने देखिन्छ । श्रावणमा सहकार्य र निजी तथा सामाजिक कार्यक्रम सफल रहनेछ भने भाद्रमा निजी तथा सामाजिक कार्यक्रम र अध्ययन अनुसन्धानमूलक बौद्धिक एवं निर्णयात्मक गतिविधि सार्थक रहनेछ, तर स्वास्थ्यबाधा हुने र चोटपटक लाग्नसक्ने तथा आश्विन सरदर रहने देखिन्छ । कार्तिक महिनामा पारिवारिक तथा अन्य भ्रमेला देखापर्नसक्नेछ भने मार्गमा पारिवारिक र स्वास्थ्यसम्बद्ध पक्ष कमजोर रहने र पौष तथा माघमा अप्रत्याशित केही घटनाको केही सङ्केतबाहेक अरु सबै दृष्टिले उत्तम रहनेछ । फाल्गुन महिना उत्तमोत्तम रहनेछ भने चैत्र पनि सार्थक रहनेछ, तर वर्षभरि नै स्वास्थ्य र चोटपटक तथा कुनै पनि घटनाको सङ्केत रहिरहने देखिएकाले सावधानी अपेक्षित रहनेछ । आषाढ, भाद्र, पौष, माघ र फाल्गुन महिना सकारात्मक रहनेछन् ।

### वृषराशि- इ. उ. ए. ओ. वा. वि. वु. वे. वो.

वर्ष मध्यमोत्तम रहनेछ । नोकरी, व्यापार-व्यवसाय लगायतका आयआर्जनका क्षेत्रमा सफलता मिल्नेछ । धार्मिक पर्यटनको योग रहेको छ । मानसम्मान, व्यापार, व्यवसाय, राजनीति आदिमा गति थपिनेछ । आकस्मिक लाभ पनि हुनसक्नेछ । तर दम्पतीमा रोगव्याधि, मतान्तर र अर्थव्यवस्थामा फलवैपरीत्य देखिनसक्छ । यात्रा वा बसाइसराइको चटारो थपिनसक्छ । पूख्यौली थलोभन्दा परको कार्य बन्नेछ ।

वैशाखमा कामकाजमा गति आउनेछ, तर यात्राव्यवस्थापन, विचार र धैर्यमा न्यूनता रहनसक्नेछ भने ज्येष्ठमहिना सामान्यतया उपयुक्त नै रहनेछ र आषाढमा विशेष कार्यसिद्धि हुनेछ । श्रावणमा अर्थसिद्धि र क्रियाशीलतासहितको सफलता मिल्नेछ भने भाद्रमा यात्रा तथा दाम्पत्यमा केही व्यवधान देखिनसक्नेछ र आश्विन तथा कार्तिक महिना सरदर रहनेछ । मार्गमा यात्रा र परिवारसम्बद्ध पक्ष कमजोर देखिन सक्नेछ भने पौषमहिना गोप्यरूपमा गरिने अनुसन्धान र साधनाका लागि उपयुक्त रहनेछ र माघमा निजी धैर्य र पारिवारिक मामलामा न्यून सन्तुलन रहने देखिन्छ । फाल्गुन महिना तुलनात्मक रूपमा सहजै रहनेछ भने चैत्रमा उपयुक्त कार्यक्रम बन्नेछ । कामकाज र मानसम्मानका दृष्टिले वर्षभरि नै फलिफापपूर्ण रहनेछ भने पारिवारिक पक्ष सावधानयोग्य रहनेछ । समग्रमा राहु, केतुका कारण स्वास्थ्य, विचार र पारिवारिक जीवनप्रति सचेत रहनु बुद्धिमानी हुनेछ तापनि श्रावण, माघ, फाल्गुन र चैत्र महिना विशेष फलदायी रहने देखिन्छ ।

### मिथुनराशि- क. कि. कु. घ. ङ. छ. के. को. ह.

वर्ष मध्यम रहनेछ । रोजगारी, यात्रा, भ्रातृसम्बन्ध र कामकाजमा समाधान निस्कनेछ । अध्ययन अध्यापन र कूटनीतिका प्रसङ्गमा उच्चस्तरीय सहकार्य, प्रतिष्ठित व्यक्तिसँगको सहकार्य र सहयोग अनुकूल प्रभावोत्पादक रहने देखिन्छ । आयआर्जन प्रवर्धित हुनेछ । सहकार्यमा प्राप्त हुने अवसरलाई नछुटाउनु बुद्धिमानी हुनेछ । उच्चस्तरीय प्रस्ताव आउनेछ । तर कार्यक्षेत्रमा भने केही शिथिलता वा परिवर्तन देखिनसक्छ । कार्यमा विलम्ब, काममा अपूर्णता, अपव्यय, शत्रुपक्षको सक्रियता आदि देखिनसक्नेछ । वैदेशिक कार्य र यात्राको प्रसङ्ग पनि सावधानयोग्य रहनेछ ।

वैशाखमा केही भ्रमेला, अव्यवस्थित अर्थव्यवस्था र अपव्ययले प्रभाव पार्नसक्नेछ, तर निजी धैर्य, कार्यक्रम र आयआर्जनमा उन्नति हुनेछ भने ज्येष्ठमा स्वास्थ्यमा केही बाधा हुने र अपव्ययले ठाउँ लिने देखिन्छ । आषाढ र श्रावण तुलनात्मक रूपमा सरदर रहनेछन् । भाद्रमा अर्थशक्ति र क्रियाशीलतामा वृद्धि तथा स्वास्थ्य वा व्यावहारिक केही भ्रमेला पनि देखिन सक्छ भने आश्विन मध्यम रहनेछ र कार्तिक महिना केही सावधानयोग्य रहने देखिन्छ । मार्ग मिश्रित रहनेछ भने पौषमा केही अवरोधका साथ कार्यसिद्धि हुनेछ र माघमहिना सावधानयोग्य रहनेछ । फाल्गुनमा केही स्वास्थ्यबाधा र व्यावहारिक भ्रमेला रहनसक्नेछ र चैत्रमा प्रतिस्पर्धापूर्वक सफलता मिल्नेछ । अद्वैतको प्रभावका कारण केही फेरबदलका लक्षण देखिनेछ तापनि वैशाख, भाद्र, मार्ग र चैत्र महिना प्रायः अनुकूल रहनेछ ।

### कर्कराशि- हि. हु. हे. हो. डा. डी. डु. डे. डो.

कार्यक्रमका दृष्टिले वर्ष उपलब्धिपूर्ण रहनेछ, तर सावधानीका र संघर्षका केही पक्षहरू पनि रहनसक्नेछ । सामान्य विषय र कामकुराले पनि मनमा ठूलै हलचल र नकारात्मक प्रभाव पार्ने हुनाले संयम अपनाउनु परम आवश्यक रहने देखिन्छ । कामकाज र कार्यक्षेत्र अनुकूल रहेका छन् । यात्रा, उद्योग, व्यवसाय र महत्वाकाङ्क्षी ठूलाठूला कार्ययोजना बन्ने देखिन्छ । कार्यक्षेत्रमा अवसरहरू प्राप्त हुनेछन् । धन, मान, पदप्रतिष्ठा, व्यवसाय, आकाश मार्ग र कार्य क्षेत्र यस वर्षको उल्लेख्य पक्ष रहने देखिन्छ । उच्चस्तरीय कार्यक्रम बन्नेछ । आयआर्जनमा नयाँ प्राप्ति हुनेछ । समाजमा उच्च मूल्याङ्कन हुनेछ । थोरै लगानीमा ठूलो प्रतिफल प्राप्त हुनेछ । तर स्वास्थ्यमा पेटविकार र निर्णयमा विचार पुग्न केही अलमल हुनसक्ने देखिन्छ ।

वैशाखमा विशिष्ट उपलब्धि प्राप्त हुनेछ भने ज्येष्ठमा केही परिबन्ध पर्नसक्ने देखिएको छ, तर नियमिततामा फरक पर्नेछैन र आषाढ प्रायः अनुकूल रहनेछ । श्रावण मध्यम रहनेछ भने भाद्रमा पेटविकार मनविकार आदि देखिनसक्नेछ र आश्विन महिना अनुकूलप्रायः रहनेछ । कार्तिक सरदर रहनेछ भने मार्ग र पौष मिश्रित रहनेछ । माघमा स्वास्थ्य, सन्तान तथा निर्णय गर्ने सम्बन्धमा सावधानी अपेक्षित रहने देखिन्छ भने फाल्गुन मिश्रित र चैत्र केही सहज रहने देखिन्छ । वर्षभरि नै स्वास्थ्य र विचारविमर्शमा सचेत रहनु बुद्धिमानी हुनेछ । वैशाख, ज्येष्ठ, आश्विन, पौष र चैत्र महिना अनुकूल रहनेछ ।

### सिंहराशि- मा. मि. मू. मे. मो. टा. टि. टू. टे.

वर्ष प्रतिस्पर्धात्मक रहनेछ । दाम्पत्य, यात्रा, भाग्य र धार्मिक कार्यमा गति थपिनेछ । मूलतः वर्ष अवसरप्रदायक र भाग्योदयकारक रहनेछ । सहकार्य गर्ने वातावरण बन्नेछ । धार्मिक पर्यटनमा वृद्धि हुनेछ । परिवार र आफन्तको सहयोग रहनेछ । संघर्ष गर्नुपरे पनि सफलता मिल्नेछ । कडा प्रतिस्पर्धा हुनेछ । प्राज्ञिक कार्य सम्पादन गरिनेछ । भाग्य प्रवर्द्धित हुनेछ । धार्मिक क्षेत्रको नेतृत्व गर्ने योग देखिएको छ । त्यस भूमिकाको उच्च मूल्याङ्कन पनि हुनेछ । सहकार्य र सकारात्मक कार्यको गति अत्यन्त तीव्र रूपमा बढ्नेछ । मूलतः फलप्राप्तिका दृष्टिले वर्ष प्रभावकारी रूपमा देखापर्नेछ । उच्च महत्वाकाङ्क्षा यस वर्षको केन्द्रमा रहनेछ । तर घरायसी तथा मातृपक्ष र आन्तरिक बल भने न्यून रहनेछ ।

वैशाखमा जीवनसाथीको पक्ष प्रबल र आफ्नो मातृपक्ष कमजोर रहनेछ भने ज्येष्ठमा घरायसी पक्षमा न्यून सन्तुलन रहे तापनि कार्यक्षेत्र सबल रहनेछ र आषाढमा आयआर्जनमा वृद्धि हुनेछ । श्रावणमहिना शिथिलप्रायः रहनेछ भने भाद्र मिश्रितप्रायः रहनेछ र आश्विन मध्यमप्रायः रहनेछ । कार्तिक सरदर रहनेछ भने मार्गमा पारिवारिक दुर्बलता देखिन सक्नेछ र पौषमा पारिवारिक दुर्बलता रहे तापनि बौद्धिक उन्नति हुनेछ । माघ महिना सावधानयोग्य रहने देखिन्छ भने फाल्गुनमा प्रतिस्पर्धात्मक तथा बौद्धिक काममा सफलता मिल्नेछ र चैत्रमा जीवनसाथीको पक्षमा प्रभाव वृद्धि हुनेछ । वर्षभरि नै कामकाजका दृष्टिले खासै समस्या देखिनेछैन, तर घरपरिवारमा आउनसक्ने संभावित कुनैनकुनै अप्ठेरोप्रति बेलैमा सचेत रहनु बुद्धिमानी हुनेछ । ज्येष्ठ र आषाढ महिना विशेष फलदायी रहने देखिन्छ ।

### कन्याराशि- टो. पा. पी. पू. ध. ण. ठ. पे. पो.

वर्ष प्रतिस्पर्धात्मक रहने देखिन्छ । परिश्रम थपिनेछ । शैक्षिकक्षेत्र विस्तारित हुनेछ । मावलीपक्षबाट प्राप्त हुने सहयोग सबल रहनेछ । यात्रा, अनुसन्धान र गोप्यसाधनाका लागि उपयुक्त अवसर मिल्नेछ । जीवनसाथीमा पीडा र कार्यक्रममा बाधाव्यवधान देखापर्न सक्नेछ । दाम्पत्यमा न्यून सन्तुलन हुनेछ । वर्ष शिथिलप्राय नै रहने देखिन्छ । स्वास्थ्यमा प्रतिकूलता देखिनेछ । कामकाजमा शिथिलताले केही दुःख दिन सक्नेछ ।

वैशाख महिना तुलनात्मक रूपमा सहज रहनेछ भने ज्येष्ठमा सम्पन्न हुनै लागेको कार्यमा केही बाधा पर्नसक्नेछ र आषाढ महिना उत्तमोत्तम रहनेछ । श्रावणमा आँटेताकेका काम बन्नेछन् भने भाद्रमा यात्रा, अपव्यय तथा घाँटी, छातीमा केही बाधा हुनसक्नेछ र आश्विन तथा कार्तिकमा स्वास्थ्य र तीव्र विचार प्रचावपूर्ण रहने देखिन्छ । मार्ग महिना अनुकूल रहनेछ भने पौषमा श्रम एवं विचार प्रवर्द्धित हुनेछ र माघ महिना पनि अनुकूल रहनेछ । फाल्गुन मध्यम रहनेछ भने चैत्र महिना उत्तमोत्तम रहनेछ । आषाढ, श्रावण, मार्ग र फाल्गुन महिना तुलनात्मक रूपमा अनुकूल रहनेछन् ।

### तुलायथि- रा. रि. रू. रे. रो. ता. ति. तु. ते.

वर्ष प्रत्यक्ष अर्थव्यवस्थाबाहेक अन्य दृष्टिले अनुकूल रहनेछ । आकस्मिक पर्ने घटनाक्रम प्रभावकारी रहनेछ । सहकार्यमा अविश्वास बढनेछ । स्वास्थ्यबाधा र अर्थव्यवस्था समस्याका रूपमा रहने देखिन्छ । थाहा नहुने प्रकृतिको रोगले प्रभावित पार्न सक्ने हुँदा विशेष गरेर स्वास्थ्य र सुखद प्रकृतिमा अवरोध देखापर्ने देखिन्छ । चोटपटक आदि एवं मुख तथा दाँत र बोली विशेष सावधानयोग्य रहने देखिन्छ तापनि जीवनसाथीका तर्फबाट हुने र गर्ने काम भने प्रभावयुक्त रहने देखिन्छ । सहयोगीपरामर्श प्राप्त हुनेछ । अध्ययन अनुसन्धान र यात्राको संयोग मिल्नेछ ।

वैशाख महिना स्वास्थ्य र घटनाबाहेक अन्य सबै प्रकारले अनुकूल रहनेछ भने ज्येष्ठ महिना मध्यम रहनेछ र आषाढ तथा श्रावण मिश्रितप्रायः रहनेछ । भाद्रमा आर्थिक तथा मौखिक पक्षबाहेक अन्य सबै दृष्टिले प्राप्ति हुनेछ भने आश्विनमा आर्थिक विचलन हुने देखिन्छ र कार्तिक महिना सावधानयोग्य रहनेछ । मार्ग महिना मिश्रितप्रायः रहनेछ भने पौषमा आर्थिक तथा मौखिक पक्ष कमजो रहने देखिन्छ र माघ महिना मध्यम रहनेछ । फाल्गुन महिना तुलनात्मक रूपमा अनुकूल रहनेछ र चैत्र महिना सार्थक रहनेछ । श्रावण, भाद्र पौष र चैत्र महिना सहज रनेछ ।

### वृश्चिकयथि- तो. ना. नि. नु. ने. नो. या. यि. यू.

स्वास्थ्य, यात्रा र दाम्पत्यबाहेक सबै दृष्टिले वर्ष सहज रहनेछ । सहकार्य गरिनेछ । पारिवारिक सन्तुलन रहनेछ । काममा सफलता मिल्नेछ । पदोन्नति पनि हुने समय छ । सामाजिक, राजनीतिक तथा वैदेशिक कार्य र पारवहनसम्बद्ध कार्यसिद्धि हुनेछ । स्वास्थ्यमा पेटविकारका लक्षण देखिनेछन् । निर्णयमा दुविधा देखिनसक्नेछ । सावधानीपूर्वक कार्यसम्पादन गर्नु गराउनु उपयुक्त हुनेछ ।

वैशाखमा आवेश, क्रोध, दाम्पत्य र यात्रासँग सम्बद्ध पक्ष प्रतिकूल रहनेछन् भने अन्य दृष्टिले महिना सार्थक रहनेछ र ज्येष्ठमा स्वास्थ्य तथा आवेश सावधानयोग्य रहनेछन् । आषाढ महिना सरदर रहनेछ भने श्रावण मिश्रित रहनेछ र भाद्र महिना संघर्षात्मक रहनेछ । आश्विन महिना तुलनात्मक रूपमा उत्कृष्ट रहनेछ भने कार्तिक अपव्यय र कार्यबाधाबाहेक अन्य दृष्टिले उत्तम रहनेछ र मार्गमा आवेश र अपव्ययबाहेक अन्य पक्ष अनुकूल रहनेछन् । पौष तथा माघ महिना शारीरिकबाधाबाहेक अन्य दृष्टिले सफल रहनेछन् भने फाल्गुन तुलनात्मक रूपमा सफल रहनेछ र चैत्र महिना उत्तम रहनेछ । वर्षभरि स्वास्थ्य, विचार र आवेशप्रति सचेत रहनु बुद्धिमानी हुनेछ । वैशाख, भाद्र, आश्विन र माघ महिना समेत कार्यसिद्धिदायक रहनेछन् ।

### धनुरायथि- ये. यो. भा. भी. भू. ध. फा. ढा. भे.

वर्ष सरदर रहनेछ । यश तथा क्रियाशीलता बढनेछ । सहयोगी भावमा वृद्धि हुनेछ । सहकार्यद्वारा उत्तम फल प्राप्त हुनेछ । गोप्यसाधना र अर्थसिद्धि हुनेछ । अध्ययन, अनुसन्धान तथा निर्णयक्षमता बढनेछ । शैक्षिक र धार्मिक क्षेत्र तथा अध्ययन अध्यापन आदिमा सक्रिय सहभागिता रहने देखिन्छ । प्रतिपक्षसँग कडा प्रतिस्पर्धा गरिनेछ । अपव्यय हुने योग छ । आँखा वा गोडामा बाधा हुनसक्नेछ । कफप्रकृतिको प्रभावमा वृद्धि हुनेछ । परिवन्द पनसक्ने योग परेको छ । श्वास प्रश्वाससम्बन्धी र वायुगोला जस्ता समस्या चोटपटक र दोषारोपणको भागेदार बन्न नपरोस् त्यसमा सावधान रहनु उपयुक्त हुनेछ । शत्रुवृद्धि हुने देखिन्छ । साढेसातीका कारण वर्षभरि सावधानी अपेक्षित रहनेछ ।

वैशाख महिना सरदर रहनेछ भने ज्येष्ठ मिश्रित रहनेछ र आषाढ तथा श्रावण मध्यम रहनेछ । भाद्र तुलनात्मक रूपमा सहज रनेछ भने आश्विनमा सम्पन्न हुनेलागेको काममा बाधा पनसक्नेछ र कार्तिक महिना सावधानयोग्य हुनेछ । मार्गमा अपव्यय तथा अपयशबाहेक अन्य सबै पक्ष अनुकूल रहनेछ भने पौष महिना प्रतिस्पर्धात्मक रहने र माघ महिना प्रतिरक्षात्मक रहनेछ । फाल्गुन महिना सफल रहनेछ र चैत्र महिनाले प्रशस्त खुशियाली दिनेछ । समग्रमा फाल्गुन, ज्येष्ठ र आश्विन महिना तुलनात्मक रूपमा सहज रहनेछ ।

### मकरयथि- भो. जा. जी. जू. जे. जो. ख. खि. खु. खे. खा. गा. गी.

अधिक प्रतिशत वर्ष सार्थक रहनेछ । समयलाई सही मूल्याङ्कन गर्न सकेमा यस वर्ष उच्चस्तरीय कार्यक्रम बन्नेछ । निजी क्षमतामा वृद्धि हुनेछ । अर्थव्यवस्थापन र वाणीमा सन्तुलन रहनेछ । घरपरिवारमा महत्वाकाङ्क्षी कार्यक्रम बन्नेछ । साढेसाती शनिको प्रभावका कारण अनावश्यक समस्या आउनसक्ने पनि देखिन्छ । तर जन्मकालमा शनिको स्थिति अनुकूल हुने जातकका लागि भने त्यसको अशुभ फल मिल्नेछैन । बरु शुभ फल नै प्राप्त हुनेछ । नोकरी, राजनीति, पेसाव्यवसाय तथा अन्य सामाजिक काममा समेत उन्नति प्रगति नै हुनेछ । प्रतिस्पर्धीहरूको प्रस्तुतिप्रति भने सावधानी अपेक्षित रहनेछ । निर्णयक्षमता र पेटविकार आदिका विषयमा सावधानी अपेक्षित रहने छ ।

वैशाख महिना उत्तम रहनेछ भने ज्येष्ठमा फलिफाप हुनेछ र आषाढ सरदर रहनेछ । श्रावणमा यात्रा र दाम्पत्यप्रति सावधानी अपेक्षित रहनेछ भने भाद्रमा स्वास्थ्यप्रतिकूल रहनसक्ने देखिन्छ र आश्विन उत्तम फलदायक रहनेछ । कार्तिक मिश्रित रहनेछ भने मार्गमा सम्पन्न हुनेलागेको कामप्रति सचेतता जरुरी देखिन्छ र पौषले फलिफाप दिनेछ । माघ मध्यमप्रायः रहनेछ भने फाल्गुन प्रतिस्पर्धात्मक रहनेछ र चैत्र अनुकूल रहनेछ । आषाढ, मार्ग र चैत्र महिनामा कार्यसिद्धि हुनेछ ।

### कुम्भयथि- गु. गे. गो. सा. सी. सू. से. सो. दा.

तुलनात्मक रूपमा वर्ष सकारात्मक रहनेछ । यस वर्ष व्यक्तित्व अझ विकसित हुनेछ । वैदेशिक कार्यक्रम र सहकार्य एवं सत्कीर्ति प्रसारित हुनेछ । आर्थिक पक्ष सबल रहनेछ । साढेसाती शनिका कारण अनावश्यक समस्या आउनसक्ने देखिन्छ । विभिन्न किसिमका जटिलताले रूप फेरी फेरी पछ्याइरहने देखिन्छ । सबै प्रकारको सावधानी अपेक्षित रहने देखिन्छ । तर जन्मकालमा शनिको स्थिति अनुकूल हुने जातकका लागि भने त्यसको अशुभ फल मिल्नेछैन । बरु शुभ फल नै प्राप्त हुनेछ । आटेताकेको काम बन्नेछ । यात्रा गर्ने अवसर मिल्नेछ । उच्च लगानी र सक्रिय सहकार्य गरिनेछ । तर घरायसी र जग्गा-जमिनसम्बन्धी काममा बाधा आउन सक्नेछ ।

वैशाख महिना सकारात्मक रहनेछ भने ज्येष्ठ मिश्रित रहनेछ र आषाढ महिना सकारात्मक रहनेछ । श्रावणमा प्रतिस्पर्धा तथा बौद्धिकपक्ष प्रबल रहनेछ भने भाद्र यात्राकारक तथा कार्यबाधक हुनसक्छ र आश्विन तथा कार्तिकमा स्वास्थ्य-घटनाबाहेकका अन्य पक्ष सकारात्मक रहनेछन् । मार्गमा सबै प्रकारले सफलता प्राप्ति हुनेछ भने पौष तथा माघ महिनामा सम्पन्न हुनेलागेको काममा बाधा आउनसक्ने देखिए तापनि तुलनात्मक रूपमा सहज रहनेछ । फाल्गुनमा कार्यसिद्धि हुनेछ र चैत्र महिना प्रतिस्पर्धा तथा महत्वाकाङ्क्षायुक्त रहनेछ । वैशाख, श्रावण, मार्ग र पौष महिना कार्यसिद्धिकारक रहनेछन् ।

### मीनयथि- दी. दु. थ. भ. ज. दे. दो. चा. ची.

वर्ष प्रबल रहनेछ । परोपकार तथा दूरदेशसम्बद्ध कार्यक्रम बन्नेछ । अर्थोपाजन तथा अर्थपरिचालनमा तीव्रता देखिनेछ । आयआजनसँगै परिश्रम पनि थपिनेछ । वाणीमा प्रभाव बढनेछ । कतिपय दुविधात्मक अवस्थामा रहेका विषयहरू निर्णयमा पुग्नेछन् । दुविधामा नपरिकन योजनाबद्ध कार्यक्रम गर्नु समयको सदुपयोग हुनेछ । अधिकांश दृष्टिमा समय पूर्ण सदुपयोगयोग्य रहनेछ । तर शीतजन्य, वातजन्य र स्वासप्रस्वासजन्य स्वास्थ्यप्रति सचेत रहनु बुद्धिमानी हुनेछ ।

वैशाख महिना सार्थक रहनेछ भने ज्येष्ठ शुभाशुभफलदायक रहनेछ र आषाढ तथा श्रावण महिना तुलनात्मक रूपमा सफल रहनेछन् । भाद्रमा सबै प्रकारले कार्यसिद्धि प्राप्त हुनेछ भने आश्विनमा यात्रा तथा दाम्पत्यमा बाधाव्यवधान आउनसक्नेछ र कार्तिकमा दाम्पत्य, यात्रा तथा स्वास्थ्यसम्बद्ध पक्षसँग सावधानी अपेक्षित रहनेछ । मार्गमा स्वास्थ्य तथा आस्थासँग सम्बद्धपक्षमा न्यून सन्तुलन रहनसक्ने देखिन्छ भने पौष तथा माघमा उच्चस्तरीय कार्यक्रमको संयोजन हुनेछ । फाल्गुन तथा चैत्र महिना सार्थक रहनेछ । ज्येष्ठ, भाद्र, पौष र माघ महिना कार्यसिद्धिकारक रहने छन् ।

**वि.सं.२०७८ वर्षस्य समयशुद्धिः**

वैशाखे ५ गते रवौ पश्चिमोदितः शुक्रः ३६।२३  
पौषे २१ गते बुधे पश्चिमास्तः शुक्रः ३५।१५  
पौषे २७ गते भौमे पूर्वोदितः शुक्रः २१।५५  
फाल्गुने १० गते भौमे पूर्वास्तो गुरुः ५।४५  
चैत्रे ५ गते बुधे पूर्वोदितो गुरुः ५५।४७

**व्रतबन्धमुहूर्ताः**

क्रूरो जडो भवेत् पापः पटुः षट्कर्मकृद् वटुः ।  
यज्ञार्थभाक् तथा मूर्खो रव्याद्यशे तनौ क्रमात् ॥

**ज्येष्ठे**  
५ गते रवौ ल. ५ मिथुनाशे शुभम् ।

**आषाढे**  
६ गते रवौ ल. ५ शुभम् ।  
७ गते सोमे ल. ५ शुभम् ।  
२७ गते रवौ ल. ५ चं. १२ शु. १२ कनिष्ठम्,  
ल.६ श.५ वृ. ६ कनिष्ठम् ।

**माघे**  
२० गते गुरौ ल.१२ च. १२ मध्यमम् ।  
२८ गते शुक्रे ल. ११ ल. १२ शुभे ।

**फाल्गुने**  
६ गते शुक्रे ल. १२ च. ६ मध्यमम् ।  
**चैत्रे**

२० गते रवौ ल. २ च. १२ मध्यमम् ।  
२३ गते बुधे ल. २ चन्द्रोच्चः १ मध्यमम् ।  
२८ गते सोमे ल. २ शुभम् ।  
३० गते बुधे ल. २ शुभम् ।

**विवाहमुहूर्ताः**

कार्मुकतौलिककन्यायुग्मलवे भ्रूषगे वा ॥

यर्हि भवेदुपयामस्तर्हि सती खलु कन्या ॥

**वैशाखे**  
१० गते शुक्रे रात्रौ ल. १२ च. ६ मध्यमम्,  
११ गते शनौ रात्रौ ल. १२ च. ७ मध्यमम् ।  
१७ गते शुक्रे रात्रौ ल. १२ शुभम् ।  
२४ गते शुक्रे रात्रौ ल. ११ रा. ४ श.१२ मीनाशे कनिष्ठम् ।

**ज्येष्ठे**

७ गते शुक्रे रात्रौ ल.१ चं.६ तिथिक्षयः कनिष्ठम् ।  
८ गते शनौ दिवा ल.५ वृ.७ बु.१० मिथुनाशे कनिष्ठम्,  
रात्रौ ल.१ च.६ मध्यमम् ।  
१० गते सोमे दिवा ल.५ वृ.७ बु.१० मिथुनाशे कनिष्ठम्,  
रात्रौ ल.११ रा.४, श.१२ कनिष्ठम्,  
रात्रौ ल.१ च.७ मध्यमम् ।  
१५ गते शनौ रात्रौ ल.११ रा.४ श.१२ कनिष्ठम्,  
रात्रौ ल.१२ शुभम्,  
रात्रौ ल. १ शु. ३ मध्यमम् ।  
२० गते गुरौ रात्रौ ल.११ रा.४ श.१२, कनिष्ठम्,  
रात्रौ ल.१ शु.३ च.१२ कनिष्ठम् ।  
२१ गते शुक्रे दिवा ल. ३ शुभम् ।  
२२ गते शनौ दिवा ल.३ शुभम्,  
रात्रौ ल.११ रा.४ श.१२ कनिष्ठम् ।

**आषाढे**  
४ गते शुक्रे दिवा ल.५ वृ.७ बु.१० मिथुनाशे कनिष्ठम्,  
रात्रौ ल.१२ च.७ मध्यमम्,  
रात्रौ ल.१ शु.३ च.६ कनिष्ठम् ।  
५ गते शनौ दिवा ल.५ वृ.७ बु.१० कनिष्ठम् ।  
६ गते रवौ रात्रौ ल.११ रा.४ श.१२ कनिष्ठम् ।  
७ गते सोमे दिवा ल.५ वृ.७ बु.१० कन्याशे कनिष्ठम् ।  
१० गते गुरौ रात्रौ ल.१२ शुभम्,  
रात्रौ ल.१ शुभम् ।  
१२ गते शनौ दिवा ल.५ वृ.७ बु.१० कनिष्ठम्,  
दिवा ल.६ मीनाशे शुभम्,  
रात्रौ ल.१२ शुभम् ।  
१७ गते गुरौ दिवा ल.६ च.७ मीनाशे मध्यमम्,  
रात्रौ ल.१ च.१२ मध्यमम् ।  
१८ गते शुक्रे दिवा ल.६ च.७ मीनाशे मध्यमम्,  
रात्रौ ल.१ च.१२ मध्यमम् ।  
३१ गते गुरौ दिवा ल.५ वृ.७ तिथिक्षयः कनिष्ठम्,  
रात्रौ ल.१२ च.७ तिथिक्षयः कनिष्ठम्,  
रात्रौ ल.१ च.६ तिथिक्षयः कनिष्ठम् ।

**मार्गशीर्षे**

५ गते रवौ दिवा ल.५ चं.६ मध्यमम्,  
रात्रौ ल.५ वृ.७ मध्यमम्,  
रात्रौ ल.६ शुभम् ।  
१२ गते रवौ रात्रौ ल.५ वृ.७ कन्याशे मध्यमम् ।  
१३ गते सोमे दिवा ल.५ शुभम्,

१४ गते भौमे रात्रौ ल.५ वृ.७ मध्यमम्,  
रात्रौ ल.६ शुभम् ।  
१५ गते रवौ रात्रौ ल.५ वृ.७ मध्यमम्,  
रात्रौ ल.६ शुभम् ।  
२५ गते शनौ रात्रौ ल.७ शु.३ च.६ मीनाशे कनिष्ठम् ।  
२६ गते रवौ दिवा ल.५ शुभम्,  
रात्रौ ल.६ च.७ मध्यमम्,  
रात्रौ ल.७ शु.३ च.६ कनिष्ठम् ।  
२७ गते सोमे दिवा ल.५ शुभम्,  
रात्रौ ल.६ च.७ मध्यमम्,  
रात्रौ ल.७ शु.३ च.६ कनिष्ठम् ।

**माघे**

८ गते शनौ दिवा ल.१२ च.६ मं.१० कनिष्ठम्,  
रात्रौ ल.५ लग्नेशः६ वृ.७ कनिष्ठम्,  
रात्रौ ल.७ शु.३ च.१२ कनिष्ठम् ।  
११ गते भौमे दिवा ल.११ श.१२ रा.४ कनिष्ठम्,  
दिवा ल.१ च.७, बु.१० कन्याशे कनिष्ठम्,  
रात्रौ ल.५ लग्नेशः६ वृ.७ कनिष्ठम्,  
रात्रौ ल.६ शुभम् ।  
१३ गते गुरौ दिवा ल.११ रा.४ श.१२ कनिष्ठम्,  
दिवा ल.१२ मं.१० मध्यमम्,  
रात्रौ ल.६ वर्गोत्तमाशे शुभम्,  
रात्रौ ल.७ शु.३ मध्यमम् ।  
२२ गते शनौ दिवा ल.११ रा.४ श.१२ कनिष्ठम्,  
दिवा ल.१ च.१२ मध्यमम्,  
रात्रौ ल.६ च.७ मध्यमम्,  
रात्रौ ल.७ शु.३ च.६ कनिष्ठम् ।  
२३ गते रवौ दिवा ल.११ रा.४ श.१२ कनिष्ठम्,  
दिवा ल.१ च.१२ मध्यमम् ।  
२७ गते गुरौ दिवा ल.११ रा.४ श.१२ कनिष्ठम्,  
दिवा ल.१२ मं.१० मध्यमम्,  
दिवा ल.१ बु.१० तुलाशे मध्यमम्,  
रात्रौ ल.५ लग्नेशः ६ वृ.७ तुलाशे कनिष्ठम्,  
रात्रौ ल.६ मीनाशे शुभम् ।  
२८ गते शुक्रे दिवा ल.११ श.१२ रा.४ कनिष्ठम्,  
दिवा ल.१२ मं.१० मध्यमम्,  
दिवा ल.१ बु.१० तुलाशे मध्यमम्,  
रात्रौ ल.५ लग्नेशः६ वृ.७, तुलाशे कनिष्ठम्,  
रात्रौ ल.६ मीनाशे शुभम्,  
रात्रौ ल.७ शु. ३ मध्यमम् ।

**फाल्गुने**

६ गते शुक्रे रात्रौ ल.६ च.१२ मध्यमम्,  
रात्रौ ल.७ शु.३ मध्यमम् ।

**अन्नप्राशन (पास्नीको साइत) मुहूर्ताः**

वैशाखे	६ गते सोमे	पञ्चाङ्गशुद्धिः ।
	२० गते सोमे	भद्रोपरि पञ्चाङ्गशुद्धिः ।
	३१ गते शुक्रे	पञ्चाङ्गशुद्धिः ।
ज्येष्ठे	३ गते सोमे	पञ्चम्यां पञ्चाङ्गशुद्धिः ।
	१० गते सोमे	ल. ४ शुभम् ।
आषाढे	१७ गते गुरौ	उभायां पञ्चाङ्गशुद्धिः ।
	३१ गते गुरौ	पञ्चाङ्गशुद्धिः ।
श्रावणे	११ गते सोमे	ल. ६ शुभम् ।
	२२ गते शुक्रे	ल. ६ च.१० मध्यमम् ।
	२५ शुक्रे	पञ्चाङ्गशुद्धिः ।
भाद्रे	४ गते शुक्रे	ल. ६ शुभम्, ल. ७ शुभम् ।
	१६ गते बुधे	ल. ६ शुभम्, ल. ७ शुभम् ।
	२४ गते गुरौ	ल. ७ शुभम् ।
आश्विने	७ गते गुरौ	अश्विन्यां ल. ७ शुभम् ।
	२२ गते शुक्रे	पञ्चाङ्गशुद्धिः ।
कार्तिके	११ गते गुरौ	सप्तम्यां पञ्चाङ्गशुद्धिः ।
	१७ गते बुधे	पञ्चाङ्गशुद्धिः ।
मार्गशीर्षे	८ गते बुधे	ल. ५ शुभम् ।
	१३ गते सोमे	ल. ५ च.१० मध्यमम् ।
	१६ गते गुरौ	ल. ५ शुभम् ।
	२४ गते शुक्रे	ल. ५ शुभम् ।
	२७ गते सोमे	ल. ५ शुभम् ।
पौषे	२३ गते शुक्रे	पञ्चाङ्गशुद्धिः ।
माघे	१३ गते गुरौ	पञ्चाङ्गशुद्धिः ।
	२० गते गुरौ	पञ्चाङ्गशुद्धिः ।
	२४ गते सोमे	सप्तम्यां पञ्चाङ्गशुद्धिः ।
	२८ गते शुक्रे	पञ्चाङ्गशुद्धिः ।
फाल्गुने	२ गते सोमे	पञ्चाङ्गशुद्धिः ।
	५ गते सोमे	पञ्चाङ्गशुद्धिः ।
	२० गते शुक्रे	पञ्चाङ्गशुद्धिः ।
चैत्रे	१६ गते बुधे	पञ्चाङ्गशुद्धिः ।
	२३ गते बुधे	पञ्चाङ्गशुद्धिः ।

### गृहारम्भ (जग राख्ने) मुहूर्ताः

वैशाखे	
११ गते शनौ	पञ्चाङ्गशुद्धिः ।
श्रावणे	
५ गते शनौ	पञ्चाङ्गशुद्धिः ।
कार्तिके	
३ गते बुधे	पञ्चाङ्गशुद्धिः ।
२५ गते सोमे	ल. ५ के. १२ मध्यमम् ।
मार्गशीर्षे	
२४ गते शुक्रे	पञ्चाङ्गशुद्धिः ।
२७ गते सोमे	पञ्चाङ्गशुद्धिः ।

### गृहप्रवेश (घर सने) मुहूर्ताः

वैशाखे	११ गते शनौ	पञ्चाङ्गशुद्धिः ।
	२५ गते शनौ	पञ्चाङ्गशुद्धिः ।
ज्येष्ठे	८ गते शनौ	ल. ५ के. ४ मध्यमम् ।
	१० गते सोमे	चित्रायां पञ्चाङ्गशुद्धिः ।
	२१ गते शुक्रे	पञ्चाङ्गशुद्धिः ।
	२२ गते शनौ	भद्रोपरि पञ्चाङ्गशुद्धिः ।
माघे	१३ गते गुरौ	ल. १२ शुभम् ।
	२८ गते शुक्रे	ल. १२ शुभम् ।

### नवान्नभक्षण (न्वागी खाने) मुहूर्तः

मार्गशीर्षे ५ गते रवौ मृगभे ल. ५ पूर्वाभिमुखे शुभम् ।

### धान्यच्छेदन (मुठीलिने) मुहूर्ताः

भाद्रे	२४ गते गुरौ	पूर्वाभिमुखे शुभम् ।
	३१ गते गुरौ	पूर्वाभिमुखे शुभम् ।
आश्विने	१३ गते बुधे	पश्चिमाभिमुखे शुभम् ।
	१७ गते रवौ	पूर्वाभिमुखे शुभम् ।
	२१ गते गुरौ	पूर्वाभिमुखे शुभम् ।
	२२ गते शुक्रे	पश्चिमाभिमुखे शुभम् ।
	२५ गते सोमे	उत्तराभिमुखे शुभम् ।
कार्तिके	१२ गते शुक्रे	उत्तराभिमुखे शुभम् ।
	२१ गते रवौ	उत्तराभिमुखे शुभम् ।
	२४ गते बुधे	पूर्वाभिमुखे शुभम् ।
	२८ गते रवौ	पश्चिमाभिमुखे शुभम् ।

### वाणिज्यप्रतिष्ठानारम्भ (पसल खोलने) मुहूर्ताः

वैशाखे	११, १२, २०, २५, २६ गते	पञ्चाङ्गशुद्धिः ।
	३१ गते ल. ५	शुभम् ।
ज्येष्ठे	८, ९, १६ गते ल. ५	शुभानि ।
	२१, २२, २३ गते	पञ्चाङ्गशुद्धिः ।
आषाढे	६, १२, १७, १८, २७ गते ल. ६	शुभानि ।
श्रावणे	२, ५, १४, १६, २०, २५, ३० गते	पञ्चाङ्गशुद्धिः ।
भाद्रे	४, १६, १९ गते ल. ६	शुभानि ।
आश्विने	२१ गते ल. ५	शुभम् ।
कार्तिके	३, ४, ११, २४ गते ल. ५	शुभानि ।
मार्गशीर्षे	१, ५, ९, १३, १५, २७ गते ल. ५	शुभानि ।
पौषे	४ गते	पञ्चाङ्गशुद्धिः ।
	११, १२, १६ गते ल. १२	शुभानि ।
माघे	८, १३, २४, २८ गते ल. १२	शुभानि ।
चैत्रे	२०, २३, २४ गते ल. २	शुभानि ।

### शिववास जुने दिनहरू

वैशाख	११, १२, १३, १५, १७, १८, १९, २१, २४, २५, २६, ३० गते ।
ज्येष्ठ	३, ४, ५, ७, ८, १०, ११, १३, १६, १७, १८, २०, २३, २४, २५, २६ गते ।
आषाढ	१, २, ३, ५, ८, ९, ११, १४, १५, १६, १८, २१, २२, २३, २८, ३१ गते ।
श्रावण	१, ३, ६, ७, ८, १०, १२, १३, १४, १५, १७, २०, २१, २२, २६, २८, ३०, ३१ गते ।
भाद्र	३, ४, ५, ७, १०, ११, १२, १४, १७, १८, १९, २० गते ।
आश्विन	२२, २५, २६, २८, ३१ गते ।
कार्तिक	१, २, ४, ७, ८, ९, १०, १२, १५, १६, २३, २४, २५, २७, ३० गते ।
मार्गशीर्ष	१, २, ४, ७, ८, ९, ११, १४, १५, १६, २०, २२, २३, २४, २६, २८ गते ।
पौष	१, २, ३, ५, ८, ९, १०, १२, १५, १६ गते ।
माघ	१, २, ४, ८, ९, ११, १४, १५, १६, २०, २३, २४, २५, २७ गते ।
फाल्गुन	१, २, ३, ५ गते ।
चैत्र	१४, १५, १६, २०, २३, २४, २५, २७, ३० गते ।

### अग्निवास जुने दिनहरू

वैशाख	५, ११, १२, १४, १६, १८, १९, २१, २३, २५, २७, ३० गते ।
ज्येष्ठ	१, ३, ५, ७, ८, १०, १२, १४, १७, १९, २१, २३, २५, २८, ३१ गते ।
आषाढ	२, ४, ६, ८, ११, १३, १५, १७, १९, २०, २२, २४, २७, २८, ३१ गते ।
श्रावण	२, ३, ५, ७, ८, १२, १४, १५, १८, २०, २२, २५, २७, २८, ३२ गते ।
भाद्र	२, ४, ७, ९, ११, १३, १५, १७, १९, २१ गते ।
आश्विन	२१, २३, २५, २६, २८, ३० गते ।
कार्तिक	१, ३, ५, ८, ११, १३, १४, १६, २२, २४, २६, २८, ३० गते ।
मार्गशीर्ष	२, ४, ५, ७, ८, ११, १३, १५, १७, १९, २१, २३, २५, २६, २८ गते ।
पौष	१, ५, ७, ८, ११, १३, १५ गते ।
माघ	२, ४, ६, ८, ११, १३, १५, १७, २०, २२, २३, २५, २७, २८ गते ।
फाल्गुन	२, ४, ६ गते ।
चैत्र	१३, १५, १७, २०, २२, २४, २६, २७, २८ गते ।

### ग्रहणका सन्दर्भमा सूचना

वि.सं. २०७८ मा जम्मा चारवटा ग्रहण परेका छन् । तीमध्ये दुइटा ग्रहण नेपालबाट देखिँदैनन्, बाँकी रहेका दुई ग्रहणमध्ये एक ग्रहण वैशाखशुक्ल पूर्णिमा ज्येष्ठ १२ गते बुधवार पर्दछ र अर्को ग्रहण कार्तिकशुक्ल पूर्णिमा अर्थात् मार्ग ३ गते शुक्रवार पर्दछ । यी दुवै ग्रहण नेपाली आकाशमा चन्द्रोदय हुनुभन्दा अगाडि नै समाप्त हुने भएकाले चन्द्रमामा सघन छाया (पृथ्वीको छायाले चन्द्रमामा ढाक्ने कालो भाग) देखिँदैन । यसमा चन्द्रमाको विम्बमा विरल छाया (चन्द्रविम्बमा देखिने किरण मलिन) को मात्रै अनुभव गर्न सकिने हुँदा शास्त्रीय आधारमा यस्तो ग्रहण बानुपर्दैन भन्ने जानकारी गराइन्छ ।

भूमिकम्पादिमहोत्पात-  
फलज्ञानाय चतुर्विधमण्डलम्

वर्षाज्ञानाय सप्तनाडीचक्रम्

अग्नि	वरुण	वायु	चन्द्र
कृत्तिका	मूल	पुनर्वसु	अभिजित्
भरणी	अश्लेषा	उ.फा.	उ.घा.
तिष्य	शतभिषा	अश्विनी	अनुराधा
मघा	आर्द्रा	हस्त	श्रवण
पूर्वभाद्रा	रेवती	चित्रा	धनिष्ठा
विशाखा	उ.भा.	स्वाती	ज्येष्ठा
पू.फा.	पू.घा.	मृगशिरा	रोहिणी
अशुभम्	शुभम्	अशुभम्	शुभम्

स्वामी	शनि	रवि	गौम	गुरु	शुक्र	बुध	चन्द्र
नक्षत्र	कृ.	रो.	मृ.	आ.	पुन	ति.	अश्ले
	वि.	स्वा.	चि.	ह.	उ.फा.	पू.फा.	म.
	अनु.	ज्ये.	मू.	पू.षा.	उ.घा.	अभि.	श्र.
	भ.	अश्वि.	रे.	उ.भा.	पू.भा.	श.	ध.
संज्ञा	चंडा	वात	वाटिन	सौम्या	नीरा	जला	अमृत

भूकम्पादिमहोत्पातो जायते यत्र मण्डले ।  
तत्तत्स्वभावजं द्रव्यं जन्तून् देशाञ्च पीडयेत् ।  
अत्र वायव्याग्निमण्डलावनिष्ठाविति ।

### ताराचक्रम्

तारा	जन्म	सम्पत्	विपत्	क्षेमः	प्रत्यरिः	साधकः	वधः	मित्रम्	अतिमित्रम्
नक्षत्राणि	१११०१५	२१११२०	३११२२१	४११३२२	५११४२३	६११५२४	७११६२५	८११७२६	९११८२७
फलानि	मध्यमम्	शुभम्	अशुभम्	शुभम्	अशुभम्	शुभम्	अशुभम्	शुभम्	शुभम्
दानानि	शाकम्	००	गुडम्	००	लवणम्	००	तिलाः	००	००

जन्मनामग्रामनक्षत्राद्वाऽभीष्टदिनावधि गणयित्वा नवभिर्दरेत् । शेषं तारा स्यात् । तत्र २४१६८१९ ताराः शुभदाः । १ तारा मध्यमा । ३७ अशुभदा । विशेषः- पञ्चमतारा आवृत्तिवशेन धनदा १ सुखदा २ मृत्युदा च भवेत् तेन प्रत्यरितारायाः केवलं तृतीयावृत्तेस्तारा अशुभा, तत्र दानं कार्यम् ।

### सिद्धादियोगचक्रं तिथिदिननक्षत्रवशेन

दिनानि	रविः	सोमः	कृजः	बुधः	गुरुः	शुक्रः	शनिः
सिद्धियोगः	३१८१९३	१६१९१	३१८१९३	२१७१९२	५१९०१५	१६१९१	४१८१९४
अमृतयोगः	५१९०१५	५१९०१५	२१७१९२	१६१९१	३१८१९३	४१८१९४	१६१९१
सर्वाथं-सिद्धियोगः	अश्वि.मृ.ति.ह.	रो.मृ.अनु.श्र.ति.	अश्वि.	रो.मृ.ह.अनु.	अश्वि.पुन.ति.अनु.रे.	अश्वि.पुन.श्र.अनु.रे.	रो.स्वा.श्र.
मृत्युयोगः	१६१९१	२१७१९२	१६१९१	३१८१९३	४१८१९४	२१७१९२	५१९०१५
राजप्रदयोगः	०० ००	०० ००	४१८१९४	०० ००	०० ००	०० ००	४१८१९४
मध्यमयोगः	१२	११	१०	३	६	२	७

### सर्वकार्यसिद्धिको लागि होरा मुहूर्त

सबै कार्य सिद्धिको लागि होरा मुहूर्त पूर्ण फलदायक हुन्छ । सात ग्रहका सातवटै होरा हुन्छन् । ती सातवटै होराहरू दिन-रात चौबिसै (अहोरात्र) घण्टा घुमेर मानव कार्यसिद्धिको लागि अशुभ समयमा पनि सुखमय फलदायक सुनौलो अवसर प्रदान गर्दछन् । सूर्यको होरा राजसेवा र नोकरीको लागि उत्तम छ । प्रवासको लागि शुक्रको होरा, ज्ञानगुण (विद्या) को लागि बुधको होरा हुन्छ । सबै कार्य सिद्ध गर्न चन्द्रमाको होरा, विवाहको लागि गुरुको होरा, द्रव्य सञ्चयका लागि शनिको होरा, वादविवाद एवं लडाईं कलहको लागि मङ्गलको होरा हेरिन्छ । जुन दिन जुन वार हुन्छ । त्यो वारको आरम्भकाल (सूर्योदयको समय) देखि एक घण्टासम्म त्यही वारको होरा हुन्छ । एकघण्टापछिको दोस्रो होरा छैटौँ वारमा हुन्छ । त्यही तरिकाले दोस्रो वारदेखि छैटौँ वारको होरा तेस्रो घण्टासम्म रहन्छ । एवं प्रकारले चौबिस होराहरू बितेर आउँछन् । वारको सूर्योदय समय त्यसै वारको होरा आउँछ । जुन कार्यको सिद्धिको लागि जुन होरा श्रेष्ठ लेखिएको छ, प्रत्येक दिन त्यो होरा एक घण्टाको मुहूर्तमा त्यो लक्षित कार्य गरियो भने सफलता पाइन्छ ।

	हो १	हो २	हो ३	हो ४	हो ५	हो ६	हो ७	हो ८	हो ९	हो १०	हो ११	हो १२	हो १३	हो १४	हो १५	हो १६	हो १७	हो १८	हो १९	हो २०	हो २१	हो २२	हो २३	हो २४
आइतवार	सू.	शु.	बु.	चं.	श.	बृ.	मं.	सू.	शु.	बु.	चं.	श.	बृ.	मं.	सू.	शु.	बु.	चं.	श.	बृ.	मं.	सू.	शु.	बु.
सोमवार	चं.	श.	बृ.	मं.	सू.	शु.	बु.	चं.	श.	बृ.	मं.	सू.	शु.	बु.	चं.	श.	बृ.	मं.	सू.	शु.	बु.	चं.	श.	बृ.
मंगलवार	मं.	सू.	शु.	बु.	चं.	श.	बृ.	मं.	सू.	शु.	बु.	चं.	श.	बृ.	मं.	सू.	शु.	बु.	चं.	श.	बृ.	मं.	सू.	शु.
बुधवार	बु.	चं.	श.	बृ.	मं.	सू.	शु.	बु.	चं.	श.	बृ.	मं.	सू.	शु.	बु.	चं.	श.	बृ.	मं.	सू.	शु.	बु.	चं.	श.
बिहीवार	बृ.	मं.	सू.	शु.	बु.	चं.	श.	बृ.	मं.	सू.	शु.	बु.	चं.	श.	बृ.	मं.	सू.	शु.	बु.	चं.	श.	बृ.	मं.	सू.
शुक्रवार	शु.	बु.	चं.	श.	बृ.	मं.	सू.	शु.	बु.	चं.	श.	बृ.	मं.	सू.	शु.	बु.	चं.	श.	बृ.	मं.	सू.	शु.	बु.	चं.
शनिवार	श.	बृ.	मं.	सू.	शु.	बु.	चं.	श.	बृ.	मं.	सू.	शु.	बु.	चं.	श.	बृ.	मं.	सू.	शु.	बु.	चं.	श.	बृ.	मं.

उदाहरणार्थः- मानिलिऔँ आज बिहीवार हो र आजै तपाईंलाई कहाँको यात्रा गर्नुछ, माथि प्रवास (यात्रा) को लागि शुक्रको होरा श्रेष्ठ लेखिएको छ । अतः यो जान्नुपरेको छ कि आज बिहीवारको दिन शुक्रको होरा कुनकुन बेला आउँछ, त्यो हेर्नको (जान्नको) लागि उपर्युक्त चक्रमा बिहीवारको सामुन्ने लाइनमा हेर्नुहोस् । चौथो, एघारौँ र अठारौँ घण्टामा शुक्रको होरा पाइन्छ । अतः आज बिहीवारको सूर्योदयको समयदेखि तीन, दश र सत्र घण्टापछिको एक एक घण्टासम्मको शुक्रको होरामा यात्रा गर्नु श्रेष्ठ हुन्छ । यसरी अन्य दिनहरूको होराहरूको विषयमा जान्न सकिन्छ । विनाचक्रको कुनै वार अभीष्ट होरा जान्नको लागि कुनै पनि वारको प्रथम होरा त्यही वारदेखि प्रारम्भ हुन्छ । तत्पश्चात् क्रमशः होराज्ञानार्थ उक्त प्रथम होराको विपरीतक्रमले वारहरूलाई एक-एकको अन्तरबाट गन्नुपर्छ । उदाहरणार्थ बुधवारको प्रथम होरा बुधको तत्पश्चात् विपरीतक्रमले मङ्गललाई छोडेर चन्द्रमाको होरा हुन्छ र आइतवार छोडेर शनिको होरा हुन्छ । यसै क्रमले चौबिस होरा व्यतीत हुन्छन् ।







पाञ्चायन देवता स्थापना

आदित्यं गणनाथं च देवीं रुद्रं च केशवम् ।  
पञ्चदैवत्यमित्युक्तं सर्वकर्मसु पूजयेत् ॥

विष्णु पाञ्चायन		सूर्य पाञ्चायन	
शिव	गणेश	शिव	गणेश
विष्णु		सूर्य	
देवी	सूर्य	देवी	विष्णु
शिव पाञ्चायन		विष्णु पाञ्चायन	
शिव		सूर्य	
देवी		गणेश	
विष्णु पाञ्चायन		गणेश पाञ्चायन	
विष्णु	शिव	विष्णु	शिव
देवी		गणेश	
सूर्य	गणेश	देवी	सूर्य

षोडशोपचारसर्वदेवपूजनविधिः

(यथोपलब्धपदार्थे कामनापरत्वेन कर्तव्यम्)

**शुद्ध आसनमा बसी दियो बती** बाली ॐ केशवाय नमः । ॐ नारायणाय नमः । ॐ माधवाय नमः मन्त्रले आचमन गर्ने र ॐ गोविन्दाय नमः, **मन्त्रले हात धुने । आचमन गरी कर्मपात्र स्थापना गर्ने, त्यस कर्मपात्रमा चन्दन, अक्षता, फूल, जौ, तिल, कुश राखी कर्मपात्र बनाउने । त्यसपछि कर्मपात्रबाट ३ टुक्रा कुश हातमा लिएर** ॐ अपवित्रः पवित्रो वा सर्वावस्थागतोऽपि वा । यः स्मरेत् पुण्डरीकाक्षं स बाह्याभ्यन्तरः शुचिः ॥ **मनी अर्घको जल शरीरमा छर्कनु । यसपछि कर्मपात्रबाट ३ टुक्रा कुश, जौ, तिल लिई संकल्प गर्नु ।** ॐ विष्णुः ३ ॐ तत्सद् श्रीमद्भगवतो महापुरुषस्य विष्णोराज्ञया प्रवर्तमानस्य ब्रह्मणो द्वितीयपराद्धे श्रीश्वेतवाराहकल्पे सप्तमे वैवस्वतमन्वन्तरे अष्टाविंशतितमे कलियुगस्याद्यचरणे जम्बूद्वीपे भरतखण्डे आर्यावर्तेकदेशान्तगति अमुकपुण्यक्षेत्रे बौद्धावतारे अमुकसंवत्सरे अमुकायने अमुकर्तो अमुकमासे अमुकपक्षे अमुकतिथौ अमुकनशेत्रे अमुकवासरे अमुकगोत्रोत्पन्नः अमुकनामाहं मम कार्याय-वाचिक-मानसिक-सांसारिक-ज्ञाता-ज्ञात-सकलदोष-परिहारार्थं श्रुतिस्मृतिपुराणोक्तफलप्राप्त्यर्थं श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थम् अमुकदेवपूजनं करिष्ये **मनी**

**संकल्प गर्नु र पूजा गर्न थाल्नु ।** आगच्छ भगवन् देव ! स्थाने चात्र स्थिरो भव । यावत् पूजां करिष्यामि तावत् त्वं सन्निधौ भव ॥ **देवप्रतिष्ठा गर्नु-** अस्यै प्राणाः प्रतिष्ठन्तु अस्यै प्राणाः क्षरन्तु च । अस्यै देवत्वमर्चयै मामहेति च कश्चन ॥ **फूलको आसन दिने-** रम्यं सुशोभनं दिव्यं सर्वसौख्यकरं शुभम् । आसनञ्च मया दत्तं गृहाण परमेश्वर ! **जल जटाउने-** उष्णोदकं निर्मलञ्च सर्वसौगन्धसंयुतम् । पादप्रक्षालनार्थाय दत्तं ते प्रतिगृह्यताम् । अर्घ्यं गृहाण देवेश ! गन्धपुष्पाक्षतैः सह । करुणाकर मे देव ! गृहाणार्घ्यं नमोऽस्तु ते ॥ **पुनः जल चटाउने-** सर्वतीर्थसमायुक्तं सुगन्धिसंयुतम् । पादप्रक्षालनार्थाय दत्तं ते प्रतिगृह्यताम् । **अर्घको जल जटाउने-** अर्घ्यं गृहाण देवेश ! गन्धपुष्पाक्षतैः सह । करुणाकर मे देव ! गृहाणार्घ्यं नमोऽस्तु ते ॥ **पुनः जल चटाउने-** सर्वतीर्थसमायुक्तं सुगन्धि निर्मलं जलम् । आचम्यतां मया दत्तं गृहाण परमेश्वर ! **जल चटाउने-** गङ्गासरस्वतीरेवापयोष्णीनर्मदाजलैः । स्नापितोऽसि मया देव तथा शान्तिं कुरुष्व मे ॥ **पञ्चामृत चटाउने-** पयो दधि घृतञ्चैव मधु शर्करया युतम् । पञ्चामृतं मयानीतं स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम् । **पुनः जल चटाउने-** मन्दाकिन्यास्तु यद्वारि सर्वपापहरं शुभम् । तदिदं कल्पितं देव ! स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम् । **वस्त्र चटाउने-** सर्वभूषाधिके सौम्ये लोकलज्जानिवारणे । मयोपपादिते तुभ्यं वाससी प्रतिगृह्यताम् ॥ **यज्ञोपवीत चटाउने-** नवभिस्तन्तुभिर्युक्तं त्रिगुणं देवतामयम् । उपवीतं मया दत्तं गृहाण परमेश्वर । **श्रीखण्डचन्दन चटाउने-** श्रीखण्डचन्दनं दिव्यं गन्धाढ्यं सुमनोहरम् । विलेपनं सुरश्रेष्ठ ! चन्दनं प्रतिगृह्यताम् ॥ **अबीर (सिन्दूर) चटाउने-** अबीरं च गुलालं च चोवा चन्दनमेव च । अबीरेणार्चितो देव ह्यतः शान्तिं प्रयच्छ मे । सिन्दूरं शोभनम् उक्तं सौभाग्यं सुखवर्धनम् । शुभदं कामदं चैव सिन्दूरं प्रतिगृह्यताम् ॥ **अक्षता चटाउने-** अक्षतांश्च सुरश्रेष्ठ कुङ्कुमाक्तान् सुशोभितान् । मया निवेदितान् भक्त्या गृहाण परमेश्वर ॥ **फूलमाला चटाउने-** माल्यादीनि सुगन्धीनि मालत्यादीनि वै प्रभो । मयाहृतानि पुष्पाणि गृहाण परमेश्वर ॥ **धूपबती बालेर चटाउने** - वनस्पतिरसोद्भूतो गन्धाढ्यो गन्ध उत्तमः । आग्नेयः सर्वदेवानां धूपोऽयं प्रतिगृह्यताम् ॥ साज्यं च वर्तिसंयुक्तं वह्निना योजितं मया । दीपं गृहाण देवेश । त्रैलोक्यतिमिरापहम् ॥ **नैवेद्य चटाउने-** शर्कराघृतसंयुक्तं मधुरं स्वादु चोत्तमम् । उपहारसमायुक्तं नैवेद्यं प्रतिगृह्यताम् ॥ **आचमन गर्न जल चटाउने-** गंगाजलं समानीतं सुवर्णकलशे स्थितम् । आचम्यतां सुरश्रेष्ठ ! शुद्धमाचमनीयकम् ॥ **फल चटाउने-** इदं फलं मया देव स्थापितं पुरतस्तव । तेन मे सफलावाप्तिर्भवेज्जन्मनि जन्मनि ॥ **पानसुपारी चटाउने-** पूगीफलं महद्विव्यं नागवल्लीदलैर्युतम् । एलाचूर्णादिसहितं ताम्बूलं प्रतिगृह्यताम् ॥ **द्रव्य चटाउने-** हिरण्यगर्भगर्भस्थं हेमबीजं विभावसोः । अनन्तपुण्यफलदमतः शान्तिं प्रयच्छ मे ॥ **नीराजन (आरती) गर्ने-** चन्द्रादित्यौ च धरणी विद्युदग्निस्तथैव च । त्वमेव सर्वज्योतीषि आर्तिक्यं प्रतिगृह्यताम् ॥ **पुष्पाञ्जलि चटाउने-** नानासुगन्धपुष्पाणि यथाकालोद्भवानि च । पुष्पाञ्जलिर्मया दत्ता गृह्यतां परमेश्वर ॥ **प्रदक्षिणा (परिऋमा गर्ने)-** यानि कानि च पापानि जन्मान्तरकृतानि च । तानि सर्वाणि नश्यन्तु प्रदक्षिणपदेपदे ॥ **प्रार्थना गर्ने-** जन्मानि सन्तु मम देव शताधिकानि माया न मे विशतु चित्तमबोधहेतुः । किञ्चित् क्षणार्धमपि ते चरणारविन्दध्यानेऽस्तु मे हृदि ममेश नमो नमस्ते ॥ **दक्षिणासंकल्प गर्ने** - पूर्वसंकल्पसिद्धिरस्तु अमुकदेवपूजनसाङ्गफलप्राप्तये अमुकद्रव्यम् अमुकदेवताप्रीत्यये अमुकगोत्राय अमुकनामब्राह्मणाय दास्ये ॐ **तत्सत् नमः मनी ब्राह्मणलाई दक्षिणा दिने र अर्घ घुमाई पूजा समाप्त गर्ने अनि आचमन गर्ने । इति पूजाविधिः ॥**

आश्विनशुक्ल दशमी तिथिमा विजयादशमीका लागि दिनको ६:२६ देखि ८:५२ बजेसम्म लाभवेला, ८:५२ देखि १०:१८ बजेसम्म अमृतवेला, त्यसपछि ११:४४ देखि १३:११ बजेसम्म शुभवेला एवं अभिजित् मुहूर्त ११:२२ देखि १२:०७ बजेसम्म रहनेछ । यसदिन चन्द्रमा दक्षिण दिशामा हुनाले पूर्वमुख गरी टीका थाप्नु शुभ छ ।  
कार्तिकशुक्ल द्वितीया तिथिमा भाइटीकाका लागि दिनको ७:३७ देखि ८:५५ बजेसम्म शुभवेला, त्यसपछि अभिजित् मुहूर्त ११:२१ देखि १२:०५ बजेसम्म रहनेछ । यस दिन चन्द्रमा उत्तर दिशामा रहन्छन् अतः उत्तर वा पश्चिममुख गरी टीका थाप्नु शुभ छ ।

**जगल्लग्नचक्रम्**

१११६१२७५४

च.शु. मं. २	वु. १२	११ वु. १०
३	★	९
४	५	६
		७
		८

**जगल्लग्नफलम्**

राशयः	स्था.	तत्फलानि
मेघः	१२	दुःखदारिद्र्यम्
वृषः	११	लाभः
मिथुनः	१०	सुखम्
कर्कटः	९	धर्मार्थप्राप्तिः
सिंहः	८	कष्टम्
कन्या	७	स्त्रीसुखम्
तुला	६	शत्रुपराजयः
वृश्चिकः	५	पुत्रसुखम्
धनुः	४	मित्रसुखम्
मकरः	३	कुटुम्बवृद्धिः
कुम्भः	२	धनलाभः
मीनः	१	देहसुखम्

**मेषसंक्रान्तितो यावत् षड्मासं विषुवत्फलम् ।  
तुलासंक्रान्तितश्चैवं ज्ञातव्यं विबुधैः स्फुटम् ॥**

मेषविषुवत्चक्रम्	फलज्योत्सवोः	तुलाविषुवत्चक्रम्
घ.श.पू.भा.उ.भा.रे.अ.भ.	शीर्षे - भूलाभः	मू.पू.भा.उ.भा.श्र.घ.श.पू.भा.
पू.भा.उ.भा.श्र.	मुखे - पाण्डित्यम्	वि.अनु.ज्ये.
स्वा.वि.अनु.ज्ये.मू.	हृदि - धनागमः	पू.भा.उ.भा.ह.चि.स्वा.
उ.भा.ह.चि.	दक्षकरे - स्त्रीलाभः	ति.अश्ले.म.
अश्ले.म.पू.भा.	वामकरे - भैक्ष्यम्	मू.आ.पुन.
आ.पु.ति.	दक्षपादे - भ्रमणम्	भ.कृ.रो.
कृ.रो.मू.	वामपादे - कष्टम्	उ.भा.रे.अश्वि.

**मूलनिवासचक्रम्**

स्वर्गे	भूमौ	पाताले
आषाढः	श्रावणः	वैशाखः
भाद्रः	कार्तिकः	ज्येष्ठः
आश्विनः	पौषः	मार्गः
माघः	चैत्रः	फाल्गुनः
राज्यम्	शून्यम्	धनागमः

मेषतुलाविषुवत् (संक्रान्तिदोष) को शान्ति- विशेषतः बायाँ गोडामा पर्नेहरूले गङ्गास्नान, नारायणपूजा, रुद्रीपाठ, जलधारा दुर्गासप्तशती पाठ आदि गरी ध्यू, मह, चिनी र दुग्ग्रीले हवनगरी ब्राह्मण र कन्यालाई द्रव्य-दान दक्षिणा र भोजन गराउनाले शान्ति मिल्दछ। मेषविषुवत्चक्रबाट र कार्तिक संक्रान्तिदेखि ६ महिना तुलाविषुवत्चक्रबाट विचार गर्नुपर्छ।

प्रश्नलग्ना- चौराज्ञानम्	चौरः	वाह्यः											
		१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
अन्धः	स्वः	स्वा.	पु.	श्र.	कं.	उ.भा.	मू.	पू.भा.	न	लम्बते	०	०	
	मध्यः	आ.	म.	पू.भा.	चि.	सिं.	०	म.	दूरात्	लम्बते	०	०	
	मन्तः	ह.	उ.भा.	अनु.	श.	श्ले.	अश्वि.	मं.	यत्नः	लाभः	०	०	
	अन्धः	घ.	ति.	रो.	पू.भा.	वि.	उ.भा.	रं.	शीघ्रं	लम्बते	०	०	

**शनचरणपादविचारः-** अथ ग्रहाणां संक्रमणकाले जन्मभाद् वा नामराशेश्चन्द्रवशात् पादज्ञानम् । १।६।११ स्थाने चन्द्रे स्वर्णपादः । तत्फलं सर्वसौख्यम् । २।१।९ स्थाने चन्द्रे रजतपादः । तत्फलं सर्वसौभाग्यम् । ३।७।१० स्थाने चन्द्रे ताम्रपादः । तत्फलं समता । ४।८।१२ स्थाने चन्द्रे लोहपादः । तत्फलं धनविनाशः ।

षडष्टके द्वे च वियोगकारी भवेदपुत्रस्त्वशुचिस्त्रिकोणे । द्विर्द्विदशे निर्धनता व्ययश्च नाडीसमाने मरणाय नूनम् ॥

**वरवधोर्मेलापके ग्राह्यदुष्कृतकचक्रम्**

वरवधोर्ग्राह्यद्विर्द्विदशम्					वरवधोर्ग्राह्यषष्टाष्टकम्					वरवधोर्ग्राह्यनवपञ्चकम्										
२	४	६	८	१०	१२	५	२	४	६	९	१०	१२	१	१	२	२	३	५	७	८
३	५	७	९	११	१	६	७	९	११	८	३	५	५	९	६	१०	७	९	११	१२

**यात्रा (साइत) सम्बन्धी विविध विचार**

घर वा बसेको ठाउँ छोडी अन्यत्र जानुलाई यात्रा भनिन्छ । यात्रामा २, ३, ५, ७, १०, ११, १३, १५ यी तिथिहरू शुभ मानिएका छन् । शुभ नक्षत्रहरूमा अश्वि.मृ.पु.तिष्य.ह.अनु.श्र.ध.रे. पर्दछन् । छाडिएका नक्षत्रहरूमा ३ उत्तरा भ.कृ.आ.श्ले.म.चि.स्वा.वि. अशुभ । बाँकी नक्षत्रहरू मध्यम हुन्छन् । वारमा दिशाशूल छोडेर अन्य शुभ हुन्छन् । चन्द्रमा र लग्न सन्मुख वा दाहिने पर्ने दिशाका राशिको लग्न वा चन्द्रमा शुभ, अन्य अशुभ । दिशाशूल पूर्वमा १, ५ तिथि ज्ये.नक्षत्र शनि, सोमवार शूल हुन्छ । दक्षिणमा ५, १२ तिथि घ.श.पू.भा.उ.भा. रे. नक्षत्र गुरुवार शूल हुन्छ । पश्चिममा ४, १४ तिथि उ.भा.नक्षत्र मं.बु. वार शूल हुन्छ नजानु । काल शूल- पूर्वमा सूर्योदय, दक्षिणमा मध्याह्न, पश्चिममा सूर्यास्त, उत्तरमा मध्यराति शूल हुन्छ नजानु । एकै दिनमा पुग्ने ठाउँमा (हिँड्दा) शूल र योगिनीको विचार नगरे पनि हुन्छ । कालराहु- रविवार उत्तरमा, सोमवार वायव्यमा, मङ्गलवार पश्चिममा, बुधवार नैर्ऋत्यमा, बृहस्पतिवार दक्षिणमा, शुक्रवार आग्नेयमा, शनिवार पूर्व दिशामा काल राहु हुन्छ, सम्मुख र दाहिने नपर्नु । दिग्द्वारी नक्षत्र- मृ.तिष्य.ह.श्र. सबै समयमा अश्वि.तिष्य.ह.अनु. सबै दिशालाई शुभ छन् । वारनक्षत्र स्थूल सूक्ष्म २ हुन्छन् । स्थूल नभए सूक्ष्म वार नक्षत्रको बेला मुहूर्तपारी यात्रा गर्नु शुभ हुन्छ । यात्रा लग्नशुद्धिले सब शुद्ध हुन्छ, त्यसैमा पनि मन शुद्धि छैन भने शुभ साइत भए पनि यात्रा नगर्नु ।

उषः प्रशस्यते गर्गः शकृन् च बृहस्पतिः ।

अङ्गिरा मनउत्साहो विप्रवाक्यं जनार्दनः ॥

आफ्नो परिवार र जन्म नक्षत्रमा पनि यात्रा गर्नुहुँदैन । बाबु-छोरा, दाजु-भाइ चारजना स्त्री र तीनजना ब्राह्मण एकैसाथ यात्रा गर्नुहुँदैन । यात्रामा वासस्थानबाट हिँड्दा पढ्ने मन्त्र- गच्छ गौतम शीघ्रं त्वं ग्रामेषु नगरेषु च । आसन भोजन शय्यां स्थानं मे परिकल्पय । यात्राबाट निवृत्त भएर गृहप्रवेश गर्दा नवम दिन, नवम वर्ष वा मास ४, ६, ८, ९, १२, १४ तिथि छोडी अनु.चि.मृ.३ उ.रे.रो. यति नक्षत्रमा प्रवेश गर्नु शुभ हुन्छ । सम्मुख वा दाहिने शुकको दोष लाग्ने दिन- रेवतीदेखि मृगशिरा नक्षत्रसम्ममा चन्द्रमा हुँदा शुक अन्ध हुन्छ, त्यसमा सम्मुख दाहिने शुकको दोष लाग्दैन । विशेषतः स्त्रीहरूले यात्रा गर्दा सम्मुख वा दाहिने शुक पार्नुहुँदैन ।

Main table containing astrological data for the month of Chaitra, including details for various days (वै, प्र, प्र) and their corresponding Nakshatras, Yogas, and planetary positions. Includes a large text block on the right side of the table.

प्रातः ६ वादनसमयस्य दैनिकस्पष्टग्रहाः । तत्र दिनद्वयान्तररूपा गतिश्च ।

Table showing daily planetary positions (Rahu, Shani, Shukra, Guru, Budha, Maum, Chandra) for the first 27 days of the month.

प्रातः ६ वादनस्य

Table showing daily planetary positions (Rahu, Shani, Shukra, Guru, Budha, Maum, Chandra) for the first 27 days of the month, including a star chart (Rasi) and planetary status (Vakri).

दैनिक-लग्न-समाप्ति-काल-बोधक-तालिका

Table providing daily Lagna (Rasi) and completion times for various Nakshatras (Mina, Mesh, Vrish, Mithun, Karkat, Singh, Kanva, Tulaa, Vrishchik, Dhanu, Makar, Kumbh).







श्रीसंवत् २०७८, श्रीशाके १९४३, ज्येष्ठशुक्लपक्ष: (ने.सं.११४१ तछलाश्व), पापभानि- मृ.ति.अश्ले.१०.अनु.ज्ये. (जून ६ सन् २०२१), उत्तरायणम्, ग्रीष्मर्तुः, राक्षसनामसंवत्सरः,

Table with columns for day, month, year, and astrological details. Includes rows for Pr. (Pratya) and Aa. (Asha) months, listing various astrological events and their corresponding dates and times.

प्रातः ६ वादनसमयस्य दैनिकस्पष्टग्रहाः । तत्र दिनद्वयान्तररूपा गतिश्च ।

Table showing daily planetary positions for the 6th hour. Columns include planet names (Chandra, Bhoomi, Budh, Guru, Shukra, Shani, Raahu) and their positions across 24 hours.

अष्टम्याः प्रातः ६ वादनस्य ग्रहकुण्डली

Table representing the planetary positions in the 6th hour of the 8th day. Includes planetary symbols and their corresponding numerical values.

दैनिक-लग्न-समाप्ति-काल-बोधक-तालिका

Large table for daily lagna completion and time calculation. Columns include lagna names (Shukra, Shani, Raahu, etc.) and their completion times in minutes.

श्रीसंवत् २०७८, श्रीशाके १९४३, आषाढकृष्णपक्षः (ने.सं.११४१ तछलागा), पापभानि- पूषा.अभि.श्र.२.कृ.रो.पुन. (जून ६ + जुलाई ७ सन् २०२१), उत्तरायणम्, ग्रीष्मर्तुः, राक्षसनामसंवत्सरः,

Main table with columns for month (ग.वा.ति.), day (घ.प.घं.मि.), nakshatra (नक्षत्राणि), yoga (योगः), karana (क.घ.प.), and planetary positions (स्पष्टसूर्यः, दि.मा.सू.उ.सू.अ.ता.).

प्रातः ६ वादनसमयस्य दैनिकस्पष्टग्रहाः । तत्र दिनद्वयान्तररूपा गतिश्च ।

Table showing daily planetary movements (ति.वा., चन्द्रः, भौमः, बुधः, गुरुः, शुक्रः, शनिः, राहुः) over 30 days.

अष्टम्याः प्रातः ६ वादनस्य ग्रहकुण्डली

Table for the 8th day's planetary positions (मं.सू.बु.रा., ४ मं.सू.३, ५ मं.सू.३, ६ मं.सू.३, ७ मं.सू.३).

वक्राद्यवस्था- मं.मा.उ., बु.मा.उ., शू.मा.उ., शं.व.उ.,

Table for planetary configurations (पापांशाः - रा.२.के.ट., श.२., ११सू.१०, ११मं.ट., १५सू.११, १६मं.ट., १८सू.१२, २१मं.१०, २२सू.१, २५सू.२).

दैनिक-लग्न-समाप्ति-काल-बोधक-तालिका

Large table for daily lagna completion times (तिथिः, लग्नम्, मिथुनः, कर्कटः, सिंहः, कन्या, तुला, वृश्चिकः, धनुः, मकरः, कुम्भः, मीनः, मेषः, वृषः).





श्रीसंवत् २०७८, श्रीशाके १९४३, श्रावणकृष्णपक्षः (ने.सं.११४१ दिल्लीगा), पापभानि- श्र.२२.भ.२.कृ.रो.अश्ले. (जुलाई ७ + अगष्ट ८ सन् २०२१), दक्षिणायनम्, वर्षर्तुः, राक्षसनामसंवत्सरः,

Main table with 12 columns (G, Va, Ti, Gh, P, Gh, Mi, Yoga, Gh, P, Gh, Mi, K, Gh, P, A, Y, Ch, Ra, Sp, Di, Ma, Su, J, Su, A, Ta) and 8 rows of planetary data.

प्रातः ६ वादनसमयस्य दैनिकस्पष्टग्रहाः । तत्र दिनद्वयान्तररूपा गतिश्च ।

Table showing planetary positions for the first 6 hours of the day, with columns for planet, hour, and position.

अष्टम्याः प्रातः ६ वादनस्य ग्रहकुण्डली

Table showing the positions of planets in the 8th house at sunrise.

२४बुधः

वक्राद्यवस्था- मं.मा.उ., बु.मा.आ., बू.व.उ, शु.मा.उ., श.व.उ.,

पापांशाः-

रा.१ के.७, श.१, १२मं.२, १२सू.७, १६सू.८, १७मं.३, १६सू.६, २२मं.४, २३सू.१०,

दैनिक-लग्न-समाप्ति-काल-बोधक-तालिका

Large table showing daily lagna completion times for various planets and signs.



श्रीसंवत् २०७८, श्रीशाके १९४३, भाद्रकृष्णपक्षः (ने.सं.११४१ गुँलागा), पापभानि- अश्वि.२.भ.कृ.रो.अश्ले.१०.पूफा.उफा. (अगष्ट ८ + सेप्टेम्बर ९ सन् २०२१), दक्षिणायनम्, वर्षर्तुः, राक्षसनामसंवत्सरः,

Main astronomical table with columns for month (ग.वा.ति.), day (घ.प.घं.मि.), zodiac (नक्षत्राणि), house (घ.प.घं.मि.), planet (योगः), star (घ.प.घं.मि.), lunar phase (क.), constellation (घ.प.), nakshatra (आ.योगः), rasi (च.रा.), and various celestial parameters like longitude (स्पष्टसूर्यः), latitude (दि.मा.), and time (सू.उ.सू.अ.ता.).

प्रातः ६ वादनसमयस्य दैनिकस्पष्टग्रहाः । तत्र दिनद्वयान्तररूपा गतिश्च ।

अष्टम्याः प्रातः ६ वादनस्य ग्रहकुण्डली

Astronomical data table for the morning of the 6th day, showing positions and movements of planets in the 8th house. Columns include planet (ति.वा.), zodiac (चन्द्रः), house (भौमः), and other parameters (बुधः, गुरुः, शुकुः, शनिः, राहुः).

A diagram of the 8th house (कुण्डली) showing the positions of planets (बु., शु., मं., र.) and the star (श.) in the nakshatra (रा.).

दैनिक-लग्न-समाप्ति-काल-बोधक-तालिका

A large table providing daily data for sunrise (लग्नम्), sunset (सिंहः), moon (कन्या), star (तुला), lunar phase (वृश्चिकः), moon (धनुः), and other celestial events (मकरः, कुम्भः, मीनः, मेषः, वृषः, मिथुनः, कर्कटः) across different days (१ सो., २ मं., etc.).

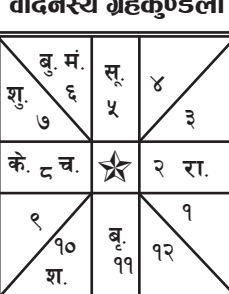
श्रीसंवत् २०७८, श्रीशाके १९४३, भाद्रशुक्लपक्षः(विश्वघ्नपक्षः), (ने.सं.१९४९ जलाश्व), पापभानि- उफा.अनु.उषा.अभि. (सेप्टेम्बर ९ सन् २०२१), दक्षिणायनम्, वर्षर्तुः + शरदृतुः, राक्षसनामसंवत्सरः,

Table with 18 columns: ग. वा. ति. घ.प. घं.मि. नक्षत्राणि घ.प. घं.मि. योगाः घ.प. घं.मि. क. घ.प. आ.योगाः च.रा. स्पष्टसूर्यः दि.मा. सू.उ. सू.अ. ता. and 20 rows of astrological data including planetary positions and events.

प्रातः ६ वादनसमयस्य दैनिकस्पष्टग्रहाः । तत्र दिनद्वयान्तररूपा गतिश्च ।

अष्टम्याः प्रातः ६ वादनस्य ग्रहकुण्डली

Table showing planetary positions for 18 hours, columns for planets (चन्द्र, भौम, बुध, गुरु, शुक्र, शनि, राहु) and their positions in various degrees.



वक्राद्यवस्था- मं.मा.अ., बु.मा.उ.व.उ., बु.व.उ., शु.मा.उ., श.व.उ., पापांशाः- रा.१ के.७, मं.१०, २३श.१२, २५सू.८, २७मं.११, २९सू.८, १मं.१२, १सू.१०, ४सू.११,

दैनिक-लग्न-समाप्ति-काल-बोधक-तालिका

Table with 18 columns for daily Lagna, Samapti, and Kala, and 18 rows for different lagna signs (e.g., २ बु., ३ बु., ४ शु., etc.) showing their respective time ranges.

श्रीसंवत् २०७८, श्रीशाके १९४३, आश्विनकृष्ण(पितृ)पक्षः (ने.सं.१९४१ जलागा), पापभानि- रे.२.कृ.रो.मृ.अश्ले.ह. (सेप्टेम्बर ९+अक्टोबर १० सन् २०२१), दक्षिणायनम्, शरदृतुः, राक्षसनामसंवत्सरः,

Main calendar table with columns: ग. वा. ति. घ.प. घं.मि. नक्षत्राणि, घ.प. घं.मि. योगाः, घ.प. घं.मि. क. घ.प. आ.योगाः, च.रा. स्पष्टसूर्यः, दि.मा. सू.उ. सू.अ. ता. and detailed event descriptions for each day.

प्रातः ६ वादनसमयस्य दैनिकस्पष्टग्रहाः । तत्र दिनद्वयान्तररूपा गतिश्च ।

Table showing daily planetary positions and movements for the first 30 days, including columns for ति.वा., चन्द्रः, भौमः, बुधः, गुरुः, शुक्रेः, शनिः, राहुः.

अष्टम्याः प्रातः ६ वादनस्य ग्रहकुण्डली

Table detailing the eight houses (कुं. ७, ८, ९, १०, ११, १२, १, २) and their associated planetary positions.

दैनिक-लग्न-समाप्ति-काल-बोधक-तालिका

Large table for daily Lagna and completion times, with columns for तिथिः, लग्नम्, कन्या, तुला, वृश्चिकः, धनुः, मकरः, कुम्भः, मीनः, मेषः, वृषः, मिथुनः, कर्कटः, सिंहः.

श्रीसंवत् २०७८, श्रीशाके १९४३, आश्विनशुक्ल(दुर्गा)पक्षः (ने.सं.१९४१ कौलाथव), पापभानि- १६.अनु.उषा. अभि.श्र.पूभा. (अक्टोबर १० सन् २०२१), दक्षिणायनम्, शरदृतुः, राक्षसनामसंवत्सरः,

प्र.	ग.	वा.	ति.	घ.प.	घं.मि.	नक्षत्राणि	घ.प.	घं.मि.	योगाः	घ.प.	घं.मि.	क.	घ.प.	आ.योगाः	च.रा.	स्पष्टसूर्यः	दि.मा.	सू.उ.	सू.अ.	ता.	फलं
	२१	बृ.	१	२३।४०	१५:२४	चित्रा	४५।२३	२४:०५	ऐन्द्रः	५।३६	७:११	वा.	५।१५	चरः	१६।४६	५ १५ ११ ४८	२५।१४	५:५६	१७:३७	७	F1 ज्येष्ठायां २ शुक्रेः ५१।५०, हस्तभे ३ बुधः ३७।८, अर्घा सरायपर्व, E धनिष्ठापञ्चक्रारम्भः ४५।५४, चन्द्रोदयः, मातामहश्राद्धम्, घटस्थापनम्, नवरात्रारम्भः, दुर्गावाहनम्, नलास्वने, A
	२२	शु.	२	१८।३५	१३:२४	स्वाती	४१।५७	२२:४३	विष्कम्भः	५।१३	२:३६	तै.	४।५।२	गदः	तुला	५ २० ११ ६	२५।१०	५:५७	१७:३६	८	हस्तभे ४ भौमः २।४२, अनुराधायां २ शुक्रेः ४।३३, पूर्वोदितो बुधः २६।५८, D अनुराधायां ४ शुक्रेः २२।३०,
	२३	श.	३	१३।५	११:११	विशाखा	३८।३	२१:१०	प्रीतिः	४।४।३	२३:३४	व.	४।०।८	शुभः	२।४।१	५ २१ १० २७	२।५६	५:५७	१७:३५	९	भद्रा ४०।८ उपरि, B अनुराधायां ३ शुक्रेः १२।१८, हस्तभे १ बुधः ३८।५, C चित्रायां १ भौमः ७।५१, हस्तभे २ बुधः १०।१३,
	२४	आ.	४	७।११	८:५०	अनुराधा	३३।५४	१५:३१	आयुष्मान्	३६।१७	२०:२८	ब.	३।४।५	मृत्युः	वृश्चिकः	५ २२ ५ ५१	२।५२	५:५८	१७:३४	१०	भद्रा ७।११ यावत्, उपाङ्गललिताव्रतम्, A हस्तभे ४ रविः ४८।५६, मार्गी शनिः ५७।२१,
	२५	सो.	५	१।८	६:३५	ज्येष्ठा	२५।४२	१७:५१	सौभाग्यः	२८।२८	१७:२२	कौ.	२।८।५	पञ्चमः	२।५।४२	५ २३ ५ १६	२।५८	५:५८	१७:३३	११	बिल्वपत्रनिमन्त्रणम्, पचलीभैरवयात्रा, खोकनासिद्धिकालीयात्रा, चित्रायां १ रविः १०।५४, B
	२६	मं.	७	४।२।५	१:४५	मूलम्	२५।४१	१६:१५	शोभनः	२०।४८	१४:१८	ग.	२।२।३	छत्रम्	धनुः	५ २४ ८ ४४	२।५४	५:५९	१७:३२	१२	भद्रा ४।२५ उपरि, सरस्वत्यावाहनम्, नवपत्रिकाप्रवेशः, फूलपाती, मार्गी बुधः १७।५, C
	२७	बृ.	८	४।१०	२३:३५	पू.षा.	२२।२	१४:४८	अतिगण्डः	१३।२५	११:२२	म.	१।६।४७	श्रीवत्सः	३।६।१६	५ २५ ८ १३	२।५०	५:५९	१७:३१	१३	भद्रा १।४७ यावत्, बुधाष्टमीमाहाष्टमीव्रतञ्च, महानिशापूजा, (कालरात्रि), कूलक्षिभ्वय, गोरखकालीपूजा, D
	२८	बृ.	९	३।३४	२१:४५	उ.षा.	१८।५७	१३:३५	सुकर्मा	६।२।५	८:३६	वा.	१।१।५२	सौम्यः	मकरः	५ २६ ७ ४६	२।४६	६:०	१७:३०	१४	महानवमी, मन्वादिः, स्याकोट्याको, कोटमौलोपूजा, चित्रायां २ रविः ३२।२५, दुल्लुपटाङ्गिनीमा मौलो हान्ने मेला, E
	२९	शु.	१०	३।४६	२०:१५	श्रवणः	१६।३७	१२:३५	धृतिः	७।०।७	६:०३	तै.	७।४।०	धूम्रः	४।५।४	५ २७ ७ २०	२।४२	६:०	१७:२९	१५	दुर्गाविसर्जनम्, विजयादशमी (दशैटीका), अपराजितापूजा, बौद्धावतारः, खड्गयात्रा (चाल), शमीवृक्षदर्शनं पूजनञ्च, E
	३०	श.	११	३।५५	१८:१३	धनिष्ठा	१५।१२	१२:०६	गण्डः	४।३।७	१:५२	व.	४।२।२	वर्द्धमानः	कुम्भः	५ २८ ६ ५६	२।३८	६:१	१७:२८	१६	भद्रा ४।२२ उपरि ३।५५ यावत्, पापाङ्कुशा-एकादशीव्रतम्, अन्नपूर्णयात्रा, (असंचाल),
	३१	आ.	१२	३।१८	१८:३३	शतभिषा	१४।५१	११:५८	वृद्धिः	४।५।४२	२४:१८	ब.	३।८	राक्षसः	कुम्भः	५ २९ ६ ३५	२।३४	६:२	१७:२७	१७	चित्रायां ३ तुलायामर्कः ५३।३८ (३:२५ बजे), त्रिपुष्करयोगः १४।५१ उपरि ३।१८ यावत्, ज्येष्ठायां १ शुक्रेः ३५।३१,
	१	सो.	१३	३।५२	१८:२३	पू.भा.	१५।४१	१२:१५	ध्रुवः	४।२।४	२३:०८	कौ.	१।५	मुसलः	०।२।८	६ ० ६ १६	२।३०	६:२	१७:२६	१८	सोमप्रदोषव्रतम्, कार्तिकसंक्रान्तिः, अर्घाखाँची सरायपर्व, मानिरिन्दुपर्वशुभारम्भ, चित्रायां २ भौमः १२।५, F
	२	मं.	१४	३।४३	१८:४४	उ.भा.	१७।४५	१३:०५	व्याघातः	४।०।४८	२२:२२	ग.	१।१।७	सिद्धिः	मीनः	६ १ ५ ५५	२।२६	६:३	१७:२५	१९	भद्रा ३।१।४३ उपरि, अखिलबलिपूर्तिः, कोजागरीपूर्णमा, सिध्या, F धनिष्ठापञ्चक्रसमाप्तिः २।३, F1
	३	बृ.	१५	३।५०	१८:३६	रेवती	२।१।३	१४:२५	हर्षणः	३।५।५	२१:५५	म.	२।४।६	उत्पातः	२।१।३	६ २ ५ ४५	२।२२	६:३	१७:२४	२०	भद्रा २।४६ यावत्, पूर्णिमाव्रतम्, कार्तिकस्नानानाकाशदीपदानारम्भश्च, कतिपुन्हि, योषिमतबियुग, F

प्रातः ६ वादनसमयस्य दैनिकस्पष्टग्रहाः । तत्र दिनद्वयान्तररूपा गतिश्च ।

अष्टम्याः प्रातः ६ वादनस्य ग्रहकुण्डली

शु.	७	सू.बु.मं.	५
के.	५	६	४
९	च.	★	३
श. १०	१२	१	२ रा.
बृ.	११	१२	१
३१सू.७,			
वक्रगद्यवस्था-मं.मा.अ., बु.व.२२.पू.उ.२६.मा., बृ.व.उ., शु.मा.उ., श.२१.मा.उ.,			
पापांशाः- रा.१२ के.६, श.१२, २१ सू.४, २२मं.४, २५सू.५, २७मं.५, २८सू.६, ३१सू.७, १मं.६			

दैनिक-लग्न-समाप्ति-काल-बोधक-तालिका

तिथिः	१ बृ.	२ शु.	३ श.	४ आ.	५ सो.	७ मं.	८ बृ.	९ बृ.	१० शु.	११ श.	१२ आ.	तिथिः	१३ सो.	१४ मं.	१५ बृ.
लग्नम्	घं.मि.	घं.मि.	घं.मि.	घं.मि.	घं.मि.	घं.मि.	घं.मि.	घं.मि.	घं.मि.	घं.मि.	घं.मि.	लग्नम्	घं.मि.	घं.मि.	घं.मि.
कन्या	६ ४५	६ ४१	६ ३७	६ ३३	६ २९	६ २५	६ २१	६ १७	६ १३	६ १०	६ ६	तुला	८ २१	८ १७	८ १३
तुला	५ ४	५ ०	५ ५६	५ ५२	५ ४८	५ ४४	५ ४०	५ ३६	५ ३२	५ २८	५ २४	वृश्चिकः	१० ३५	१० ३१	१० २७
वृश्चिकः	११ २२	११ १८	११ १४	११ १०	११ ६	११ ३	१० ५९	१० ५५	१० ५१	१० ४७	१० ४३	धनुः	१२ ४३	१२ ३९	१२ ३५
धनुः	१३ २७	१३ २३	१३ १९	१३ १५	१३ ११	१३ ७	१३ ३	१२ ५९	१२ ५५	१२ ५१	१२ ४७	मकरः	१४ २७	१४ २३	१४ १९
मकरः	१५ १०	१५ ६	१५ २	१४ ५८	१४ ५४	१४ ५०	१४ ४६	१४ ४२	१४ ३८	१४ ३४	१४ ३०	कुम्भः	१६ ५५	१६ ५१	१६ ४७
कुम्भः	१६ ३५	१६ ३१	१६ २७	१६ २३	१६ १९	१६ १५	१६ ११	१६ ७	१६ ३	१६ ३	१६ ५५	मीनः	१७ २१	१७ १७	१७ १३
मीनः	१८ ५	१८ १	१७ ५७	१७ ५३	१७ ४९	१७ ४५	१७ ४१	१७ ३७	१७ ३३	१७ २९	१७ २५	मेघः	१८ ५५	१८ ५१	१८ ४७
मेघः	१९ ४२	१९ ३८	१९ ३४	१९ ३०	१९ २६	१९ २२	१९ १८	१९ १५	१९ ११	१९ ७	१९ ३	वृषः	२० ५४	२० ५०	२० ४६
वृषः	२१ ३८	२१ ३४	२१ ३०	२१ २६	२१ २२	२१ १८	२१ १४	२१ १०	२१ ६	२१ २	२० ५८	मिथुनः	२३ १०	२३ ६	२३ २
मिथुनः	२३ ५४	२३ ५०	२३ ४६	२३ ४२	२३ ३८	२३ ३४	२३ ३०	२३ २६	२३ २२	२३ १८	२३ १४	कर्कटः	१ २५	१ २१	१ १७
कर्कटः	२ १३	२ ९	२ ५	२ १	२ १	२ १	२ १	२ १	२ १	२ १	२ १	सिंहः	३ ४७	३ ४३	३ ३९
सिंहः	४ ३०	४ २६	४ २२	४ १८	४ १४	४ १०	४ ७	४ ३	४ ३	४ ३	४ ३	कन्या	६ २	६ ५	६ ५४

श्रीसंवत् २०७८, श्रीशाके १९४३, कार्तिककृष्णपक्षः (ने.सं.१९४९ कौलागा), पापभानि- २.कृ.रो.मू.अश्ले.स्वा.(अक्टोबर १० + नोभेम्बर ११ सन् २०२१), दक्षिणायनम्, शरदृतुः, राक्षसनामसंवत्सरः,

Main table with columns: ग. वा. ति. घ.प. घं.मि. नक्षत्राणि घ.प. घं.मि. योगाः घ.प. घं.मि. क. घ.प. आ.योगाः च.रा. स्पष्टसूर्यः दि.मा. सू.उ. सू.अ. ता. and rows ४-१८ containing astrological data.

प्रातः ६ वादनसमयस्य दैनिकस्पष्टग्रहाः । तत्र दिनद्वयान्तररूपा गतिश्च ।

Table showing planetary positions for the first 6 hours of the day, with columns for planets and their positions in different houses.

अष्टम्याः प्रातः ६ वादनस्य ग्रहकुण्डली - A diagram showing the positions of planets in the eighth house at 6 AM.

वक्राद्यवस्था- मं.मा.अ., बु.मा.उ., ब.श.मा.उ., शं.मा.उ., पापांशाः - रा.१२ के.६, शं.१२, मं.६, ४सू.८, ६मं.७, ७सू.६, १०सू.१०, ११मं.८, १४सू.११, १६मं.९, १७सू.१२,

दैनिक-लग्न-समाप्ति-काल-बोधक-तालिका

Table for daily lagna completion times, with columns for lagna (तुला, वृश्चिक, धनुः, मकर, कुम्भ, मीन, मेष, वृष, मिथुन, कर्कट, सिंह, कन्या) and rows for hours (१ बू. घं.मि. to ३० बू. घं.मि.).



श्रीसंवत् २०७८, श्रीशाके १९४३, कार्तिकशुक्लपक्षः (ने.सं.१९४२ कछलाश्व), पापभानि- स्वा.१६.अनु.अभि.श्र.ध.श.२.कृ.३.रो. (नोभेम्बर ११ सन् २०२१), दक्षिणायनम्, शरदृतुः+हेमन्तर्तुः, राक्षसनामसंवत्सरः,

Main calendar table with columns for day, month, and various astronomical/astrological details. Includes text on the right side of the table regarding specific events and festivals.

प्रातः ६ वादनसमयस्य दैनिकस्पष्टग्रहाः । तत्र दिनद्वयान्तररूपा गतिश्च ।

Table showing daily planetary positions (Graha) for the first 19 days of the month. Columns include planet names and their respective positions.

अष्टम्याः प्रातः ६ वादनस्य ग्रहकुण्डली

Table showing planetary positions for the 8th day (Ashthami) at sunrise. Includes a diagram of the Kundali (horoscope) with planetary placements.

२३बृ.११.३०सू.ट.

वक्राद्यवस्था- मं.मा.अ., बु.मा.२३.पू.अ., बु.मा.उ., शु.मा.उ., शं.मा.उ.,

पापशां - रा.१२ के.६, श.१२,

२०सू.१, २०श.१, २१मं.१०, २४सू.२, २६मं.११, २७सू.३, ३०सू.४, १मं.१२,

दैनिक-लग्न-समाप्ति-काल-बोधक-तालिका

Table providing daily Lagna (Lagna) completion times and other astrological data. Columns include day, lagna, and completion time.

श्रीसंवत् २०७८, श्रीशाके १९४३, मार्गशीर्षकृष्णपक्षः (ने.सं.१९४२ कछलागा), पापभानि- रो.अश्ले.१०.वि.१६.अनु.ज्ये. (नोभेम्बर ११ + डिसेम्बर १२, सन् २०२१), दक्षिणायनम्, हेमन्तर्तुः, राक्षसनामसंवत्सरः,

Main table with 28 columns (G, Va, Ti, Gh, Gh.Mi, Nakshatra, Gh, Gh.Mi, Yuga, Gh, Gh.Mi, K, Gh, A.Yuga, Ch.Ra, Sp.Surya, Di.Ma, Su.Z, Su.A, Ta) and 28 rows of astrological data.

प्रातः ६ वादनसमयस्य दैनिकस्पष्टग्रहाः । तत्र दिनद्वयान्तररूपा गतिश्च ।

Table of daily planetary positions (G, Va, Ti, Gh, Gh.Mi) for planets: चन्द्रः, भौमः, बुधः, गुरुः, शुक्रः, शनिः, राहुः.

अष्टम्याः प्रातः ६ वादनस्य ग्रहकुण्डली

Table showing planetary positions for the 8th day (अष्टम्याः) in the morning (प्रातः ६ वादनस्य).

वक्राद्यवस्था- मं.मा.६.पू.उ. बु.मा.अ., बू.मा.उ., शू.मा.उ., श.मा.उ., पापांशाः- रा.१२.के.६.श.१, मं.१२, ४सू.५, ६मं.१, ७सू.६, ८रा.१९के.५, १०सू.७, ११मं.२, १३सू.८, १६मं.३, १७सू.९

दैनिक-लग्न-समाप्ति-काल-बोधक-तालिका

Table of daily Lagna, Completion, Time, and Awareness (दैनिक-लग्न-समाप्ति-काल-बोधक-तालिका) with columns for time and planet.



श्रीसंवत् २०७८, श्रीशाके १९४३, पौषकृष्णपक्षः (ने.सं.११४२ थिंलागा), पापभानि- पुन.अश्ले.१०.१६.अनु.ज्ये.पूषा. (डिसेम्बर १२ सन् २०२१ + जनवरी १ सन् २०२२), दक्षिणायनम्, हेमन्तर्तुः, राक्षसनामसंवत्सरः,

ग.वा.ति.	घ.प.	घ.मि.	नक्षत्राणि	घ.प.	घ.मि.	योगः	घ.प.	घ.मि.	क.	घ.प.	आ.योगः	च.रा.	स्पष्टसूर्यः	दि.मा.	सू.उ.	सू.अ.	ता.	वर्णनम्				
५ सो.	१	१०५४	११:०५	आर्द्रा	३०३५	१५:०१	शुक्लः	१०४०	११:०३	तै.	४३१३	कालदण्डः	मिथुनः	८	३	४८	११	२५।५०	६:४७	१७:८	२०	कोकाकौशिकीसङ्गममेला, पूषायां ३ बुधः ५।१०, D त्रिपुष्करयोगः २१।५२ यावत्,
६ मं.	२	१५।३२	१३:०१	पुनर्वसुः	३६।७	२१:१५	ब्रह्मः	११।२१	११:२१	व.	४७।२३	स्थिरः	१५।४४	८	४	४५	३३	२५।५०	६:४८	१७:८	२१	भद्रा४७।२३ उपरि, अनुराधायां भौमः २।५८, चल-मकर-संक्रमः ३६।२५ (मकरे सायनार्कः), A
७ बु.	३	१५।१४	१४:३०	तिष्यः	४०।४१	२३:०५	ऐन्द्वः	११।२२	११:२१	ब.	५०।३१	मातङ्गः	कर्कटः	८	५	५०	५५	२५।५०	६:४९	१७:९	२२	भद्रा १५।१४ यावत्, मूलभे ३ रविः ४५।५७, पूषायां ४ बुधः ३०।८, A चलसौम्यायनारम्भः, A1
८ बृ.	४	२१।४८	१५:३२	अश्लेषा	४४।७	२४:२८	वैधृतिः	१०।३२	११:०२	कौ.	५२।२७	अमृतः	४४।७	८	६	५२	१८	२५।५०	६:४९	१७:९	२३	C गया-विष्णुपादुका-गोकर्ण-वराहादिक्षेत्रेषु स्नानतर्पणादिकम्, C1
९ शू.	५	२३।६	१६:०४	मघा	४६।१५	१:२१	विष्कम्भः	८।४६	१०:२०	ग.	५३।६	काणः	सिंहः	८	७	५३	४१	२५।५०	६:५०	१७:१०	२४	उषायां १ बुधः ५५।४५, A1 त्रिपुष्करयोगः १५।३२ यावत्, पूषायां ३ शुक्रः ३५।३६,
१० श.	६	२३।७	१६:०५	पूर्वा.	४७।१६	१:४४	प्रीतिः	५।५५	९:५४	म.	५३।२५	लुम्बः	सिंहः	८	८	५५	५	२५।५०	६:५०	१७:१०	२५	भद्रा २३।७ उपरि ५२।२५ यावत्, त्रिपुष्करयोगः ४७।१६ उपरि, क्रिसमस डे,
११ आ.	७	२१।५२	१५:३५	उ.फा.	४७।२	१:३५	आयुष्मान्	२।१४	९:४३	बा.	५०।३५	मित्रः	२।१२	८	९	५६	२५	२५।५०	६:५०	१७:११	२६	रविसप्तमीव्रतम्, अष्टमीव्रतम्, मूलभे ४ रविः १।२०, अनुराधायां ४ भौमः १७।२८, D
१२ सो.	८	१५।२७	१४:३८	हस्तः	४५।४४	१:०८	शोभनः	५२।१	३:३५	तै.	४७।४४	वज्रः	कन्या	८	१०	५७	५३	२५।५१	६:५१	१७:१२	२७	गोरखकालीपूजा, उषायां २ मकरे बुधः ४२।५८, C1 पूषायां १ शुक्रः ४१।४५,
१३ मं.	९	१६।१	१३:१६	चित्रा	४३।२५	२४:१५	अतिगण्डः	४५।४५	१:०५	व.	४३।५२	ध्वाङ्क्षः	१४।३६	८	११	५८	१८	२५।५२	६:५१	१७:१२	२८	भद्रा ४३।५२ उपरि, शतभिषायां १ गुरुः ३५।३५, पूषायां २ शुक्रः २२।१४,
१४ बु.	१०	११।४३	११:३३	स्वाती	४०।२५	२३:०३	सुकर्मा	३।५२	२२:२४	ब.	३५।१३	धूम्रः	तुला	८	१३	०	४३	२५।५२	६:५२	१७:१३	२९	भद्रा ११।४३ यावत्, दिशीपूजा, संवरोदयपूर्व, पूषायां १ रविः १६।४९,
१५ बृ.	११	६।४४	९:३४	विशाखा	३६।५४	२१:३७	धृतिः	३।३०	१५:२८	कौ.	३३।५५	वर्द्धमानः	२२।४७	८	१४	२	५	२५।५३	६:५२	१७:१३	३०	सफला-एकादशीव्रतम्, तमुल्होसार, उषायां ३ बुधः ४८।१४, कविशिरोमणिलेखनाथजयन्ती,
१६ शू.	१२	१।१५	७:३२	अनुराधा	३२।५५	२०:०२	शूलम्	२३।४८	१६:२३	ग.	२।२१	राक्षसः	वृश्चिकः	८	१५	३	३४	२५।५४	६:५२	१७:१४	३१	भद्रा ५५।२८ उपरि, प्रदोषव्रतम्, ज्येष्ठायां १ भौमः ४।४७, B पूषायां २ रविः ३१।५५,
१७ श.	१४	४।३१	२:४९	ज्येष्ठा	२।४४	१८:२२	गण्डः	१।५५	१३:१५	म.	२।२५	मुसलः	२।४४	८	१६	५	०	२५।५५	६:५३	१७:१५	१	भद्रा २२।२५ यावत्, दिशिचह्रपूजा, (जनवरी १ ता.३१ सन् २०२२ प्रारम्भ), B
१८ आ.	३०	४३।४३	२४:२२	मूलम्	२४।३४	१६:४३	वृद्धिः	८।०	१०:०५	च.	१६।३७	सिद्धिः	धनुः	८	१७	६	२६	२५।५६	६:५३	१७:१६	२	दर्शश्राद्धम्, स्नान-दानादौ मौनी (पौषी) अमावास्या, (निशि, हलो, ठिकीजाँतो दधिमन्थन बान्ने), C

प्रातः ६ वादनसमयस्य दैनिकस्पष्टग्रहाः । तत्र दिनद्वयान्तररूपा गतिश्च ।

अष्टम्याः प्रातः ६ वादनस्य ग्रहकुण्डली
१० श.
१२ रा.
१२ बु. १०

दैनिक-लग्न-समाप्ति-काल-बोधक-तालिका														
तिथिः	१ सो.	२ मं.	३ बु.	४ बृ.	५ शू.	६ श.	७ आ.	८ सो.	९ मं.	१० बु.	११ बृ.	१२ शू.	१४ श.	३० आ.
लग्नम्	घ.मि.	घ.मि.	घ.मि.	घ.मि.	घ.मि.	घ.मि.	घ.मि.	घ.मि.	घ.मि.	घ.मि.	घ.मि.	घ.मि.	घ.मि.	घ.मि.
धनुः	८ ३५	८ ३९	८ २७	८ २३	८ १५	८ १५	८ ११	८ ७	८ ३	७ ५५	७ ५५	७ ५१	७ ४७	७ ४३
मकरः	१० १८	१० १४	१० १०	१० ६	१० २	१० ५८	१० ५४	१० ५०	१० ४६	१० ४२	१० ३८	१० ३४	१० ३०	१० २७
कुम्भः	११ ४६	११ ४२	११ ३५	११ ३१	११ २७	११ २३	११ १९	११ १५	११ ११	११ ७	११ ३	११ ०	११ ०	११ ०
मीनः	१३ १३	१३ ९	१३ ५	१३ १	१३ ५७	१३ ५३	१३ ४९	१३ ४५	१३ ४१	१३ ३७	१३ ३३	१३ २९	१३ २५	१३ २१
मेषः	१४ ५०	१४ ४६	१४ ४३	१४ ३९	१४ ३५	१४ ३१	१४ २७	१४ २३	१४ १९	१४ १५	१४ ११	१४ ७	१४ ३	१३ ५९
वृषः	१६ ४६	१६ ४२	१६ ३८	१६ ३४	१६ ३०	१६ २६	१६ २२	१६ १८	१६ १४	१६ १०	१६ ६	१६ २	१६ ५८	१६ ५४
मिथुनः	१५ २	१८ ५८	१८ ५४	१८ ५०	१८ ४६	१८ ४२	१८ ३८	१८ ३४	१८ ३०	१८ २६	१८ २२	१८ १८	१८ १५	१८ ११
कर्कटः	२१ २१	२१ १७	२१ १३	२१ ९	२१ ५	२१ १	२० ५७	२० ५३	२० ४९	२० ४५	२० ४१	२० ३७	२० ३३	२० २९
सिंहः	२३ ३५	२३ ३१	२३ २७	२३ २३	२३ १९	२३ १५	२३ ११	२३ ७	२३ ३	२२ ५९	२२ ५५	२२ ५१	२२ ४७	२२ ४३
कन्या	१ ५३	१ ४९	१ ४५	१ ४१	१ ३७	१ ३३	१ २९	१ २५	१ २१	१ १७	१ १३	१ १०	१ ६	१ २
तुला	४ १२	४ ८	४ ४	४ ०	३ ५६	३ ५२	३ ४८	३ ४४	३ ४०	३ ३६	३ ३२	३ २८	३ २४	३ २१
वृश्चिकः	६ ३०	६ २६	६ २२	६ १८	६ १४	६ १०	६ ६	६ ३	६ ०	५ ५६	५ ५२	५ ४७	५ ४३	५ ३९

श्रीसंवत् २०७८, श्रीशाके १९४३, पौषशुक्लपक्षः (ने.सं.१९४२ पोहेलाश्व), पापभानि- पूषा.श्र.२.कृ.मृ.ति. (जनवरी १ सन् २०२२), दक्षिणायनम्, हेमन्तर्तुः + उत्तरायणम्, शिशिरर्तुः, राक्षसनामसंवत्सरः,

Main table with 17 rows and 20 columns containing astrological data such as 'ग. वा. ति.', 'घ.प.', 'घं.मि.', 'योगाः', 'घ.प.', 'घं.मि.', 'क.', 'घ.प.', 'आ.योगाः', 'च.रा.', 'स्पष्टसूर्यः', 'दि.मा.', 'सू.उ.', 'सू.अ.', 'ता.', and detailed event descriptions.

प्रातः ६ वादनसमयस्य दैनिकस्पष्टग्रहाः । तत्र दिनद्वयान्तररूपा गतिश्च ।

Table with 8 columns (ति.वा., चन्द्रः, भौमः, बुधः, गुरुः, शुक्रेः, शनिः, राहुः) and 17 rows showing planetary positions and movements.

अष्टम्याः प्रातः ६ वादनस्य ग्रहकुण्डली

Small table with 3 columns (बु.श., शु.सू., ट.मं.के.) and 3 rows (बू. १०, च. १२, रा.) showing planetary positions in the 8th house.

वक्राद्यवस्था- मं.मा.उ., बु.मा.उ.२७. व.१.प.अ., बु.मा.उ., शु.व.२१.प.अ.२७.प.उ., शं.मा.२.प.अ., पापांशाः- रा.११.के.५, श.२.२०सू.७, २०मं.१०, २४सू.८, २५मं.११, २७सू.६, ३०मं.१२, ३०सू.१०, २९श.३, ३५सू.११,

दैनिक-लग्न-समाप्ति-काल-बोधक-तालिका

Large table with 17 columns (तिथिः, १ सो., २ मं., ३ बु., ४ बू., ५ शु., ६ श., ७ आ., ८ सो., ९ मं., १० बु., ११ बू., १२ शु., तिथिः, १३ श., १४ आ., १५ सो.) and 17 rows (लग्नम्, धनुः, मकरः, कुम्भः, मीनः, मेषः, वृषः, मिथुनः, कर्कटः, सिंहः, कन्या, तुला, वृश्चिकः) showing daily lagna and completion times.

श्रीसंवत् २०७८, श्रीशाके १९४३, माघकृष्णपक्षः (ने.सं.१९४२ पोहेलागा), पापभानि- ति.अश्ले.१०.वि.१६.मू.श्र.ध. (जनवरी १ + फेब्रुअरी २, सन् २०२२), उत्तरायणम्, शिशिरर्तुः, राक्षसनामसंवत्सरः,

Main calendar table with columns for day, month, and planetary positions. Includes rows for Pr. (Pratya) and Pr. (Pratya) with detailed planetary data and astrological notes.

प्रातः ६ तादनसमयस्य दैनिकस्पष्टग्रहाः । तत्र दिनद्वयान्तररूपा गतिश्च ।

अष्टम्याः प्रातः ६ तादनस्य ग्रहकुण्डली

Table showing daily planetary positions (Rashi, Nakshatra, etc.) for the first 31 days of the month.

Diagram of the Ashtamya (8th day) planetary positions in the Kundali (horoscope) for the first 6 hours.

वक्राद्यवस्था- मं.मा.उ., ब.व.१५.प.उ., ब.मा.उ., श.ट.मा.उ., श.मा.अ., पापांशाः- रा.११ के.५, श.३, ध्रुमं.१, उ.सू.१२, ध्रुमं.२, १०सू.१, १२रा.१०के.४, १३सू.२, १४मं.३, १६सू.३.

दैनिक-लग्न-समाप्ति-काल-बोधक-तालिका

Table providing daily Lagna (Ascendant) completion times and other astrological data for each day of the month.

श्रीसंवत् २०७८, श्रीशाके १९४३, माघशुक्लपक्षः (ने.सं.११४२ सिल्लाश्व), पापभानि- ध.कृ.३.आ.९.१०. (फेब्रुवरी २ सन् २०२२), उत्तरायणम्, शिशिरर्तुः, राक्षसनामसंवत्सरः,

Main table containing astronomical data with columns for day (ग.), month (वा.), time (ति.), and various celestial coordinates and events.

प्रातः ६ वादनसमयस्य दैनिकस्पष्टग्रहाः । तत्र दिनद्वयान्तररूपा गतिश्च ।

अष्टम्याः प्रातः ६ वादनस्य ग्रहकुण्डली

Large table showing daily planetary positions and durations, divided into columns for planets like Sun (सु.), Moon (मं.), Mars (मङ्क.), etc.

श्रीसंवत् २०७८, श्रीशाके १९४३, फाल्गुनकृष्णपक्षः (ने.सं.१९४२ सिल्लागा), पापभानि- १०.स्वा.वि.१६.उषा.श्र.ध.श. (फेब्रुवरी २ + मार्च ३ सन् २०२२), उत्तरायणम्, शिशिरर्तुः, राक्षसनामसंवत्सरः,

Main table with columns: ग. वा. ति. घ.प. घं.मि. नक्षत्राणि. घ.प. घं.मि. योगः. घ.प. घं.मि. क. घ.प. आ.योगः. च.रा. स्पष्टसूर्यः. दि.मा. सू.उ. सू.अ. ता. and detailed daily events.

प्रातः ६ वादनसमयस्य दैनिकस्पष्टग्रहाः । तत्र दिनद्वयान्तररूपा गतिश्च ।

अष्टम्याः प्रातः ६ वादनस्य ग्रहकुण्डली

Table showing planetary positions for 24 hours with columns: ति.वा., चन्द्रः, भौमः, बुधः, गुरुः, शुक्रः, शनिः, राहुः.

Diagram of the 8th day's planetary positions (अष्टम्याः प्रातः ६ वादनस्य ग्रहकुण्डली) including a star symbol and planetary symbols.

दैनिक-लग्न-समाप्ति-काल-बोधक-तालिका

Lagna completion and timing table with columns: तिथिः, लग्नम्, कुम्भः, मीनः, मेषः, वृषः, मिथुनः, कर्कटः, सिंहः, कन्या, तुला, वृश्चिकः, धनुः, मकरः and 24-hour time slots.



श्रीसंवत् २०७८, श्रीशाके १९४३, फाल्गुनशुक्लपक्षः (ने.सं.१९४२ चिल्लाश्रव), पापभानि- क.३.मू.९.१०.ह. (मार्च ३ सन् २०२२), उत्तरायणम्, शिशिरर्तुः + वसन्तर्तुः, राक्षसनामसंवत्सरः,

Main table with columns: ग. वा. ति. घ.प. घं.मि. नक्षत्राणि. घ.प. घं.मि. योगाः. घ.प. घं.मि. क. घ.प. आ.योगाः. च.रा. स्पष्टसूर्यः. दि.मा. सू.ज. सू.अ. ता. and 18 rows of astrological data.

प्रातः ६ वादनसमयस्य दैनिकस्पष्टग्रहाः । तत्र दिनद्वयान्तररूपा गतिश्च ।

अष्टम्याः प्रातः ६ वादनस्य ग्रहकुण्डली

Table of planetary positions for the day, columns include ति.वा. चन्द्रः, भौमः, बुधः, गुरुः, शुक्रः, शनिः, राहुः.

Table for the 8th day (अष्टम्या) showing planetary positions in the Kundali.

दैनिक-लग्न-समाप्ति-काल-बोधक-तालिका

Table for daily lagna completion times, columns include तिथिः, लग्नम्, कुम्भः, मीनः, मेषः, वृषः, मिथुनः, कर्कटः, सिंहः, कन्या, तुला, वृश्चिकः, धनुः, मकरः.



श्रीसंवत् २०७८, श्रीशाके १९४४, चैत्रशुक्लपक्षः (ने.सं.११४२ चौलाश्व), पापभानि- रे.कृ.३.९.उफा. (अप्रैल ४ सन् २०२२), उत्तरायणम्, वसन्तर्तुः, नलनामसंवत्सरः,

Main table with 14 columns (ग. वा. ति. घ.प. घ.मि. नक्षत्राणि. घ.प. घ.मि. योगः. घ.प. घ.मि. क. घ.प. आ.योगः. च.रा. स्पष्टसूर्यः. दि.मा. सू.उ. सू.अ. ता.) and 14 rows of astrological data.

प्रातः ६ वादनसमयस्य दैनिकस्पष्टग्रहाः । तत्र दिनद्वयान्तररूपा गतिश्च ।

Table showing planetary positions for the first 14 days of the month, with columns for planet (ति.वा.), moon phase (चन्द्रः), and other celestial bodies (भौमः, बुधः, गुरुः, शुक्रेः, शनिः, राहुः).

अष्टम्याः प्रातः ६ वादनस्य ग्रहकुण्डली

Table showing the positions of the eight planets (बु. रा. सू. बु. श. श. ११ १० मं.) in the eight houses (कुण्डली) at the start of the eighth day.

दैनिक-लग्न-समाप्ति-काल-बोधक-तालिका

Table providing daily lagna and completion times for various planets (तिथिः, लग्नम्, मीनः, मेषः, वृषः, मिथुनः, कर्कटः, सिंहः, कन्या, तुला, वृश्चिकः, धनुः, मकरः, कुम्भः).

**१ मेष(वैशाख)संक्रान्तिः-** श्री २०७८ वैक्रमाब्दे १९४३ शकवत्सरे, राक्षसनामके बार्हस्पत्यवत्सरे, श्रीसूर्ये उत्तरायणे, वसन्तर्तौ, चैत्रशुक्लद्वितीयायां तिथौ, भरणीनक्षत्रे, प्रीतियोगे, कौलवकरणे, भौमवासरे, श्रीसूर्योदयाद् गतघटिकासु ५८ पलासु २३ श्रीसूर्यो मीनान्नेषराशिं प्रविष्टस्तदा चैत्रो गतो वैशाखमासः प्राप्तः । वारतो महोदरी चौरसुखा, नक्षत्रतो घोरा शूद्रसुखा, कालतः पशुपालघ्नी, विष्णुपदीनाम्नी, परपुण्या, मेघ(वैशाख)संक्रान्तिश्च प्राप्ता । अस्याः स्वरूपम्- वराहारूढा, वृषोपवाहना, हरितवस्त्रा, खड्गायुधा, ताम्रपात्रहस्ता, भैक्ष्याशना, चन्दनलेपा, सर्पजातिः, वकुलपुष्पा, ऊर्ध्वा, रत्यवस्था, मुक्ताभरणा, गतालकवया, पश्चिममुखः, १५ धान्यार्धवृष्टिष्वनिष्टफलदा, मासदेवता मधुसूदनः, मासदेवी मोहिनी, मासार्को भानुर्मेघे सूर्यः, मेघे चन्द्रः, कुम्भे देवगुरुः । तिथिवारश्च नक्षत्रं योगः करणमेव च । पञ्चाङ्गस्य फलं श्रुत्वा गङ्गास्नानफलं लभेत् ।

रा.	सूर्यफलम्	चन्द्रफलम्
मेषः	१ स्थाननाशः	१ अन्नलाभः
वृषः	१२ व्ययः	१२ व्ययः
मिथुनः	११ लाभः	११ लाभः
कर्कटः	१० कर्मप्राप्तिः	१० सुखम्
सिंहः	९ कान्तिक्षयः	९ नृपसुखम्
कन्या	८ कष्टम्	८ कष्टम्
तुला	७ गमनम्	७ स्त्रीसुखम्
वृश्चिकः	६ शत्रुनाशः	६ लाभः
धनुः	५ दैन्यम्	५ कार्यसिद्धिः
मकरः	४ माननाशः	४ कुक्षिरक्
कुम्भः	३ श्रीप्राप्तिः	३ श्रीप्राप्तिः
मीनः	२ भयम्	२ धनलाभः

अश्वि. भ. कृ.	- गमनम्
रो. मृ. आ. पुन. ति. अश्ले.	- सुखम्
म. पूषा. उषा.	- पीडा
ह. चि. स्वा. वि. अनु. ज्ये.	- वस्त्रम्
मृ. पूषा. उषा.	- हानिः
श्र. ध. श. पूषा. उषा. रे.	- धनम्

**२ वृष(ज्येष्ठ)संक्रान्तिः-** श्री २०७८ वैक्रमाब्दे १९४३ शकवत्सरे, राक्षसनामके बार्हस्पत्यवत्सरे, श्रीसूर्ये उत्तरायणे, ग्रीष्मर्तौ, वैशाखशुक्लतृतीयायां तिथौ, मृगशिरानक्षत्रे, धृतियोगे, गरकरणे, शुक्रावासरे, श्रीसूर्योदयाद् गतघटिकासु ५५ पलासु ३३ श्रीसूर्यो मेषाद् वृषराशिं प्रविष्टस्तदा वसन्तर्तुवैशाखौ गतौ ग्रीष्मर्तुज्येष्ठमासौ प्राप्तौ । वारतो मिश्रा पशुसुखा, नक्षत्रतो मन्दाकिनी क्षत्रियसुखा, कालतः पशुपालघ्नी, विष्णुपदीनाम्नी, परपुण्या, वृष(ज्येष्ठ)संक्रान्तिश्च प्राप्ता । अस्याः स्वरूपम्- गजारूढा, खरोपवाहना, रक्तवस्त्रा, धनुरायुधा, शीशपात्रहस्ता, दुग्धाशना, गोरोचनलेपा, पशुजातिः, विल्बपुष्पा, निविष्टा, दुर्मुखावस्था, कङ्कणाभरणा, प्रौढा, वायव्यमुखः, मुहूर्ताः ३० धान्यार्धवृष्टिषु समफलदा, मासदेवता त्रिविक्रमः, मासदेवी पद्माक्षी, मासार्कः इन्द्रः, वृषे सूर्यः, मिथुने चन्द्रः, कुम्भे देवगुरुः । तिथिवारश्च नक्षत्रं योगः करणमेव च । पञ्चाङ्गस्य फलं श्रुत्वा गङ्गास्नानफलं लभेत् ।

रा.	सूर्यफलम्	चन्द्रफलम्
मेषः	२ भयम्	३ श्रीप्राप्तिः
वृषः	१ स्थाननाशः	२ धनलाभः
मिथुनः	१२ व्ययः	१ अन्नलाभः
कर्कटः	११ लाभः	१२ व्ययः
सिंहः	१० कर्मप्राप्तिः	११ लाभः
कन्या	९ कान्तिक्षयः	१० सुखम्
तुला	८ कष्टम्	९ नृपसुखम्
वृश्चिकः	७ गमनम्	८ कष्टम्
धनुः	६ शत्रुनाशः	७ स्त्रीसुखम्
मकरः	५ दैन्यम्	६ लाभः
कुम्भः	४ माननाशः	५ कार्यसिद्धिः
मीनः	३ श्रीप्राप्तिः	४ कुक्षिरक्

रो. मृ. आ.	- गमनम्
पु. ति. अश्ले. म. पूषा. उषा.	- सुखम्
ह. चि. स्वा.	- पीडा
वि. अनु. ज्ये. मृ. पूषा. उषा.	- वस्त्रम्
श्र. ध. श.	- हानिः
पूषा. उषा. रे. अश्वि. भ. कृ.	- धनम्

**३ मिथुनः(आषाढ)संक्रान्तिः-** श्री २०७८ वैक्रमाब्दे १९४३ शकवत्सरे, राक्षसनामके बार्हस्पत्यवत्सरे, श्रीसूर्ये उत्तरायणे, ग्रीष्मर्तौ, ज्येष्ठशुक्लपञ्चम्यां तिथौ, अश्लेषानक्षत्रे, हर्षणयोगे, बालवकरणे, भौमवासरे, श्रीसूर्योदयाद् गतघटिकासु २१ पलासु ४ श्रीसूर्यो वृषान्मिथुनराशिं प्रविष्टस्तदा ज्येष्ठो गतः, आषाढमासः प्राप्तः । वारतो महोदरी चौरसुखा, नक्षत्रतो राक्षसी अन्त्यजसुखा, कालतो विप्रघ्नी, षडशीतिमुखनाम्नी मिथुन (आषाढ)संक्रान्तिश्च प्राप्ता । अस्याः स्वरूपम्- व्याघ्रारूढा, अश्वोपवाहना, पीतवस्त्रा, गदाऽऽयुधा, रौप्यपात्रहस्ता, परमान्नाशना, कुङ्कुमलेपा, भूतजातिः, जातिपुष्पा, निविष्टा, भोग्यावस्था, किङ्किण्याभरणा, कुमारी, दक्षिणमुखः, मुहूर्ताः १५ धान्यार्धवृष्टिष्वनिष्टफलदा, मासदेवता वामनः, मासदेवी कमला, मासार्को रविः, मिथुनेः सूर्यः, कर्कटे चन्द्रः, कुम्भे देवगुरुः । तिथिवारश्च नक्षत्रं योगः करणमेव च । पञ्चाङ्गस्य फलं श्रुत्वा गङ्गास्नानफलं लभेत् ।

रा.	सूर्यफलम्	चन्द्रफलम्
मेषः	३ श्रीप्राप्तिः	४ कुक्षिरक्
वृषः	२ भयम्	३ श्रीप्राप्तिः
मिथुनः	१ स्थाननाशः	२ धनलाभः
कर्कटः	१२ व्ययः	१ अन्नलाभः
सिंहः	११ लाभः	१२ व्ययः
कन्या	१० कर्मप्राप्तिः	११ लाभः
तुला	९ कान्तिक्षयः	१० सुखम्
वृश्चिकः	८ कष्टम्	९ नृपसुखम्
धनुः	७ गमनम्	८ कष्टम्
मकरः	६ शत्रुनाशः	७ स्त्रीसुखम्
कुम्भः	५ दैन्यम्	६ लाभः
मीनः	४ माननाशः	५ कार्यसिद्धिः

ति. अश्ले. म.	- गमनम्
पूषा. उषा. ह. चि. स्वा. वि.	- सुखम्
अनु. ज्ये. मृ.	- पीडा
पूषा. उषा. श्र. ध. श. पूषा.	- वस्त्रम्
उषा. रे. अश्वि	- हानिः
भ. कृ. रो. मृ. आ. पु.	- धनम्

**४ कर्कट(श्रावण)संक्रान्तिः-** श्री २०७८ वैक्रमाब्दे १९४३ शकवत्सरे, राक्षसनामके बार्हस्पत्यवत्सरे, श्रीसूर्ये दक्षिणायने, वर्षर्तौ, आषाढशुक्लाष्टम्यां तिथौ, चित्रानक्षत्रे, शिवयोगे, भद्राकरणे, शुक्रावासरे, श्रीसूर्योदयाद् गतघटिकासु ५५ पलासु २१ श्रीसूर्यो मिथुनात् कर्कटराशिं प्रविष्टस्तदोत्तरायणग्रीष्मर्तुषाढा गता दक्षिणायनवर्षर्तु श्रावणमासाः प्राप्ताः । वारतो मिश्रा पशुसुखा, नक्षत्रतो मन्दाकिनी नृपसुखा, कालतः पशुपालघ्नी, अयननाम्नी कर्कट (श्रावण) संक्रान्तिश्च प्राप्ता । अस्याः स्वरूपम्- अश्वारूढा, सिंहोपवाहना, कृष्णवस्त्रा, कुन्तायुधा, कांस्यपात्रहस्ता, चित्रान्नाशना, औत्तुमदलेपा, विप्रजातिः, दूर्वापुष्पा, निविष्टा, गुञ्जाभरणा, भुक्तावस्था, वृद्धा, ईशानमुखः, मुहूर्ताः ३० धान्यार्धवृष्टिषु समफलदा, अब्दविशोपकाः १८, मासदेवता श्रीधरः, मासदेवी कान्तिमती, मासार्को गभस्तिः, कर्कटे सूर्यः, कन्यायां चन्द्रः, कुम्भे देवगुरुः । तिथिवारश्च नक्षत्रं योगः करणमेव च । पञ्चाङ्गस्य फलं श्रुत्वा गङ्गास्नानफलं लभेत् ।

रा.	सूर्यफलम्	चन्द्रफलम्
मेषः	४ माननाशः	६ लाभः
वृषः	३ श्रीप्राप्तिः	५ कार्यसिद्धिः
मिथुनः	२ भयम्	४ कुक्षिरक्
कर्कटः	१ स्थाननाशः	३ श्रीप्राप्तिः
सिंहः	१२ व्ययः	२ धनलाभः
कन्या	११ लाभः	१ अन्नलाभः
तुला	१० कर्मप्राप्तिः	१२ व्ययः
वृश्चिकः	९ कान्तिक्षयः	११ लाभः
धनुः	८ कष्टम्	१० सुखम्
मकरः	७ गमनम्	९ नृपसुखम्
कुम्भः	६ शत्रुनाशः	८ कष्टम्
मीनः	५ दैन्यम्	७ स्त्रीसुखम्

ह. चि. स्वा.	- गमनम्
वि. अनु. ज्ये. मृ. पूषा. उषा.	- सुखम्
श्र. ध. श.	- पीडा
पूषा. उषा. रे. अश्वि. भ. कृ.	- वस्त्रम्
रो. मृ. आ.	- हानिः
पु. ति. अश्ले. म. पूषा. उषा.	- धनम्

**५ सिंह(भाद्र)संक्रान्तिः-** श्री २०७८ वैक्रमाब्दे १५४३ शकवत्सरे, राक्षसनामके बार्हस्पत्यवत्सरे, श्रीसूर्ये दक्षिणायने, वर्षार्तौ, श्रावणशुक्लदशम्यां तिथौ, ज्येष्ठानक्षत्रे, वैधृतियोगे, गरकरणे, भौमवासरे, श्रीसूर्योदयाद् गतघटिकासु २७ पलासु १२ श्रीसूर्यः कर्कटाद् सिंहराशिं प्रविष्टस्तदा श्रावणो गतो भाद्रपदमासः प्राप्तः । वारतो महोदरी चौरसुखा, नक्षत्रतो राक्षसी अन्त्यजसुखा, कालतो वैश्यघ्नी, विष्णुपदी नाम्नी सिंह (भाद्र)संक्रान्तिश्च प्राप्ता । अस्याः स्वरूपम्- गजारूढा, खरोपवाहना, रक्तवस्त्रा, धनुःरायुधा, शीशपात्रहस्ता, दुग्धाशना, गोरोचनलेपा, पशुजाति, विल्वपुष्पा, निविष्टा, दुर्मुखावस्था, कङ्काभरणा, प्रौढा, वायव्यमुखा, मुहूर्ताः १५ धान्यार्धवृष्टिष्वनिष्टफलदा, मासदेवता हृषीकेशः, मासदेवी अपराजिता, मासार्को यमः, सिंहे सूर्यः, वृश्चिके चन्द्रः, कुम्भे देवगुरुः । तिथिर्वारश्च नक्षत्रं योगः करणमेव च । पञ्चाङ्गस्य फलं श्रुत्वा गङ्गास्नानफलं लभेत् ।

रा.	सूर्यफलम्	चन्द्रफलम्
मेघः	५ दैन्यम्	८ कष्टम्
वृषः	४ माननाशः	७ स्त्रीसुखम्
मिथुनः	३ श्रीप्राप्तिः	६ लाभः
कर्कटः	२ भयम्	५ कार्यसिद्धिः
सिंहः	१ स्थाननाशः	४ कुक्षिरुक्
कन्या	१२ व्ययः	३ श्रीप्राप्तिः
तुला	११ लाभः	२ धनलाभः
वृश्चिकः	१० कर्मप्राप्तिः	१ अन्नलाभः
धनुः	९ कान्तिक्षयः	१२ व्ययः
मकरः	८ कष्टम्	११ लाभः
कुम्भः	७ गमनम्	१० सुखम्
मीनः	६ शत्रुनाशः	९ नृपसुखम्

अनु. ज्ये. मू.	-गमनम्
पूषा. उषा. श्र. ध. श. पूषा.	-सुखम्
उषा. रे. अश्वि.	-पीडा
भ. कृ. रो. मृ. आ. पु.	-वस्त्रम्
ति. अश्ले. म.	-हानिः
पूषा. उषा. ह. चि. स्वा. वि.	-धनम्

**६ कन्या(आश्विन)संक्रान्तिः-** श्री २०७८ वैक्रमाब्दे १५४३ शकवत्सरे, राक्षसनामके बार्हस्पत्यवत्सरे, श्रीसूर्ये दक्षिणायने, शरदृतौ, भाद्रशुक्लद्वादश्यां तिथौ, श्रवणनक्षत्रे, अतिगण्डयोगे, बवकरणे, शुक्रवासरे, श्रीसूर्योदयाद् गतघटिकासु २७ पलासु ४५ श्रीसूर्यः सिंहात् कन्याराशिं प्रविष्टस्तदा वर्षार्तुभाद्रौ गतौ शरदृतवाश्विनमासौ प्राप्ता । वारतो मिश्रा पशुसुखा, नक्षत्रतो महोदरी चौरसुखा, कालतो वैश्यघ्नी, षाडशीतिमुखनाम्नी, कन्या(आश्विन) संक्रान्तिश्च प्राप्ता । अस्याः स्वरूपम्- सिंहारूढा, गजोपवाहना, श्वेतवस्त्रा, भुशुदयायुधा, सुवर्णपात्रहस्ता, अन्नाशना, कस्तूरीलेपा, देवजातिः, पून्नागपुष्पा, निविष्टा, पथिकी नूपुराभरणा, बाला, पूर्वमुखा, मुहूर्ताः ३० धान्यार्धवृष्टिषु समफलदा, मासदेवता पद्मनाभः, मासदेवी इषा, मासार्कः सुवर्णरेताः, कन्यायां सूर्यः, मकरे चन्द्रः, कुम्भे देवगुरुः । तिथिर्वारश्च नक्षत्रं योगः करणमेव च । पञ्चाङ्गस्य फलं श्रुत्वा गङ्गास्नानफलं लभेत् ।

रा.	सूर्यफलम्	चन्द्रफलम्
मेघः	६ शत्रुनाशः	१० सुखम्
वृषः	५ दैन्यम्	९ नृपसुखम्
मिथुनः	४ माननाशः	८ कष्टम्
कर्कटः	३ श्रीप्राप्तिः	७ स्त्रीसुखम्
सिंहः	२ भयम्	६ लाभः
कन्या	१ स्थाननाशः	५ कार्यसिद्धिः
तुला	१२ व्ययः	४ कुक्षिरुक्
वृश्चिकः	११ लाभः	३ श्रीप्राप्तिः
धनुः	१० कर्मप्राप्तिः	२ धनलाभः
मकरः	९ कान्तिक्षयः	१ अन्नलाभः
कुम्भः	८ कष्टम्	१२ व्ययः
मीनः	७ गमनम्	११ लाभः

उषा. श्र. ध.	- गमनम्
श. पूषा. उषा. रे. अश्वि. भ.	- सुखम्
कृ. रो. मृ.	- पीडा
आ. पु. ति. अश्ले. म. पूषा.	- वस्त्रम्
उषा. ह. चि.	- हानिः
स्वा. वि. अनु. ज्ये. मृ. पूषा.	- धनम्

**७ तुला(कार्तिक)संक्रान्तिः-** श्री २०७८ वैक्रमाब्दे १५४३ शकवत्सरे, राक्षसनामके बार्हस्पत्यवत्सरे, श्रीसूर्ये दक्षिणायने, शरदृतौ, आश्विनशुक्लत्रयोदश्यां तिथौ, पूषानक्षत्रे, ध्रुवयोगे, कौलवकरणे, रविवासरे, श्रीसूर्योदयाद् गतघटिकासु ५३ पलासु ३८ श्रीसूर्यः कन्यातस्तुलाराशिं प्रविष्टस्तदा आश्विनो गतः कार्तिकमासः प्राप्तः । वारतो घोरा शूद्रसुखा, नक्षत्रतो घोरा शूद्रसुखा, कालतः पशुपालघ्नी, विष्णुवन्नाम्नी, परपुण्या, तुला(कार्तिक)संक्रान्तिश्च प्राप्ता । अस्याः स्वरूपम्- स्वरूपम्- वराहारूढा, वृषोपवाहना, हरितवस्त्रा, खड्गायुधा, ताम्रपात्रहस्ता, भैक्ष्याशना, चन्दनलेपा, सर्पजातिः, वकुलपुष्पा, ऊर्ध्वा, रत्यवस्था, मुक्ताभरणा, गतालकवया, पश्चिममुखा, मुहूर्ताः ३० धान्यार्धवृष्टिषु समफलदा, मासदेवता दामोदरः, मासदेवी राधा, मासार्को दिवाकरस्तुलायां सूर्यः, कुम्भे चन्द्रः, मकरे देवगुरुः । तिथिर्वारश्च नक्षत्रं योगः करणमेव च । पञ्चाङ्गस्य फलं श्रुत्वा गङ्गास्नानफलं लभेत् ।

रा.	सूर्यफलम्	चन्द्रफलम्
मेघः	७ गमनम्	११ लाभः
वृषः	६ शत्रुनाशः	१० सुखम्
मिथुनः	५ दैन्यम्	९ नृपसुखम्
कर्कटः	४ माननाशः	८ कष्टम्
सिंहः	३ श्रीप्राप्तिः	७ स्त्रीसुखम्
कन्या	२ भयम्	६ लाभः
तुला	१ स्थाननाशः	५ कार्यसिद्धिः
वृश्चिकः	१२ व्ययः	४ कुक्षिरुक्
धनुः	११ लाभः	३ श्रीप्राप्तिः
मकरः	१० कर्मप्राप्तिः	२ धनलाभः
कुम्भः	९ कान्तिक्षयः	१ अन्नलाभः
मीनः	८ कष्टम्	१२ व्ययः

श. पूषा. उषा.	-गमनम्
रे. अश्वि. भ. कृ. रो. मृ.	-सुखम्
आ. पु. ति.	-पीडा
अश्ले. म. पूषा. उषा. ह. चि.	-वस्त्रम्
स्वा. वि. अनु.	-हानिः
ज्ये. मृ. पूषा. उषा. श्र. ध.	-धनम्

**८ वृश्चिकः(मार्गशीर्ष)संक्रान्तिः-** श्री २०७८ वैक्रमाब्दे १५४३ शकवत्सरे, राक्षसनामके बार्हस्पत्यवत्सरे, श्रीसूर्ये दक्षिणायने, हेमन्तर्तौ, कार्तिकशुक्लत्रयोदश्यां तिथौ, अश्विनीनक्षत्रे, सिद्धियोगे, तैत्तिलकरणे, भौमवासरे, श्रीसूर्योदयाद् गतघटिकासु ४६ पलासु २३ श्रीसूर्यस्तुलातो वृश्चिकः राशिं प्रविष्टस्तदा शरदृतुकार्तिकौ गतौ हेमन्तर्तुमार्गशीर्षमासौ प्राप्ता । वारतो महोदरी चौरसुखा, नक्षत्रतो ध्वाङ्क्षी वैश्यसुखा, कालतो नटघ्नी, विष्णुपदी नाम्नी, परपुण्या, वृश्चिकः (मार्गशीर्ष)संक्रान्तिश्च प्राप्ता । अस्याः स्वरूपम्- रासभारूढा, मेषोपवाहना, पाण्डुरवस्त्रा, दण्डायुधा, लोहपात्रहस्ता, पक्वान्नाशना, मृत्तिकालेपा, पक्षिजातिः, केतकीपुष्पा, सुप्ता, हास्यावस्था, विद्रुमाभरणा युवतिः उत्तरमुखा, मुहूर्ताः ३० धान्यार्धवृष्टिषु समफलदा, मासदेवता केशवः, मासदेवी विशालाक्षी, मासार्को मित्रः, वृश्चिके सूर्यः, मेषे चन्द्रः, कुम्भे देवगुरुः । तिथिर्वारश्च नक्षत्रं योगः करणमेव च । पञ्चाङ्गस्य फलं श्रुत्वा गङ्गास्नानफलं लभेत् ।

रा.	सूर्यफलम्	चन्द्रफलम्
मेघः	८ कष्टम्	१ अन्नलाभः
वृषः	७ गमनम्	१२ व्ययः
मिथुनः	६ शत्रुनाशः	११ लाभः
कर्कटः	५ दैन्यम्	१० सुखम्
सिंहः	४ माननाशः	९ नृपसुखम्
कन्या	३ श्रीप्राप्तिः	८ कष्टम्
तुला	२ भयम्	७ स्त्रीसुखम्
वृश्चिकः	१ स्थाननाशः	६ लाभः
धनुः	१२ व्ययः	५ कार्यसिद्धिः
मकरः	११ लाभः	४ कुक्षिरुक्
कुम्भः	१० कर्मप्राप्तिः	३ श्रीप्राप्तिः
मीनः	९ कान्तिक्षयः	२ धनलाभः

रे. अश्वि. भ.	- गमनम्
कृ. रो. मृ. आ. पु. ति.	- सुखम्
अश्ले. म. पूषा.	- पीडा
उषा. ह. चि. स्वा. वि. अनु.	- वस्त्रम्
ज्ये. मृ. पूषा.	- हानिः
उषा. श्र. ध. श. पूषा. उषा.	- धनम्

**६ धनु(पौष)संक्रान्तिः-** श्री २०७८ वैक्रमाब्दे १९४३ शकवत्सरे, राक्षसनामके बार्हस्पत्यवत्सरे, श्रीसूर्ये दक्षिणायने, हेमन्तर्तौ, मार्गशीर्षशुक्लत्रयोदश्यां तिथौ, कृत्तिकानक्षत्रे, सिद्धयोगे, कौलवकरणे, बृहस्पतिवासरे, श्रीसूर्योदयाद् गतघटिकासु १४ पलासु ५३ श्रीसूर्यो वृश्चिकाद्गनुराशिं प्रविष्टस्तदा मार्गशीर्षो गतः पौषमासः प्राप्तः । वारतो मन्दा गणकद्विजसुखा, नक्षत्रतो मिश्रा पशुसुखा, कालतो विप्रघ्नी, षडशीतिमुखनाम्नी, धनु(पौष)संक्रान्तिश्च प्राप्ता । अस्याः स्वरूपम्- वराहारूढा, वृषोपवाहना, हरितवस्त्रा, खड्गायुधा, ताम्रपात्रहस्ता, भेक्ष्याशना, चन्दनलेपा, सर्पजातिः, वकुलपुष्पा, ऊर्ध्वा, रत्यवस्था, मुक्ताभरणा, गतालकवया, पश्चिममुखा, मुहूर्ताः ३० धान्यार्धवृष्टिषु समफलदा, मासदेवता नारायणः, मासदेवी लक्ष्मीः, मासार्को विष्णुः, धनुषि सूर्यः, मेघे चन्द्रः, कुम्भे देवगुरुः । तिथिर्वारश्च नक्षत्रं योगः करणमेव च । पञ्चाङ्गस्य फलं श्रुत्वा गङ्गास्नानफलं लभेत् ।

रा.	सूर्यफलम्	चन्द्रफलम्
मेघः	५ कान्तिक्षयः	१ अन्नलाभः
वृषः	८ कष्टम्	१२ व्ययः
मिथुनः	७ गमनम्	११ लाभः
कर्कटः	६ शत्रुनाशः	१० सुखम्
सिंहः	५ दैन्यम्	९ नृपसुखम्
कन्या	४ माननाशः	८ कष्टम्
तुला	३ श्रीप्राप्तिः	७ स्त्रीसुखम्
वृश्चिकः	२ भयम्	६ लाभः
धनुः	१ स्थाननाशः	५ कार्यसिद्धिः
मकरः	१२ व्ययः	४ कुक्षिरक्
कुम्भः	११ लाभः	३ श्रीप्राप्तिः
मीनः	१० कर्मप्राप्तिः	२ धनलाभः

भ. कृ. रो.	-	गमनम्
मृ. आ. पु. ति. अश्ले. म.	-	सुखम्
पूफा. उफा. ह.	-	पीडा
चि. स्वा. वि. अनु. ज्ये. मृ.	-	वस्त्रम्
पूषा. उषा. श्र.	-	हानिः
ध. श. पूभा. उभा. रे. अश्वि. भ.	-	धनम्

**१० मकर(माघ)संक्रान्तिः-** श्री २०७८ वैक्रमाब्दे १९४३ शकवत्सरे, राक्षसनामके बार्हस्पत्यवत्सरे, श्रीसूर्ये उत्तरायणे, शिशिरर्तौ, पौषशुक्लद्वादश्यां तिथौ, रोहिणीनक्षत्रे, ब्रह्मयोगे, बालवकरणे, शुक्रावासरे, श्रीसूर्योदयाद् गतघटिकासु ३३ पलासु ३५ श्रीसूर्यो धनुषा मकरराशिं प्रविष्टस्तदा हेमन्तर्तुदक्षिणायनपौषमासा गताः शिशिरर्तुत्तरायणमाघमासाः प्राप्ताः । वारतो मिश्रा पशुसुखा, नक्षत्रतो मन्दा विप्रसुखा, कालतः पिशाचघ्नी, अयननाम्नी, परपुण्या, मकर (माघ)संक्रान्तिश्च प्राप्ता । अस्याः स्वरूपम्- व्याघारूढा, अश्वोपवाहना, पीतवस्त्रा, गदाऽऽयुधा, रौप्यपात्रहस्ता, परमान्नाशना, कुङ्कुमलेपा, भूतजातिः, जातिपुष्पा, निविष्टा, भोग्यावस्था, किङ्किण्याभरणा, कुमारी, दक्षिणमुखा, मुहूर्ताः ४५ धान्यार्धवृष्टिषु श्रेष्ठफलदा, मासदेवता माधवः, मासदेवी रुक्मिणी, मासार्कोऽरुणः, मकरे सूर्यः, वृषे चन्द्रः, कुम्भे देवगुरुः । तिथिर्वारश्च नक्षत्रं योगः करणमेव च । पञ्चाङ्गस्य फलं श्रुत्वा गङ्गास्नानफलं लभेत् ।

रा.	सूर्यफलम्	चन्द्रफलम्
मेघः	१० कर्मप्राप्तिः	२ धनलाभः
वृषः	५ कान्तिक्षयः	१ अन्नलाभः
मिथुनः	८ कष्टम्	१२ व्ययः
कर्कटः	७ गमनम्	११ लाभः
सिंहः	६ शत्रुनाशः	१० सुखम्
कन्या	५ दैन्यम्	९ नृपसुखम्
तुला	४ माननाशः	८ कष्टम्
वृश्चिकः	३ श्रीप्राप्तिः	७ स्त्रीसुखम्
धनुः	२ भयम्	६ लाभः
मकरः	१ स्थाननाशः	५ कार्यसिद्धिः
कुम्भः	१२ व्ययः	४ कुक्षिरक्
मीनः	११ लाभः	३ श्रीप्राप्तिः

कृ. रो. मृ.	-	गमनम्
आ. पु. ति. अश्ले. म. पूफा.	-	सुखम्
उफा. ह. चि.	-	पीडा
स्वा. वि. अनु. ज्ये. मृ. पूषा.	-	वस्त्रम्
उषा. श्र. ध.	-	हानिः
श. पूभा. उभा. रे. अश्वि. भ.	-	धनम्

**११ कुम्भा(फाल्गुन)संक्रान्तिः-** श्री २०७८ वैक्रमाब्दे १९४३ शकवत्सरे, राक्षसनामके बार्हस्पत्यवत्सरे, श्रीसूर्ये उत्तरायणे, शिशिरर्तौ, माघशुक्लद्वादश्यां तिथौ, आर्द्रानक्षत्रे, प्रीतियोगे, बालवकरणे, रविवासरे, श्रीसूर्योदयाद् गतघटिकासु ० पलासु ५७ श्रीसूर्यो मकरात् कुम्भराशिं प्रविष्टस्तदा माघो गतः फाल्गुनमासः प्राप्तः । वारतो घोरा शूद्रसुखा, नक्षत्रतो राक्षसी अन्त्यजसुखा, कालतः क्षत्रियघ्नी, विष्णुपदी नाम्नी कुम्भ (फाल्गुन)संक्रान्तिश्च प्राप्ता । अस्याः स्वरूपम्- व्याघारूढा, अश्वोपवाहना, पीतवस्त्रा, गदाऽऽयुधा, रौप्यपात्रहस्ता, परमान्नाशना, कुङ्कुमलेपा, भूतजातिः, जातिपुष्पा, निविष्टा, भोग्यावस्था, किङ्किण्याभरणा, कुमारी, दक्षिणमुखा, मुहूर्ताः १५ धान्यार्धवृष्टिष्वनिष्टफलदा, मासदेवता गोविन्दः, मासदेवी धात्री, मासार्कः सूर्यः, कुम्भे सूर्यः, मिथुने चन्द्रः, कुम्भे देवगुरुः । तिथिर्वारश्च नक्षत्रं योगः करणमेव च । पञ्चाङ्गस्य फलं श्रुत्वा गङ्गास्नानफलं लभेत् ।

रा.	सूर्यफलम्	चन्द्रफलम्
मेघः	११ लाभः	३ श्रीप्राप्तिः
वृषः	१० कर्मप्राप्तिः	२ धनलाभः
मिथुनः	५ कान्तिक्षयः	१ अन्नलाभः
कर्कटः	८ कष्टम्	१२ व्ययः
सिंहः	७ गमनम्	११ लाभः
कन्या	६ शत्रुनाशः	१० सुखम्
तुला	५ दैन्यम्	९ नृपसुखम्
वृश्चिकः	४ माननाशः	८ कष्टम्
धनुः	३ श्रीप्राप्तिः	७ स्त्रीसुखम्
मकरः	२ भयम्	६ लाभः
कुम्भः	१ स्थाननाशः	५ कार्यसिद्धिः
मीनः	१२ व्ययः	४ कुक्षिरक्

मृ. आ. पु.	-	गमनम्
ति. अश्ले. म. पूफा. उफा. ह.	-	सुखम्
चि. स्वा. वि.	-	पीडा
अनु. ज्ये. मृ. पूषा. उषा. श्र.	-	वस्त्रम्
ध. श. पूभा.	-	हानिः
उभा. रे. अश्वि. भ. कृ. रो.	-	धनम्

**१२ मीन(चैत्र)संक्रान्तिः-** श्री २०७८ वैक्रमाब्दे १९४३ शकवत्सरे, राक्षसनामके बार्हस्पत्यवत्सरे, श्रीसूर्ये उत्तरायणे, वसन्तर्तौ, फाल्गुनशुक्लद्वादश्यां तिथौ, अश्लेषानक्षत्रे, अतिगण्डयोगे, बालवकरणे, सोमवासरे, श्रीसूर्योदयाद् गतघटिकासु ५१ पलासु २० श्रीसूर्यः कुम्भान्मीनराशिं प्रविष्टस्तदा शिशिरर्तुफाल्गुनमासौ गतौ वसन्तर्तुचैत्रमासौ प्राप्तौ । वारतो धवाङ्क्षी वैश्यसुखा, नक्षत्रतो राक्षसी अन्त्यजसुखा, कालतो नटघ्नी, षडशीतिमुखनाम्नी, परपुण्या, मीन(चैत्र)संक्रान्तिश्च प्राप्ता । अस्याः स्वरूपम् - व्याघारूढा, अश्वोपवाहना, पीतवस्त्रा, गदाऽऽयुधा, रौप्यपात्रहस्ता, परमान्नाशना, कुङ्कुमलेपा, भूतजातिः, जातिपुष्पा, निविष्टा, भोग्यावस्था, किङ्किण्याभरणा, कुमारी, दक्षिणमुखा, मुहूर्ताः १५ धान्यार्धवृष्टिष्वनिष्टफलदा मासदेवता विष्णुः, मासदेवी रमा, मासार्को वेदाङ्गः, मीने सूर्यः, कर्कटे चन्द्रः, कुम्भे देवगुरुः । तिथिर्वारश्च नक्षत्रं योगः करणमेव च । पञ्चाङ्गस्य फलं श्रुत्वा गङ्गास्नानफलं लभेत् ।

रा.	सूर्यफलम्	चन्द्रफलम्
मेघः	१२ व्ययः	४ कुक्षिरक्
वृषः	११ लाभः	३ श्रीप्राप्तिः
मिथुनः	१० कर्मप्राप्तिः	२ धनलाभः
कर्कटः	५ कान्तिक्षयः	१ अन्नलाभः
सिंहः	८ कष्टम्	१२ व्ययः
कन्या	७ गमनम्	११ लाभः
तुला	६ शत्रुनाशः	१० सुखम्
वृश्चिकः	५ दैन्यम्	९ नृपसुखम्
धनुः	४ माननाशः	८ कष्टम्
मकरः	३ श्रीप्राप्तिः	७ स्त्रीसुखम्
कुम्भः	२ भयम्	६ लाभः
मीनः	१ स्थाननाशः	५ कार्यसिद्धिः

ति. अश्ले. म.	-	गमनम्
पूफा. उफा. ह. चि. स्वा. वि.	-	सुखम्
अनु. ज्ये. मृ.	-	पीडा
पूषा. उषा. श्र. ध. श. पूभा.	-	वस्त्रम्
उभा. रे. अश्वि.	-	हानिः
भ. कृ. रो. मृ. आ. पु.	-	धनम्

**षट्त्वर्गसाधनकोष्ठकम्**

राशिः	अंश कला विकला	३० ० ०	२० ० ०	१० ० ०	० ३४ ०	१० ० ०	१२ ० ०	१२ ५१ २०	१२ ५१ २०	१३ ० ०	१५ ० ०	१६ ० ०	१७ ० ०	१८ ० ०	२० ० ०	२१ ३० ४२	२२ ३० ०	२३ ० ०	२५ ० ०	२५ ४२ ०	२७ ३० ०		
तौषः ०	होरा द्रेष्काणः सप्तमांशः नवमांशः द्वादशांशः त्रिंशोः	५ १ १ १ १	१ १ २ २ १	३ ३ ४ ४ ११	५ ५ ५ ५ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११		
वृषः १	होरा द्रेष्काणः सप्तमांशः नवमांशः द्वादशांशः त्रिंशोः	४ २ ८ १० २	२ ८ १० ३ २	४ २ ९ ३ २	४ २ ९ ३ २	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	
मिथुनः २	होरा द्रेष्काणः सप्तमांशः नवमांशः द्वादशांशः त्रिंशोः	५ ३ ३ ७ ३	३ ३ ३ ७ ३	५ ३ ४ ८ १	५ ३ ४ ८ १	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११
कर्कटः ३	होरा द्रेष्काणः सप्तमांशः नवमांशः द्वादशांशः त्रिंशोः	४ ४ १० ४ ४	४ ४ १० ४ ४	४ ४ १० ४ ४	४ ४ १० ४ ४	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११
सिंहः ४	होरा द्रेष्काणः सप्तमांशः नवमांशः द्वादशांशः त्रिंशोः	५ ५ ५ १ ५	५ ५ ५ १ ५	५ ५ ५ १ ५	५ ५ ५ १ ५	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११
कन्या ५	होरा द्रेष्काणः सप्तमांशः नवमांशः द्वादशांशः त्रिंशोः	४ ६ १२ १० ६	४ ६ १२ १० ६	४ ६ १२ १० ६	४ ६ १२ १० ६	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११	९ ९ ९ ९ ११

षट्त्वर्गसाधन कोष्ठकको प्रयोग गर्ने तरिका - लगन तथा सूर्यादि सबै (नवग्रह) अभीष्ट समयका स्पष्टराश्यादि बनाएर राशिको तुल्य अङ्क ठाडो लाइनमा लिने, अंशकलादिको अङ्क तस्रो लाइनबाट लिने, दुवै अंकको जुन कोष्ठमा योग हुन्छ, त्यस कोष्ठमा ६ अङ्क छन् । ती हुन् प्रथम अंकको होराको राशि, द्वितीय अङ्क द्रेष्काणको राशि, तृतीय अङ्क सप्तमांशको राशि, चतुर्थ अङ्क नवमांशको राशि, पञ्चम अङ्क द्वादशांशको राशि, षष्ठ अङ्क त्रिंशोको राशि लगन राश्यादिबाट आएका सबै लगनका

जन्मकालिक स्पष्टग्रह  
 हेरादि हुन्छन् । सूर्यस्पष्ट राश्यादिबाट आएका सबै सूर्यका हेरादि हुन्छन् । यस्तै चन्द्र, मंगल आदि पनि हुन्छन् । उदाहरण- कुनै जातका जन्मकालिक स्पष्टलग्न सूर्यादि नवग्रह तल लेखिए बमोजिम छन् । अब लगनको राशि ० र अंशादि ६४४११ को माध्यमबाट षड्वर्गसाधन कोष्ठकमा हेर्दा ५११३३३११ अंक प्राप्त भए यी अंक क्रमशः होरा, द्रेष्काण-

ल. सू. च. मं बु. शु. रा. के.	० ० ९ २ ११ ६ १० ३ ११ ५
६ ६ ६ ८ १६ २३ २२ ११ ८ ८	४५ ४४ २३ ५० ६ ५३ २७ १६ ३४ ३४
१ ४९ ६ २३ ४५ १२ १४ ६ १३ १५	





### सूर्य (Sun)

दान गर्ने वस्तु- माणिक, सुन, तामा, मुँग, चाकु, गहुँ, घ्यू, रातो कपडा, रक्तचन्दन, बाच्छोसहितको गाई, केशरी, कमलको फूल आदि ।

६	१	८
७	५	३
२	९	४

वैदिक जपमन्त्र-

ॐ आकृष्णेन रजसा वर्तमानो निवेशयन्नमृतं मर्त्यञ्च ।  
हिरण्ययेन सविता रथेना देवो याति भुवनानि पश्यन् ॥  
तान्त्रिक जपमन्त्र- ॐ ह्रीं ह्रीं सूर्याय नमः ।  
जपसंख्या-७००० । शिवपूजा ।  
स्तोत्र-

जपाकुसुमसंकाशं काश्यपेयं महाद्युतिम् ।  
तमोऽरिं सर्वपापघ्नं प्रणतोऽस्मि दिवाकरम् ॥

रत्न- माणिक (Ruby) - सुन वा चाँदीको आँठीमा अधिकतम ५ न्यूनतम ३ रत्तीको माणिक राख्न लगाई आइतवार तिष्य योगमा दाहिने हातको साहिँली आँलामा धारण गर्नुपर्छ ।

### चन्द्रमा (Moon)

दान गर्ने वस्तु- घ्यू, सेतो कपडा, सुन, मोती, शङ्ख, दही, चाँदी, श्रीखण्ड, कपूर, चामल, जनै, सेतो चन्दन, सेतो फूल आदि ।

७	२	९
८	६	४
३	१०	५

वैदिक जपमन्त्र-

ॐ इमन्देवाऽअसपत्नर्त्त सुबद्धवम्महते क्षत्राय महते ज्यैष्ठ्याय महते जानराज्यायेन्द्रस्येन्द्रियाय ।  
इमममुष्यपुत्रममुष्यै पुत्रमस्यै विशऽएष वोमी राजा सोमोस्माकम्ब्राह्मणानार्त्त राजा ॥  
तान्त्रिक जपमन्त्र- ॐ ऐं ह्रीं सोमाय नमः ।  
जपसंख्या- ११००० । देवीपूजा ।  
स्तोत्र-

दधिशङ्खतुषाराभं क्षीरोदार्वसम्भवम् ।  
नमामि शशिनं सोमं शम्भोर्मुकुटभूषणम् ॥

रत्न- मोती (Pearl) - २,४,६ वा ११ रत्तीको मोती, सुन वा चाँदीको आँठीमा राखी शुक्ल पक्षको सोमवार रोहिणी नक्षत्र र कालदण्ड योगमा दायाँ हातको कान्छी आँलामा धारण गर्नुपर्छ, तर ७ वा ८ रत्तीको लगाउनुहुँदैन ।

### मंगल (Mars)

दान गर्ने वस्तु- मूगा, सुन, तामा, रातो चन्दन, रातो करवीरको फूल, रातो कपडा, रातो बाच्छो, चाकु, घ्यू, कैसरी, कस्तूरी आदि ।  
जपसंख्या-१०,००० । गणेशपूजा ।

८	३	१०
९	७	५
४	११	६

वैदिक जपमन्त्र

ॐ अग्निर्मूर्द्धा दिवः ककुत्पतिः  
पृथिव्याऽअयम् । अपाठरेताठीसि जिन्वति ॥  
तान्त्रिक जपमन्त्र- ॐ ह्रूं श्रीं भौमाय नमः ।  
स्तोत्र- धरणीगर्भसम्भूतं विद्युत्कान्तिसमप्रभम् ।  
कुमारं शक्तिहस्तं तं मङ्गलं प्रणमाम्यहम् ॥  
रत्न-मूगा (coral) -सुनको आँठीमा ८ रत्तीको मूगा राखी मङ्गलवार अनुराधा नक्षत्रमा दायाँ हातको साहिँली आँलामा धारण गर्नुपर्छ, तर ५ वा १४ रत्तीको मूगा लगाउनुहुँदैन ।

### बुध (Mercury)

दान गर्ने वस्तु- मुँग, घ्यू, काँसको भाँडा, हरियो कपडा, कालो बाच्छो, हात्तीको दाँत, भैंडा, चाँदी, फूल, कस्तूरी, मरकतमणि (पन्ना) आदि ।

९	४	११
१०	८	६
५	१२	७

वैदिक जपमन्त्र-

ॐ उद्बुद्धयस्वाग्ने प्रतिजागृहि त्वमिष्टापूर्त्तसर्त्त सृजेथामयञ्च । अस्मिन्सधस्थेऽअद्ध्युत्तरस्मिन्विश्वेदेवा यजमानश्च सीदत ॥

तान्त्रिक-जपमन्त्र- ॐ ऐं श्रीं बुधाय नमः ।

जपसंख्या-८,००० । विष्णुपूजा ।  
स्तोत्र- प्रियङ्गुकलिकाश्यामं रूपेणाप्रतिमं बुधम् ।  
सौम्यं सौम्यगुणोपेतं तं बुधं प्रणमाम्यहम् ॥

रत्न- पन्ना (Emerald)- सुनको आँठीमा ३ वा ६ रत्तीको पन्ना राखी बुधवार उत्तरफाल्गुनी नक्षत्रमा कान्छी आँलामा धारण गर्नुपर्छ ।

### बृहस्पति (Jupiter)

दान गर्ने वस्तु- घोडा, सुन, मह, पहेँलो कपडा, नून, पुष्पराज, काँसको भाँडा, घ्यू, चनाको दाल, बेसार, पहेँलो फूल, पुस्तक आदि ।

१०	५	१२
११	९	७
६	१३	८

### वैदिक जपमन्त्र-

ॐ ब्रह्मस्पतेऽअतिथदर्योऽअर्हाद्युमद्विभाति ऋतुमज्जनेषु ।  
यद्दीदयच्छबसऽऋतप्रजात तदस्मासु द्रविणन्धेहि चित्रम् ॥  
तान्त्रिक जपमन्त्र- ॐ ऐं क्लीं बृहस्पतये नमः ।  
जपसंख्या-१९,००० । कुलदेवता पूजा ।  
स्तोत्र- देवानाञ्च ऋषीणाञ्च गुरुं काञ्चनसन्निभम् ।  
बुद्धिभूतं त्रिलोकेशं तं नमामि बृहस्पतिम् ॥

रत्न- पुष्पराज (Topaz)- सुन वा चाँदीको आँठीमा ९ रत्तीको पुष्पराज राखी बिहवार तिष्ययोगमा दायाँ हातको चोरी आँलामा धारण गर्नुपर्छ, तर ६, ११ र १५ रत्तीको लगाउनुहुँदैन ।

### शुक्र (Venus)

दान गर्ने वस्तु- सेतो कपडा, हीरा, सुन, चाँदी, चामल, श्रीखण्ड, सेती गाई, दूध, दही, सेतो फूल आदि ।

वैदिक जपमन्त्र-

ॐ अन्नात्परिसुतो रसम्ब्रह्मणा व्यपिबत्क्षत्रमप्यः  
सोमम्प्रजापतिः । ऋतेन सत्यमिन्द्रीयं विपानर्त्त  
शुक्रःमन्धसऽइन्द्रस्येन्द्रियमिदम्पयोमृतमधु ॥  
तान्त्रिक जपमन्त्र- ॐ ह्रीं श्रीं शुक्राय नमः ।  
जपसंख्या-११,००० । इन्द्राणीपूजा ।

११	६	१३
१२	१०	८
७	१४	९

स्तोत्र- हिमकुन्दमृणालाभं दैत्यानां परमं गुरुम् ।  
सर्वशास्त्रप्रवक्तारं भार्गवं प्रणमाम्यहम् ॥  
रत्न- हीरा (Diamond)- २ वा ७ रत्तीको हीराजडित सुन वा चाँदीको आँठी शुक्रवार र मृगशिरा नक्षत्रमा कान्छी आँलामा धारण गर्नाले शुक्र शुभफलदायी हुन्छ ।

### शनि (Saturn)

दान गर्ने वस्तु- नीलम, रत्न, सुन, फलाम, भैंसी वा राँगो, माष, गहत, कालो कपडा, कालो तिल, काली गाई, कालो फूल, माटोको भुँडकोमा तेल, फलफूल, कस्तूरी आदि ।

वैदिक जपमन्त्र-

ॐ शन्नो देवीरभिष्टुयऽआपो भवन्तु पीतये ।  
शंयोरभिस्रवन्तु नः ॥  
तान्त्रिक जपमन्त्र- ॐ ह्रीं श्रीं शनैश्चराय नमः ।  
जपसंख्या-२३,००० । देवीपूजा ।  
स्तोत्र- नीलाञ्जनसमाभासं रविपुत्रं यमाग्रजम् ।  
छायामार्तण्डसम्भूतं तं नमामि शनैश्चरम् ॥

१२	७	१४
१३	११	९
८	१५	१०

रत्न-नीलम (Sapphire)-३, ६, ७ वा १० रत्तीको नीलमजडित सुन वा चाँदीको आँठी शनिवार परेको श्रवण नक्षत्रमा दायाँ हातको माभी आँलामा धारण गर्नु शुभ हुनेछ ।

### राहु

दान गर्ने वस्तु- गोमेद, सुन, सीसा, कालो तिल, सस्युको तेल, कालो कपडा, कालो फूल, फलामको हतियार, कम्बल, घोडा आदि ।

१३	८	१५
१४	१२	१०
९	१६	११

वैदिक जपमन्त्र-

ॐ कयानश्चित्रऽआभूव दूती सदा वृधः सखा । कया शचिष्ठुयाऽवृतौ ॥  
तान्त्रिक जपमन्त्र- ॐ ऐं ह्रीं राहवे नमः ।  
जपसंख्या-१८,००० । भैरवपूजा ।  
स्तोत्र- अर्धकायं महावीर्यं चन्द्रादित्यविमर्दनम् ।  
सिंहिकागर्भसम्भूतं तं राहुं प्रणमाम्यहम् ॥

रत्न-गोमेद (Zircon)- ३ वा ६ रत्तीको गोमेद रत्नजडित सुन वा चाँदीको आँठी बुधवार परेको उफा. नक्षत्रमा दायाँ हातको माभी आँलामा धारण गर्नु शुभ हुन्छ, तर ७, १० र १६ रत्तीको लगाउनुहुँदैन ।

### केतु

दान गर्ने वस्तु- वैदूर्यमणि, सुन, फलाम, कालो तिल, फुस्रो रंगको कपडा, बोको, फलामका भाँडा, नून, हतियार, कम्बल, नरिवल, सप्तधान्य, कस्तूरी आदि ।

१४	९	१६
१५	१३	११
१०	१७	१२

वैदिक जपमन्त्र-

ॐ केतुङ्कृण्वन्नकेतवे पेशो मर्याऽअपेशसे ।  
समुषद्भिरजायथाः ॥  
तान्त्रिक जपमन्त्र- ॐ ऐं ह्रीं केतवे नमः ।  
जपसंख्या-७,००० । भैरवपूजा ।  
स्तोत्र-पलाशपुष्पसंकाशं तारकाग्रहमस्तकम् ।  
रौद्रं रौद्रात्मकं घोरं तं केतुं प्रणमाम्यहम् ॥

रत्न-वैदूर्यमणि(लहसुनिया) (Carl's eye )-३ वा ६ रत्तीको वैदूर्यमणिजडित सुन वा चाँदीको आँठी तिष्य नक्षत्र परेको बृहस्पतिवार धारण गर्नुपर्छ, तर २, ४, ११ र १३ रत्तीको लगाउनुहुँदैन ।

**वर्षकुण्डल्यां तन्वादिभावस्थग्रहाणां ताजिकोक्तं फलम्**

श्रीः	तनुः १	धनम् २	भ्राता ३	सुखम् ४	पुत्रः ५	शत्रुः ६	स्त्री ७	मृत्युः ८	धर्मः ९	कर्म १०	लाभः ११	व्ययः १२
सूर्यः	क्लेशः भयं चिन्ता	शोकः नृपभीतिः	पराक्रमः धनलाभः	हानिः पीडा भयम्	रोगभयं पुत्रनाशः	सौख्यं शत्रुनाशः	स्त्रीकष्टं पीडा भयम्	शोकः कष्टादिभयम्	धर्मवृद्धिः राज्यप्राप्तिः	सुखाप्तिः राज्याप्तिः	सुखम् अर्थलाभः	उद्वेगः पीडा
चन्द्रः	कफज्वरः पीडा	नेत्रपीडा धनप्राप्तिः	धनप्राप्तिः हर्षः	सुखं शत्रुनाशः	सुखं सुमीनः	अङ्गपीडा व्ययः	ज्वरार्तिः भयम्	कष्टं भयम्	पुण्योदयः धनागमः	सुकर्म जयाप्तिः	यशः अर्थलाभः	व्ययः नेत्रपीडा
भौमः	वातार्तिः व्रणश्च	दृशोरुक् वित्तनाशः	नैरुज्यं द्रव्यलाभः	व्यसनं रुग्भयम्	पुत्राप्तिः दुर्मतिः	सुखं शत्रुनाशः	स्त्रीनाशः कष्टम्	ज्वरार्तिः व्रणः	पुण्योदयः धनाप्तिः	राज्यम् अर्थलाभः	सुखं जयाप्तिः	विरोधः कर्णपीडा
बुधः	सौख्यं धनलाभः	द्रव्याप्तिः सुखम्	सुखं सुमानम्	सुखं द्रव्यलाभः	पुत्रवित्तसुखाप्तिः	रोगभयं कलहः	धनागमः सुखम्	व्यग्रता कफार्तिः	धनं कीर्त्याप्तिः	मानसुखादिलाभः	सुतार्थलाभः	शत्रुरोगभयम्
गुरुः	सुखयशोर्थलाभः	कीर्तिधनादिलाभः	जयः सौख्यम्	वाहनप्राप्तिः सुखम्	पुत्राप्तिः सुखम्	शत्रुरोगादिभयम्	सुखं वित्तप्राप्तिः	कठिनरुग्भयम्	सुखं भाग्यवृद्धिः	राज्यम् अर्थलाभः	क्षेमः अर्थलाभः	शोकः रोगभयम्
शुक्रः	सुमानं धनलाभः	धनाप्तिः राज्यसुखम्	कीर्तिवृद्धिः अर्थागमः	सुखार्थलाभः	धनागमः सुखम्	रिपोर्भीतिः कष्टम्	कलत्रसौख्यम्	ज्वरपीडादिभयम्	धर्मः धनागमः	मानजयादिलाभः	धनाप्तिः पुत्राप्तिः	व्ययः नेत्ररुक्
शनिः	रिपोर्भयं वातार्तिः	पीडा भयं विरोधः	धनाप्तिः जयम्	सुखार्थनाशः कष्टम्	सुतहानिः पीडा	धनाप्तिः आर्तिनाशः	स्त्रीकष्टं कलिः	दुःखरोगादिभयम्	भाग्यवृद्धिः शत्रुनाशः	धनहानिः पीडा भयम्	पुत्रादिलाभः	क्लेशः चिन्ता
राहुः	शिरोर्तिः कलहः	नृपभयं पीडा	शत्रुनाशः शुभम्	वातार्तिः दुःखम्	बुद्धिनाशः निर्धनता	रिपुक्षयः आरोग्यम्	पीडा भयं धनक्षयः	धनक्षयः रुग्भयम्	धनं धर्मवृद्धिः	वाहननाशः भयम्	पुत्रार्थसुखलाभः	व्याधिः भयम्
केतुः	पीडा भयं चिन्ता च	क्लेशः धनक्षयः	आरोग्यं धनलाभः	कष्टं नृपभयम्	पीडा भयं दुर्मतिः	सुखं धनागमः	क्लेशः रुक्	ज्वरपीडादिभयम्	भाग्यं यशोर्थलाभः	कीर्तिधनलाभः	पुत्राप्तिः सुलाभः	शोकार्तिः भयम्
मुन्था	सौख्यं शत्रुनाशः	सुयशः अर्थागमः	कायपुष्टिः धनागमः	अङ्गपीडा दुःखम्	सुबुद्धिः सुखाप्तिः	रोगभयम् अर्थनाशः	रोगभयं व्यसनम्	दुर्व्यसनं रोगभयम्	भाग्योदयः मानलाभः	राज्यसुखं धनाप्तिः	धर्मार्थलाभः	सुव्ययः लाभः

**पुरुषजन्मकुण्डल्यां तन्वादिभावस्थग्रहफलानि**

श्रीः	तनुः १	धनम् २	भ्राता ३	सुखम् ४	पुत्रः ५	शत्रुः ६	स्त्री ७	मृत्युः ८	धर्मः ९	कर्म १०	लाभः ११	व्ययः १२
सूर्यः	शूरः विकलनयनः	वक्त्ररोगी धनी	सुखी विक्रमी	असुखी उद्विग्नः	निस्स्वः असुतः	बलवान् शत्रुजित्	स्त्रीजितः खलः	नेत्ररोगी अल्पायुः	सुतार्थसुखभाक्	सुखशौर्यभाक्	बहुधनवान्	व्यङ्गः पतितः
चन्द्रः	सूरूपः अन्धः	कुटुम्बी धनी	हिंस्रः सात्विकः	सुखी सुशीलः	धनी पुत्रवान्	अल्पायुः बहुशत्रुः	ईर्ष्युस्तीव्रमदः	व्याध्यर्दितः सुधीः	भाग्यवान् धनी	धर्मार्थशौर्ययुतः	ख्यातः सल्लाभः	अङ्गहीनः हिंस्रः
भौमः	क्रूरः व्रणी	कोपी कृटिलः	विक्रमी सुधीः	विसुखः पीडितः	असुतः दरिद्रः	अरिजित् सुखी	दाराजितः रणरुचिः	अल्पपुत्रः रोगी	पापरतः दुर्मनोरथः	सुखशौर्यवान्	बहुधनी सुखी	जातिभ्रष्टः
बुधः	विद्वान् सुखी	धनी गुणी	दुर्जनः अटनः	पीडितः सुखी	मन्त्री असुतः	अशत्रुः विशीलः	धर्मज्ञः सुकीर्तिः	सद्गुणी धनी	पुत्रार्थसुखभाक्	सुखी पराक्रमी	यशस्वी धनी	अश्रमः पतितः
गुरुः	चिरायुः विद्वान्	सुवाक् धनी	कृपणः पापी	सुखी धनी	श्रीमान् प्रतापी	अशत्रुः कामी	पितृतोऽधिकः	नीचः	तपस्वी पुत्रवान्	सधनः	सल्लाभः	खलः दरिद्रः
शुक्रः	सकामी सुखी	धनी सुवाक्यः	पापी कृपणः	सुखी सुधीः	सुखी धीमान्	रोगी अशत्रुः	कलहप्रियः	नीचः दीर्घायुः	प्रतापी तपस्वी	सुधर्मी मानवान्	सुमीनः सल्लाभः	खलः बन्धुनाशकः
शनिः	निःस्वः रोगी	वक्त्ररोगी धनी	अतिविक्रमवान्	विसुखः दुःखी	दरिद्री विपुत्रः	शत्रुजित् सुखी	स्त्रीजित् दुःखी	नेत्ररोगी अल्पपुत्रः	सुतार्थसुखभाक्	सुखी पराक्रमी	प्रभूतधनवान्	कुष्टी पतितः
राहुः	सकामी रोगी	अधर्मी विरोधी	सुधीः विक्रमी	असुखी मातृहा	कुमीनः दुर्भगः	सबलः श्रीयुतः	सप्रमेहः अशुचिः	रोगी गतायुः	विकलः दैन्ययुक्तः	मानी सुखी	धनी पुत्रवान्	दुर्जनः पतितः
केतुः	गतायुः सकामः	खलः धर्महा	शूरः पराक्रमी	मातृहा दुःखी	असुतः मूर्खः	धनी सवीर्यः	प्रमेहरोगी दारहा	क्लेशयुतः व्रणी	पापी दुर्भगः	नष्टपितृकः	ख्यातः धनी	दुर्जनः पतितः
गुलिकः	रोगार्तः मन्दधीः	क्रोधी विषयी	भ्रातृहीनः अशोकः	रोगी पापकृत्	स्वल्पपुत्रः अभयः	रिपुहन्ता विनोदी	कुदारः कुतघ्नः	निःस्वः दुःखार्तः	पापकृत् निर्दयी	सुकीर्तिमान्	पुत्रहीनः	हीनाङ्गः नीचरतः

**स्त्रीजन्मकुण्डल्यां तन्वादिभावस्थग्रहाणां जातकोक्तं फलम्**

श्रीः	तनुः १	धनम् २	भ्राता ३	सुखम् ४	पुत्रः ५	शत्रुः ६	स्त्री ७	मृत्युः ८	धर्मः ९	कर्म १०	लाभः ११	व्ययः १२
सूर्यः	विधवा सक्रोधा	दरिद्रा दुःखार्ता	सुतधनान्विता	दरिद्रा सुपीडा	नष्टात्मजा	सुखधनाढ्या	सर्वसुखविमुक्ता	विधवा दुःखार्ता	धनधर्मान्विता	सुकर्मरता	सुलाभा बहुपुत्रा	सरोगा विधवा
चन्द्रः	अल्पायुषी	बहुधनपुत्रान्विता	सुखार्थयुक्ता	सुभगार्थयुक्ता	सुपुत्रा सुखयुता	सरोगा विधवा	पतिप्रिया सुदेहा	रोगार्दिता कुनेत्रा	सुखपुत्रान्विता	धनधर्मयुक्ता	भव्या विधिज्ञा	हीनाङ्गी व्ययाढ्या
भौमः	विधवा दुःखार्ता	बन्ध्या सरोगा	सहजविरहिता	दुःखार्ता विधवा	अपुत्रा कुसङ्गता	रोगादिरहिता	विधवा कुलटा	विधर्मा रोगार्ता	विधर्मा दुःखिनी	कुर्मरता कुपुत्रा	सधना	खला रुगार्ता
बुधः	सौभाग्यसमृद्धा	धनाढ्या सती	धनाढ्या पुत्रवती	सुखगृहान्विता	धीःकान्तियुक्ता	गतायुषा सकोपा	पतिव्रता	कृतघ्ना भीतियुक्ता	सुभोगा सुधर्मा	सत्कर्मवृद्धियुता	सुलाभा पतिव्रता	कृशाङ्गी सुपुत्रा
गुरुः	सती सुभगा	वित्तसौभाग्यान्विता	सहजान्विता	सौख्यार्थयुक्ता	साध्वी सगुणा	विपन्ना सत्यहन्त्री	सौभाग्यकीर्तियुक्ता	सरोगा विशीला	कृतज्ञा पुत्राढ्या	साध्वी सुभगा	सुपुत्रा सुरूपा	सरुजा सुव्यया
शुक्रः	सुसुखा पतिव्रता	सधना मुदान्विता	धनाढ्या परहन्त्री	सुखकीर्तियुक्ता	सुखसुतान्विता	विसुखा दरिद्रा	पतिप्रिया शास्त्रज्ञा	विसुखा प्रमत्ता	धर्मपरा सुभगा	सुकर्मार्थयुक्ता	पुत्रार्थलाभयुता	सुव्यया दुःखार्ता
शनिः	बन्ध्या दरिद्रा	निर्धना दुःखार्ता	सुभगा सुदक्षा	हृद्रोगार्ता बन्ध्या	विपुत्रा विसुखा	सगुणा सुभगा	विधवा सरोगा	विधवा दुःखार्ता	बन्ध्या शोकार्ता	पापरता सधना	सुलाभा विपुत्रा	रोगार्ता मूढा
राहुः,केतुः	पुत्रहा दुःखार्ता	दरिद्रा दुःखार्ता	सवित्ता रोगाढ्या	रोगार्ता मातृघ्नी	सुतार्थरहिता	निरोगा अर्थयुक्ता	सदुःखा विधवा	सदुःखा विधवा	बन्ध्या शोकार्ता	कुर्मरता	नीरोगा सुभगा	खला सरोगा

### रत्यादिग्रहाणां जन्मभावाद् गोचर फलवेधयोर्ज्ञानाय चक्रम्

श्रीः	सूर्यः	चन्द्रः	भौमः	बुधः	गुरुः	शुक्रः	शनिः	राहुः	केतुः
१	स्थाननाशः पन्थाः	पुष्टिः अन्नलाभः	भयं पीडा	बन्धनं भयम्	अरिष्टा- दिभयम्	सुखं शत्रुनाशः	सर्वनाशः पीडा भयम्	हानिः कष्टम्	हानिः रोगभयम्
२	हानिः भयम्	धननाशः सुखम्	धननाशः नेत्रार्तिः	धन- लाभः	धनं लाभः	सुखं धनप्राप्तिः	शोकः धनहानिः	निर्धनता व्ययश्च	वैरं वित्तनाशः
३	सुखं श्रीप्राप्तिः	द्रव्याप्तिः सुखम्	सुखं श्रीप्राप्तिः	शत्रुभयम्	भयं रोगाप्तिः	सुखं अर्थल	सुखम् अर्थलाभः	नैरुज्यं धनप्राप्तिः	सुखं लाभवृद्धिः
४	रोगभयं माननाशः	रोगनाशः सिद्धिः	कष्टं शत्रुभयम्	धनं सुखप्राप्तिः	धनहानिः व्ययः	धन- प्राप्तिः	पीडा भयं शत्रुवृद्धिः	वैरं शोकश्च	भीतिः पीडा
५	दैन्यम् अर्थनाशः	सुखं कार्यनाशः	रोगभयं धननाशः	नैरुजं शोकः	लाभः सुखं	सुखं पुत्रलाभः	धननाशः पुत्रनाशः	हानिः शोकश्च	शोकः अर्थनाशः
६	रिपुनाशः सुखम्	वित्त- लाभः	सुखा- र्थलाभः	अर्थलाभः स्थितिः	रोगः शोकः	शत्रुवृद्धिः पीडा	सुखं वित्तलाभः	सुखं लक्ष्मीप्राप्तिः	सुखं वित्तप्राप्तिः
७	गमनं धनहानिः	द्रव्यप्राप्तिः सुखम्	कार्यं धननाशः	पीडाभयं विग्रहः	सम्मानः सुखम्	शोकः आर्तिभयम्	दोषः पीडा भयम्	हानिः कलहः	दुर्गतिः पीडा
८	रोगाप्तिः भयम्	क्लेशभयं मृत्युः	भयं पापबुद्धिः	धनं अन्नलाभः	मृत्युभयं पीडा	विपत्तिः धनहानिः	पीडा भयं शत्रुवृद्धिः	रोगभयं दुःखम्	पीडा भयं हानिः
९	कान्तिक्षयः पापबुद्धिः	मानः नृपभयम्	रोगभयं सुखं	रोगभयं धननाशः	सुखं सम्मानः	सुखम् लाभः	पापं धननाशः	पापकर्म- रतिः	पापं दैन्यम्
१०	सौख्यं कार्यसिद्धिः	शुभं सुखम्	सुखम् शोकः	सुखं सुभोगः	अति- दैन्यम्	धर्मनाशः असुखम्	वैमनस्यम् सुखम्	वैरं सुखम्	भयं शोकः
११	वित्ताप्तिः सुखम्	विविधार्थ- लाभः	लाभः सुखप्राप्तिः	शुभं धनप्राप्तिः	सौख्यं धनप्राप्तिः	दुःखम् धनागमः	सुखं वित्तलाभः	सुखं धनप्राप्तिः	सुयशः अर्थलाभः
१२	द्रव्यनाशः पीडाभयम्	रोगः धननाशः	रोगः शोकः	शोकः धननाशः	देहपीडा भयञ्च	धनागमः	क्लेशः अनर्थः	हानिः पीडा	पीडा भयं वैरम्
मं. १	३६ १०११	७६१०११ ३१११	३६ ११	२४१६८ १०११	५२१९ ७१११	११२३४१५८ ९११११२	६११ ३	६११ ३	६११ ३
मं. २	१५१२१४ शनिवर्जितः	२१२१४१५१८ बुधवर्जितः	१२१९ ५	५३१११८१२ चन्द्रवर्जितः	४१२ १०३३८	८१७११०१ ९१५१२	९१५ १२	९१५ १२	९१५ १२

शुक्लपक्षे द्वितीयस्तु चन्द्रो वित्तसुखप्रदः । पञ्चमो वरवस्त्रापतिः कुर्यात् भाग्ये च पुण्यदः ॥

### अङ्गस्फुरणफलानि

स्थानानि	फलानि	स्थानानि	फलानि	स्थानानि	फलानि	स्थानानि	फलानि
मस्तकम्	पृथ्वीलाभः	वक्षः	विजयो ध्रुवम्	कण्ठः	ऐश्वर्यलाभः	नेत्रपक्षौ	सङ्गमे जयः
ललाटः	स्थानलाभः	हृदयम्	वाञ्छितसिद्धिः	ग्रीवा	रिपुभयम्	नेत्रकोणौ	कलत्रलाभः
स्कन्धः	भोगसमृद्धिः	कटिभागः	प्रमोदो बलम्	पृष्ठम्	युद्धे पराजयः	नासिकाद्वयम्	प्राप्तिसुखम्
भ्रुवोर्मध्यः	सुखप्राप्तिः	कटिपार्श्वौ	प्रीतिरनुत्तमा	कपोलः	वाराङ्गनाप्तिः	हस्तौ	सद्द्रव्यलाभः
भ्रुवोर्युगम्	महत्सौख्यम्	नाभिः	स्त्रीनाशः	मुखम्	मधुरभोजनम्	वृषणे	पुत्रलाभः
कपोलः	शुभावाप्तिः	आत्रिकम्	कोशवृद्धिः	बाहुः	प्रियाप्तिः	ओष्ठः	प्रियवस्तुलाभः
नेत्रे	धनाप्तिः	भगः	पतिप्राप्तिः	बाहुमध्यः	धनागमः	हनुदेशः	महद् भयम्
नेत्रकोणौ	लक्ष्मीलाभः	कुक्षिः	सुप्रीतिलाभः	वस्तिदेशः	अभ्युदयः	पादोपरिभागः	स्थानलाभः
नेत्रसन्निधिः	प्रियसमागमः	उदरम्	कोशप्राप्तिः	ऊरः	वस्त्रलाभः	पादतलम्	नूपत्वप्राप्तिः
नेत्रपक्षौ	राज्यलाभः	लिङ्गम्	स्त्रीलाभः	जानु	शत्रुवृद्धिः	पादौ	अलाभः

### अङ्गेषु पल्लीपतनफलम्

स्थानानि	फलानि	स्थानानि	फलानि	स्थानानि	फलानि	स्थानानि	फलानि	स्थानानि	फलानि
शिरसि	राज्यलाभः	ललाटे	बन्धुदर्शनम्	भ्रुवोर्मध्ये	राजसम्बन्धः	उत्तरोष्ठे	धननाशः	अधरोष्ठे	ऐश्वर्यम्
नासाग्रे	व्याधिः	दक्षिणकार्णे	आयुर्वृद्धिः	वामकार्णे	बहुलाभः	नेत्रयोः२	धनप्राप्तिः	द. भुजे	नूपतुल्यता
वामभुजे	राजभीतिः	कण्ठे	शत्रुनाशः	स्तनद्वये	दौर्भाग्यम्	उदरे	भूषणलाभः	पृष्ठदेशे	बुद्धिनाशः
जानुद्वये	शुभागमः	जंघयोः२	शुभागमः	हस्तद्वये	वस्तुलाभः	स्कन्धयोः	विजयः	नासायाम्	बहुधनानि
कटिभागे	अश्वलाभः	दक्षिण- मणिबन्धे	मनस्तापः धननाशः	वाममणि- बन्धे	कीर्ति- विनाशः	हृदये	धनलाभः	मुखे	मिष्टान्नम्
गुल्फयोः	धनलाभः	केशान्ते	मरणं ध्रुवम्	दक्षिणपादे	गमनम्	वामपादे	नाशः	पादान्त्ये	मरणम्

### अक्षरांगुल्यारोपणचक्रम्

श्री	सुखसौभाग्यप्राप्तिः	लृ	व्याधिः कार्यहानिः	घ	कार्यसिद्धिः मित्रलाभः	ढ	बन्धुव्याधिः सन्तापः	भ	सुखं पुत्रलाभः
अ	सर्वकार्यसिद्धिः	ए	सर्वसिद्धिः सुखप्राप्तिः	ङ	कार्यनाशः क्लेशः	ण	विद्याप्राप्तिः लाभः	म	कीर्तिनाशः
आ	शोकसन्तापः दुःखम्	ऐ	बन्धुविरोधः रोगः	च	राज्यमानवृद्धिः	त	जलाशयलाभः	य	धनधान्यप्राप्तिः
इ	अतिसुखं रोगनाशः	ओ	दुःखशोकनाशः	छ	कार्यसिद्धिः	थ	कार्यहानिः रोगः	र	विरोधः हानिः
ई	द्रव्यलाभः कार्यसिद्धिः	औ	कार्यनाशः मित्रवियोगः	ज	हानिः कार्यनाशः	द	धनलाभः सुखप्राप्तिः	ल	धननाशः रोगः
उ	सन्तानवियोगः दुःखम्	अं	दुःखशोकनाशः	फ	पशुलाभः	घ	धनप्राप्तिः सुखप्राप्तिः	व	धनक्षयः रिपुभयम्
ऊ	स्थितिलाभः सफलता	अः	पशुभयम्	ज	सन्तानविरोधः हानिः	न	लाभ आनन्दः	श	अर्थागमः
ऋ	सुवर्णप्राप्तिः	क	धनक्षयः रोगवृद्धिः	ट	लाभः सिद्धिः	प	धनव्ययः कष्टम्	ष	चिन्ता कार्यनाशः
ऌ	व्याधिः मित्रवियोगः	ख	राज्यमानलाभः	ठ	सर्वसिद्धिः	फ	धनलाभः	स	धनधान्यप्राप्तिः
ॠ	मित्रलाभः आनन्दः	ग	कार्यसिद्धिः मित्रप्रीतिः	ड	शुक्रः वृद्धिः	ब	धननाशः शोकः	ह	धनप्राप्तिः
								क्ष	सर्वसिद्धिलाभः

सर्वत्र सूर्यक्रान्तनक्षत्राद् गणना दिनभावधिः						
वृषवास्तुचक्रम्				चुल्लीचक्रम्		
३	दाहः	१८	लाभः	१०	लाभः	२७ भूम्याप्तिः
७	शून्यम्	२१	स्वामिनाशः	१५	दारिद्र्यम्	विद्याचक्रम्
११	स्थिरता	२५	दारिद्र्यम्	२०	भ्रमणम्	भयम्
१४	श्रीः	२८	मृतिः	२५	मरणम्	विद्याप्राप्तिः

कलशचक्रं रविभात्	द्वारचक्रं रविभात्						
	१	५	९	१३	१७	२१	२५
अग्निदाहः	जानवासशू.	द्वयलाभः	श्रीप्राप्तिः	कलहः	विनाशः	स्थैर्यशुभम्	स्थिरत्वम्
१	५	९	१३	१७	२१	२५	२९

फणिचक्रं राहुभात्	द्वारचक्रं रविभात्						
	१	५	९	१३	१७	२१	२५
असत्	सत्	असत्	सत्	असत्	सत्	असत्	सत्
८	११	१२	१५	१६	१९	२०	२३

हलचक्रं सूर्यभात्		काष्ठस्थापनचक्रं सूर्यभात्						
२	असत्	६	८	१२	१६	२०	२४	२८
१०	सत्							
१९	असत्							
२७	सत्							
२८	असत्							

गृहमुखचक्रं रविभात्									
प्र.	सं.	बं.	शं.	शं.	बं.	मं.	बं.	रं.	कं.
३	६	९	१२	१५	१८	२१	२४	२७	
फ.	अं.	शं.	शं.	अं.	शं.	अं.	शं.	अं.	अं.

शिववासफलसारणी मेरुतन्त्रोक्तम्			
शु.	शिववासः	फलम्	कृ.
१	श्मशाने	मृत्युः	०
२	गौरीसन्नि.	शुभम्	१
३	सभायां	तापम्	२
४	क्रीडायां	सन्तानहा.	३
५	कैलाशे	सुखम्	४
६	वृषे	श्रीप्राप्तिः	५
७	भोजने	भोजनप्रा.	६
८	श्मशाने	मृत्युः	७
९	गौरीसन्नि.	शुभम्	८
१०	सभायां	तापम्	९
११	क्रीडायां	सन्तानहा.	१०
१२	कैलाशे	सुखम्	११
१३	वृषे	श्रीप्राप्तिः	१२
१४	भोजने	भोजनप्रा.	१३
१५	श्मशाने	मृत्युः	१४

पुराणश्रवणचक्रं गुरुभाद् दिनभावधिः	
नं.	फलानि
४	धर्मप्राप्तिः
८	श्रीप्राप्तिः
९	कथासिद्धिः
१४	परमसुखम्
२०	पीडा
२४	नृपभयम्
२७	ज्ञानप्राप्तिः

शुक्लपक्षे	अग्निवाससारणी										कृष्णपक्षे						
	ति.	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	कृ.
आ.	मू.	मू.	स्व.	पा.	मू.	मू.	स्व.	पा.	मू.	मू.	स्व.	पा.	मू.	मू.	स्व.	पा.	सो.
सो.	मू.	स्व.	पा.	मू.	मू.	स्व.	पा.	मू.	मू.	स्व.	पा.	मू.	मू.	स्व.	पा.	मं.	
मं.	स्व.	पा.	मू.	मू.	स्व.	पा.	मू.	मू.	स्व.	पा.	मू.	मू.	स्व.	पा.	मू.	वृ.	
वृ.	पा.	मू.	मू.	स्व.	पा.	मू.	मू.	स्व.	पा.	मू.	मू.	स्व.	पा.	मू.	मू.	वृ.	
वृ.	मू.	मू.	स्व.	पा.	मू.	मू.	स्व.	पा.	मू.	मू.	स्व.	पा.	मू.	मू.	स्व.	शु.	
शु.	मू.	स्व.	पा.	मू.	मू.	स्व.	पा.	मू.	मू.	स्व.	पा.	मू.	मू.	स्व.	पा.	श.	
श.	स्व.	पा.	मू.	मू.	स्व.	पा.	मू.	मू.	स्व.	पा.	मू.	मू.	स्व.	पा.	मू.	०	
०	पा.	मू.	मू.	स्व.	पा.	मू.	मू.	स्व.	पा.	मू.	मू.	स्व.	पा.	मू.	मू.	आ.	

भद्रानिवासचक्रं चन्द्रराशिवशात्		
स्वर्गलोके	मर्त्यलोके	पाताललोके
मेषवृष- मिथुनवृश्चिकेषु	कर्कसिंह- कुम्भमीनेषु	कन्यातुला- धनुर्मकरेषु
अत्यावश्यकत्वे ग्राह्यम्	सर्वशुभकार्येषु वर्ज्यम्	अत्यावश्यकत्वे ग्राह्यम्

परिहारः  
विवाहयात्राव्रतगोचरेषु चूडोपनीत्योः ग्रहणे युगादौ ।  
दुर्गाविधाने च सुतप्रसूतौ नैवाग्निचक्रं परिचिन्तनीयम् ॥

भद्रानिवासफलम्  
स्वर्गे भद्रा भवेत् सौख्यं पाताले च धनागमः ।  
मृत्युलोके यदा भद्रा कार्यसिद्धिस्तदा नहि ॥  
न कुर्यान्मङ्गलं विष्ट्यां जीवितार्थं कदाचन ।  
कुर्वन्नज्ञस्तदा क्षिप्रं तत् सर्वं नाशयेत् पुमान् ॥

गृहारम्भे वृषभचक्रशुद्धिज्ञानं रविभादस्य गणना		
स्थानम्	न.	फलानि
शीर्षे	३	अग्निदाहः
अग्रपादे	४	शून्यम्
पृष्ठपादे	४	स्थिरता
पृष्ठे	३	लक्ष्मीप्राप्तिः
दक्षकुक्षौ	४	लाभशुभे
पुच्छे	३	स्वामिनाशः
वामकक्षौ	४	नैस्वम्
मुखे	३	पीडा, असत्

गृहप्रवेशे कुम्भचक्रं रविभादस्यापि गणना		
स्थानम्	न.	फलम्
मुखे	४	अग्निः
पूर्वे	४	उद्वसनम्
दक्षिणे	४	लाभः
पश्चिमे	४	लक्ष्मीलाभः
उत्तरे	४	कलहः
गर्भे	४	विनाशः
उदरे	३	स्थैर्य-शुभे
कण्ठे	३	स्थिरत्वम्

कूपचक्रं रविभाद्			
भागाः	९	न.	फलानि
मध्ये	३		स्वादुजलम्
पूर्वे	३		खण्डितजलम्
आग्नेये	३		स्वादुजलम्
दक्षिणे	३		जलहानिः
नैऋत्ये	३		स्वादुजलम्
पश्चिमे	३		क्षारोदकम्
वायव्ये	३		मिश्रितोदकम्
उत्तरे	३		मिष्टोदकम्
ईशाने	३		क्षारोदकम्

अग्निवास जुराउँडा शुक्लपक्षमा (कृ.) कृष्णपक्षमनिको वार तिथि संख्या मिलेको कोष्ठमा त्यस दिन अग्निवास हुन्छ । मूलोकमा अग्नि हुँदा यज्ञादि गर्नुपर्छ । स्वर्ग र पातालमा वर्जित छ ।

सूर्यभात् त्रिभिमे चान्द्रे सूर्यविच्छुक्रपङ्कवः ।  
चन्द्रारेज्यागुशिखिनो नेष्टा होमाहुतिः खले ॥



## विश्वका केही राष्ट्रका शहरहरूको अक्षांश, देशान्तर तथा नेपालसँग प्रामाणिक समयभिन्नता (घण्टा मिनेटमा)

अक्षांश (उ.) देशान्तर (पू.) समयान्तर											
राष्ट्र	अक्षांश	देशान्तर समयान्तर									
१. अष्ट्रिया (भियना)	४८°१२ उ	१६°२२ पू	-४:४५	२७. कुवेत (कुवेत)	२८°५९ उ	४७°५२ पू	-२:४५	५६. बेलायत (लण्डन)	५१°३० उ	०°० प	-५:४५
२. अष्ट्रेलिया (पर्थ)	३२°० द	११५°५० पू	+४:१५	२८. केन्या (नैरोबी)	१°१८ द	३६°५२ पू	-२:४५	५७. बेल्जियम (ब्रसेल्स)	५०°५२ उ	४°२२ पू	-४:४५
३. अष्ट्रेलिया (मेलबर्न)	३७°५० द	१४४°५९ पू	+४:१५	२९. कोरिया उ. (प्योङ्गयाङ्ग)	३९°० उ	१२५°३० पू	+३:१५	५८. ब्राजिल (रियो दि जेनेरियो)	२२°५७ द	४३°१२ प	-९:४५
४. अष्ट्रेलिया (क्वानबियरा)	३५°१७ द	१४९°१८ पू	+४:१५	३०. कोरिया द. (सियोल)	३७°३१ उ	१२७°६ पू	+३:१५	५९. भारत (मुम्बई)	१८°५५ उ	७२°५४ पू	-०:१५
५. अष्ट्रेलिया (सिड्नी)	३३°५२ द	१५१°१२ पू	+४:१५	३१. क्यानडा (टोरन्टो)	४३°३४ उ	७९°२४ प	-१०:४५	६०. भारत (नयाँ दिल्ली)	२८°३५ उ	७७°१२ पू	-०:१५
६. अर्जेन्टिना (ब्युनर्स आयरस)	३४°३५ उ	३८°२२ प	-९:४५	३२. ग्रीस (एथेन्स)	३७°५८ उ	२३°४३ पू	-३:४५	६१. भारत (ब्याङ्गलोर)	१२°५८ उ	७७°३८ पू	-०:१५
७. अफगानिस्तान (काबुल)	३४°३० उ	६९°१८ पू	-०:४५	३३. चीन (बेजिङ्ग)	३९°५५ द	११६°२४ पू	+२:१५	६२. भारत (वाराणसी)	२५°१८ उ	८३°१ पू	-०:१५
८. अफ्रिका द. (प्रिटोरिया)	३५°४५ द	२८°१४ पू	-३:४५	३४. चीन (हङ्कङ्ग)	२२°१२ उ	११४°१२ पू	+२:१५	६३. भारत (कोलकाता)	२२°३४ उ	८८°२४ पू	-०:१५
९. अफ्रिका द. (जोहानेसबर्ग)	२६°३१ उ	२८°५६ पू	-३:४५	३५. चीन (तिब्बत)	३०°० उ	८८°० पू	+२:१५	६४. भियतनाम (हानोई)	२१°२ उ	१०५°५२ पू	+१:१५
१०. अफ्रिका द. (केपटाउन)	३३°५६ उ	१८°२५ पू	-३:४५	३६. चिली (स्यान्टिगो)	३३°२४ द	७०°४५ प	-९:४५	६५. भुटान (थिम्पु)	२७°३२ उ	८९°५३ पू	+०:१५
११. अमेरिका (बोस्टन)	४२°४१ उ	७१°५५	-१०:४५	३७. चेक गणतन्त्र (प्राग)	५०°५ उ	२४°२५ पू	-४:४५	६६. भेनेज्वेला (कराकस)	१०°३१ उ	६७°५ प	+९:४५
१२. अमेरिका (न्यूयोर्क)	४०°४७ उ	७३°५८ प	-१०:४५	३८. जर्मनी (बर्लिन)	५२°३२ उ	१३°२५ पू	-४:४५	६७. मलेसिया (क्वालालम्पुर)	३°११ उ	१०१°४० प	+१:१५
१३. अमेरिका (वाशिङ्गटन)	३८°५३ उ	७७°२ प	-१०:४५	३९. जापान (टोकियो)	३५°४० उ	१३८°४५ पू	+३:४५	६८. माल्दिभ्स (माले)	५°३० उ	७३°० पू	-०:४५
१४. अमेरिका (सिकागो)	४१°५० उ	८७°३७ प	-११:४५	४०. जिम्बाब्वे (हरारे)	१७°५४ द	३१°३० पू	-३:४५	६९. मेक्सिको (मेक्सिको सिटी)	१९°२६ उ	९९°१ प	-११:४५
१५. अमेरिका (क्यालिफोर्निया)	३८°३१ उ	१२१°३० प	-१३:४५	४१. टर्की (इस्तानबुल)	४१°० उ	२९°० पू	-३:४५	७०. मोरिसस (पोर्ट लुईस)	२०°० द	५७°० पू	-१:४५
१६. अमेरिका (लसएञ्जलस)	२४°३ उ	११८°१७ प	-१३:४५	४२. डेनमार्क (कोपनहेगन)	५५°४० उ	१२°३० पू	-४:४५	७१. संयुक्त अरब इमिरेट (अबुदावी)	२४°२८ उ	५४°२५ पू	-१:४५
१७. अमेरिका (होनोलुलु)	२२°० उ	१५६°० प	-१५:४५	४३. ताईवान (ताइपेई)	२५°२ उ	१२१°३० पू	+२:१५	७२. युगोस्लाभिया (बेलग्रेड)	४४°५०	२०°३०	-४:३०
१८. आयरल्याण्ड (डब्लिन)	५३°२१ उ	६°१६ प	-४:४५	४४. थाईल्याण्ड (बैंकक)	१३°४२ उ	१००°३० पू	+१:१५	७३. रसिया (मस्को)	५५°४५ उ	३७°३७ पू	-३:४५
१९. इजरायल (जेरुसलम)	३१°४६ उ	३५°१४ पू	-३:४५	४५. नर्वे (ओस्लो)	५९°५४ उ	१०°४५ पू	-४:४५	७४. रोमानिया (बुखारेष्ट)	४४°२५ उ	२६°७ पू	-३:४५
२०. इजिप्ट (काइरो)	३०°२ उ	३१°१५ पू	-३:४५	४६. नेदरल्याण्ड (एमस्टर्डम)	५२°२२ उ	४°५३ पू	-४:४५	७५. लेबनान (बेरुत)	३३°५० द	३५°२५ पू	-३:४५
२१. इटाली (रोम)	४१°५ उ	१२°२८ पू	-४:४५	४७. न्यूजिल्याण्ड (वेलिङ्गटन)	४१°१६ उ	१७४°४७ पू	+६:१५	७६. साउदी अरेबिया (रियाद)	२४°३९ उ	४६°४१ पू	-२:४५
२२. इन्डोनेशिया (जकार्ता)	६°१२ उ	१०६°५० पू	+१:१५	४८. पाकिस्तान (इस्लामाबाद)	३३°४४ उ	७३°१० प	-०:३०	७७. सिङ्गापुर (सिङ्गापुर)	१°१७ उ	१०३°५१ पू	+१:१५
२३. इराक (बगदाद)	३३°२० उ	४४°२७ पू	-२:४५	४९. पेरु (लिमा)	१२°२ उ	७७°२ पू	-१०:४५	७८. सिरिया (दमस्कस)	३३°३० उ	३६°१४ पू	-३:१५
२४. इरान (तेहरान)	३५°४१ ए	५१°२५ पू	-२:४५	५०. पोर्चुगल (लिस्वन)	३८°४४ उ	९°९ प	-४:४५	७९. स्पेन (म्याड्रिड)	४०°३४ उ	३°४२ प	-४:४५
२५. उरुग्वे (मोन्टेभिडियो)	३४°५५ उ	५६°११ प	-९:४५	५१. पोल्याण्ड (वार्सा)	५२°१२ उ	२१°० प	-४:४५	८०. स्विटजरल्याण्ड (जुरिच)	४७°२६	८°२२ पू	-४:४५
२६. कतार (दोहा)	२५°१५ उ	५१°३६ पू	-२:४५	५२. फ्रान्स (पेरिस)	४८°५० उ	२°२० पू	-४:४५	८१. स्वीडेन (स्टकहोम)	५९°२० उ	१८°० पू	-४:४५
				५३. फिनल्याण्ड (हेलिसिन्की)	६०°९ उ	२४°५७ पू	-३:४५	८२. हङ्गेरी (बुडापेष्ट)	४७°२९ उ	१९°३ पू	-४:४५
				५४. फिलिपिन्स (मनिला)	१४°३० उ	१२१°३० पू	+२:१५	८३. श्रीलंका (कोलम्बो)	६°५६ उ	७९°५६ पू	-०:१५
				५५. बंगलादेश (ढाका)	२३°४३ उ	९०°२६ पू	+०:१५				

# नेपाल राष्ट्रका ७७ जिल्लाहरूका अक्षांश, देशान्तर वितरण र स्ट्यान्डर्ड समयसँग हुने समयान्तर

अक्षांश (उ.) देशान्तर (पू.) समयान्तर				अक्षांश (उ.) देशान्तर (पू.) समयान्तर				अक्षांश (उ.) देशान्तर (पू.) समयान्तर				अक्षांश (उ.) देशान्तर (पू.) समयान्तर			
<b>प्रदेश नं. १ केन्द्र विराटनगर (मि.से.)</b>				<b>गण्डकी प्रदेश केन्द्र पोखरा (मि.से.)</b>				<b>कर्णाली प्रदेश केन्द्र विरेन्द्रनगर (मि.से.)</b>							
१. ताप्लेजुङ्ग	२७°२'	८७°४१'	+५१४४	५. सर्लाही (मलङ्गवा)	२६°५१'	८५°३३'	-२१४८	१. गोरखा (गोरखकाली)	२८°०'	८४°३६'	-६३६	१. रुकुम (पश्चिमी भाग)	२८°३७'	८२°२७'	-१५१२
२. पाँचथर (फिदिम)	२७°८'	८७°४६'	+६१४४	६. रौतहट (गौर)	२६°४६'	८५°१६'	-३१५६	२. लमजुङ्ग (बेसीशहर)	२८°१४'	८४°२३'	-७१२८	२. सल्यान (खलङ्गा)	२८°२३'	८२°१०'	-१६१२०
३. इलाम	२६°५५'	८७°५५'	+६१४०	७. बारा (कलैया)	२७°२'	८५°२'	-४१५२	३. तनहुँ (दमौली)	२७°५८'	८४°१७'	-७१५२	३. डोल्पा (दुनै)	२८°५६'	८२°५४'	-१३२४४
४. संखुवासभा	२७°२२'	८७°१३'	+३१५२	८. कास्की (पोखरा)	२८°१३'	८३°५९'	-९१४	४. कास्की (पोखरा)	२८°१३'	८३°५९'	-९१४	४. जुम्ला (खलङ्गा)	२९°१७'	८२°११'	-१६११६
५. तेह्रथुम	२७°८'	८७°३२'	+५१८	९. मुस्ताङ्ग (चामे)	२८°३३'	८४°१५'	-८१०	५. मुस्ताङ्ग (जोमसोम)	२८°४७'	८३°४४'	-१०१४	५. मुगु (गम्गाढी)	२९°३३'	८२°१०'	-१६१२०
६. धनकुटा	२६°५८'	८७°२०'	+४१२०	१०. मुस्ताङ्ग (जोमसोम)	२८°४७'	८३°४४'	-१०१४	६. पर्वत (कुस्मा)	२८°१४'	८३°४२'	-१०११२	६. हुम्ला (सिमिकोट)	२९°५८'	८१°४९'	-१७१४४
७. भोजपुर	२७°१०'	८७°४'	+३११६	११. नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	२७°३२'	८३°३९'	-१०१२४	७. स्याङ्जा (पुतलीबजार)	२८°६'	८३°५३'	-९१२८	७. कालिकोट (मान्ना)	२९°९'	८१°३६'	-१८१३६
८. खोटाङ (दिक्तेल)	२७°१३'	८६°४८'	+२११२	१२. नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	२७°३२'	८३°३९'	-१०१२४	८. म्याग्दी (बेनी)	२८°२१'	८३°३४'	-१०१४४	८. जाजरकोट	२८°४२'	८२°१२'	-१६११२
९. सोलुखुम्बु (सल्लेरी)	२७°३०'	८६°३६'	+११२४	१३. नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	२७°३२'	८३°३९'	-१०१२४	९. बागलुङ्ग	२८°१६'	८३°३६'	-१०१३६	९. दैलेख (दैलेख)	२८°५०'	८१°४३'	-१८१८
१०. ओखलढुङ्गा	२७°१९'	८६°३२'	+११८	१४. नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	२७°३२'	८३°३९'	-१०१२४	१०. नवलपरासी	२७°३२'	८३°३९'	-१०१२४	१०. सुर्खेत (वीरेन्द्रनगर)	२८°३६'	८१°३९'	-१८१२४
११. उदयपुर (गाईघाट)	२६°४७'	८६°३२'	+११८	१५. नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	२७°३२'	८३°३९'	-१०१२४	११. नवलपरासी	२७°३२'	८३°३९'	-१०१२४				
१२. भ्र्पा (चन्द्रगढी)	२६°३५'	८८°४'	+७११६	१६. नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	२७°३२'	८३°३९'	-१०१२४	१२. नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	२७°३२'	८३°३९'	-१०१२४	<b>सुदूरपश्चिम प्रदेश केन्द्र धनगढी</b>			
१३. मोरङ्ग (विराटनगर)	२६°२७'	८७°१७'	+४१८	१७. नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	२७°३२'	८३°३९'	-१०१२४	१. नवलपरासी	२७°३२'	८३°३९'	-१०१२४	१. बाजुरा (मार्तण्डी)	२९°२७'	८१°२९'	-१९१४
१४. सुनसरी (इनरुवा)	२६°३६'	८७°९'	+३१३६	१८. नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	२७°३२'	८३°३९'	-१०१२४	२. रुपन्देही (भैरहवा)	२७°३०'	८३°२७'	-११११२	२. बर्भाङ्ग (चैनपुर)	२९°३३'	८१°१२'	-२०११२
<b>प्रदेश नं. २ केन्द्र जनकपुर</b>				१९. नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	२७°३२'	८३°३९'	-१०१२४	३. कपिलवस्तु (तौलिहवा)	२७°३३'	८३°३'	-१२१४८	३. डोटी (सिलगढी)	२९°१६'	८०°५९'	-२११४
१. सप्तरी	२६°३२'	८६°४५'	+२१०	२०. नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	२७°३२'	८३°३९'	-१०१२४	४. पाल्पा (तानसेन)	२७°५२'	८३°५३'	-९१२८	४. अछाम (मंगलसेन)	२९°८'	८१°१५'	-२०१०
२. सिरहा	२६°३९'	८६°१३'	-०१८	२१. नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	२७°३२'	८३°३९'	-१०१२४	५. अर्घाखाँची (सन्धिखर्क)	२७°५८'	८३°८'	-१२१२८	५. दार्चुला	२९°५१'	८०°३३'	-२२१४८
३. धनुषा (जनकपुरधाम)	२६°४३'	८५°५६'	-१११६	२२. नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	२७°३२'	८३°३९'	-१०१२४	६. गुल्मी (तम्घास)	२८°१'	८३°१५'	-१२१०	६. बैतडी	२९°३३'	८०°१६'	-२३१५६
४. महोत्तरी (जलेश्वर)	२६°३९'	८५°४८'	-११४८	२३. नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	२७°३२'	८३°३९'	-१०१२४	७. रोल्पा (लिवाङ्ग)	२८°१८'	८२°३८'	-१४१२८	७. डडेलधुरा	२९°१८'	८०°३५'	-२२१४०
				२४. नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	२७°३२'	८३°३९'	-१०१२४	८. प्यूठान (खलङ्गा)	२८°५'	८२°५४'	-१३१२४	८. कञ्चनपुर (महेन्द्रनगर)	२८°५७'	८०°११'	-२४११६
				२५. नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	२७°३२'	८३°३९'	-१०१२४	९. दाङ (घोराही)	२८°२'	८२°२९'	-१५१४	९. कैलाली (धनगढी)	२८°४१'	८०°३६'	-२२१३६
				२६. नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	२७°३२'	८३°३९'	-१०१२४	१०. बाँके (नेपालगञ्ज)	२८°४'	८१°३८'	-१८१२८				
				२७. नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	२७°३२'	८३°३९'	-१०१२४	११. बर्दिया (गुलरिया)	२८°१२'	८१°२०'	-१९१४०				
				२८. नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	२७°३२'	८३°३९'	-१०१२४	१२. रुकुम (पूर्वी भाग)	२८°३७'	८२°२७'	-१५११२				
				२९. नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	२७°३२'	८३°३९'	-१०१२४								
				३०. नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)	२७°३२'	८३°३९'	-१०१२४								

**नोट :-** यसमा जिल्लाका सदरमुकामहरूको अक्षांश र देशान्तर दिइएको छ । सदरमुकामभन्दा पूर्वपश्चिमको समय चाहिएमा २४ कि.मि.=१ मिनेट समय पूर्व परे जोड्ने र पश्चिम परे घटाउनुहोला । उत्तर-दक्षिणमा केही गर्नुपर्दैन । पञ्चाङ्गमा राखिएको सूर्योदयको प्रयोग गरेर काम गर्दा गौरीशङ्करको समयान्तर शून्य (०) गरी पूर्व पश्चिमको समय मिलाउनुहोला । पञ्चाङ्गमा वेलान्तर, देशान्तर, संस्कार गरिएको प्रामाणिक समयको सूर्योदय प्रयोग गरिएको छ, तर नेपालको प्रामाणिक समयसँग काम गर्दा अन्य स्थानको लागि समयान्तर ± संस्कार गर्नुपर्छ ।

रा.मु.च. सूर्यस्थितराशिवशात् राहुपृष्ठखातं शुभम्			
विदिशः		वायव्यां	नैर्ऋत्यां
देवालयारम्भः	मीन-मेष- वृषस्थरवौ	मिथुन-कर्कट- सिंहस्थरवौ	कन्या-तुला- वृश्चिकस्थरवौ
गृहारम्भः	सिंह-कन्या- तुलास्थरवौ	वृश्चिक-धनु- मकरस्थरवौ	कुम्भ-मीन- मेषस्थरवौ
जलाशयारम्भः	मकर-कुम्भ- मीनस्थरवौ	मेष-वृष- मिथुनस्थरवौ	कर्कट-सिंह- कन्यास्थरवौ
			धनु-मकर- कुम्भस्थरवौ
			वृष-मिथुन- कर्कटस्थरवौ
			तुला-वृश्चिक- धनुस्थरवौ

### सूर्यादि ग्रहको जन्मतिथि

सप्तम्यां भास्करो जातश्चतुर्दश्यां च चन्द्रमाः ।  
दशम्यां मङ्गलो जातो बुधश्च द्वादशीतिथौ ॥  
एकादश्यां गुरुर्जातो नवम्यां भृगुनन्दनः ।  
अष्टम्यां च शनिः स्वस्ववारे जन्मतिथिं त्यजेत् ॥  
सूर्य सप्तमीमा, चन्द्रमा चतुर्दशीमा, मंगल  
दशमीमा, बुध द्वादशीमा, बृहस्पति एकादशीमा,  
शुक्र नवमीमा र शनि अष्टमीमा प्रादुर्भाव  
(जन्म) भएका हुन् । आ-आफ्नो वार  
जन्मतिथि शुभकार्यमा त्याज्य भनिएको छ ।

नक्षत्रसंज्ञाबोधक कार्यतालिका			
संज्ञा	नक्षत्र	वार	कार्य
ध्रुव-स्थिर	रो.,उ.फा. उ.षा.,उ.भा.	रविवार	जलाशय निर्माण, घर निर्माण, वीउ छर्न, शान्तिकार्य, बगैँचा निर्माण, पार्क निर्माण, स्थायित्वका कार्य गर्न, नगर प्रवेश, राज्याभिषेक आदि ।
चरः-चल	स्वा.पु.,श्र., ध.,श.	सोमवार	सवारी साधन चढ्न, बगैँचाभ्रमण अवलोकन आदि ।
उग्र-क्रूर	पू.फा., पू.षा., पू.भा.,म.म.	मंगलवार	षड्यन्त्र, धोखा, वध, चुल्होमा आगो बाल्न, विष प्रयोग गर्न, शस्त्रनिर्माण, घातकर्म आदि ।
मिश्र-साधारण	वि.,कृ.	बुधवार	अग्निसम्बन्धी कार्य, अभीष्ट कामनाको पूर्तिहेतु वृषोत्सर्ग वा उग्रकार्यको सम्पादन ।
क्षिप्र-लघु	ह., अश्वि, ति., अ.भि.	गुरुवार	पसल खोल्न, सामान बिक्री गर्न, व्यापार गर्न, रतिक्रम, शास्त्रचिन्तन, आभूषणनिर्माण, धारण, शिल्पक्रममा प्रशिक्षण, काष्ठ एवम् पाषाणसम्बन्धी मूर्तिकला निर्माण, गीत, वाद्य र नृत्यसम्बन्धी निर्माण ।
मृदु-मैत्र	मृ.,रे.,चि.,अनु.	शुक्रवार	संगीत अभ्यास, गीतवाद्यादि सिक्न, नववस्त्रधारण, खेलकुद, वस्त्र सिलाउन, मित्रको काम गर्न, मीत लगाउन, गहना लगाउन आदि ।
तीक्ष्ण-दारुण	मृ.,ज्ये., आ.श्ले.	शनिवार	मारण, मोहन, उच्चाटन, तामसिक कार्य, घातकर्मभेदन, पशुदमन, बन्धन, कठोरकर्म, विग्रह (लडाई-भगडा) पशुप्रशिक्षण आदि ।
अधोमुखसंज्ञक नक्षत्र			मूल, कृत्तिका, मघा, विशाखा, भरणी, अश्लेषा, ३ पूर्वा यी नक्षत्र अधोमुखसंज्ञक हुन् । यिनमा पोखरी, कुवा, घरको जग खन्न, द्रव्य लिन, द्रव्य गाड्न, जुवा खेल्न, तपश्चर्या गर्न, गुफाप्रवेश, गणित सिक्न, यी कार्यको अतिरिक्त तलतिर फर्केर गर्ने कार्य सफल हुन्छन् ।
तिर्यङ्मुखसंज्ञक नक्षत्र			ज्येष्ठा, पुनर्वसु, हस्त, अश्विनी, मृगशिरा, वैधृति, अनुराधा, स्वाती, चित्रा यी नक्षत्र तिर्यङ्मुखसंज्ञक हुन्छन् । यी नक्षत्रमा घोडा, हाती, ऊँट, मोटर, साइकल, रिक्सा, बैलगाडी चढ्न, भैंडा, कुकुर आदि पशु क्रय गर्न, नौका चलाउन, हलो जोत्न, गमन गर्न, तेछ्छी फर्केर गर्नुपर्ने सबै कार्य सिद्ध हुन्छन् ।
ऊर्ध्वमुखसंज्ञक नक्षत्र			तिष्य, आर्द्रा, श्रवण, ३ उत्तरा, शतभिषा, विशाखा, रोहिणी, धनिष्ठा यी नक्षत्र ऊर्ध्वमुखसंज्ञक भनिएका छन् । यिनमा देवालय, ध्वजा, घरदेवल, तोरण, बगैँचा, बोटबिरुवारोपण, राज्याभिषेक, वायुयान चढ्न आदि माथि फर्केर गर्नुपर्ने सबै कार्य सफल हुन्छन् ।

**रविवारमा-** राज्याभिषेक, गीत, वाद्य, पालकी (डोला) मा बस्न, राजसेवा, गाईगोरु क्रय गर्न, हवन यज्ञ गर्न, मन्त्रोपदेश, औषधिनिर्माण, शस्त्र, सुवर्ण, ताम्र, ऊन, वस्त्रादि क्रय गर्न, रातो वस्तुको व्यापार विनिमय गर्न या लिन शुभदायक हुन्छ ।

**सोमवारमा-** यज्ञादि गर्न गराउन, गाई, भैंसी, घोडा, पुष्प, घाँस, वृक्ष, मोती, चाँदी आदि क्रयविक्रय गर्न, नयाँ लुगा लगाउन, स्त्रीसेवन आदि कार्य शुभदायक हुन्छन् ।

**मंगलवारमा-** भेद गर्न, अनृत, चोरी, विषाग्नि, शस्त्रबन्धन, संग्राम, कपट, दम्भ, सैन्य राख्न, सुवर्ण धातु, मूगा, खान, रक्तस्राव आदि कार्य शुभप्रद हुन्छन् ।

**बुधवारमा-** चातुर्य, दक्षता, पुण्य, अध्ययन, कला, विद्या, शास्त्रसेवा, शास्त्रचिन्तन-मनन, चित्रलेखन, वास्तुकला, धातुकला, नोकरी गर्न, वादविवाद, मुद्दा, शास्त्रार्थ आदि कार्य गर्न शुभ हुन्छ ।

**गुरुवारमा-** धार्मिककार्य, यज्ञ गर्न, नवग्रहपूजनादि, अध्ययन-अध्यापनकार्य, ज्ञान, मन्त्र, नवीनवस्तुको अभ्यास, वस्त्रधारण, मांगलिककार्य, यात्रारम्भ, औषधि निर्माण-सेवन, आभूषणधारण आदि कार्य गर्न शुभ हुन्छ ।

**शुक्रवारमा-** व्यापार, गाईवस्तु, क्रय, द्रव्य, भण्डार, अलंकार, उत्साह, सुगन्ध, वस्त्र, हीरा, मणि, रत्न, संगीत, स्त्रीसेवन आदि कार्य सफल हुन्छन् ।

**शनिवारमा-** गृहप्रवेश, नोकरी गर्न, लोहकार्य, फुटो बोलन, चोरी गर्न, कपट, छल गर्न, स्थिरकार्य आदि कार्य सफल हुन्छन् ।



## आशौच

१. विवाहिता छोरी माइतमा (बाबुको मूलघरमा) सुत्केरी भएमा बाबु, आमा र सौतेनी आमालाई दश दिन, त्यसै घरमा बसेका सहोदर र सौताने दाजु भाइलाई तीन दिन, जेठा कान्छा बाबु र जेठी कान्छी आमालाई अहोरात्र आशौच लाग्छ । माइतमा बाहेक अन्यत्र सुत्केरी भएमा पितृपक्षलाई सुत्केरो लाग्दैन ।
२. पत्नीको एकदेखि चार महिनासम्मको गर्भ तुहिएमा रजोनिमित्तक आशौच चार दिन पत्नीले बार्नुपर्छ भने पतिले स्नानमात्र गर्दा हुन्छ । पाँच महिनाको गर्भ तुहिएमा पाँच दिन र छ महिनाको गर्भ तुहिएमा छ दिन पत्नीलाई आशौच लाग्छ भने पतिलाई पाँच वा छ जति महिनाको तुहिए पनि तीन दिन आशौच लाग्छ । ब्राह्मणादि जुनसुकै वर्णका आइमाइको गर्भ तुहिएमा नियम यही नै हुन्छ ।
३. सातौँ महिनादेखिको गर्भ निस्कनुलाई जन्म भनिन्छ । जन्म हुँदा बाबु आमा र सात पुस्ताभित्रका दाजु भाइलाई दश दिन सुत्केरो लाग्छ भने आठौँ पुस्तादेखि चौध पुस्तासम्मकालाई तीन दिन, पन्ध्र पुस्तादेखि एक्काइस पुस्तासम्मकालाई एक दिन सुत्केरो लाग्छ । बाइस पुस्ता माथिकालाई सद्यःशौच हुन्छ । सबै वर्णले यही नियम मान्नुपर्छ ।
४. मरेको जन्मेमा वा जन्म भइसकेपछि नाल काटनु भन्दा अगाडि बालक मरेमा जनननीमृत्तक सुतक आमालाई दश दिन, बाबु र अरू सात पुस्ताभित्रका सपिण्ड दाजु भाइलाई तीन दिन सुतक लाग्छ ।
५. नाल काटिसकेपछि न्वारन नगर्दै बालक मरेमा बाबु, आमा र सपिण्ड दाजुभाइ सबैलाई दश दिन जननाशौच लाग्छ भने मरणाशौच कसैलाई पनि लाग्दैन । बाबु आमाले भने बालकमरणनिमित्तक स्नानचाहिँ गर्नुपर्छ । बालकको निमित्त दानप्रदान हवनादि केही पनि गर्नुपर्दैन ।
६. न्वारन गरिएको दाँत नउम्रँदैको बालक मरेमा बाबु आमालाई एकदिन एक रात आशौच लाग्छ भने सात पुस्ताभित्रका दाजुभाइले स्नानमात्र गर्दा पुग्ने हुन्छ ।
७. दाँत आइसकेको दुई वर्षसम्मको बालक मरेमा बाबु आमाले तीन दिन आशौच बार्नुपर्छ । सात पुस्ताभित्रका दाजुभाइले स्नानमात्र गरे हुन्छ ।
८. दुई वर्षमाथिको व्रतबन्ध नगरेसम्मको बालक मरेमा बाबु आमालाई तीन दिन, सपिण्डलाई एक दिन जूठो लाग्छ ।
९. नामकर्म गरेपछि दाँत नउम्रँदैकी बालिकाको मृत्यु भएमा बाबु आमालाई एक दिन जूठो लाग्छ, अरूलाई लाग्दैन । दाँत उम्रेका तीन वर्ष ननाथेका बालिकाको आशौच बाबु आमालाई तीन दिन लाग्छ, तीनपुस्ताभित्रका दाजुभाइले स्नान मात्र गरे हुन्छ । तीन वर्ष नाथेका विवाह नगरेसम्मका कन्याको जूठो बाबु आमालाई तीन दिन, तीन पुस्ताभित्रका दाजुभाइलाई एक दिन लाग्छ ।
१०. वाग्दान गरेको विवाह भने गर्न नभ्याएको अवस्थामा कन्याको मृत्यु भएमा बाबु आमा पितृपक्षका तीन पुस्ताभित्रका र वरपक्षका सात पुस्ताभित्रका सबैलाई तीन दिन जूठो लाग्छ ।

११. बाबु आमा र पतिको आशौच छोरा र पत्नीलाई बाह्र दिन लाग्छ भने सात पुस्ताभित्रका दाजुभाइलाई दश दिन, आठौँ पुस्तादेखि चौध पुस्तासम्मकालाई तीन दिन, पन्ध्रौँ पुस्तादेखि एक्काइस पुस्तासम्मकालाई एक दिन लाग्छ । त्यसभन्दा माथि जतिसुकै पुस्ताका दाजुभाइ भए पनि सद्यःशौच हुन्छ ।
१२. विवाहिता छोरीको आशौच बाबु आमा र सौतेनी आमालाई तीन दिन । त्यस्तै बाबु आमा र सौतेनी आमाको आशौच विवाहिता छोरीलाई तीन दिन लाग्छ ।
१३. दाजुभाइको दिदी बहिनीलाई र दिदी बहिनीको दाजुभाइलाई जूठो पक्षिणी (३६ घण्टा) लाग्छ । सौताने दाजुभाइ र दिदी बहिनीमा पनि परस्परमा आशौच छत्तीस घण्टा नै हुन्छ ।
१४. मामा माइज्यूको भाउजा-भाउजीलाई तीन दिन, त्यस्तै भानिजको मामा-माइजूलाई तीन दिन जूठो लाग्छ भने विवाहिता भाउजीको मरणमा मामा-माइजूले स्नानमात्र गर्दा पनि पुग्ने हुन्छ ।
१५. मातामह र मातामहीको आशौचदौहित्र (छोरीका छोरा) र दौहित्री (छोरीकी छोरी)लाई तीन दिन, त्यस्तै दौहित्र (छोरीका छोरा) को आशौच मातामह र मातामहीलाई पनि तीन दिन नै लाग्छ । पितामह (हजुरबाबा) र पितामही (हजुरआमा)को जूठो विवाहिता नातिनीलाई पनि तीन दिन नै लाग्ने हुन्छ । विवाहिता नातिनीको पितामह र पितामहीलाई एक दिन जूठो लाग्छ ।
१६. सासू-ससुराको छोरी ज्वाइँलाई तीन दिन जूठो लाग्छ । छोरीज्वाइँको, बहिनीज्वाइँको, भिनाजुको, शालाको, जेठानको, शालीको र जेठी सासूको जूठो एक दिन बार्नुपर्छ । शाला जेठानका छोराहरूको मरणमा भने स्नान मात्रले शुद्ध हुन्छ ।
१७. सौताने सासूको, फूपूको, सानीआमा र ठूलीआमाको, मामाका विवाहिता छोरीहरूको एक दिन जूठो बार्नुपर्छ । सौताने फूपूको र भदाहाको मरणमा स्नानमात्र गरे हुन्छ ।
१८. आफ्ना सानीमा ठूलीआमा र फूपूहरूको, बाबुका सानीमा ठूलीआमा र फूपूहरूको, आमाका सानीमा ठूलीआमा र फूपूहरूको, आफ्ना सानीमा ठूलीआमा र फूपूका छोराहरूको, बाबुका सानीमा ठूलीआमा र फूपूका छोराहरूको, आमाका सानीमा ठूलीआमा र फूपूका छोराहरूको, आफ्ना मामाका छोराहरूको, बाबुका मामाका छोराहरूको, आमाका मामाको, आफ्ना बाबुका र आमाका माइजूहरूको, आफ्नै सापत्न मातामहीको, बाबुको मातामहीको र आमाको मातामहीको पनि आशौच पक्षिणी (३६ घण्टा) बार्नुपर्छ ।
१९. आचार्यको, गुरुको, श्रोत्रियको नजीकमा भए तीन दिन, टाढा भए पक्षिणी आशौच हुन्छ । अध्ययनरत शिष्यको तीन दिन, अध्ययनबाट निवृत्तको पक्षिणी, त्यस्तै यज्ञमा संलग्न ऋत्विजको तीन दिन, यज्ञनिवृत्तको पक्षिणी आशौच लाग्छ । शास्त्र पढाउने गुरुको एक दिन, सहपाठीको र यजमानको पक्षिणी, मीतको एक दिन, ग्रामाधिपति र देशाधिपतिको सज्योति आशौच बार्नुपर्छ ।

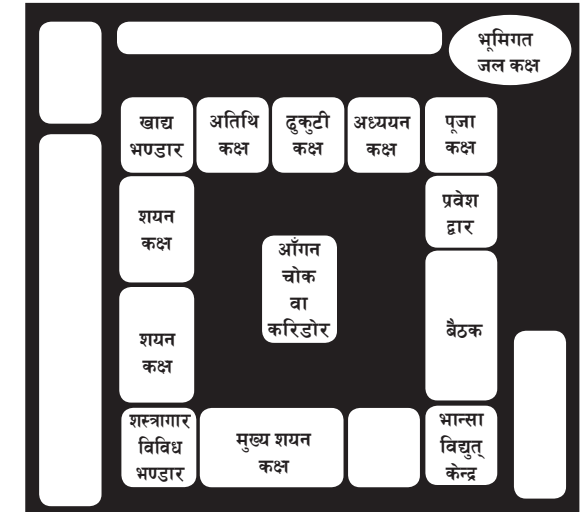
## वास्तुशास्त्र

### प्रारम्भिक

वास्तु विद्या अत्यन्त प्राचीन विद्या हो । यसलाई १४ विद्या-मध्येको एक समृद्ध शाखाका रूपमा लिनुका साथै चार उपवेदमध्येको एक स्थापत्यवेदका रूपमा पनि व्याख्या गरिन्छ । वास्तुशास्त्रका विविध पक्षहरूबारे मत्स्यपुराण, कल्कीपुराण, अग्निपुराण, देवीपुराण, भविष्योत्तरपुराण, ब्रह्माण्डपुराण, स्कन्दपुराण, गरुडपुराण, बृहत्संहिता, समरांगणसूत्रधार, मयमत, मानसार, मूर्हत्चिन्तामणि आदि ग्रन्थहरूमा विशेष चर्चा परिचर्चा गरिएको पाइन्छ । कस्तो जमीनमा कसरी र कस्तो विधि एवं साइतमा के कस्तो खालको गृहनिर्माण गर्नाले जीवनमा सुख, शान्ति र समृद्धि प्राप्त हुन्छ भन्ने विषयमा क्रमबद्ध अध्ययन र विश्लेषण गर्ने समष्टिगत विधा नै वास्तुशास्त्र हो ।

बसोबासका लागि घर, स्वस्थ रहनकालागि औषधि, मनोरञ्जनकालागि सङ्गीत तथा सामाजिक प्रतिष्ठा, दैनिक गुजारा र व्यावसायिक क्रियाकलापका लागि सम्पत्ति जस्ता पक्षहरूलाई प्राचीनकालदेखि नै मानव जीवनका आधारभूत आवश्यकताका रूपमा स्वीकारि यस्ता कतिपय विषयहरूलाई उपवेदको अध्ययनक्षेत्रभित्र समेटिएको पाइन्छ । यसै क्रममा बसोबासका लागि सर्वाधिक उपयोगी घरघडेरिको छनौट एवं व्यवस्थापन गर्ने विधाविशेषलाई वास्तुविद्याको नाम दिइएको हो भन्न सकिन्छ ।

विश्वकर्मा, मय, वशिष्ठ, भृगु, अत्रि, नारद, पुरन्दर, शौनक, गर्ग, वासुदेव, अनिरुद्र, बृहस्पति, शुक्र आदि विभिन्न १८ जना विद्वान् वास्तुशिल्पीहरूले →



विभिन्न समयमा आ-आफ्नो देश, काल, परिस्थिति, वातावरण र आवश्यकता अनुरूप वास्तुशास्त्रलाई विकसित गरेको पाइन्छ। यस सम्बन्धमा सर्वाधिक प्राचीन एवं स्पष्ट प्रमाण मत्स्यपुराणमा भेटिन्छ-

भृगुरत्रिर्वशिष्टश्च विश्वकर्मा मयस्तथा ।  
नारदो नग्नजिच्चैव विशालाक्षः पुरन्दरः ॥  
ब्रह्मा कुमारो नन्दीशः शौनको गर्ग एव च ।  
वासुदेवोऽनिरुद्धश्च तथा शुक्र बृहस्पती ॥  
अष्टादशैते विख्याताः शिल्पशास्त्रोपदेशकाः ।

नेपाल तथा भारतमा वास्तुशास्त्र वैदिककालदेखि शुरू भएर लामो समयसम्म निरन्तर समृद्ध रहँदै आएको थियो तापनि पछि वास्तुशास्त्रको विकासको क्रमविभिन्न कारणले क्रमशः शिथिल हुँदै गएको देखिन्छ। त्यसो भए तापनि विगत पचास वर्षदेखि भने यो विधा फेरि जागरित हुँदै आएको छ।

### नेपाली वास्तुशास्त्र

घरपरिवार, छरछिमेक एवं गाउँ र बस्तीको सुख, शान्ति, समृद्धि निरन्तरताको लागि वास्तुशास्त्रीय मूल्य र मान्यताअनुसार जमिनको छनोट गर्ने, शुभफलदायक जमिनमा शुभसाइतमा शिलान्यास गर्ने घर वा संयुक्त आवासको द्वारन्यासविधिपूर्वक र शुभसमयमा सम्पन्न गर्ने, भवनको दिशा, कोण, परिसर र भुकाव मिल्छ कि मिल्दैन भनेर समयसमयमा योग्य वास्तुविद्हरूसँग समन्वय राखी निरीक्षण गर्नेगराउने, आन्तरिक गृहव्यवस्थापन र साजसज्जा ठीक छ छैन भनी बेलैमा सतर्कतापूर्वक अवलोकन गर्ने र गृहनिर्माण कार्य पूर्णतः सम्पन्न भइसकेपछि विधिपूर्वक गृहशुद्धि एवं गृहवास्तुयज्ञगरी प्रवेशचक्र जुराएर शुभसाइतमा मङ्गलवाचनादि कर्मसहित गृहप्रवेश गर्ने आदि प्रक्रियाहरू अत्यन्त प्राचीन एवं आर्यसभ्यताको महत्त्वपूर्ण पक्ष हो।

नेपालमा प्रचलित वास्तु परम्परा पनि यस्तै परम्परागत प्रविधिहरूमा आधारित रहेको छ। त्यसैले घरघडेरीका लागि जग्गा व्यवस्थापन (Planning) गरी बेच्ने वा किन्ने हाल प्रचलित चलनअनुसार जग्गा व्यवस्थापन गर्दा नै वास्तुशास्त्रानुरूप हुनेगरी दिशा मिलाएर कित्ताकाट गरी व्यवस्थापन गर्नु राम्रो हुन्छ।

२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२	३
२४	वापक ३	उत्तर ६	दिशान					२
२३								३
२२	परिमाण	व्यवस्थापन	६।५०	३				४
२१								५
२०	नेपाल	राज्य	आयत					६
१९								७
१८								८
१७	१६	१५	१४	१३	१२	११	१०	९

नेपालको भौगोलिक परिवेश र यहाँका विभिन्न जातजातिको आ-आफ्नै परम्परागत संस्कृति पनि नेपाली वास्तुशास्त्रीय मान्यतासँग जोडिएको पाइन्छ।

सामान्यतः नेपाली जनजिब्रो र व्यावहारिक परिवेशमा हेर्दा वास्तु शब्दले देहायका सबैथरी पक्षलाई बुझाउँदछ-

- (क) घर बनाउन छुट्टयाइएको भूमि वा घडेरी,
- (ख) घर बनाउन उठाउँदै ल्याइने जग वा घर ठडिने आधारस्तम्भ,
- (ग) घर, वासस्थान, भवन वा आवासगृह,

(घ) नयाँ घरमा प्रवेश गर्दा वा गरेपछि वास्तु देवताका नाउँमा गरिने पूजाआजा वा घरपैँचो,

(ङ) भवन निर्माण गर्ने शिल्प वा कला,

(च) भवन, प्रासाद, मन्दिर, घर आदिको सामूहिक नाम।

त्यसैगरी, वास्तुकर्म भन्नाले नयाँ घरमा सर्दा गरिने सबैथरी मांगलिक कार्यहरू वा घरपैँचोलाई बुझाउँछ भने वास्तुकला भन्नाले भवन निर्माण गर्ने शिल्प वा कालिगडी पक्षलाई बुझाउँछ। त्यस्तै वास्तुकार भन्नाले भवन निर्माणको पेशा अँगाल्ने व्यक्ति वा इन्जिनियरलाई बुझाउँदछ। वास्तुदेवता भन्नाले भवनका इष्टदेवता वा गृहदेवतालाई बुझनुपर्दछ। त्यस्तै वास्तुविज्ञान शब्दले भवन निर्माणको प्राचीन प्रविधि, वास्तुविद्यालाई बुझाउँदछ भने वास्तुविद्या भन्नाले भवन बनाउने शास्त्र, वास्तुकला, गृहनिर्माणको शास्त्रीय पक्षलाई जनाउँदछ। वास्तुशान्ति भन्नाले नयाँ घरमा प्रवेश गर्दा गरिने शान्ति आदि मंगलकार्यलाई बुझाउँछ भने वास्तुशास्त्र शब्दले पनि वास्तु विद्याका यस्ता विविध विधाहरूलाई नै जनाउँदछ।

सिङ्गो घरमा मात्र होइन कि स-साना घर र फ्ल्याटमा, प्रत्येक तल्लामा वा कोठामा समेत वास्तुशास्त्रीय परम्पराअनुसार राखनधरन वा बसोबास गर्नाले बहुपक्षीय लाभ हुन्छ। गाउँका साधारण घर एवं भाडाको घरमा वा एउटा मात्र कोठामा गुजारा गर्नुपरेको अवस्थामा पनि न्यूनतम रूपमा वास्तुशास्त्रीय मान्यताहरूको पालनागरी व्यवस्थापन गर्ने प्रयास गर्नुपर्दछ। जस्तै साधारण घर वा कोठाको उत्तर पूर्वी कुनामा देवताको पूजा गर्ने, प्रतिमा राख्ने वा धूप सल्काएर राख्ने। उत्तरपट्टि कुनामा आफ्ना किमती सरसामान, सेफ, ढुकुटी, दराज आदि राख्ने। तर मिलेसम्म दक्षिणतर्फ दराजको मुख नखुलोस्। दक्षिण पूर्व (आग्नेय) कुनामा चुलो, ग्याँस, हिटर वा स्टोभ राखेर खाना बनाउने। त्यस्तै खाना खाँदा पूर्व वा उत्तर फर्केर बस्ने। यसो गर्नाले थोरै आर्जनबाट पनि धेरैभन्दा धेरै आत्मसन्तुष्टि र पारिवारिक सन्तोषको अनुभूति हुन थाल्नेछ।

नेपाली वास्तुशास्त्रको आफ्नो छुट्टै इतिहास छ। प्राचीनकालदेखि नै मन्दिर, राजप्रासाद र ठूलाठूला सरकारी भवन एवं उच्च पदासीन व्यक्तिविशेषको भवन निर्माण गर्दा वास्तुशास्त्रीय सिद्धान्तहरू अनुरूप नै गर्ने गराउने परिपाटी रहँदै आएको पाइन्छ। नेपालका विभिन्न भागमा अवशेषका रूपमा रहेका प्राचीन मठमन्दिर र दरबारहरूको अवलोकनबाट यो तथ्य स्पष्ट हुन्छ।

वास्तुशास्त्रको सन्दर्भमा चर्चा गर्दा अर्को उल्लेखनीय पक्ष के पनि छ भने चीनमा प्राचीनकालदेखि प्रचलित रहँदै आएको फेङ्ग सुई वा चीनिया वास्तुकला पनि उत्तिकै महत्त्वपूर्ण छ। गृहनिर्माण गर्दा सुख, समृद्धि एवं स्वस्थ जीवनका लागि भनेर उपयोग गरिने तिब्बती-चीनिया शिल्पकला फेङ्ग सुई हिन्दु वैदिक वास्तुपद्धतिभन्दा एकदमै भिन्न छ। चीनबाट तिब्बत हुँदै उत्तरी भेगबाट नेपालमा भित्रिएको फेङ्ग सुईमा आधारित बौद्ध गुम्बा र भवनहरू नेपालको उत्तरी भेगका मनाङ, मुस्ताङ, जुम्ला, हुम्ला र डोल्पा जस्ता भू-भागमा मात्र होइन कि विभिन्न समयमा तिब्बती शरणार्थी, व्यापारी र बौद्ध यात्रीका साथमा नेपाल भित्रिएको फेङ्ग सुईमा आधारित वास्तुका नमूनाहरू काठमाडौँ उपत्यकाका बौद्ध, चोभार, स्वयम्भू आदि भेगमा समेत प्रशस्त देख्न सकिन्छ।

संलग्न वास्तुचक्रको बाह्य भागमा दिइएका मण्डलहरूले प्रत्येक मण्डलका देवता र ती मण्डलमा ढोका राख्दा हुनसक्ने शुभ वा अशुभ फलबारे तलको तालिकामा बताए जस्तै स्पष्ट संकेत गरेका हुन्छन्।

मण्डल वा क्षेत्र	देवता	दिशा	द्वार फल
१	शिखी	ईशान	अग्निभय
२	पर्जन्य	पूर्व	बहुकन्यायोग
३	जयन्त	पूर्व	धनधान्यवृद्धि
४	इन्द्र	पूर्व	राजमान
५	रवि	पूर्व	क्रोधवृद्धि
६	सत्य	पूर्व	असत्य आरोग्य
७	भृशं	पूर्व	क्रूरता
८	अन्तरिक्ष	पूर्व	चोरभय
९	अनिल	आग्नेय	अल्पसन्तान
१०	पूषा	दक्षिण	दासत्व
११	वितथ	दक्षिण	नीच प्रवृत्ति
१२	गृहत्क्षत	दक्षिण	बहुपक्षीय लाभ
१३	यम	दक्षिण	मृत्युभय
१४	गन्धर्व	दक्षिण	कृतघ्नता वृद्धि
१५	भृंगराज	दक्षिण	निर्धनता
१६	मृग	नैऋत्य	सन्ततिपीडा
१७	पितृ	पश्चिम	सन्ततिनाश
१८	दौवारिक	पश्चिम	शत्रुवृद्धि
१९	सुग्रीव	पश्चिम	धनपुत्रनाश
२०	पुष्यदन्त	पश्चिम	धनपुत्रलाभ
२१	वरुण	पश्चिम	धनैश्वर्यवृद्धि
२२	असुर	पश्चिम	राजभय
२३	शाष	पश्चिम	धनक्षय
२४	रोग	पश्चिम	स्वास्थ्यबाधा
२५	पापयक्ष्मा	वायव्य	मृत्युभय
२६	वासुकि	उत्तर	शत्रुवृद्धि
२७	मुख्य	उत्तर	धनपुत्रलाभ
२८	भल्लाट	उत्तर	धनैश्वर्यवृद्धि
२९	सोम	उत्तर	सर्वगुणसम्पन्नता
३०	भुजङ्ग	उत्तर	सन्ततिविवाद
३१	अदिति	उत्तर	स्त्रीदोष
३२	दिति	उत्तर	निर्धनता

उदाहरणका लागि पूर्वतर्फ ढोका राख्नुपरेमा पूर्वी मण्डलमा रहेका १ देखि ९ सम्मका कोठाहरूमध्ये ३ र ४ मण्डलको फल शुभ देखिएको हुनाले सोही मण्डलमा पर्नेगरी ढोका राख्नु उचित हुन्छ। त्यस्तै दक्षिणतर्फ १२, पश्चिमतर्फ २० र २१ तथा उत्तरतर्फ २७, २८ र २९ मण्डलमा ढोका राख्नु शुभ फलदायक हुन्छ।

चीनबाट तिब्बत हुँदै नेपालमा भित्रिएको फेङ्ग सुईमा आधारित बौद्ध गुम्बा र भवनहरूको अस्तित्व नेपालमा रहेकै भए तापनि हामी सामान्यतः वास्तुशास्त्र भन्नाले वैदिक कालदेखि नै वर्तमान नेपाल र आजको उत्तर भारतीय भूभागमा चल्दै आएको पौरस्त्यपरम्परागत वास्तुपद्धतिलाई बुझ्दछौं र नेपालका अधिकाधिक व्यक्तिले उपयोग गर्ने वास्तुपद्धति पनि यही नै हो। यसैले वास्तुशास्त्रीय विधिविधान र यसको प्रक्रियागत पक्षहरूबारे विश्लेषण गर्दा परम्परागत पौरस्त्य वास्तुपद्धतिमा आधारित देहायका बुँदाहरू विशेष उल्लेखनीय एवं परिपालनीय रहेका छन्-

(१) माटो परीक्षण र भू-बनावटको आधारमा भवन निर्माणका लागि शुभाशुभ निर्धारण गर्ने (२) प्रस्तावित ठाउँमा भवन निर्माण गर्दा सम्बद्ध व्यक्तिलाई पर्ने शुभ वा अशुभ असरबारे विश्लेषण गर्ने (३) गृहारम्भका विभिन्न पक्षहरूबारे विचारगरी मुहूर्त एवं शिलान्यासविधि अपनाउने (४) ढोका राख्ने (द्वारन्यास) मुहूर्त एवं द्वारको दिशा निर्धारण गर्ने (५) भवनको ढलान गर्ने वा छाना राख्ने साइत र प्रक्रिया निर्धारण गर्ने (६) गृह व्यवस्थापन र राखनधरन गर्ने दिशा एवं प्रक्रिया निश्चित गर्ने (७) गृहप्रवेशको साइत र प्रक्रिया निश्चित गर्ने (८) गृहप्रवेशपश्चात् गरिने गृहशान्ति र गृहशुद्धिप्रक्रिया तोक्ने (९) गृहसुख र समृद्धिका लागि गरिने अन्य सुधारात्मक प्रक्रियाहरू लागु गर्ने। यस्तै औद्योगिक भवन, सपिङ्ग कम्प्लेक्स, कार्यालय भवन र मठ मन्दिरहरूमा पनि विभिन्न चरणमा वास्तुप्रक्रियाहरू पूरा गर्नुपर्छ। त्यसो गर्नाले आफूले बनाएको घर, महल वा मन्दिरबाट वाञ्छित सुख, समृद्धि र आनन्द प्राप्त हुन सक्दछ।

पृथ्वी आफैं एउटा सिङ्गो वास्तु हो र त्यसका प्रत्येक टुक्रा (त्यसैमध्येको एक टुक्रा तपाईं हाम्रो भागमा पर्छ) पनि सिङ्गो वास्तु हो- घटघटमा आकाश छ भने जस्तै कणकणमा वास्तु छ- यो तथ्य स्मरणीय हुन आउँछ। त्यसैले तपाईं हामी सबैले हाम्रा आ-आफ्ना घर फल्याटमा, प्रत्येक तलामा वा कोठामा समेत वास्तुशास्त्रीय परम्पराअनुसार राखनधरन वा बसोबास गर्नाले बहुपक्षीय लाभ हुन्छ।

## वास्तुअनुरूपको निर्माणबाट हुने फाइदाहरू

समसामयिक गृहनिर्माणकला, सजावट पद्धति (Layout Management) र शास्त्रीय गृहनिर्माण पक्षबारे समेत राम्रो जानकारी राख्ने वास्तुशास्त्री वा ज्योतिषीसँग सल्लाह लिएर गृहारम्भगरी प्रारम्भिक चरणदेखि गृहप्रवेशसम्मका सम्पूर्ण प्रक्रियाहरू पूरा गर्नाले विभिन्न खाले सम्भावित पीडाहरूको स्थलगत रूपमा नै अन्त्य हुन्छ। खास गरेर आफू बस्ने घर वा आवासीय भवनहरू शुभ साइतमा शुरू गर्नाले त्यस्ता खालका अनिष्ट र समस्याहरूको सिर्जना नै हुँदैन।

## व्रतपर्वोपयुक्तानि वचनानि

### वैशाखे

### वैशाखसंक्रान्तौ विश्वध्वजपातनम्

ध्वजभञ्जनकं पश्चात् क्रियते संक्रमे दिने।

दुर्भिक्षनाशनायैव शत्रुपक्षक्षयाय च ॥ इति मनुः

वैशाखस्नानम्- तुलामकरमेषु प्रातस्नानं विधीयते।

हविष्यं ब्रह्मचर्यं च महापातकनाशनम् ॥

अक्षय्यतृतीया- यत्किञ्चिद् दीयते दानं स्वल्पं वा यदि वा बहु।

तत्सर्वमक्षयं यस्मात् तेनेयमक्षया स्मृता ॥

धर्मघटादिदानमन्त्रः-

एष धर्मघटो दत्तो ब्रह्मविष्णुशिवात्मकः।

अस्य प्रदानात् तृप्यन्तु पितरोऽपि पितामहाः ॥

गन्धोदकं तिलैर्मिश्रं सान्नं कुम्भं फलान्वितम्।

पितृभ्यः संप्रदास्यामि ह्यक्षय्यमुपतिष्ठतु ॥

अक्षय्यतृतीया युगादित्वादस्यां पितृतर्पणं श्राद्धञ्च विधेयम्।

सीताजयन्ती-

पुष्यान्वितायां तु कुजे नवम्यां श्रीमाधवे मासि सिते हलाग्रतः।

भुवोऽर्चयित्वा जनकेन कर्षणे सीताविरासीद् व्रतमत्र कुर्यात् ॥

## ज्येष्ठे

वटसावित्रीव्रतम्- अमायां वटमूले सावित्रीपूजनं वटप्रदक्षिणां सूत्रेण सप्तवारं  
वेष्टनञ्च कृत्वा त्रिरात्रोपवासस्तदशक्तौ नक्तमेकभक्तं वाऽवैधव्यकामाः स्त्रियः कुर्युः।

बृहत्तपा तथा रम्भा सावित्री वटपैतृकी ।

कृष्णाष्टमी च भूता च कर्तव्या सम्मुखी तिथिः ॥

दशहराया दशयोगाः-

ज्येष्ठे मासि सिते पक्षे दशम्यां बुधहस्तयोः ।

व्यतीपाते गरानन्दे कन्याचन्द्रे वृषे रवौ ॥

दशयोगे नरः स्नात्वा सर्वपापैः प्रमुच्यते ।

दशहरा- ज्येष्ठशुक्ल प्रतिपदादेखि दशमीसम्म दशहरा हुन्छ । सकेमा प्रतिदिन  
नसके दशमीमा मात्र भए पनि गङ्गा नदी वा जलाशयमा स्नान गरी गङ्गापूजा गर्नलि  
पुण्य मिल्दछ ।

निर्जलाया महत्त्वम्-

ज्येष्ठे मासि नृपश्रेष्ठ या शुक्लैकादशी शुभा ।

निर्जलं समुपोष्यात्र जलकुम्भान् सशर्करान् ॥

प्रदाय विप्रमुख्येभ्यो मोदते विष्णुसन्निधौ ।

मन्त्रः- ज्येष्ठशुक्लदशम्याञ्च संवत्सरसुखं स्मृतम् ।

तस्यां स्नानं प्रकुर्वन्ति दानञ्चैव विशेषतः ॥

यां काञ्चित्सरितं प्राप्य दद्याद् दर्भैस्तिलोदकम् ।

मुच्यते दशभिः पापैः स महापातकोपमैः ॥

अन्यदपि- ज्येष्ठे मासि सिते पक्षे दशमी हस्तसंयुता ।

हरते दश पापानि तस्माद् दशहरा स्मृता ॥

ज्येष्ठपूर्णिमाका दिन तिल दान गरे अश्वमेधयज्ञसमान फल मिल्दछ, दक्षिणासहित  
तिल दान गर्नु बेस हुन्छ ।

## आषाढे

तुलसीस्तोत्रम्-

वृन्दां वृन्दावनीं विश्वपूजितां विश्वपावनीम् ।

पुष्पसारां नन्दिनीञ्च तुलसीं कृष्णजीवनीम् ॥

एतन्नामाष्टकं चैव स्तोत्रनामार्थसंयुतम् ।

यः पठेत् तां च सम्पूज्य सोऽश्वमेधफलं लभेत् ॥

तुलसीदर्शनमन्त्रः- प्रसीद मम देवेशि ! कृपया परया सदा ।

अभीष्टफलसिद्धिञ्च कुरु मे माधवप्रिय ॥

चातुर्मास्यव्रतग्रहणमन्त्रः-

इदं व्रतं मया देव ! गृहीतं पुरतस्तव ।

निर्विघ्नं सिद्धिरायातु त्वत्प्रसादाच्च केशव ॥

चातुर्मास्यव्रते वर्ज्यपदार्थाः-

श्रावणे वर्जयेच्छाकं दधि भाद्रपदे तथा ।

दुग्धमाश्वयुजे मासि कार्तिके द्विदलं त्यजेत् ॥

द्विदलं बहुबीजञ्च वृन्ताकञ्च विवर्जयेत् ।

नित्यान्येतानि विप्रेन्द्र व्रतान्याहुर्मनीषिणः ॥

जम्बीरं राजमाषांश्च मूलकं रक्तमूलकम् ।

कुष्माण्डं चक्षुदण्डं च चातुर्मास्ये त्यजेद् बुधः ॥

विशेषाद् बदरीं धात्रीं कुष्माण्डं तन्तिडीं त्यजेत् ।

जीर्णं वा त्रिफलं ग्राह्यं कथञ्चित् कायशोधनम् ॥

आषाढशुक्लपूर्णिमायां त्रिमुहूर्ताधिकायां गुरुपूजा कार्या, गुरोर्महत्त्वं यथा-

विना तु गुरुणा सम्यग्बोधकेन विपश्चिता ।

नैव विद्याफलप्राप्तिर्गुरुं तस्मात् तु पूजयेत् ॥

अज्ञानदुःखशमनं नरकोद्धारणं तथा ।

कुतो माता पिता वाऽपि बान्धवोऽपि महागुणः ॥

तादृग्भ्युदयं कुर्याद्घादृक् कुर्याद् गुरुर्महत् ।

कोऽन्यो ज्ञानेन दुःखौघादुद्धरेद् भवबन्धनात् ॥

सम्यक् शास्त्रार्थबोद्धारं महादेववद चयेत् ।

## श्रावणे

श्रावणकृष्णचतुर्दशी घण्टाकर्णख्या, रुद्रयामले-

आषाढकृष्णभूताहे घण्टाकर्णख्यनामकम् ।

धमनस्य च मूर्तिं च स्थापयेच्च चतुष्पथे ॥

तदङ्गं दह्यते रात्रौ सर्वदुःखनिवारणम् ।

सा प्रदोषव्यापिनी ग्राह्या ।

यलपञ्चदानम्-

श्रावणशुक्लाष्टम्यां यलपञ्चदानम्, संवत्सरोदये-

अष्टम्यां श्रावणे शुक्ले ब्रह्मशीर्षे ददत्पुरा ।

तस्माद् बौद्धाय तत् कुर्यादन्नदानं समाचरेत् ॥

नागपञ्चमीनिर्णयः-

श्रावणशुक्लपञ्चमी नागपञ्चमी, इयमुदये त्रिमुहूर्तव्यापिनी परविद्धा

ग्राह्या, परेद्युस्त्रिमुहूर्तन्यूना पञ्चमी पूर्वेद्युस्त्रिमुहूर्तन्यूनचतुर्थ्या विद्धा

तदा पूर्वेव । त्रिमुहूर्ताधिकचतुर्थीवेधे द्विमुहूर्तापि परैव, मुहूर्तमात्रा तु

न ग्राह्या । इति धर्मसिन्धुः

कर्कटसंक्रान्तौ लूतप्रक्षेपणमन्त्रः-

कण्डारक ! सुराधीश ! गृहाण दीपमुत्तमम् ।

सरलेन्धनसम्भूतं ममारिष्टं विनाशय ॥

कण्डारक ! रात्रिचर ! लूतादिभयनाशन ।

उल्कामिमां प्रक्षियामि मास्तु लूताभयं मम ॥

श्रावणे सोमवारव्रतम्-

सोमवारे व्रतं कार्यं श्रावणे वै यथाविधि ।

शक्तेनोपोषणं कार्यमथवा निशि भोजनम् ॥

अपुत्रो लभते पुत्रान् निर्धनो धनवान् भवेत् ।

अविद्यो लभते विद्यामिति धर्मविदो विदुः ॥

नागपञ्चमी-

नागपूजनमन्त्रः-

आस्तिकस्य मुनेर्मातर्जगदानन्दकारिणि ।  
एह्येहि मनसे देवि ! नागमातर्नमोऽस्तु ते ॥  
अगस्त्यश्च पुलस्त्यश्च वैशम्पायन एव च ।  
सुमन्तुर्जैमिनिश्चैव पञ्चैते वज्रवारकाः ॥

रक्षाबन्धनमन्त्रः-

येन बद्धो बली राजा दानवेन्द्रो महाबलः ।  
तेन त्वां प्रतिबध्नामि रक्षे मा चल मा चल ॥

यज्ञोपवीतधारणमन्त्रः-

यज्ञोपवीतं परमं पवित्रं प्रजापतेर्यत् सहजं पुरस्तात् ।  
आयुष्यमग्रं प्रतिमुञ्च शुभ्रं यज्ञोपवीतं बलमस्तु तेजः ॥  
हयग्रीवोत्पत्तिः- श्रावण्यां श्रवणे जातः पूर्वं हयशिरा हरिः ।  
जगाद सामवेदं तु सर्वकल्मषनाशनम् ॥  
स्नात्वा सम्पूजयेत् तं तु शङ्खचक्रगदाधरम् ।

नदीनां रजोदोषः-

सिंहकर्कटयोर्मध्ये सर्वा नद्यो रजस्वलाः ।  
तासु स्नानं न कुर्वीत वर्जयित्वा समुद्रगाः ॥  
क्षुद्रनदीषु स्नानं निषिद्धमगस्त्योदयावधिः ।

कृष्णजन्माष्टमीव्रतं नित्यं काम्यञ्च -

ये न कुर्वन्ति जानन्तः कृष्णजन्माष्टमीव्रतम् ।  
ते भवन्ति नराः प्राज्ञा व्याला व्याघ्राश्च कानने ॥  
सिद्धयन्ति सर्वकार्याणि कृते जन्माष्टमीव्रते ।  
धर्ममर्थं च कामं च मोक्षं च मुनिपुङ्गव ॥  
ददाति वाञ्छितानर्थान् यान् चान्यानतिदुर्लभान् ।

भाद्रे

कुशच्छेदनमन्त्रः-

विरञ्चिना सहोत्पन्नः परमेष्ठिनिसर्गतः ।  
नुद सर्वाणि पापानि दर्भ स्वस्तिकरो भव ॥

कुशमहत्त्वम् -

कुशाग्रे वसते रुद्रः कुशमध्ये तु केशवः ।  
कुशमूले वसेद् ब्रह्मा कुशान् मे देहि मेदिनि ॥

भाद्रशुक्लतृतीयायां हरितालिका-

चतुर्थीसहिता या तु सा तृतीया फलप्रदा ।

अवैधव्यकरा स्त्रीणां पुत्रपौत्रप्रवर्धिनी ॥

भाद्रशुक्लचतुर्थी- सा मध्याह्नव्यापिनी ग्राह्या ।

चतुर्थी गणनाथस्य मातृविद्धा प्रशस्यते ।

कन्यादित्ये चतुर्थ्यां तु शुक्ले चन्द्रस्य दर्शनम् ॥

मिथ्याभिटूषणं कुर्यात् तस्मात् पश्येन्न तं तदा ।

चन्द्रदर्शनदोषनिवारणमन्त्रः-

सिंहः प्रसेनमवधीत् सिंहो जाम्बवता हतः ।

सुकुमारक मा रोदीस्तव ह्येष स्यमन्तकः ॥

ऋषिपञ्चमी-

सा मध्याह्नव्यापिनी ग्राह्या ।

पूजाव्रतेषु सर्वेषु मध्याह्नव्यापिनी तिथिः ।

अस्यां ऋषीन् पूजयित्वा कर्षणरहितभूमिजन्यशाकाहारं कुर्यात् ।

दन्तधावनमन्त्रः- आयुर्बलं यशोवर्चः प्रजापशुवसूनि च ।

ब्रह्म प्रज्ञां च मेधां च त्वं नो देहि वनस्पते ॥

दूर्वाष्टमीनिर्णयः-

भाद्रपदे अधिकमासे सति स्कान्दे ।

अधिमासे तु संप्राप्ते नभस्य उदये मुनेः ।

अर्वाग् दूर्वाव्रतं कार्यं परतो नैव कुत्रचित् ॥

इति निर्णयदीपोदाहृतस्कान्दात् कृष्णाष्टम्यामेव कर्तव्यम् ।

दूर्वाष्टमी च सिंहस्थे सूर्ये भाद्रपदशुक्लाष्टमी भवति,

यदि चाष्टम्याः पूर्वमगस्तिरुदेति तदा प्राग् बहुले पक्षे

कार्येति हेमाद्रिसिद्धान्तेऽप्युक्तार्थ- तात्पर्यकत्वाद् युक्त एव ।

दूर्वाष्टमीव्रतगत्यन्तरयुतं नित्यं काम्यञ्च यन्नित्यादिकमपि कालान्तरे कर्तुं  
शक्यते, तन्मलमासे न कार्यम् । काम्यन्तु सर्वथा वर्ज्यमेव ।

द्वादश्यां विष्णुपरिवर्तनोत्सवः-

रात्रौ षोडशोपचारैः विष्णुं संपूज्य प्रार्थयेत्-

वासुदेव ! जगन्नाथ ! प्राप्तेयं द्वादशी तव ।

पार्श्वेन परिवर्तस्व सुखं स्वपीहि माधव ! ॥

पञ्चगव्यप्राशनमन्त्रः-

यत् त्वगस्थिगतं पापं देहे तिष्ठति मामके ।

प्राशनं पञ्चगव्यस्य दहत्यग्निरिवेन्धनम् ॥

सूर्योदयान्तरमगस्त्यार्घ्यदानमन्त्रः-

काशपुष्पप्रतीकाश ! वह्निमारुतसम्भव !

मित्रावरुणयोः पुत्र ! कुम्भयोने ! नमोऽस्तु ते ॥

लोपामुद्रार्घ्यदानमन्त्रः-

राजपुत्रि ! महाभागेऽगस्त्यपत्नि ! वरानने ! ।

लोपामुद्रे ! नमस्तुभ्यमर्घ्यं मे प्रतिगृह्यताम् ॥

दूर्वाष्टम्यां दूर्वापूजनमन्त्रः-

त्वं दूर्वेऽमृतजन्मासि वन्दितासि सुरासुरैः ।

सौभाग्यं सन्ततिं देहि सर्वकार्यकरी भव ॥

यथा शाखाप्रशाखाभिर्विस्तृतासि महीतले ।

तथा ममापि सन्तानं देहि त्वमजरामरम् ॥

दूर्वाष्टमीव्रतमगस्त्योदये कन्यार्के च न कार्यम् ।

## आश्विन

महालयश्राद्धाकरणे दोषमाह-

सूर्ये कन्यागते श्राद्धं यो न कुर्याद् गृहाश्रमी ।

धनपुत्राः कृतस्तस्य पितृनिश्वासापीडनात् ॥

श्राद्धकालनिर्णयः-

पूर्वाह्णे दैविकं श्राद्धमपराह्णे तु पार्वणम् ।

एकोद्विष्टन्तु मध्याह्ने प्रातर्वृद्धिनिमित्तकम् ॥

पार्वणत्वाद् दर्शश्राद्धमप्यपराह्ण एव कर्तव्यम् ।

एकोद्विष्टकालनिर्णयः- मध्याह्नश्च पञ्चधा विभक्ते दिने तृतीयभागः, दिनद्वये तद्व्याप्तावाधिक्येन निर्णयः, अव्याप्तौ पूर्वेव, परविद्धाया निषेधात् ।

चतुर्दश्यां शस्त्रादिहतश्राद्धम्-

समत्वमागतस्यापि पितुः शस्त्रहतस्य च ।

चतुर्दश्यां तु कर्तव्यमेकोद्विष्टं महालये ॥

चतुर्दश्यां तु यच्छ्राद्धं सपिण्डीकरणे कृते ।

एकोद्विष्टविधानेन तत्कार्यं शस्त्रघातिनः ॥

एकोद्विष्टश्राद्धविघ्ने निर्णयः-

श्राद्धविघ्ने समुत्पन्ने ह्यविज्ञाते मृतेऽहनि ।

एकादश्यां तु कर्तव्यं कृष्णपक्षे विशेषतः ॥

गयायां श्राद्धकालः- मीने मेषे स्थिते सूर्ये कन्यायां कार्मुके धटे ।

दुर्लभं त्रिषु लोकेषु गयायां पिण्डपातनम् ॥

कुमारीणां नामानि-

द्विवर्षकन्यामारभ्य दशवर्षावधि कुमारीणां क्रमेण कुमारिका त्रिमूर्तिः कल्याणी

रोहिणी काली चण्डिका शाम्भवी दुर्गा भद्रेति नामानि ।

चन्द्रदर्शनमन्त्रः-

निष्कलङ्क कलाधार गङ्गाधरशिरोमणे ! ।

मुक्ताहार निभाभास बालचन्द्र! नमोऽस्तु ते ॥

घटस्थापननिर्णयः-

द्वितीयादिकलोपेता प्रतिपच्चण्डिकार्चने ।

वर्जनीया प्रयत्नेन विप्लेशो यथाऽम्भसि ॥

अमायुक्तैव सा ग्राह्या प्रतिपच्चण्डिकार्चने ।

अन्यथाकरणे तावद्राज्यभङ्गः प्रजायते ॥

इत्यादिभिर्वचनैरुत्तरानिषेधात् पूर्वेव ।

एकवर्षा तु या कन्या पूजार्थं तां विवर्जयेत् ।

आश्विनशुक्लपक्षे मूलनक्षत्रे सरस्वतीस्थापनम् ।

मूलेषु स्थापनं देव्याः पूर्वाषाढासु पूजनम् ।

उत्तरासु बलिं दद्याच्छ्रवणेन विसर्जयेत् ॥

नाध्यापयेन्न च लिखेन्नाधीयीत कदाचन ।

पुस्तके स्थापिते देव विद्याकामो नरोत्तमः ॥

षष्ठ्यां सायं प्रकुर्वीत बिल्ववृक्षेऽधिवासनम् ।

नवपत्रिका-

रम्भा कची हरिद्रा च जयन्ती बिल्वदाडिमौ ।

अशोको मानवृक्षश्च धान्यादिनवपत्रिकाः॥

रम्भायां ब्रह्माण्डाः, कचौ कालिकायाः, हरिद्रायां दुर्गायाः, जयन्त्यां कार्तिक्याः,

बिल्वे शिवायाः, दाडिमे रक्तदन्तिकायाः, अशोके शोकरहितायाः, माने चामुण्डायाः,

धान्ये लक्ष्म्याः पूजा कार्या ।

विजयादशम्यां शमीदर्शनम्- अमङ्गलानां शमनीं शमनीं दृष्कृतस्य च ।

दुःखप्रणाशिनीं धन्यां प्रपद्येऽहं शमीं शुभाम् ॥

आशीर्वचनमन्त्रः-

स्वस्त्यस्तु ते कुशलमस्तु चिरायुरस्तु गोवाजिहस्तधनधान्यसमृद्धिरस्तु ।

ऐश्वर्यमस्तु विजयोऽस्तु रिपुक्षयोऽस्तु सन्तानवृद्धिसहिता हरिभक्तिरस्तु ॥

आयुर्द्रोणसुते श्रियो दशरथे शत्रुक्षयो राघवे ।

ऐश्वर्यं नहुषे गतिश्च पवने मानश्च दुर्योधने ॥

शौर्यं सूर्यसुते बलं हलधरे सत्यं च कुन्तीसुते ।

विज्ञानं विदुरे भवन्तु भवतां कीर्तिश्च नारायणे ॥

## कार्तिके

कार्तिकशुक्लप्रतिपदि म्हपूजा-

श्रोतव्यं गीतवाद्यादि गन्धादि सगुणं तथा ।

पूजयेद् यमभगिनीं यमं च चित्रगुप्तकम् ॥

मण्डलं क्रियते तत्र स्वपूजां क्रियते महान् ।

जलकुम्भं च दीपं च मार्जनीं च प्रपूजयेत् ॥ इति भविष्यपुराणे ।

कार्तिकस्नानमन्त्रः-

कार्तिकेऽहं करिष्यामि प्रातःस्नानं जनार्दन ।

प्रीत्यर्थं तव देवेश दामोदर नमाम्यहम् ॥

इमं मन्त्रं समुच्चार्य मौनी स्नायाद् व्रती नरः ।

कार्तिकं सकलं मासं नित्यस्नायी जितेन्द्रियः ॥

जपन् हविष्यभुग् दान्तः सर्वपापैः प्रमुच्यते ।

स्मृत्वा भागीरथीं विष्णुं शिवं सूर्यं जले विशेत् ॥

नाभिमात्रे जले तिष्ठन् व्रती स्नायाद् यथाविधि ।

आकाशदीपदानम्- दामोदराय नभसि तुलायां दोलया सह ।

प्रदीपं ते प्रयच्छामि नमोऽनन्ताय वेधसे ॥

कार्तिकमास आकाशदीपदानान्महाश्रीप्राप्तिः ।

कार्तिककृष्णत्रयोदश्यां यमदीपदानम्-

कार्तिकस्यासिते पक्षे त्रयोदश्यां निशामुखे ।

यमदीपं बहिर्दद्यादपमृत्युर्विनश्यति ॥

मन्त्रः-

मृत्युना पाशदण्डाभ्यां कालेन श्यामया सह ।

त्रयोदश्यां दीपदानात् सूर्यजः प्रीयतां मम ॥

नरकचतुर्दश्यां दीपदानमन्त्रः-

दत्तो दीपश्चतुर्दश्यां नरक ! प्रीतये मया ।

चतुर्वर्तिसमायुक्तः सर्वपापापनुत्तये ॥

तस्मिन्नेव दिने माषपत्रप्राशनमन्त्रः-

नुद सर्वाणि पापानि नरकादर्शनं कुरु ।

प्राशनामि नवपत्राणि माष! देहि यशोबलम् ॥

काकबलिदानमन्त्रः- ऐन्द्रवारुणवायव्या याम्या वै नैत्रहृतास्तथा ।

वायसाः प्रतिगृह्णन्तु मया दत्तं बलिं त्विमम् ॥

श्वबलिदानमन्त्रः- द्वौ श्वानौ श्यामशबलौ वैवस्वतकुलोद्भवौ ।

ताभ्यामन्नं प्रदास्यामि रक्षतां पथि सर्वदा ॥

**गोपूजनमन्त्रः-**

लक्ष्मीर्या लोकपालानां धेनुरूपेण सस्थिता ।  
 घृतं वहति यज्ञार्थं मम पापं व्यपोहतु ॥  
 कार्तिकशुक्लप्रतिपदि गोवर्द्धनपूजनमन्त्रः-  
 गोवर्द्धन धराधार गोकुलत्राणकारक !  
 कृष्णबाहुकृतच्छाय गवां कोटिप्रदो भव ॥  
 बलिराजप्रार्थनामन्त्रः- बलिराज! नमस्तुभ्यं दैत्यदानववन्दित ॥  
 इन्द्रशत्रोऽमरात्त ! विष्णुसान्निध्यदो भव ॥  
 यमद्वितीयायां यमराजप्रार्थनामन्त्रः-  
 धर्मराज! नमस्तुभ्यं नमस्ते यमुनाग्रज ॥  
 पाहि मां किङ्करैः सार्द्धं सूर्यपुत्र ! नमोऽस्तु ते ।  
 यमं च चित्रगुप्तं च यमदूतांश्च पूजयेत् ।  
 यमद्वितीयायां भ्रातरं समभ्यर्च्य प्रार्थयेत्-  
 आयुर्लक्ष्मीर्यशोधैर्यं निर्भयत्वमरोगिता ।  
 वाक्पटुत्वमजाड्यञ्च जायतां तव सर्वदा ॥  
 ततो भ्राता भगिनीं संपूज्य प्रार्थयेत्-  
 पतिपुत्रधनैश्वर्यं सौभाग्यं जन्मजन्मनि ।  
 अक्षयं जायतां देवि धर्मराजप्रसादतः ॥  
 भीष्मपञ्चके भीष्माष्टम्यामर्घ्यदानमन्त्रः-  
 वसूनामवताराय शन्तनोरात्मजाय च ।  
 अर्घ्यं ददामि भीष्माय ह्याबालब्रह्मचारिणे ॥  
 कुष्माण्डनवमी- कार्तिके नवमी शुक्ला पितृणामुत्सवाय च ।  
 तस्यां स्नानं हुतं दत्तमनन्तफलदं भवेत् ॥  
 श्राद्धे ग्राह्यपुष्पाणि- अगष्ट्यं भृङ्गराजश्च तुलसी शतपत्रिका ।  
 चम्पकं तिलपुष्पञ्च षडेते पितृवल्लभाः ॥  
 चातुर्मास्यव्रतसमाप्तिमन्त्रः- इदं व्रतं मया देव कृतं प्रीत्यै तव प्रभो ।  
 न्यूनं सम्पूर्णतां यातु त्वत्प्रसादाज्जनार्दन ॥  
 कार्तिककृत्यम्- तुलसीदललक्षण कार्तिके योऽर्चयेद्भरिम् ।  
 पत्रे पत्रे मुनिश्रेष्ठ मौक्तिकं लभते फलम् ॥

कार्तिके धात्रिवृक्षाधश्चित्रान्नैस्तोषयेद्भरिम् ।  
 ब्राह्मणान् भोजयेद् भक्त्या स्वयं भुञ्जीत बन्धुभिः ॥  
 धात्रीच्छायां समाश्रित्य भुङ्क्ते योऽन्नं हि मानवः ।  
 ब्राह्मणान् भोजयित्वा तु वार्षिकं किल्विषं हरेत् ॥

दीपदानमहिमा- एकतः सर्वदानानि दीपदानं तथैकतः ।  
 कार्तिके दीपदानस्य कलां नार्हन्ति षोडशीम् ॥

**मार्गे**

बालाचतुर्दश्यां कृत्यकर्माणि-कार्तिके कृष्णभूतायां श्रीबाला नाम एव हि ।  
 तद्दिने शिवपूजां च व्रतं च क्रियते बुधैः ॥  
 सुवर्णरत्तिकातुल्यं ब्रीहिमेकं परिक्षिपेत् ।  
 मृगस्थलीं परिभ्रम्य पुनर्जन्म न विद्यते ॥  
 पूजयेत् पशुपं देवं गुह्येशीं परमेश्वरीम् ।  
 वासुकिं नागराजेन्द्रं तद्दिने परिपूजयेत् ॥

त्रिजटार्घ्यदानमन्त्रः- रामाय वरदे देवि ! सीतायै प्रियवादिनि ।  
 गृहाणार्घ्यं मया दत्तं त्रिजटायै नमो नमः ॥  
 नवान्नप्राशनविधिः- प्राशनीयाद् दधिसंयुक्तं नवं विप्राभिमन्त्रितम् ।  
 गृहीत्वा ब्राह्मणानुज्ञां सदधि प्राशयेन्नवम् ॥

**पौषे**

बुधवासरसहितायाः पौषशुक्लाष्टम्या महत्त्वम्-  
 पौषे मासि यदा देवि ! शुक्लाष्टम्यां बुधो भवेत् ।  
 तस्यां स्नानं जपो होमस्तर्पणं विप्रभोजनम् ॥  
 मत्प्रीतये कृतं देवि ! शतं साहस्रिकं भवेत् ।  
 भूतविद्धेन कर्तव्ये दर्शपूर्णं कदाचन ॥  
 वर्जयित्वा मुनिश्रेष्ठ ! सावित्रीव्रतमुत्तमम् ।

**माघे**

माघस्नानमन्त्रः-  
 दुःखदारिद्र्यनाशाय श्रीविष्णोस्तोषणाय च ।  
 प्रातःस्नानं करोम्यद्य माघे पापविनाशनम् ॥  
 मकरस्थे रवौ माघे गोविन्दाच्युत ! माधव ! ।  
 स्नानदानेन मे देव ! यथोक्तफलदो भव ॥

**माघमासनियमाः-**

भूमौ शयित्वा होतव्यमाज्यतिलसमन्वितम् ।  
 हविष्यं ब्रह्मचर्यञ्च माघमासे महाफलम् ॥  
 स्नात्वा माघे शुभे तीर्थे प्राप्नुवन्तीप्सितं फलम् ।  
 तिलस्नायी तिलोद्धर्ती तिलहामी तिलोदकी ॥  
 तिलभुक् तिलदाता च पट्टितलाः पापनाशनाः ।  
 माघशुक्लपञ्चम्यां विशेषः-  
 माघमासे नृपश्रेष्ठ शुक्लायां पञ्चमीतिथौ ।  
 रतिकामौ तु सम्पूज्य कर्तव्यः सुमहोत्सवः ॥  
 दानानि च प्रदेयानि तेन तुष्यति माधवः ।  
 तस्यां सरस्वतीपूजा च कार्या ।  
 माघशुक्लसप्तमी रथसप्तमी, साऽरूणोदयव्यापिनी ग्राह्या ।  
 सूर्यग्रहणतुल्या तु शुक्ला माघस्य सप्तमी ।  
 अरूणोदयवेलायां तस्यां स्नानं महाफलम् ॥  
 माघे मासि सिताष्टम्यां सतिलं भीष्मतर्पणम् ।  
 श्राद्धं च ये नराः कुर्युस्ते स्युः सन्तति भागिनः ॥

**फाल्गुने**

चीरदाहनिर्णयः-  
 भद्रामुखोत्तरं प्रदोषकाल एव चीरदाहः ।  
 प्रदोषव्यापिनी ग्राह्या पूर्णिमा फाल्गुनी सदा ।  
 तस्यां भद्रामुखं त्यक्त्वा पूज्या होला निशामुखे ।  
 हुताशनं फाल्गुनपौर्णमास्यां निशीथपूर्वं ज्वलयेच्छुभार्थी ।  
 पश्चात्तमस्तज्ज्वलने दिवा वा नृपश्रियं हन्त्यपि पक्षतिर्वा ॥  
 मध्यरात्रमतिक्रम्य विष्टिपूर्तिर्यदा भवेत् ।  
 प्रदोषे ज्वालयेद् वह्निं सुखसौभाग्यदायकम् ॥  
 चीरभस्मधारणमन्त्रः- वन्दितासि सुरेन्द्रेण ब्रह्मणा शङ्करेण च ।  
 अतस्त्वं पाहि नो देवि! भूते! भूतिप्रदा भव ॥

**चैत्रे**

चैत्रे विश्वध्वजोत्थानम्-  
 चैत्रे च विश्वयात्रायां ध्वजस्योत्थानकं चरेत् ।  
 सर्वदुःखविनाशाय सर्वशत्रुक्षयाय च ॥ इति राजमार्तण्डे ।

चूतपुष्पप्राशनमन्त्रः- चूतमग्नं वसन्तस्य माकन्दकुसुमं तव ।  
 सचन्दनं पिबाम्यद्य सर्वकामार्थसिद्धये ॥  
 निम्बपत्रप्राशनमन्त्रः- सचन्दनानि पत्राणि निम्बस्य प्रपिबाम्यहम् ।  
 संवत्सरं ममारोग्यं भूयान्निम्बस्य भक्षणात् ॥

अशोककलिकाप्राशनमन्त्रः- त्वमशोक वराभीष्ट मधुमाससमुद्भव ।  
पिवामि शोकसन्तप्तो मामशोकं सदा कुरु ॥

तिथिनिर्णयः- यां तिथिं समनुप्राप्य उदयं याति भास्करः ।  
सा तिथिः सकला ज्ञेया दानाध्ययनकर्मसु ॥

भूकम्पे लग्नफलम्-  
भूकम्पसमये कर्कटमकरमीनलग्नेषु कूर्मश्चलति, तत्फलं मरणम् ।

मिथुनःसिंहतुलालग्नेषु सर्पश्चलति, तत्फलं दुर्भिक्षम् ।  
कुम्भधनुकन्यालग्नेषु पृथ्वी चलति, तत्फलं समर्थम् ।

मेषवृश्चिकःवृषलग्नेषु हस्तिश्चलति, तत्फलं कल्याणम् ॥  
दशदानानि- गोभूतिलहिरण्याऽज्यवासोधान्यगुडानि च ।  
रौप्यं लवणमित्याहुर्दशदानान्यनुक्रमात् ॥

चितापिण्डदानप्रकाराः-  
अवनेजनदाम्- शवदाहानन्तरं स्नात्वाऽपसव्यं कृत्वा दक्षिणाभिमुखः  
कुशतिलजलान्यादाय शवदाहस्थले षट्षु पिण्डस्थानेष्ववनेजनं दद्यात् ।  
अद्येहामुकगोत्र अमुकप्रेत प्रथमपिण्डस्थाने इदमवनेजनं ते मया दीयते  
तवोपतिष्ठताम् ।

एवं द्वितीयादिषु पिण्डस्थानेष्ववनेजनं दद्यात् ।

चितापिण्डदानम्-  
ततः कुशतिलजलसहितं प्रथमपिण्डमादाय सङ्कल्पं कुर्यात् ।  
अद्येहामुकगोत्र अमुकप्रेत मृत्युस्थाने शव एष पिण्डस्ते मया दीयते  
तवोपतिष्ठताम् ।

अनेनैव प्रकारेण द्वारचत्वरविश्रामदारुसञ्चयचितास्थानेषु क्रमेण  
पान्थस्वेचरभूतप्रेतसाधकनामभिः पृथक् पृथक् पिण्डान् दद्यात् ।

प्रत्यवनेजनदानम्- कुशतिलजलान्यादाय अद्येहामुकगोत्र अमुकप्रेत प्रथमपिण्डे  
इदं प्रत्यवनेजनं ते मया दीयते तवोपतिष्ठताम् ।

अनेनैव प्रकारेण द्वितीयादिषु पिण्डेषु प्रत्यवनेजनं दद्यात् ।

धनिष्ठापञ्चकनिर्णयः- आदौ कृत्वा धनिष्ठार्धमितन्नक्षत्रपञ्चकम् ।  
रेवत्यन्तं सदा दूष्यमशुभं दाहकर्मणि ॥  
शवस्य च समीपे तु क्षेप्तव्याः पुत्तलास्तदा ।  
दर्भमयास्तु चत्वार ऋक्षमन्त्राभिमन्त्रिताः ॥  
श्राद्धे निषिद्धपुष्पाणि- केतकीं करवीरञ्च बकुलं कुन्दकं तथा ।  
पाटलीं चैव जातिञ्च श्राद्धे यत्नेन वर्जयेत् ॥

शयने पूर्वादिशिरःफलानि- प्राक्शिरःशयने विद्या धनमायुश्च दक्षिणे ।  
पश्चिमे प्रबला चिन्ता हानिमृत्युस्तथोत्तरे ॥

अमावास्याजननफलम्- अमावास्योद्भवा कन्या पतिहन्त्री यथा भवेत् ।  
षोडशसंस्काराः- गर्भाधानं पुंसवनं सीमन्तो जातकर्म च ।

नामक्रिया निष्क्रमोन्नप्राशनं वपनक्रिया ॥  
कर्णवेधो व्रतादेशो वेदारम्भक्रियाविधिः ।  
केशान्तस्नानमुद्वाहो विवाहाग्निसंस्कारः ।  
त्रेताग्निसंग्रहश्चैव संस्काराः षोडश स्मृताः ।

नववधूपतिगृहनिवासविचारः-  
उद्वाहात् प्रथमे शुचौ यदि वसेद् भर्तुर्गृहे कन्यका  
हन्यात् तज्जननीं क्षये निजतनुं ज्येष्ठे पतिज्येष्ठकम् ।  
पौषे च श्वशुरं पतिं च मलिने चैत्रे स्वपित्रालये  
तिष्ठन्ती पितरं निहन्ति न भयं तेषामभावे भवेत् ॥

मूलादिनक्षत्रजन्मफलम्-  
आद्ये पिता नाशमुपैति मूल-  
पादे द्वितीये जननी तृतीये ।

धनं चतुर्थेऽस्य शुभोऽथ शान्त्या  
सर्वत्र सत् स्यादहिभे विलोमम् ॥

मङ्गलकार्येषु रजस्वलाविचारः-  
विवाहव्रतचूडासु माताभार्ये रजस्वले ।  
तदा न मङ्गलं कार्यं शुद्धौ कार्यं शुभेप्सुभिः ॥

संक्रान्तिपुण्यकालनिर्णयः-  
प्रागूर्ध्वा दश पूर्वतः षडवनिस्तदपराः पूर्वतस्त्रिंशत्षोडश पूर्वतोऽथ परतः पूर्वाः  
परा स्युर्दश ।

पूर्वा षोडश चोत्तरा ऋतुभुवः पश्चात् खवेदाः पुनः  
पूर्वाः षोडश चोत्तरा पुनरथो पुण्यास्तु मेषादितः ॥  
अस्यार्थः- मेषे प्रागूर्ध्वं च दश घटिकाः पुण्यकालः, वृषे पूर्वाः षोडश, मिथुने  
पराः षोडश, कर्के पूर्वास्त्रिंशत्, सिंहे पूर्वाः षोडश, कन्यायां पराः षोडश, तुलायां  
प्रागूर्ध्वा दश, वृश्चिके पूर्वाः षोडश, धनुषि पराः षोडश, मकरे चत्वारिंशत् पराः,  
कुम्भे पूर्वाः षोडश, मीने परा षोडशेति ।

चन्द्रदिग्ज्ञान-  
मेष सिंह धनुमा पूर्व वृष कन्या मकरमा दक्षिण मिथुनः तुला कुम्भमा पश्चिम  
कर्कट वृश्चिकः मीनमा उत्तर चन्द्रमा हुन्छन् ।  
चन्द्रफल-  
सन्मुखमा अर्थलाभ, दाहिनेमा सुखसम्पत्ति, वाममा धननाश, पृष्ठमा अनिष्ट हुन्छ ।

चन्द्रवर्णज्ञानफल-  
मेष, सिंह, वृश्चिकः रक्तफल- कलह,  
वृष, कर्कट, तुला श्वेतफल- सिद्धि,  
मीन, धनु, मिथुनः पीतफल- शुभ,  
कन्या, मकर, कुम्भ, कृष्णफल- अशुभ ।

भद्रवासफल-  
मेष, वृष, मिथुन, वृश्चिकमा भद्रा स्वर्गमा फल- सौख्य ।  
कर्कट, सिंह, कुम्भ, मीनमा भद्रा मर्त्यलोकमा फल- कार्यनाश ।  
कन्या, तुला, धनु, मकरमा भद्रा पातालमा फल- धनागम ।

योगिनीविचार-  
१।९ पूर्व, २।१० उत्तर, ३।११ आग्नेय, ४।१२ नैऋत्य, ५।१३ दक्षिण, ६।१४ पश्चिम,  
७।१५ वायव्य, ८।३० तिथिवाट ईशान योगिनी जान्नु, त्यसको फल सन्मुख वाम  
अशुभ, पछाडि र दाहिने शुभ हुन्छ ।



**अन्नप्राशनमुहूर्त-** पुत्रको ६ वा ८, पुत्रीको ५ वा ७ सौर महिनामा २।३।५।७।९।१०।१३ तिथि, सोम बुध गुरु शुक्रवार अश्वि. रो. मृ. पु. ति. ३ उत्तरा ह.चि.स्वा.अनु.अभि.श्र.ध.श.रे.यी १७ नक्षत्रमा जन्मर्क्षलग्नदेखि अष्टमलग्न र त्यसको नवमांशक, १।८।१२ लग्न छाडी केन्द्र त्रिकोण तृतीयमा, शुभग्रह ३।६।११ मा पापग्रह भई दशम स्थान शुद्धगरी शुभ बेलामा अन्नप्राशन गराउनु ।

**कण्विधमुहूर्त-** चैत्र पौष तिथिक्षय चतुर्मास जन्ममास रिक्तातिथि समवर्ष जन्मतारा छोडी ६।७।८ महिना वा जन्म दिनदेखि १२।१६ दिनमा बुध, गुरु, शुक्र, सोमवार विषमवर्षमा श्र.ध.पु.मू.रे.चि.अनु.ह.अश्वि.ति.अभि.यी नक्षत्रमा केन्द्रत्रिकोणमा शुभग्रह ३।६।११ मा पापग्रह भई गुरु, शुक्रका लग्नमा अष्टमस्थान शुद्धगरी कर्णविध गर्नु । छोराको दाहिने छोरीको बायाँ कान पहिला छेड्नु ।

**चूडामुहूर्त-** गर्भाधान वा जन्मदेखि ३।५।७ वर्षमा ४।८।१।१२।१४ तिथि, पर्वदिन चैत्र, जन्मराशि वा लग्नदेखि अष्टम लग्न छाडी, उत्तरायण सोम, बुध, गुरु, शुक्रवार शुभलग्न शुभांशकमा लग्नदेखि अष्टमस्थान शुद्धगरी ३।६।११ मा पापग्रह भई मृ.रे.चि.स्वा.पु.श्र.ध.श.ह.अश्वि.ति.अभि.ज्ये.यी नक्षत्रमा मुण्डन गर्नु ।

**व्याकरणारम्भमुहूर्त-** अश्वि.रो.मृ.पु.ति.ह.चि.स्वा.वि.यी नक्षत्रमा बुध, गुरु, शुक्रवारमा शुभ हुन्छ ।

**कपालढारी, नाउ ढाउंछा मुहूर्त-** अश्वि.मृ.पु. ति.ह.चि. स्वा. ज्ये. श्र.ध.श. रे.यी १२ नक्षत्रमा सोम, बुध, गुरु, शुक्रवारमा शुभ हुन्छ ।

**अक्षरारम्भमुहूर्त-** गणेश, विष्णु, सरस्वती, लक्ष्मी, यिनको पूजा गरी ५ वर्षमा १।१।२।१०।२।५।६।३ तिथि उत्तरायण ह.अश्वि.ति.अभि.श्र.स्वा.रे.पु.अश्ले.चि.अनु.यी नक्षत्रमा सोम, बुध, गुरु, शुक्रवारमा चरलग्न छाडी शुभ लग्न शुभांशकमा अक्षरारम्भ गराउनु शुभ हुन्छ ।

**गणितारम्भमुहूर्त-** रो.मृ.ति.ह.अनु.शत.पू.भा.रे.यी नक्षत्रमा बुध, गुरु, शुक्रवारमा शुभ हुन्छ ।

**कन्यावरणमुहूर्त-** कृ.रो.मृ.म. ३ पूर्वा ३ उत्तरा ह.स्वा.अनु.मृ.श्र.ध.रे.यी नक्षत्र शुक्रवारमा शुभ हुन्छ ।

**स्वयत्वरणमुहूर्त-** कृ.रो.३पूर्वा.३ उत्तरा.यी नक्षत्रमा शुभ हुन्छ ।

**वधुप्रवेशमुहूर्त-** विवाहदेखि १६ दिनभित्र समदिन वा ५।७।९ दिनमा १६ दिन नाघ्यो भने विषममास विषम वर्ष लिन ५ वर्षदेखि अधिक भए शुभ । मुहूर्तमा ३ उत्तरा रो. ह. अश्वि. ति. अभि. मृ.रे. चि.अनु.श्र.ध.मू.स्वा.यी नक्षत्रमा ४।९।१४ तिथि रवि मङ्गल बुधवारलाई छोडी वधुप्रवेश गराउनु ।

**द्विरागतनमुहूर्त-** सन्मुख दक्षिण शुक्र छाडी विषम १।३।५ वर्ष १।८।११ राशिमा सूर्यमा रवि, गुरु, शुद्धि भई सोम, बुध, गुरु, शुक्रवार ३।१२।६।७।२ लग्न ह.अश्वि.ति.अभि. ३ उत्तरा रो.स्वा.पु.श्र.ध.श.मू.रे.चि.अनु.मृ.यी १८ नक्षत्रमा द्विरागतन गर्नु ।

**प्रथमस्नानस्वत्वात्मा जलस्पर्शनमुहूर्त-** अश्वि.मृ. ३ उत्तरा. ह. स्वा. अनु. रे.यी नक्षत्रमा रवि, मंगल, बृहस्पतिवारमा शुभ हुन्छ ।

**मूर्तिकाजलस्पर्शनमुहूर्त-** अश्वि.मृ. ३ उत्तरा. ह. स्वा. रे. अनु.यी नक्षत्रमा रवि, भौम, गुरुवारमा शुभ छ ।

**यावामुहूर्त-** योगिनी राहु दक्षिण या पीठ चन्द्र सन्मुख वा दक्षिण भई नक्षत्रशूल, वारशूल, बालक, गर्भिणी स्त्री, नयाँ दुलहीलाई सन्मुख दक्षिण शुक्र छाडी लग्न सन्मुख वा दक्षिण लिन २।३।५।७।९।१०।११।१३ तिथि अश्वि.पु.अनु.मृ.ति.रे.ह.श्र.ध.यी नक्षत्रमा उत्तम, ३ पूर्वा. ३ उत्तरा. रो.ज्ये.मू.श.यी नक्षत्र मध्यम, चर द्विस्वभाव लग्नदेखि केन्द्रत्रिकोणमा शुभग्रह ३।६।११ मा पापग्रह भई ८ स्थान शुद्धगरी कुम्भ कुम्भांशक मीन मीनांशक त्याज्यघटी लालाटिक, परिघ, दण्ड, घातचन्द्र तिथ्यादि सन्मुख सूर्यअर्धरात्रिमा उत्तर शुक्रः चन्द्रगुरु अस्त बाल्य, वृद्धत्व, व्यतीपात, भद्रा, वैधृति, उषाकाल, पूर्वगोधूलि, परिचम, सम्पूर्ण अशुभ योगादि छाडी शुभवेला शुभांशकमा यात्रा गर्नु ।

**गृहारम्भमुहूर्त-** कर्ताको सूर्य गुरु चन्द्रवली भई जामित्र विवाहोक्त दोष सम्पूर्ण छाडी ४ । ९। १४ तिथि रवि मंगलवार चरलग्न चरांशक छाडी मृ. रे. चि. अनु. ३ उत्तरा रो.श.स्वा.ध.ह.ति.यी नक्षत्रमा पौष, फाल्गुन, वैशाख, श्रावण, कार्तिक, मार्गशीर्ष मासमा वृषवास्तुचक्र जुराई गृहारम्भ गर्नु ।

**शिवाभ्यासमुहूर्त-** अश्वि.रो.मृ.ति.ह. ३ उत्तरा. श्र.रे.यी नक्षत्र शुभ छन् । खातारम्भमा राहुको मुख र नाग जुराउनुपर्छ ।

**गृहप्रवेशमुहूर्त-** उत्तरायण ज्येष्ठ, माघ, फाल्गुन, वैशाखमा मृ. रे अनु.३ उत्तरा. रो.यी नक्षत्रमा जन्मराशि वा लग्नदेखि ३।६।११ मा पापग्रह १।४।७।९।१।५।१।२।३ स्थानमा शुभग्रह भई ४।८ स्थान शुद्धगरी जन्मर्क्ष लग्नदेखि अष्टम लग्न छाडी रवि, मंगलवार रिक्ता अमातिथि चरलग्न चरांशक चैत्र छाडी शुद्ध भकूटमा जलपूर्ण कलश ब्राह्मण अधि लगाई कलश चक्र समेत जुराई गृहप्रवेश गर्नु ।

**वास्तुमुहूर्त-** वैशाख, श्रावण, कार्तिक, मार्गशीर्ष, फाल्गुन महिना रो.मृ.पु.ति. उफा.ह. चि.स्वा.रे.अनु.पू.श्र.ध.श.अश्वि.यी नक्षत्रमा २।३।५।६।१०।११ लग्नमा वास्तु गर्नु शुभ छ ।

**जीर्णगृहप्रवेशमुहूर्त-** कार्तिक, मार्गशीर्ष, श्रावण, मास श.ति.स्वा.ध.मृ.रे.चि.अनु. ३ उत्तरा.रो.यी नक्षत्रमा जीर्ण गृह प्रवेश गर्नु । गुरु शुक्रास्तको दोष छैन ।

**द्वारारम्भमुहूर्त-** अश्वि. ३ उत्तरा. ह.ति.श्र.मृ.स्वा.रे.रो.यी नक्षत्रमा द्वार चक्र जुराई ढोका बसाल्नु शुभ छ ।

**पशुहरूको गृहप्रवेशमुहूर्त-** ४।९।१।४।३० तिथि मंगलवार श्र. ३ उत्तरा रो. नक्षत्र छाडी शुभग्रहको लग्नदेखि ८ स्थान शुद्धगरी उनका योनि नक्षत्रमा योगिनीचक्र जुराई पशुलाई सार्नु शुभ छ ।

**गाई मीनी किंवा बैटका मुहूर्त-** अश्वि.पु.ति.ह.वि.ज्ये.श.रे.यी नक्षत्र शुभ छन् ।  
**पुष्पनिर्माणमुहूर्त-** अश्वि. रो.आ.ति. ३ पूर्वा ३ उत्तरा यी नक्षत्र शुभ छन् । चुल्लीचक्र जुराउनु । लोकमा श्रावण महिना छोड्दछन् ।

**वस्त्रारम्भमुहूर्त-** अश्वि.ह.चि.स्वा.अनु.रे.यी नक्षत्रमा सधवा स्त्रीको वस्त्र गहनादि लाउनु । स्त्री वा पुरुषहरूलाई रिक्तातिथि छाडी पु.ति.रो.आ. ३ उत्तरा.यी नक्षत्रमा बुध, बृहस्पति, शुक्रवार शुभ छन् ।

**द्वयप्रयोगमुहूर्त-** स्वा.पु.मू.रे.चि.अनु.वि.ति.श्र.ध.श. अश्वि.यी नक्षत्रमा बुधवार छाडी चरलग्नदेखि ५।८।९ स्थान शुद्धगरी धन दिनु बुधवार ऋण नदिनु रवि, मंगलवार नलिन ऋण लिनले त्यसका वंशमा ऋण रहन्छ ।

**गृहद्वारमुहूर्त-** २।३।५।१०।११।१३ तिथिमा ह.अश्वि.ति.अभि.चि.स्वा.मृ.पु.रो. उफा.उषा.अनु.यी नक्षत्रमा रवि, मंगलवार छाडी घर छाड्नु शुभ छ । ३।१।२।१।३० गतेहरूमा अग्निबाण पर्दछ । अग्निबाण पार्न हुँदैन ।

**नवान्नप्राशनमुहूर्त-** अश्वि.मृ.पु.ति.ह.चि.स्वा.अनु.अभि.श्र.ध.श.रे.यी शुभ नक्षत्रमा १।६।११ तिथि शनि, मङ्गलवार, चैत्र, पौष, मास, विषघटी छाड्नु ।

**शीतलविधमुहूर्त-** अश्वि.रो.मृ.ति.ह.चि.स्वा.अनु.अभि.श्र.ध.रे.यी नक्षत्र रवि, मंगल, बृहस्पतिवार शुभ छन् । लोकमा द्विपुष्कर पञ्चक जन्मवार जन्मनक्षत्र छोड्दछन् ।

**औषधि सेवन गर्नु मुहूर्त-** अश्वि.मृ.पु.ति.ह.चि.स्वा.अनु.मृ.श्र.ध.श.रे.यी नक्षत्रमा आइत, सोम, बुध, बृहस्पति, शुक्रवार शुभ छ ।

**हस्तारो गढी-** अश्वि.रो.मृ.पु.ति. ३ उत्तरा ह.चि.स्वा.वि.अनु.मृ.श्र.ध.श.रे.यी नक्षत्रमा रवि शनिवार ४।६।९।१४ तिथि ४।५।७।९।१०।११ लग्न छोडी हलचक्र जुराई खेतबारीमा हलो जोत्नु बेस छ । औँसी र पूर्णिमा तिथिमा हलो जोत्नुहुँदैन ।

**बीज छर्नु मुहूर्त-** अश्वि.रो.मृ.ति. ३ उत्तरा ह.चि.स्वा.अनु.मृ.ध.रे.यी नक्षत्रमा रवि भौम शनि ४।६।९।१४ तिथि ४।५।७।९।१०।११ लग्न छोडी फणिचक्र जुराई बिउ छन् ।

**रोपाई गढी मुहूर्त-** रो.उफा.वि.मृ.श.पू.भा.यी ६ नक्षत्रमा मङ्गल शनिवार छोडी बिउ छरेको ठाउँबाट अन्त सार्नु रोप्नु शुभ छ ।

**मुठी बिँदा मुहूर्त-** भ.कृ.मृ.आ.ति.अश्ले.म. ३ उत्तरा. ह.चि.स्वा.ज्ये.मृ.पू.श्र.ध.पू.भा.यी नक्षत्रमा ४।९।१४ तिथि सोम, शनिवार छोडी पार्केका अन्न काट्नु टिप्नु उखेल्नु बेस छ ।

**ढाई गढी मुहूर्त-** रो.म.पू.फा.उफा.अनु.ज्ये.मृ.श.रे.यी नक्षत्रमा दाजी गर्नु धान अन्य चुट्नु फार्नु बेस छ ।

**भकारी मर्बा मुहूर्त-** अश्वि.रो.मृ.पु.ति. ३ उत्तरा. ह.चि.स्वा.अनु.पू.श्र.ध.श.रे.यी नक्षत्रमा रवि, मङ्गल, शनिवार १।४।७ लग्न छाडी तयार भएको अन्न भकारीमा थन्क्याउनु बेस छ ।

**वधुप्रवेशमुहूर्त-** विवाहदिनदेखि २।३।५।६।७।८।९।१०।१२।१४।१६ दिनमा शुभ । १६ दिन बितेपछि वर्षदिनभित्र विषम वर्ष विषम महिनामा गर्नुपर्छ । दुष्टयोगरहित १।२।३।५।७।८।९।१०।१२।१५ तिथिहरूमा सोम, बुध, बृहस्पति, शुक्रवारमा ३ उ. रो. अश्वि. ह. ति. मृ. रे. चि. अनु. श्र. ध. म. स्वा.यी नक्षत्र र २।३।५।६।८।९।११।१२ लग्नमा, लग्नदेखि १।२।५।७।९।१०।११ मा शुभग्रह र ३।६।११ मा पापग्रह, ४।८ स्थानग्रहरहित भएमा शुभ हुन्छ । आइत, मंगल, बुध, शनिवार पार्न हुँदैन ।

**जीर्णगृहप्रवेशमुहूर्त-** कार्तिक मार्गशीर्ष श्रावणमास श.ति.स्वा.ध.मृ.रे.चि.अनु.३ उत्तरा रो.यी नक्षत्रमा जीर्णगृह प्रवेश गर्नु । गुरु-शुक्रास्तको दोष छैन ।

### विश्वविद्यालय सभा

१. कुलपति सम्माननीय प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओली	अध्यक्ष
२. सहकुलपति माननीय शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्री कृष्णगोपाल श्रेष्ठ	उपाध्यक्ष
३. उपकुलपति, प्रा.डा. यादवप्रकाश लामिछाने	सदस्य
४. विश्वविद्यालय अनुदान आयोगका अध्यक्ष प्रा.डा. भीमप्रसाद सुवेदी	सदस्य
५. राष्ट्रिय योजना आयोगका सदस्य (शिक्षा) डा. उषा भ्ता	सदस्य
६. त्रिभुवन विश्वविद्यालयका उपकुलपति प्रा.डा. धर्मकान्त बास्कोटा	सदस्य
७. नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठानका उपकुलपति सहप्रा.डा. जगमान गुरुङ	सदस्य
८. नेपाल विज्ञान तथा प्रविधि प्रज्ञा-प्रतिष्ठानका उपकुलपति प्रा.डा. सुनीलबाबु श्रेष्ठ	सदस्य
९. शिक्षाध्यक्ष,	सदस्य -सचिव
१०. विश्वविद्यालयहरूका भू.पू.उपकुलपति मध्येबाट प्रा. चिरञ्जीवी शर्मा	सदस्य
११. शिक्षा मन्त्रालयका सचिव रामप्रसाद थपलिया	सदस्य
१२. अर्थ मन्त्रालयका सचिव शिशिरकुमार ढुङ्गाना	सदस्य
१३. गुठी संस्थानका अध्यक्ष मीनराज चौधरी	सदस्य
१४. कुलसचिव सहप्रा. माधव अधिकारी	सदस्य
१५. अनुसन्धान केन्द्रका कार्यकारि- निर्देशक प्रा.डा. सुधनकुमार पौडेल	सदस्य
१६. प्राचार्यहरूमध्येबाट एक जना	सदस्य
१७. निर्वाचित शिक्षक प्रतिनिधि	सदस्य
१८. निर्वाचित शिक्षक प्रतिनिधि	सदस्य
१९. निर्वाचित शिक्षक प्रतिनिधि	सदस्य
२०. शिक्षाविद्हरूमध्येबाट माननीय रेखा शर्मा	सदस्य
२१. संस्कृतका प्रतिष्ठित विद्वान्हरूमध्येबाट प्रा. माधवराज गौतम	सदस्य
२२. ने.सं.वि.प्राध्यापक संघका प्रतिनिधि सहप्रा. शम्भु गौतम	सदस्य
२३. ने.प्रा.सं. प्रतिनिधि अध्यक्ष प्रा. बुद्धबहादुर थापा	सदस्य
२४. चन्दादाताहरू मध्येबाट माननीय सुजिता शाक्य	सदस्य
२५. प्रतिष्ठित समाजसेवी मध्येबाट माननीय अनिता देवकोटा	सदस्य
२६. ने.सं.वि. कर्मचारी संघका प्रतिनिधि अध्यक्ष	सदस्य
२७. ने.सं.वि. स्वतन्त्र विद्यार्थी युनियनका सभापतिहरूमध्येबाट एक जना	सदस्य

### कार्यकारिपरिषद्

१. उपकुलपति, प्रा.डा. यादवप्रकाश लामिछाने	अध्यक्ष
२. शिक्षाध्यक्ष,	सदस्य
३. कुलसचिव सहप्रा. माधव अधिकारी	सदस्य-सचिव
४. प्राचार्यहरूमध्येबाट १ जना	सदस्य
५. सहप्रा. डा. रमेश घिमिरे	सदस्य

### प्राज्ञिक-परिषद्

१. उपकुलपति, प्रा.डा. यादवप्रकाश लामिछाने	अध्यक्ष
२. शिक्षाध्यक्ष,	सदस्य-सचिव
३. कुलसचिव सहप्रा. माधव अधिकारी	सदस्य
४. कार्यकारि-निर्देशक प्रा. डा. सुधनकुमार पौडेल	सदस्य
५. परीक्षानियन्त्रक सहप्रा. डा. बाबुराम आचार्य	सदस्य
६. ने.सं.वि. प्राध्यापक संघ प्रतिनिधि सहप्रा. शम्भु गौतम	सदस्य
७. विषय समितिका अध्यक्षहरूमध्येबाट पाँच जना	सदस्य
८. विभागीय प्रमुखहरूमध्येबाट पाँच जना	सदस्य
९. प्राचार्यहरूमध्येबाट दुई जना	सदस्य
१०. सम्बन्धनप्राप्त विद्यापीठका प्राचार्यहरूमध्येबाट एक जना	सदस्य
११. वरिष्ठ शिक्षकहरूमध्येबाट दुई जना	सदस्य

### विद्यापरिषद्

१. आयुर्वेद अध्ययन संस्थानका डीन, प्रा. डा. संजय पोखरेल	अध्यक्ष
२. आयुर्वेद, योग तथा प्राकृतिक चिकित्सा विषय समितिका अध्यक्षहरू	सदस्य
३. सम्बद्ध विषयका विषयसमितिका सदस्यहरूमध्येबाट तीन जना	सदस्य
४. शास्त्रीय विषयतर्फका विषय समितिका अध्यक्षमध्येबाट दुई जना	सदस्य
५. आङ्गिक तथा सम्बन्धनप्राप्त विद्यापीठका प्राचार्यमध्येबाट एक जना	सदस्य
६. कार्यकारि निर्देशक, अनुसन्धान केन्द्र प्रा. डा. सुधनकुमार पौडेल	सदस्य
७. परीक्षानियन्त्रक सहप्रा. डा. बाबुराम आचार्य	सदस्य
८. स्वास्थ्य मन्त्रालय अन्तर्गतको आयुर्वेद विभागका प्रतिनिधि एक जना	सदस्य
९. आयुर्वेद काउन्सिलका रजिष्ट्रार	सदस्य
१०. सहायक डीन सहप्रा.डा.राजेश्वर अर्याल	सदस्य-सचिव

### पञ्चाङ्ग निर्देशक समिति

१. उपकुलपति, प्रा.डा. यादवप्रकाश लामिछाने	संयोजक
२. पूर्व उपकुलपति आचार्य पूर्णचन्द्र ढुङ्गेल	सदस्य
३. प्रा.डा. दीर्घराज घिमिरे	सदस्य
४. प्रा.डा. ऋषिराम पौडेल	सदस्य
५. सहप्रा. डा. जगमान गुरुङ	सदस्य

### पञ्चाङ्ग निर्माण समिति

१. प्रा.डा. रामचन्द्र गौतम	संयोजक
२. प्रा.शम्भुप्रसाद ढकाल	सदस्य
३. प्रा. दिनेशराज पन्त	सदस्य
४. प्रा.श्रीकृष्ण अधिकारी	सदस्य
५. प्रा.डा. देवमणि भट्टराई	सदस्य
६. प्रा. खुमाकान्त रेग्मी	सदस्य
७. सहप्रा. डा. माधवप्रसाद पाण्डेय	सदस्य
८. उपप्रा. स्थानेश्वर भट्टराई	सदस्य-सचिव

### अनुसन्धानपरिषद्

१. शिक्षाध्यक्ष,	अध्यक्ष
२. प्रा.डा. नुरापति पोखरेल	सदस्य
३. प्रा.डा. गोपालप्रसाद शर्मा अधिकारी	सदस्य
४. प्रा.डा. धरणीधर शर्मा	सदस्य
५. प्रा.डा. नाराणप्रसाद बेल्वासे	सदस्य
६. सहप्रा.डा. सरस्वती पोखरेल	सदस्य
७. प्राचार्य मध्येबाट एक जना	सदस्य
८. प्रा.डा. सुधनकुमार पौडेल (कार्यकारि-निर्देशक)	सदस्य-सचिव

### सांस्कृतिक अध्ययन विकास परिषद्

१. शिक्षाध्यक्ष,	अध्यक्ष
२. कुलसचिव सहप्रा. माधव अधिकारी	उपाध्यक्ष
३. वरिष्ठ शिक्षकहरूमध्येबाट दुई जना	सदस्य
४. संस्कृति भाषा सम्बद्ध विशेषज्ञ मध्येबाट दुई जना	सदस्य
५. अनुसन्धान केन्द्रका कार्यकारि-निर्देशक प्रा.डा. सुधनकुमार पौडेल	सदस्य
६. प्राचार्य मध्येबाट एक जना	सदस्य
७. राष्ट्रिय सांस्कृतिक अध्ययन केन्द्रका कार्यकारि-निर्देशक उपप्रा.डा. जर्मन चौधरी	सदस्य-सचिव

## विश्वविद्यालय अन्तर्गतका आंगिक तथा सम्बन्धनप्राप्त विद्यापीठको विवरण आंगिक विद्यापीठहरू

क्र.सं.	विद्यापीठ	प्राचार्यको नाम
१.	विश्वविद्यालय विद्यापीठ दाङ	सहप्रा. उदयरज सुवेदी
२.	वाल्मीकि विद्यापीठ काठमाडौं	प्रा.डा. भागवत ढकाल
३.	जनता विद्यापीठ दाङ	सहप्रा. योगराज शर्मा
४.	पिण्डेश्वर विद्यापीठ धरान	उपप्रा. काशीनाथ पौडेल
५.	या.व.ल.ना. विद्यापीठ महोत्तरी	सहप्रा. डा. वीरेन्द्रकुमारलाल कर्ण
६.	रुरु संस्कृत विद्यापीठ गुल्मी	उपप्रा. खगेश्वर गौतम
७.	जनकहजारी विद्यापीठ धनुषा	उपप्रा. श्यामकिशोर गोडत
८.	शारदा विद्यापीठ कञ्चनपुर	सहप्रा. भोजराज जोशी
९.	बिन्दुवासिनी संस्कृत विद्यापीठ पोखरा	उपप्रा. डा. जगन्नाथ रेग्मी
१०.	भानु संस्कृत विद्यापीठ तनहुँ	सहप्रा. पूर्णचन्द्र वाग्ले
११.	वी.पी. संस्कृत विद्यापीठ सोलुखुम्बु	उपप्रा. लोकनाथ दाहाल
१२.	हरिहर संस्कृत विद्यापीठ अर्घाखाँची	उपप्रा. शालिकराम पौडेल
१३.	कालिका संस्कृत विद्यापीठ गैडाकोट	सहप्रा. रामचन्द्र कण्डेल
१४.	केन्द्रीय आयुर्वेद विद्यापीठ दाङ	उपप्रा.डा. मंगलाकान्त भ्ना
१५.	एक वर्षे शिक्षाशास्त्री रानीपोखरी काठमाडौं	संयोजक- सहप्रा. गिरिराज सुवेदी

### सम्बन्धनप्राप्त विद्यापीठहरू संस्कृत शास्त्रीय विषय

क्र.सं.	संस्थाको नाम	सञ्चालित तह	प्राचार्यको नाम
१.	राधादामोदर संस्कृत विद्यापीठ, केलादीघाट, स्याङ्जा	शास्त्री	सहप्रा. खेमराज खनाल
२.	महेश संस्कृत गुरुकुलम् (विद्यापीठ), देवघाट, तनहुँ	शास्त्री र आचार्य	सहप्रा. डा. गुरुप्रसाद सुवेदी
३.	सरस्वती विद्यापीठ, मणिग्राम, रूपन्देही	शास्त्री	श्रीबालकृष्ण पाठक
४.	संस्कृत विद्यापीठ, धरान	शास्त्री	प्रा. पुरुषोत्तम भट्टराई
५.	परमानन्द संस्कृत विद्यापीठ देवघाट तनहुँ	शास्त्री	सुभाव चैतन्य ब्रम्हचारी

आयुर्वेद अध्ययन संस्थान, डीन प्रा. डा. सञ्जय पोखरेल, सहायक डीन सहप्रा. डा. राजेश्वर अर्याल,

१. मिथिला आयुर्वेद कलेज तथा अनुसन्धान केन्द्र जनकपुर	आयुर्वेद स्नातक (B.A.MS.)
२. पतञ्जलि आयुर्वेद कलेज एण्ड रिसर्च सेन्टर, काभ्रे, धुलिखेल	आयुर्वेद स्नातक (B.A.MS.)

### परीक्षा समिति

१. कुलसचिव सहप्रा. माधव अधिकारी	अध्यक्ष
२. उपप्रा. डा. रघुनाथ नेपाल	सदस्य
३. उपप्रा. श्यामा खनाल	सदस्य
४. परीक्षानियन्त्रक सहप्रा. डा. बाबुराम आचार्य	सदस्य-सचिव

### अनुगमन समिति

१. शिक्षाध्यक्ष,	अध्यक्ष
२. कुलसचिव सहप्रा. माधव अधिकारी	उपाध्यक्ष
३. प्राध्यापकहरूमध्येबाट	सदस्य-सचिव

## नेपालसंस्कृतविश्वविद्यालय अन्तर्गतका विद्यापीठहरूमा पढाइने विषय

'क' वर्गीय विषय- ऋग्वेद, सामवेद, शुक्लयजुर्वेद, अथर्ववेद, व्याकरण, प्राचीनन्याय, नव्यन्याय, सिद्धान्तज्यौतिष, फलितज्यौतिष, पूर्वमीमांसा, शाङ्करवेदान्त, साहित्य, धर्मशास्त्र, तन्त्र, इतिहासपुराण, सर्वदर्शन, बौद्धदर्शन, प्राच्यराजशास्त्र, नीतिशास्त्र  
'ख' वर्गीय विषय- नेपाली, अंग्रेजी, राजनीतिशास्त्र, अर्थशास्त्र, गणित, हिन्दी, मैथिली, नेपाली, अंग्रेजी आयुर्वेद स्नातक वि.ए.एम.एस (B.A.M.S.)- आयुर्वेद उत्तरमध्यमा सरहका विषय,

### आयुर्वेद उत्तरमध्यमा

मूलक्षेत्र- मौलिकसिद्धान्त, रसशास्त्र तथा भैषज्यकल्पना, द्रव्यगुण, शरीररचना तथा क्रियाविज्ञान, विकृतिविज्ञान, निदानचिकित्सा, कौमारभृत्य तथा प्रसूतितन्त्र, शल्यशालाक्य, अनिवार्यक्षेत्र- संस्कृत, नेपाली, अंग्रेजी, नेपालपरिचय सहायकक्षेत्र- भौतिकशास्त्र, रसायनशास्त्र, जीवविज्ञान, वनस्पतिविज्ञान, गणित

### प्रशिक्षण तथा अन्य कार्यक्रम

कर्मकाण्डप्रशिक्षण, संस्कृतभाषाप्रशिक्षण, विदेशीहरूलाई संस्कृतभाषाप्रशिक्षण, शिविरसञ्चालन (संस्कृतभाषा-योग-कम्प्युटर आदि), योगप्रशिक्षण, सोपाधिक-निरुपाधिक अनुसन्धान तथा वृत्तिविकासकार्यक्रम, विभागीयकार्यक्रम, शिक्षक-कर्मचारिसेवा तथा प्रवेशपूर्व-प्रशिक्षण, विषयगतशिक्षण तथा अभिमुखीकरणकार्यक्रम, संस्कृतनाट्यप्रदर्शन, ग्रन्थप्रकाशन, पञ्चाङ्गनिर्माण प्रकाशन तथा अतिरिक्त क्रियाकलाप आदि ।

### शिक्षाशास्त्र (वि.एड)- तर्फ पढाइ हुने विषयहरू

(क) अनिवार्य विषय	(ख) विशिष्टीकरण विषय
१- शिक्षाको आधार	१- नेपाली शिक्षा
२- शिक्षा मनोविज्ञान	२- अंग्रेजी शिक्षा
	३- सामाजिक शिक्षा
	४- गणित शिक्षा
	५- संस्कृत शिक्षा

### सम्बन्धप्राप्त शिक्षाशास्त्र

१. पाँचथर बहुमुखी क्याम्पस, फिदिम, पाँचथर	एकवर्षे शिक्षाशास्त्री (B.Ed.)
२. कपिलवस्तु बहुमुखी क्याम्पस, तौलिहवा, कपिलवस्तु	एकवर्षे शिक्षाशास्त्री (B.Ed.)
३. बनेपा क्याम्पस, काभ्रेपलाञ्चोक, बनेपा	एकवर्षे शिक्षाशास्त्री (B.Ed.)
४. उत्तमधन्वन्तरी आयुर्वेद कलेज बी.एड., रौतहट	एकवर्षे शिक्षाशास्त्री (B.Ed.)
५. एक्टिव एकेडेमी कलेज बसुन्धरा, काठमाडौं	एकवर्षे शिक्षाशास्त्री (B.Ed.)

योग प्रशिक्षणको लागि सम्बन्धनप्राप्त संस्था

● वागेश्वरी आध्यात्मिक परिषद्, योगी नरहरिनाथ आश्रम, देवघाटधाम

### विश्वविद्यालय सभा

१. कुलपति सम्माननीय प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओली	अध्यक्ष
२. सहकुलपति माननीय शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्री कृष्णगोपाल श्रेष्ठ	उपाध्यक्ष
३. उपकुलपति, प्रा.डा. यादवप्रकाश लामिछाने	सदस्य
४. विश्वविद्यालय अनुदान आयोगका अध्यक्ष प्रा.डा. भीमप्रसाद सुवेदी	सदस्य
५. राष्ट्रिय योजना आयोगका सदस्य (शिक्षा) डा. उषा भ्ता	सदस्य
६. त्रिभुवन विश्वविद्यालयका उपकुलपति प्रा.डा. धर्मकान्त बास्कोटा	सदस्य
७. नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठानका उपकुलपति सहप्रा.डा. जगमान गुरुङ	सदस्य
८. नेपाल विज्ञान तथा प्रविधि प्रज्ञा-प्रतिष्ठानका उपकुलपति प्रा.डा. सुनीलबाबु श्रेष्ठ	सदस्य
९. शिक्षाध्यक्ष,	सदस्य -सचिव
१०. विश्वविद्यालयहरूका भू.पू.उपकुलपति मध्येबाट प्रा. चिरञ्जीवी शर्मा	सदस्य
११. शिक्षा मन्त्रालयका सचिव रामप्रसाद थपलिया	सदस्य
१२. अर्थ मन्त्रालयका सचिव शिशिरकुमार ढुङ्गाना	सदस्य
१३. गुठी संस्थानका अध्यक्ष मीनराज चौधरी	सदस्य
१४. कुलसचिव सहप्रा. माधव अधिकारी	सदस्य
१५. अनुसन्धान केन्द्रका कार्यकारि- निर्देशक प्रा.डा. सुधनकुमार पौडेल	सदस्य
१६. प्राचार्यहरूमध्येबाट एक जना	सदस्य
१७. निर्वाचित शिक्षक प्रतिनिधि	सदस्य
१८. निर्वाचित शिक्षक प्रतिनिधि	सदस्य
१९. निर्वाचित शिक्षक प्रतिनिधि	सदस्य
२०. शिक्षाविद्हरूमध्येबाट माननीय रेखा शर्मा	सदस्य
२१. संस्कृतका प्रतिष्ठित विद्वान्हरूमध्येबाट प्रा. माधवराज गौतम	सदस्य
२२. ने.सं.वि.प्राध्यापक संघका प्रतिनिधि सहप्रा. शम्भु गौतम	सदस्य
२३. ने.प्रा.सं. प्रतिनिधि अध्यक्ष प्रा. बुद्धबहादुर थापा	सदस्य
२४. चन्दादाताहरू मध्येबाट माननीय सुजिता शाक्य	सदस्य
२५. प्रतिष्ठित समाजसेवी मध्येबाट माननीय अनिता देवकोटा	सदस्य
२६. ने.सं.वि. कर्मचारी संघका प्रतिनिधि अध्यक्ष	सदस्य
२७. ने.सं.वि. स्वतन्त्र विद्यार्थी युनियनका सभापतिहरूमध्येबाट एक जना	सदस्य

### कार्यकारिपरिषद्

१. उपकुलपति, प्रा.डा. यादवप्रकाश लामिछाने	अध्यक्ष
२. शिक्षाध्यक्ष,	सदस्य
३. कुलसचिव सहप्रा. माधव अधिकारी	सदस्य-सचिव
४. प्राचार्यहरूमध्येबाट १ जना	सदस्य
५. सहप्रा. डा. रमेश घिमिरे	सदस्य

### प्राज्ञिक-परिषद्

१. उपकुलपति, प्रा.डा. यादवप्रकाश लामिछाने	अध्यक्ष
२. शिक्षाध्यक्ष,	सदस्य-सचिव
३. कुलसचिव सहप्रा. माधव अधिकारी	सदस्य
४. कार्यकारि-निर्देशक प्रा. डा. सुधनकुमार पौडेल	सदस्य
५. परीक्षानियन्त्रक सहप्रा. डा. बाबुराम आचार्य	सदस्य
६. ने.सं.वि. प्राध्यापक संघ प्रतिनिधि सहप्रा. शम्भु गौतम	सदस्य
७. विषय समितिका अध्यक्षहरूमध्येबाट पाँच जना	सदस्य
८. विभागीय प्रमुखहरूमध्येबाट पाँच जना	सदस्य
९. प्राचार्यहरूमध्येबाट दुई जना	सदस्य
१०. सम्बन्धनप्राप्त विद्यापीठका प्राचार्यहरूमध्येबाट एक जना	सदस्य
११. वरिष्ठ शिक्षकहरूमध्येबाट दुई जना	सदस्य

### विद्यापरिषद्

१. आयुर्वेद अध्ययन संस्थानका डीन, प्रा. डा. संजय पोखरेल	अध्यक्ष
२. आयुर्वेद, योग तथा प्राकृतिक चिकित्सा विषय समितिका अध्यक्षहरू	सदस्य
३. सम्बद्ध विषयका विषयसमितिका सदस्यहरूमध्येबाट तीन जना	सदस्य
४. शास्त्रीय विषयतर्फका विषय समितिका अध्यक्षमध्येबाट दुई जना	सदस्य
५. आङ्गिक तथा सम्बन्धनप्राप्त विद्यापीठका प्राचार्यमध्येबाट एक जना	सदस्य
६. कार्यकारि निर्देशक, अनुसन्धान केन्द्र प्रा. डा. सुधनकुमार पौडेल	सदस्य
७. परीक्षानियन्त्रक सहप्रा. डा. बाबुराम आचार्य	सदस्य
८. स्वास्थ्य मन्त्रालय अन्तर्गतको आयुर्वेद विभागका प्रतिनिधि एक जना	सदस्य
९. आयुर्वेद काउन्सिलका रजिष्ट्रार	सदस्य
१०. सहायक डीन सहप्रा.डा.राजेश्वर अर्याल	सदस्य-सचिव

### पञ्चाङ्ग निर्देशक समिति

१. उपकुलपति, प्रा.डा. यादवप्रकाश लामिछाने	संयोजक
२. पूर्व उपकुलपति आचार्य पूर्णचन्द्र ढुङ्गेल	सदस्य
३. प्रा.डा. दीर्घराज घिमिरे	सदस्य
४. प्रा.डा. ऋषिराम पौडेल	सदस्य
५. सहप्रा. डा. जगमान गुरुङ	सदस्य

### पञ्चाङ्ग निर्माण समिति

१. प्रा.डा. रामचन्द्र गौतम	संयोजक
२. प्रा.शम्भुप्रसाद ढकाल	सदस्य
३. प्रा. दिनेशराज पन्त	सदस्य
४. प्रा.श्रीकृष्ण अधिकारी	सदस्य
५. प्रा.डा. देवमणि भट्टराई	सदस्य
६. प्रा. खुमाकान्त रेग्मी	सदस्य
७. सहप्रा. डा. माधवप्रसाद पाण्डेय	सदस्य
८. उपप्रा. स्थानेश्वर भट्टराई	सदस्य-सचिव

### अनुसन्धानपरिषद्

१. शिक्षाध्यक्ष,	अध्यक्ष
२. प्रा.डा. नुरापति पोखरेल	सदस्य
३. प्रा.डा. गोपालप्रसाद शर्मा अधिकारी	सदस्य
४. प्रा.डा. धरणीधर शर्मा	सदस्य
५. प्रा.डा. नाराणप्रसाद बेल्वासे	सदस्य
६. सहप्रा.डा. सरस्वती पोखरेल	सदस्य
७. प्राचार्य मध्येबाट एक जना	सदस्य
८. प्रा.डा. सुधनकुमार पौडेल (कार्यकारि-निर्देशक)	सदस्य-सचिव

### सांस्कृतिक अध्ययन विकास परिषद्

१. शिक्षाध्यक्ष,	अध्यक्ष
२. कुलसचिव सहप्रा. माधव अधिकारी	उपाध्यक्ष
३. वरिष्ठ शिक्षकहरूमध्येबाट दुई जना	सदस्य
४. संस्कृति भाषा सम्बद्ध विशेषज्ञ मध्येबाट दुई जना	सदस्य
५. अनुसन्धान केन्द्रका कार्यकारि-निर्देशक प्रा.डा. सुधनकुमार पौडेल	सदस्य
६. प्राचार्य मध्येबाट एक जना	सदस्य
७. राष्ट्रिय सांस्कृतिक अध्ययन केन्द्रका कार्यकारि-निर्देशक उपप्रा.डा. जर्मन चौधरी	सदस्य-सचिव

## विश्वविद्यालय अन्तर्गतका आंगिक तथा सम्बन्धनप्राप्त विद्यापीठको विवरण आंगिक विद्यापीठहरू

क्र.सं.	विद्यापीठ	प्राचार्यको नाम
१.	विश्वविद्यालय विद्यापीठ दाङ	सहप्रा. उदयरज सुवेदी
२.	वाल्मीकि विद्यापीठ काठमाडौं	प्रा.डा. भागवत ढकाल
३.	जनता विद्यापीठ दाङ	सहप्रा. योगराज शर्मा
४.	पिण्डेश्वर विद्यापीठ धरान	उपप्रा. काशीनाथ पौडेल
५.	या.व.ल.ना. विद्यापीठ महोत्तरी	सहप्रा. डा. वीरेन्द्रकुमारलाल कर्ण
६.	रुरु संस्कृत विद्यापीठ गुल्मी	उपप्रा. खगेश्वर गौतम
७.	जनकहजारी विद्यापीठ धनुषा	उपप्रा. श्यामकिशोर गोहित
८.	शारदा विद्यापीठ कञ्चनपुर	सहप्रा. भोजराज जोशी
९.	बिन्दुवासिनी संस्कृत विद्यापीठ पोखरा	उपप्रा. डा. जगन्नाथ रेग्मी
१०.	भानु संस्कृत विद्यापीठ तनहुँ	सहप्रा. पूर्णचन्द्र वाग्ले
११.	वी.पी. संस्कृत विद्यापीठ सोलुखुम्बु	उपप्रा. लोकनाथ दाहाल
१२.	हरिहर संस्कृत विद्यापीठ अर्घाखाँची	उपप्रा. शालिकराम पौडेल
१३.	कालिका संस्कृत विद्यापीठ गैडाकोट	सहप्रा. रामचन्द्र कण्डेल
१४.	केन्द्रीय आयुर्वेद विद्यापीठ दाङ	उपप्रा.डा. मंगलाकान्त भ्ना
१५.	एक वर्षे शिक्षाशास्त्री रानीपोखरी काठमाडौं	संयोजक- सहप्रा. गिरिराज सुवेदी

## सम्बन्धनप्राप्त विद्यापीठहरू संस्कृत शास्त्रीय विषय

क्र.सं.	संस्थाको नाम	सञ्चालित तह	प्राचार्यको नाम
१.	राधादामोदर संस्कृत विद्यापीठ, केलादीघाट, स्याङ्जा	शास्त्री	सहप्रा. खेमराज खनाल
२.	महेश संस्कृत गुरुकुलम् (विद्यापीठ), देवघाट, तनहुँ	शास्त्री र आचार्य	सहप्रा. डा. गुरुप्रसाद सुवेदी
३.	सरस्वती विद्यापीठ, मणिग्राम, रूपन्देही	शास्त्री	श्रीबालकृष्ण पाठक
४.	संस्कृत विद्यापीठ, धरान	शास्त्री	प्रा. पुरुषोत्तम भट्टराई
५.	परमानन्द संस्कृत विद्यापीठ देवघाट तनहुँ	शास्त्री	सुभाव चैतन्य ब्रम्हचारी

आयुर्वेद अध्ययन संस्थान, डीन प्रा. डा. सञ्जय पोखरेल, सहायक डीन सहप्रा. डा. राजेश्वर अर्याल,

१. मिथिला आयुर्वेद कलेज तथा अनुसन्धान केन्द्र जनकपुर	आयुर्वेद स्नातक (B.A.MS.)
२. पतञ्जलि आयुर्वेद कलेज एण्ड रिसर्च सेन्टर, काभ्रे, धुलिखेल	आयुर्वेद स्नातक (B.A.MS.)

### परीक्षा समिति

१. कुलसचिव सहप्रा. माधव अधिकारी	अध्यक्ष
२. उपप्रा. डा. रघुनाथ नेपाल	सदस्य
३. उपप्रा. श्यामा खनाल	सदस्य
४. परीक्षानियन्त्रक सहप्रा. डा. बाबुराम आचार्य	सदस्य-सचिव

### अनुगमन समिति

१. शिक्षाध्यक्ष	अध्यक्ष
२. कुलसचिव सहप्रा. माधव अधिकारी	उपाध्यक्ष
३. प्राध्यापकहरूमध्येबाट	सदस्य-सचिव

## नेपालसंस्कृतविश्वविद्यालय अन्तर्गतका विद्यापीठहरूमा पढाइने विषय

'क' वर्गीय विषय- ऋग्वेद, सामवेद, शुक्लयजुर्वेद, अथर्ववेद, व्याकरण, प्राचीनन्याय, नव्यन्याय, सिद्धान्तज्यौतिष, फलितज्यौतिष, पूर्वमीमांसा, शाङ्करवेदान्त, साहित्य, धर्मशास्त्र, तन्त्र, इतिहासपुराण, सर्वदर्शन, बौद्धदर्शन, प्राच्यराजशास्त्र, नीतिशास्त्र  
'ख' वर्गीय विषय- नेपाली, अंग्रेजी, राजनीतिशास्त्र, अर्थशास्त्र, गणित, हिन्दी, मैथिली, नेपाली, अंग्रेजी आयुर्वेद स्नातक वि.ए.एम.एस (B.A.M.S.)- आयुर्वेद उत्तरमध्यमा सरहका विषय,

### आयुर्वेद उत्तरमध्यमा

मूलक्षेत्र- मौलिकसिद्धान्त, रसशास्त्र तथा भैषज्यकल्पना, द्रव्यगुण, शरीररचना तथा क्रियाविज्ञान, विकृतिविज्ञान, निदानचिकित्सा, कौमारभृत्य तथा प्रसूतितन्त्र, शल्यशालाक्य, अनिवार्यक्षेत्र- संस्कृत, नेपाली, अंग्रेजी, नेपालपरिचय सहायकक्षेत्र- भौतिकशास्त्र, रसायनशास्त्र, जीवविज्ञान, वनस्पतिविज्ञान, गणित

### प्रशिक्षण तथा अन्य कार्यक्रम

कर्मकाण्डप्रशिक्षण, संस्कृतभाषाप्रशिक्षण, विदेशीहरूलाई संस्कृतभाषाप्रशिक्षण, शिविरसञ्चालन (संस्कृतभाषा-योग-कम्प्युटर आदि), योगप्रशिक्षण, सोपाधिक- निरुपाधिक अनुसन्धान तथा वृत्तिविकासकार्यक्रम, विभागीयकार्यक्रम, शिक्षक-कर्मचारिसेवा तथा प्रवेशपूर्व-प्रशिक्षण, विषयगतशिक्षण तथा अभिमुखीकरणकार्यक्रम, संस्कृतनाट्यप्रदर्शन, ग्रन्थप्रकाशन, पञ्चाङ्गनिर्माण प्रकाशन तथा अतिरिक्त क्रियाकलाप आदि ।

## शिक्षाशास्त्र (वि.एड)- तर्फ पढाइ हुने विषयहरू

(क) अनिवार्य विषय	(ख) विशिष्टीकरण विषय
१- शिक्षाको आधार	१- नेपाली शिक्षा
२- शिक्षा मनोविज्ञान	२- अंग्रेजी शिक्षा
	३- सामाजिक शिक्षा
	४- गणित शिक्षा
	५- संस्कृत शिक्षा

## सम्बन्धप्राप्त शिक्षाशास्त्र

१. पाँचथर बहुमुखी क्याम्पस, फिदिम, पाँचथर	एकवर्षे शिक्षाशास्त्री (B.Ed.)
२. कपिलवस्तु बहुमुखी क्याम्पस, तौलिहवा, कपिलवस्तु	एकवर्षे शिक्षाशास्त्री (B.Ed.)
३. बनेपा क्याम्पस, काभ्रेपलाञ्चोक, बनेपा	एकवर्षे शिक्षाशास्त्री (B.Ed.)
४. उत्तमधन्वन्तरी आयुर्वेद कलेज बी.एड., रौतहट	एकवर्षे शिक्षाशास्त्री (B.Ed.)
५. एक्टिभ एकेडेमी कलेज बसुन्धरा, काठमाडौं	एकवर्षे शिक्षाशास्त्री (B.Ed.)

योग प्रशिक्षणको लागि सम्बन्धनप्राप्त संस्था

● वागेश्वरी आध्यात्मिक परिषद्, योगी नरहरिनाथ आश्रम, देवघाटधाम

वि. सं. २०७८ (सन् २०२१/२२) मा नेपालमा मनाइने अन्तराष्ट्रिय दिवसहरू

क्र.सं.	दिवस	Date	क्र.सं.	दिवस	Date
१	प्रतिलिपि अधिकार दिवस	21 Apr	३१	गरिबी निवारण दिवस	17 Oct.
२	पृथ्वी दिवस	22 Apr	३२	संयुक्त राष्ट्रसंघ दिवस	24 Oct.
३	श्रमिक दिवस	1 May	३३	युनेस्को दिवस	4 Nov.
४	प्रेस स्वतन्त्रता दिवस	3 May	३४	मधुमेह दिवस	14 Nov.
५	रेडक्रस दिवस	8 May	३५	बाल अधिकार दिवस	20 Nov.
६	परिवार दिवस	15 May	३६	टेलिभिजन दिवस	21 Nov.
७	दूर सञ्चार दिवस	17 May	३७	एड्स दिवस	1 Dec.
८	धूमपान विरोध दिवस	31 May	३८	दासता उन्मूलन दिवस	2 Dec.
९	निर्दोष बाल - बालिका माथि अत्याचारविरुद्धको दिवस	4 Jun	३९	अपाङ्ग दिवस	3 Dec.
१०	वातावरण दिवस	5 Jun	४०	स्वयंसेवक दिवस	5 Dec.
११	खडेरिविरुद्ध संघर्षको दिवस	17 Jun	४१	नागरिक उड्डयन दिवस	7 Dec.
१२	दुर्व्यसनविरुद्धको दिवस	26 Jun	४२	मानव अधिकार दिवस	10 Dec.
१३	खेलकुद पत्रकार दिवस	2 Jul	४३	जैविक विविधता दिवस	29 Dec.
१४	जनसंख्या दिवस	11 Jul	४४	योग दिवस	14 Jan.
१५	शरणार्थी दिवस	20 Jul	४५	भन्सार दिवस	26 Jan.
१६	भू-संरक्षण दिवस	8 Aug	४६	प्रणय दिवस (भ्यालेन्टाइनडे)	14 Feb.
१७	आदिवासी दिवस	9 Aug	४७	मातृभाषा दिवस	21 Feb.
१८	युवा दिवस	12 Aug	४८	नारी दिवस	8 Mar.
१९	शिक्षा तथा साक्षरता दिवस	8 Sep.	४९	उपभोक्ता अधिकार दिवस	15 Mar.
२०	ओजनतह बचाउ दिवस	16 Sep.	५०	जातीयउत्पीडन विरुद्ध दिवस	21 Mar.
२१	शान्ति दिवस	21 Sep.	५१	पानी दिवस	22 Mar.
२२	पर्यटन दिवस	27 Sep.	५२	क्षयरोग दिवस	23 Mar.
२३	ज्येष्ठ नागरिक दिवस	1 Oct.	५३	रङ्गमञ्च दिवस	24 Mar.
२४	अहिंसा दिवस	2 Oct.	५४	स्वास्थ्य दिवस	27 Mar.
२५	शिक्षक तथा बसोबास दिवस	5 Oct.	५५	मित्रता दिवस (अगष्टको पहिलो आइतवार)	7 Apr.
२६	हुलाक दिवस	9 Oct.	५६	सहकारी दिवस (जुलाईको पहिलो शनिवार)	
२७	दृष्टि दिवस	12 Oct.			
२८	गुणस्तर दिवस	14 Oct.	५७	प्राकृतिक प्रकोप नियन्त्रण दिवस	
२९	हातधुने दिवस	15 Oct.	५८	कृष्णरोग दिवस (फेब्रुअरीको पहिलो आइतवार)	
३०	खाद्य दिवस	16 Oct.	५९	दर्शन दिवस (नोभेम्बरको तेस्रो बिहवार)	

गोत्र थर र प्रवर

अगस्त -	दुङ्गेल
प्रवर -	अगस्त्य, दादर्याच्युत, इधमवाह
अत्रि -	खतिवडा, गौतम, चापागाईं, मिश्र, ओम्हा, अधिकारी, पहारी, वस्ती, गौतामे, ठाडाराई, डाँगी, घोटाने गुरुङ, मल्ल
प्रवर -	अत्रि, अर्चनानस, श्यावाश्व
आत्रेय -	दवाडी, दुवाडी, दुलाल, गेलेल, पानीपोखरेल, सिग्देल, बगाले, कालीकोटेखड्का, कालिकोटेथापा, पौडेल (काला, गोरा), अज्याल, थापा (पुवार, खुलाल, बगाले), कुँवर
प्रवर -	आत्रेय, अर्चनानस, श्यावाश्व
आङ्गिरस -	जोशी (सिलार्ई) सेढाँई
प्रवर -	आङ्गिरस, बार्हस्पत्य, औदुम्बर
उपमन्यु -	ओली, पाँडे, भट्ट (दुवाल), ढकाल, मैनाली, बर्तौला, दैनी, पाण्डेय, कर्माचार्य, पन्त
प्रवर -	उपमन्यु, कपिल, बिरुज
कपिल -	पुवाँर (बिष्ट), थापा, बोहोरा खड्का, दानी, क्षेत्री
प्रवर -	कपिल, काञ्चन, विश्वामित्र
काश्यप -	भा, अधिकारी(भँडारे, खिलचिने, कौबाली)घिमिरे(बूढीपोला, चितापखाला), गतौला, ठकुरी, शाह, शाही, गोदारथापा, बोगटी, बुढाथोकी (सोडारी), सिमलटिया (पाँडे), बडखोरा, पाँडे, श्रेष्ठ, लिम्बु, राई, शेर्पा, बडाल, सेन (ओली), माभनी, अलिनाअधिकारी
प्रवर -	काश्यप, आवत्सार, नैधुव
कौण्डिन्य -	मरासिनी, सत्याल, बाँस्कोटा, गैरे, थापा (गागले, बगाले), पनेरु, पराजुली, प्याकुरेल, न्यौपाने, कमलकाटे खड्का, लकाई खड्का, पाठक, आचार्य, दीक्षित, सापकोटा, बन्जाराडे, बज्जारा, रावल, लम्जाल, मोरासैनी, त्रिताल, रोकाहा, पुञ्जाली, लकाई रावल, अचारज, आचार्य, ओली
प्रवर -	कौण्डिन्य, वाशिष्ठ, मैत्रावरुण
कौशिक -	दुङ्गना, धिताल, खप्तरीबस्नेत, माभनी, बस्ताकोटी, लामिछाने, खड्का, खप्तरीखड्का, बिडारी, रिमाल, रेग्मी, पुडासैनी, रायमाभनी, लुईटेल, तिवारी, बानियाँ, रघुवंशी भण्डारी, तिवारी, फुँयाल, पाठक, खप्तरीबुढाथोकी
प्रवर -	कौशिक, देवरात, औदल
कौशिल्य -	बाकामलाड, पाण्डेय
प्रवर -	अगस्त्य, महेन्द्र, मयोभुव
गर्ग -	बाँस्तोला, पाल्पाली खड्का, लामिछाने (भट्ट), रोकाहा, रिमाल, भुर्तेल, चुडाल, गजुरेल, आचार्य, लामिछानेथापा, जोशी (भिज्जार), भट्ट, भेटवाल, लामिछाने गुरुङ
प्रवर -	गार्ग्य, घृतकौशिक, माण्डव्य, अथर्व, वैशम्पायन
गौतम -	तिवारी, गुणी, ढोडारी, चन्द, त्रिपाठी, दंगाल

प्रवर -	अङ्गिरस, गौतम, बार्हस्पत्य
घृतकौशिक -	पण्डित, बराल, नेपाल, खनाल, बर्देवा, सुतारकाकी
प्रवर -	घृतकौशिक, विश्वामित्र
जैमिनि -	घोडासैनी
प्रवर -	जैमिनी, उग्र, सांकृति
धनञ्जय -	भुसाल, खुलालकाकी, पङ्गेनी, बस्नेत, बस्याल, भण्डारी, बुढाथोकी, धमला, रिजाल, रिमाल, हुँमागाईं, गुरागाईं, खनाल (खोरिया खनाल, गरा खनाल), कुँवर
प्रवर -	धनञ्जय, विश्वामित्र, माधुच्छन्दः
पराशर -	पण्डित, कट्टेल, लामाकाकी, धिमाल, मरहट्टा, उप्रेती
प्रवर -	वशिष्ठ, शक्ति, पराशर
भारद्वाज -	संग्रौला, खनी, गेताल, महाराजीथापा, खाँड, सिटौला, पाँडे (कुलेटा), श्रीपालीबस्नेत, बिष्ट (सिंजापति), सुवेदी (लाम्पाखे, नयाँघरे), सिलवाल, सिवाकोटी, वाग्ले, लोहनी, बोहोरा, पन्त, पन्थी, निरौला, देवकोटा, दूधपोखरेल, थपलिया, जोशी (लटौला), जमरकट्टेल, चौलागाईं, कँडेल, महाराजीखड्का, अधिकारी (थामी), बुलाकोटी, मजगैयाँ, रजौरिया, चिमौरिया, लामा गुरुङ, घले गुरुङ
प्रवर -	भारद्वाज, अङ्गिरस, बार्हस्पत्य
माण्डव्य -	चर्काअधिकारी, कट्टवाल, मास्के, ज्जबाली, धिताल, बजगाईं, पन्थी, भण्डारी
प्रवर -	मण्डु, माण्डुक्य, विश्वामित्र
मौद्गल्य -	कोइराला, उप्रेती, कुईकेल, काकी (खुलाल, लामा, मुडुला), तिमल्सेना, बेल्काणी, थापा कालिकोटे, सिंखडा, बेलवासे
प्रवर -	मौद्गल्य, आगिरस, भार्म्याश्व
वत्स -	भा, लम्साल, रुपाखेती, राणा, दाहाल, चौहान, खराल, कुँवर
प्रवर -	भार्गव, च्यावन, आप्तवान्, और्व, जामदग्न्य
वशिष्ठ -	खरेल, भट्टराई, चालिसे, दवाडी, थान्सिडेभण्डारी, सुयलघर्ती, राउत, सुयलथापा, मुडबरी, पल्लाकोटी, पाठक, केशरी
प्रवर -	वाशिष्ठ, इन्द्रप्रमदा, आभरद्वस्
विश्वामित्र -	भट्ट (अनिला), दुवाडी, निरवंशी राई, रयाल
प्रवर -	विश्वामित्र, मरीचि, कौशिक
शाण्डिल्य -	कट्टवाल, महत, प्रसाईं, काफ्ले (साजी-बासी)
प्रवर -	शाण्डिल्य, असित, देवल
शौनक -	साही
प्रवर -	शौनक, वाशिष्ठ, पराशर
भृगु -	चौहान (क्षत्री)

गोत्र थरहरू छुटेमा र फरक परेमा अथवा थपघट गर्नुपरे सुभाब दिनुहोला ।